הארץ

950 שקל, יום ו' ט"ו בטבת תשמ"ו, 27 בדצמבר 1985 VOL. 67/20261 DECEMBER 27 1985
כולל מע"מ

נותרו עוד מספר ימים בלבד
להבטחת מקומך במדריך העסקים
הישראלי – **דנסגייד 1986/7**
אחרים עשו זאת **מה איתך?**
לפרטים, התקשר לעדי – טל. 219978 (03)
דן אנד ברדסטריט (ישראל) בע"מ

הסורים שוב הציבו טילים ניידים בלבנון

חרף נסיונות ישראל להרגיע את המתיחות ● דמשק מאותתת בכך כי היא מוכנה לקרב

שר הביטחון: מול ישראל ישנו איום פוטנציאלי מיידי מצדה של סוריה ואיום לטווח רחוק יותר מצד מדינות אחרות כולל זו שעשינו איתה שלום

מאת זאב שיף

חרף כל נסיונותיה של ישראל להרגיע את המצב בצפון הגבירו הסורים באחרונה את המתיחות בכך שצירפו לסוללות טילי הסא"ם-2 גם סוללות של טילים ניידים מסוג סא"ם-6 וסא"ם-8, שהוצבו בחלקם בתוך שטח לבנון.

הידיעה, כי הסורים החזירו טילי סא"ם 6 לשטח לבנון פורסמה בראשונה שלשום בחדשות הבוקר של רשת הטלוויזיה האמריקאית אי.בי.סי. אך משום מה לא זכתה ידיעה זו לפרסום נוסף.

מקורות ישראלים יאשרו, כי הסורים אכן עיבו את מערך סוללות הטילים נגד מטוסים בסוגים נוספים של טילים וכי הטילים הנוספים נמצאים בשטח לבנון.

בשלב ראשון הציבו הסורים מחדש סוללות סא"ם-2 והוסיפו סוללות סא"ם-6 באזור בעל בק שבלבנון וכן במקום אחר סמוך לכביש ביירות-דמשק. הטילים הללו הוצאו בשעתם מלבנון, לאחר ששליח שר החוץ ריצ'רד מרפי פנה בעניין זה לדמשק. לאחר שנשארו רק סוללות טילי סא"ם-2 לאורך הגבול ובשטח סוריה היו בישראל שהגדירו את ההיערכות הזו כבלתי קרבית. ברוח זו הציג את הדבר גם מפקד חיל האוויר לשעבר אלוף (מיל) דוד עברי.

בכל אחד משלושת אתרי הטילים הללו — ממערב לקוציר, ליד זבדני ומדרום לטרטוס — הוסיפו הסורים טילים לטווח בינוני ולטווח קצר. סוללות אלה נועדו להגן על סוללות הסא"ם-2, שנועדו לטווח גבוה יותר ולמרחקים, המכסים חלק ניכר מלבנון. כאמור הסוללות, שנוספו באחרונה, נמצאות בשטח לבנון לא הרחק מן הגבול. בעיבוי אתרי הטילים מאותתים הסורים לישראל, כי הם מוכנים לקרב.

בינתיים רבו הפרסומים בבריה"מ, התומכים בהצבת הטילים הקרקעיים בשטח סוריה. כלי התקשורת הרוסיים טוענים, שהכוונה של סוריה להגביר את ההגנה האווירית שלה, לאחר שישראל פוגעת במרחב האווירי הסורי.

רבין: איום פוטנציאלי

ראובן פדהצור, סופרו הצבאי של "הארץ" מוסר כי שר הביטחון יצחק רבין אמר אתמול בכנס של ארגון הדיילים המשוחררים כי "מול ישראל ישנו איום פוטנציאלי מיידי מצידה של סוריה ואיום לטווח רחוק יותר מצד מדינות ערביות אחרות כולל זו שעשינו איתה שלום".

לדברי שר הביטחון יש קשר בין העלייה במספר פיגועי הטרור בשטחים לבין מעבר מפקדות אש"ף לעמאן.

חוסיין יבוא מחר לדמשק

מאמץ ל"סולחה" בין ערפאת לסוריה

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

המלך חוסיין צפוי לבוא לדמשק מחר לפגישת פיסגה עם הנשיא אסד בראשונה מאז 1977, לדיון בשיתוף פעולה אסטרטגי בין שתי המדינות. זאת מסרו אמש מקורות בכירים ברבת-עמון. במסגרת מאמצי התיווך של הליגה הערבית לפיוס בין המדינות יבוא נשיא סוריה חאפז אל אסד לביקור גומלין ברבת-עמון בשנה הבאה.

ערב קיום הפיסגה הודיע אמש חבר הוועדה המרכזית של ארגון פתח, רפיק אל-נתשה, כי דיונים ברמה גבוהה מתנהלים בימים האחרונים בין ראשי ארגונו של ערפאת לבין פקידים סוריים במטרה להגיע ל"סולחה" בין שני הצדדים.

ערב בואו של חוסיין לדמשק קראו אתמול עיתוני ירדן במאמריהם הראשיים לזכות את החייל המצרי סלים חאטר, אשר הרג שבעה תיירים ישראלים בסיני. לדברי העיתונים מסמל מעשהו של החייל המצרי את "המצפון" של האומה הערבית וכי על מערכת המשפט המצרית לא להכנע ללחצים הציוניים בעניין זה.

ראש ארגון החזית הדמוקרטית נאיף חואתמה טען אתמול, כי ארה"ב העמידה חמשה תנאים לכינוס הוועידה הבינלאומית לשלום. לדבריו העבירה וואשינגטון את תנאיה לבירות הערביות ובמרכזן כינוס הוועידה על בסיס החלטות מועצת הביטחון 242 ו-338 ובהשתתפות חמש המדינות הקבועות במועצת הביטחון.

פרס: חוסיין נחוש לקדם יוזמת השלום

שמיר: יש לחזור ב-86 להסכמי קמפ דייוויד

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

בשתי פגישות נפרדות עם חבר הקונגרס האמריקאי סטיבן סולארז הביעו אתמול ראש הממשלה שמעון פרס ומ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר תחזיות מנוגדות. פרס אמר לאורח, כי המלך חוסיין נחוש בדעתו לקדם את יוזמת השלום באמצעות הפורום הבינלאומי שיוביל למו"מ ישיר, כפי שכבר הסכימה ישראל. לעומתו, קרא שמיר להכריז על 1986 כ"שנת החזרה לקמפ דייוויד". לדעת שמיר, לא היתה בשנה החולפת שום התקדמות בתהליך השלום ועל כן הדרך היחידה לקידום השלום היא דרך קמפ דייוויד. שמיר סבור, כי הנסיגה מקמפ דייוויד מחבלת בתהליך השלום.

שר החוץ יצחק שמיר התייחס בשיחה עם סולארז גם לנושא הטילים הסוריים ואמר, כי ישראל מצויה בדילמה. ברצונה לנהוג באיפוק ובזהירות ולמצוא דרכים מדיניות לפתרון המשבר, אך יש חשש, שהסורים עלולים לפרש זאת כחולשה. שמיר הגדיר את המדיניות הסורית כנקיטת מהלכים ועדים המעוגנים במדיניות קיצונית כלפי ישראל.

פרס ושמיר ינסו להגיע הבוקר להבנה בנושא היחסים עם מצרים

המשלחת הצבאית תצא לקהיר בשבוע הבא

מאת עקיבא אלדר
סופרו המדיני של "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס וממלא מקומו יצחק שמיר ייפגשו הבוקר בניסיון להגיע להבנה בנושא היחסים עם מצרים. אתמול עדכן פרס את שמיר בפרטי האיגרת, שקיבל מנשיא מצרים חוסני מובארק, לרבות בעניין ההבהרות הנוספות, שביקש מהנשיא.

מקורות יודעי דבר בירושלים אמרו אתמול, כי האיגרת אינה מספקת את כל התשובות שיאפשרו לליכוד ובראשו לשמיר לתמוך בהצעה להעביר את סכסוך טאבה לבוררות. אותם גורמים אף ציינו, כי יש באיגרת פרטים שניתן לכנותם "מאכזבים".

אתמול נחתם הסכם חקלאי בין ישראל למצרים בדבר הקמת חווה חקלאית נוספת באזור הנילוס.

ביום רביעי הבא תצא משלחת הקישור הצבאית מישראל לקהיר לצורך סיכום סעיפי ההסכם הצבאי.

העבודה: הליכוד החריף גל המינויים הפוליטיים

"הליכודיזציה" חדרה אף לרמות הנמוכות במינהל ● "מיומנות וכישורים חדלו מלשמש קני מידה"

השר שחל: אם השר מודעי ימשיך לעכב מינוייהם של 30 נציגי המערך במועצת המנהלים של חברות ממשלתיות אפנה ביום ראשון לבית המשפט

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

לשכת מפלגת העבודה, שהתכנסה אמש לדון בהחרפת המינויים הפוליטיים על-ידי הליכוד, קבעה בהחלטתה, כי ה"ליכודיזציה" חדרה אף לרמות הנמוכות ביותר. בהחלטה נאמר, כי שרי הליכוד פועלים מתוך גישה מפלגתית צרה בממדים המסכנים את איכותו של המינהל בישראל. כשבשנות שלטון הליכוד חלה נסיגה מדאיגה. הלשכה קבעה כי "מיומנות, כישורים ומקצועיות חדלו אצלם מלשמש קני מידה במינויים בשירות הציבורי".

ישיבה מיוחדת זו של לשכת המפלגה היתה אמורה להיערך בהשתתפותו של ראש הממשלה שמעון פרס, אולם הוא החליט שלא ליטול בה חלק. במהלך הישיבה נמתחה ביקורת תקיפה ביותר על שרי הליכוד, ובעיקר כלפי שר האוצר יצחק מודעי, המעכב את מינוי נציגי המערך במועצות המנהלים של החברות הממשלתיות.

הפרת ההסכם הקואליציוני

בהחלטת הלשכה נאמר, כי הליכוד הפר באורח בוטה את ההסכם הקואליציוני, שנחתם עם הקמת הממשלה. והשר משה שחל אמר, כי אם עד יום ראשון הקרוב לא יאשר השר מודעי את מינוייהם של 30 נציגי המערך, הוא יפנה לבית-המשפט לחייבו.

החלטה נוספת של הלשכה קבעה, כי יש למנות לתפקיד נציב שירות המדינה מומחה מקצועי, שאינו מזוהה עם מפלגה כלשהי, שיפעל ללא פניות פוליטיות.

שר המשפטים לשעבר, עו"ד חיים צדוק, אמר בישיבה, כי התנהגות הליכוד בנושא החדרת אנשיהם למשרדי הממשלה היא התנהגות ברוטאלית, ללא בושה ובגסות מרוסנת[?].

"לא רק בעלי פנקס אדום"

צוות התגובות של תנועת החרות פירסם אמש הודעה בעקבות הדיון בלשכת מפלגת העבודה. בהודעה נאמר, כי 30 שנה היה השירות הממשלתי על טהרת אנשי מפלגת העבודה. "אנשי מפלגת העבודה מאבדים את העשתונות, נוכח העובדה שהיום יש בשירות הממשלתי לא רק בעלי פנקס אדום. הדרישה לפטר את נציב שירות המדינה, היא ניסיון לחדש את הפוליטיזציה לאחר שהופסקה על-ידי הליכוד. תנועת החרות לא תסבול פוליטיזציה מתחדשת בשירות" — נאמר בהודעת חרות.

ראש הממשלה שמעון פרס נושא דברים בוועדת המשנה לדת ומדינה המכינה את ועידת מפלגת העבודה. משמאלו: יו"ר הוועדה חיים צדוק. (תצלום: עודי קרן)

פרס: אסור להכעיס את הציבור הדתי

"מצע העבודה הרחיק מצביעים רבים וגרם לניכור בין המערך לבין המפלגות הדתיות"

מאת אילן שחורי

ראש הממשלה שמעון פרס אמר אתמול, כי המצע הקודם של מפלגת העבודה גרם להרחקת ציבור פוטנציאלי גדול ממפלגת העבודה בבחירות האחרונות, ולניכור בין המערך למפלגות הדתיות.

פרס, שהשתתף אתמול בדיוני ועדת המשנה לענייני דת ומדינה במפלגת העבודה, המכינה את ועידת המפלגה אמר, כי מפלגת העבודה חייבת להשאיר סיכוי של הידברות עם הציבור הדתי והמפלגות הדתיות. לדברי פרס אסור למפלגת העבודה ליצור יותר מצבים של "להכעיס" עם הציבור הדתי. פרס ציין, כי צריך לחיות עם העובדה שללא תמיכת המפלגות הדתיות, לא ניתן יהיה להקים קואליציה וממשלה ביציבות בין אם את הממשלה יקים הליכוד או המערך.

בנושא חוק מיהו יהודי אמר פרס, כי אם יתבצע השינוי, שאותו מבקשות המפלגות הדתיות, אזי פירושו של דבר שמדינת ישראל תדחה זרמים שלמים ביהדות, הנמצאים מחוץ למדינת ישראל. פרס הזהיר, כי אם חוק זה יתקבל פירושו פילוג בעם. הוא הדגיש, כי לפיכך תמשיך מפלגת העבודה להתנגד בנחרצות לשינוי בחוק.

הליברלים דחו ההכרעה על פירוק לסוף ינואר

האשמות חריפות כלפי חרות בחטיבת הסיעה

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

בתום דיון של כשמונה שעות, שנסתיים סמוך לאחת אחר חצות, החליטה אמש החטיבה הליברלית בכנסת להמליץ בפני נשיאות המפלגה לזמן לסוף ינואר את מועצת המפלגה הליברלית כדי שתכריע בין שתי הצעות: פירוק סיעת הליכוד בכנסת ונקיטת צעדים אירגוניים נוספים במפלגה הליברלית או אישור מחודש של הסכם האיחוד עם תנועת החרות על-פי מיסמך לוי ניסים. החטיבה הליברלית תתכנס תוך שבועיים פעם נוספת ותחליט באיזה משתי הצעות אלה היא תומכת.

סופר "הארץ" מציין, כי בישיבת החטיבה הליברלית אמש הוטחו האשמות כבדות כלפי תנועת החרות, ולמרות שמרבית חברי החטיבה צידדו בהחלטה מיידית על פירוק סיעת הליכוד, סוכם על-פי הצעת השר משה ניסים ויו"ר סיעת הליכוד שרה דורון לתת לתנועת החרות סיכוי נוסף, טרם ההחלטה הגורלית בליברלים.

במהלך הדיון מסר מודעי, כי ביום שני השבוע ייפגש לשיחה עם ועדת המישנה, שהוקמה בתנועת החרות בהרכב השרים חיים קורפו ומשה ארנס, וינסה ללמוד אם קיים עדיין סיכוי לאיחוד הליכוד.

בשיחה ל"הארץ" מסר אמש מודעי כי הבוקר ידווח למ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר על מהות החלטה של החטיבה הליברלית.

סופר "הארץ" מוסיף, כי גם נשיאות המפלגה הליברלית, שהתכנסה אתמול בבוקר, לא הצליחה לקבל החלטה חד משמעית בדבר פירוק הסיעה בעיקר לאור התנגדותם של ניסים ושרה דורון.

ועידת חרות תתקיים במועד

נדחתה כוונת מחנה שמיר שלא לקיימה בפברואר

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

מזכירות תנועת החרות החליטה אמש, כי ועידת תנועת החרות תתקיים במועדה המתוכנן באמצע פברואר, ודחתה את כוונתו של יו"ר ועדת ההכנות, שנתמך על-ידי אנשי מחנה שמיר בחרות, להביא לדחיית הוועידה בחצי שנה.

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: דוד גלאס, ראש חוג "תורה ועבודה" במפלגת העבודה
על: חיזורי פרס אחרי הדתיים (עמ' 2)

★

בר-לב שלח מכתב הערה לסוויסה. מפקד כלא רמלה הועבר מתפקידו (עמ' 3)

★

הנטו יחזור עד מארס לרמה שלפני השחיקה אומר שר האוצר (עמ' 5)

★

מאלי שחררה 4 כפרים בגבול בורקינה פאסו
2 המדינות מסוכסכות על קרקע עשירה במרבצים (עמ' 5)

★

הציע לסייע בפענוח רצח הדס קדמי ונעצר כחשוד בקשר לפרשה
פרקליט החשוד: לא היתה הצדקה למעצר (עמ' 12)

★

בושה לראות עד כמה עלובה נציגות הציבור הדתי
קובע ביטאון ה"מחנה החרדי" של בעלז (עמ' 12)

★

מקורות מודאגת מהגרעון ההידרולוגי של מי התהום
ההשקייה בצפון ובמרכז הצטמצמה כתוצאה מגשמי ברכה (עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). הגשם יתמעט היום ומזג האוויר ייעשה בהדרגה מעונן חלקית. תשקיף לשבת: מעונן חלקית. ירושלים 4–10, תל-אביב 8–16, חיפה 11–16, הגולן 5–9, נהריה 11–16, צפת 3–8, טבריה 9–16, נצרת 7–14, עפולה 8–16, השומרון 8–12, ירדן 9–18, עזה 10–16, באר-שבע 7–14, אילת 10–18 מעלות.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בשקלים
יציג	1482.8	+0.5
נוסעים	1774.9	+0.6
שחור	1600.0	— —

בגליון זה 20 עמודים בצירוף 40 עמודי המוסף השבועי

"בריה"מ תחדש את היחסים עם ישראל בחודש פברואר"

טוען ניו-יורק טיימס מפיו של דיפלומט סובייטי

מצרים וירדן לוחצות לחידוש היחסים ● תתאפשר הגירה יהודית גדולה

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ברית-המועצות תחדש את יחסיה עם ישראל בפברואר ותאפשר הגירה במספרים גדולים של יהודים מברית-המועצות — כך מסר אתמול הניו-יורק טיימס, המסתמך על דברי הרב מרווין הייר, אשר שמע את הדברים מפי איש מכון ויזנטל מרטי מנדלסון, שנפגש עם דיפלומט סובייטי בוואשינגטון.

לדברי הייר, שהינו דיקן מכון ויזנטל בלוס אנג'לס, יזם הדיפלומט הסובייטי, שלא זוהה בשמו, את הפגישה עם איש מכון ויזנטל, והדגיש, כי הוא מאמין, שברית-המועצות תחדש את יחסיה עם ישראל בפברואר לפני כינוס הקונגרס של המפלגה הקומוניסטית, וכי היא תאפשר הגירה משמעותית של יהודים.

תוכן השיחה הועבר לידיעת שגרירות ישראל בוואשינגטון, אשר בתגובה מסרה, כי הדיפלומט הסובייטי הרשום כאחד המזכירים הראשונים בשגרירות, ידוע כאיש ק.ג.ב. המתמחה בענייני יהודים, וכי הוא לא היה אומר את הדברים לולא קיבל הוראות לעשות כן.

לדברי העיתון ביקשו מצרים וירדן מברית-המועצות לחדש את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל כדי שתוכל להשתתף בוועידה בינלאומית ובכך לקדם את תהליך השלום.

ארה"ב: אין בידינו הוכחות שישראל ביצעה ניסוי אטומי

בריה"מ: ברשות ישראל 40 ראשי נפץ גרעיניים

הממשל מאפשר למדעני גרעין מישראל להשתתף בתוכניות מחקר שלו

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארצות הברית

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). "אין בידינו כל הוכחות לכך שישראל ביצעה ניסוי גרעיני תת קרקעי", אמר אתמול דובר הסטייט דיפרטמנט בתגובה להאשמות הסובייטיות שלפיהן ביצעה ישראל באחרונה ניסוי גרעיני תת-קרקעי בנגב וכי ברשותה 40 ראשי נפץ גרעיניים.

האשמות כלולות במאמר, שחובר על-ידי סוכנות הידיעות הסובייטית "נובוסטי" ואשר הופץ בעיתונות הלבנונית.

עם זאת הביע הדובר מחלקת המדינה את דאגת הממשלה מכך שבידי ישראל אמצעים גרעיניים, שאינם מוגבלים על-ידי כללי האמנה למניעת תפוצה גרעינית. הדובר השתמש בביטוי "אמצעים" ולא "נשק גרעיני" בציינו את התחייבות ישראל שלפיה היא לא תהיה המדינה הראשונה, שתציג נשק גרעיני באזור המזרח התיכון. הדובר הוסיף, כי ארה"ב דרשה כמה פעמים מישראל לחתום על האמנה למניעת תפוצה גרעינית.

ישראלים במעבדות בארה"ב

פקידים אמריקאים אמרו ל"הארץ", כי למרות העובדה שאין ארה"ב יכולה לשתף פעולה עם ישראל בתחום הגרעיני משום אי-חתימתה על האמנה מאפשר הממשל למדענים ישראלים להשתתף בתכניות מחקר במעבדות גרעין אמריקאיות. הנימוק לאישור זה הוא שהתכניות, שבהן משתתפים ישראלים מיוחדות לאמצעי בטיחות והגנה על כורים גרעיניים.

מחבלים ינסו להחדיר חמרי נפץ ברכב של ראשי הכנסיות

הממשל הזהיר; ראשי הכנסיות הביעו הבנה

מאת יהודה ליטני
סופר "הארץ"

ראשי הכנסיות הנוצריות במזרח ירושלים הוזמנו השבוע לפגישה עם גורמי ממשל ישראלים, בה הוזהרו מפני ניסיון החדרת חומרי נפץ באמצעות כלי רכבם בדרך גשרי הירדן — כך מסרו אמש מקורות בכירים מהימנים. לדברי אותם מקורות, מסרו גורמי ממשל ישראלים לראשי הכנסיות, כי הגיע לידיהם מידע, לפיו מבקשים גורמים עויינים להחדיר חומרי נפץ לגדה המערבית באמצעות נהגיהם או על-ידי הדבקת חומרי הנפץ לתחתית רכבם שלא בידיעתם.

גורמי הממשל הישראלים מסרו עוד לראשי הכנסיות, כי הואיל והכנסיות בעלות רכבים דיפלומטיים, ובדרך כלל אין נערכים חיפושים בכלי רכבם, מבקשים אותם גורמים עויינים לנצלם.

בפגישה הביעו ראשי הכנסיות הבנה לנושא והבטיחו שיתוף פעולה למניעת החדרת חומרי החבלה בדרך הגשרים.

המקרה הידוע ביותר של הברחת חומרי נפץ מירדן לגדה המערבית בדרך גשרי הירדן של אישיות כנסייתית נוצרית היה באמצע שנות השבעים באמצעות הארכיבישוף היווני-קתולי הילאריון קפוצ'י, שנעצר לאחר מכן ונמצא אשם בסיוע לגורמי אש"ף.

המלונאי חיים שיף נקלע ל"קשיי נזילות זמניים"; פנה בבקשה לקבל סיוע ממשלתי

מודעי מתנגד לסייע לעסק פרטי בענף התיירות; שריר תומך; ארנס מסכים להיענות חלקית

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

השרים, הבודקים את בקשתו של המלונאי חיים שיף לקבלת סיוע ממשלתי להיחלץ מקשיי הנזילות שבהם הוא נתון, חלוקים בדעותיהם. שיף עצמו היה אמור לחזור אמש מחו"ל על מנת לטפל בבקשת הסיוע שהגיש, ואשר נידונה בפגישה בינו לבין שלושה שרים: שר האוצר יצחק מודעי, שר התיירות אברהם שריר והשר משה ארנס. שיף טען בפגישה עם השרים, כי הוא סובל מקשיי נזילות זמניים וסיוע ממשלתי בסכומים לא גדולים, יאפשר לו להיחלץ מקשייו.

נודע, כי מודעי הביע התנגדות לבקשת הסיוע של שיף בטענה עקרונית, כי אין הממשלה צריכה לסייע לעסק פרטי בענף התיירות. לעומתו, תמך שריר בבקשת הסיוע. ארנס הביע עמדה, כי יש להיענות לחלק מבקשות שיף, המתייחסות בעיקר לקבלת אשראי להשקעות שביצע ואשר לא נענו עד כה. עם זאת, טרם התקבלה החלטה סופית בעניין זה. ההכרעה מצויה בידי שר האוצר.

ביטוח במשרדי נסיעות

בהופעה בפורום הביטוח בתל אביב אמר השר שריר, כי רבים מבתי המלונות נקלעו לקשיי נזילות, ובשל כך הפסקה בבית מלונות רבים. עם זאת אמר, כי התשתית הקיימת בתחום המלונאות מספיקה לשני מיליון תיירים בשנה.

רבו ההתפטרויות של מנהלים ונציגי ציבור בפירמות הנסחרות בבורסה שנקלעו לקשיים

נציגי הציבור של נקה, מלונות יהלום ואפתן התפטרו בשבוע שעבר ● מנכ"ל עוד יפרוש במאי

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הקשיים שבהם מתלבטות בעת האחרונה פירמות, שמניותיהן נסחרות בבורסה, מביאים לגל התפטרויות של מנהלים או נציגי ציבור מהדירקטוריון של החברות אלה.

שלשום הודיע בומה שבית, יו"ר מועצת המנהלים של סיסמיקה, על יציאתו לחופשה והחלפתו על-ידי עודד אלי זוהר. סיסמיקה הודיעה אתמול על כניסתה להליך פירוק מרצון.

נציג הציבור של חברת נקה, עו"ד מיכאל כספי, התפטר בשבוע שעבר מתפקידו "על רקע עיסוקיו הרבים, שאינם מאפשרים לו להקדיש זמן לעיסוק זה". חברת נקה צברה בחודשים האחרונים הפסדים.

נציג הציבור של חברת מלונות יהלום, אפרים לנקה, התפטר בשבוע שעבר. במכתב לנהול החברה ולבורסה לניירות ערך טען, כי הוא לא יכול לכהן בעת ובעונה אחת כנציג ציבור בחברה וכחבר מליאת הרשות לניירות ערך. מלונות יהלום צברה בעת האחרונה הפסדים כבדים, ובין השאר היא נתבעה על-ידי בנק הספנות בסכום של 1.3 מיליארד שקל.

נציג הציבור של חברת אפתן, אהרון ויסבביץ[?], הגיש התפטרותו בשבוע שעבר. חברה זו אינה מקיימת זה כמה חודשים פעילות עסקית רגילה.

מנכ"ל חברת עוד, עמירם בוקשפן, הודיע לפני כמה ימים על רצונו לפרוש מהחברה בחודש מאי 1986. עוד היא חברת בת של רסקו, אשר נקלעה בעת האחרונה לקשיים חמורים.

רואה החשבון של חברת פוליגון, ארנון רצ'קובסקי, הוחלף ברואה חשבון אחר. פוליגון צברה בשנה האחרונה הפסדים.

הבורסה לניירות ערך מבקשת בדרך כלל לדעת מה הסיבה "האמיתית" להתפטרות הדירקטורים, ואם קיימת סיבה מהותית, אזי ניתן לכך פירסום.

סופר "הארץ" מעיר, כי חוגים בשוק ההון מותחים בעת האחרונה ביקורת קשה על צורת מילוי תפקידם של נציגי ציבור בחברות, ורבים סבורים, כי הם אינם ממלאים את תפקידם ביעילות.

שוק ההון

50 מיליארד ש' נספגו מהציבור

באמצעות סדרות אג"ח

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק ישראל ביצע אתמול הנפקה נוספת באמצעות שלוש סדרות של אגרות חוב. באמצעותן גייס 50 מיליארד שקל. מחירי ההנפקה שנקבעו היו קרובים למחירי אותן אגרות חוב הנסחרות בבורסה. הפעילות בשוק המניות אופיינה בהמשך מחזורי המסחר הנמוכים. היקף המחזור הכולל בכל ענפי המסחר בבורסה הכוללים מניות, אג"ח ומק"מ הסתכם ב-9 מיליון דולר. שערי המניות נעו בדרך כלל לירידות. הפעילים העיקריים בשוק היו גם אתמול קרנות הנאמנות.

ערך את העמוד: בועז שמיר[?]

רשיון הנהיגה של מילוא נפסל ל-3 חדשים

סגן שר החוץ טען כי נסע מעל למהירות המותרת בגלל שהשאיר חומר סודי בביתו ללא השגחה

(ע). סגן שר החוץ, ח"כ רוני מילוא, הורשע אתמול על-פי הודאתו בבית-המשפט לתעבורה בת"א בנהיגה בדרך עירונית במהירות העולה על המותר. הוא נקנס בסך 150 אלף שקלים ורשיונו נפסל לשלושה חודשים על תנאי למשך שלוש שנים.

התביעה טענה, כי הוא נסע ב-3.1.85 ברחוב שטרית, במהירות 76 קמ"ש במקום המהירות המותרת של 50 קמ"ש. ח"כ מילוא שיגר לפני הדיון מכתב לבית המשפט בו ציין, כי המהירות המותרת ברחוב שבו נסע היא 60 קמ"ש ו"הסטייה במהירות נהיגתו נבעה מן החשש שחומר סודי לצורכי תפקידו כסגן שר החוץ נשאר בביתו ללא השגחה". מילוא כתב כי סבר, שהגשת תביעה במקרה זה אינה במקומה.

91 קמ"ש במקום 70 ב-83

אתמול נשפט מילוא מורשע גם על עבירה קודמת של נהיגה בדרך עירונית במהירות של 91 קמ"ש במקום 70 קמ"ש, שהיתה מותרת באותו מקום. האירוע היה בספטמבר 83 ואולם הובהר, כי הדו"ח נשלח לכתובת בלתי נכונה ומכיוון שלא היתה תגובה מטעמו הוא נשפט בהיעדרו. לאחר שנודע העניין לח"כ מילוא הוא הסביר את הנסיבות והודה בעבירה. השופט צבי גוסבלט ביטל את הדיון הקודם וגזר על הנאשם בגין עבירה זו קנס בסך 150 אלף שקלים ופסילת רשיון הנהיגה למשך 4 חדשים על תנאי למשך שלוש שנים.

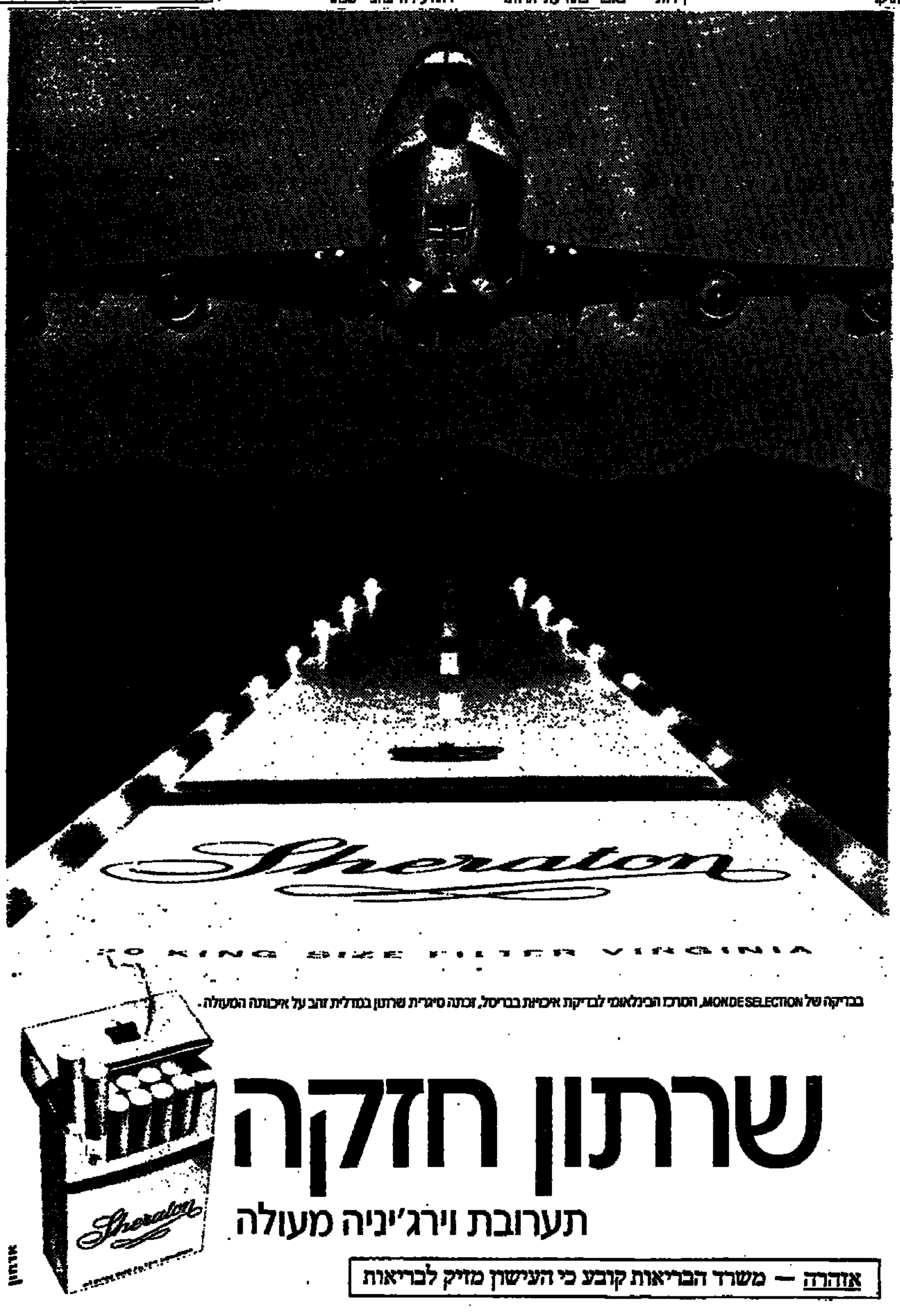

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

מי שיושב בבית־זכוכית
הנציב לשעבר של בתי־הסוהר, הד"ר מרדכי ורטהיימר, שפינה שלא־ברצונו את מקומו לטובת רפי סויסה, קפץ על ההזדמנות הראשונה לנגח את יורשו. בראיונות לאמצעי התקשורת, בעקבות בריחתו של צבי גור, אמר ורטהיימר כי לא היה מאפשר לרוצח כה מסוכן לצאת מכותלי הכלא.
ורטהיימר סומך כנראה, על זיכרונו הקצר של הציבור, ששכח מן הסתם כי ה"אנס הבכיין" שלמה חליוה, מי שהיה שפוט ל־22 שנות מאסר בגין חמישה מעשי אונס וניסיון לרצח, נמלט בעת טיול אסירים בהרי הכרמל. הוא האשם או כי בשעת בריחתו רצח את החיילת אורלי רובי ז"ל. חליוה היה בזמנו מועד ממעצר ונחשב לאחד האסירים המסוכנים ביותר.
א.לם

איכות הסביבה כפרויקט לחיים
"כשתנועת הציונות הכללית בארץ היתה ליברלית וכשהתנועה הליברלית אכן היתה ליברלית, היה יוסף תמיר נציגה ומפעילה של תנועה זו בכנסת, בהורו כאחד מעיקרי פעלו בתפקיד חיוני מאוד למדינה: משימת איכות החיים והסביבה בארץ". את הדברים האלה אמר אמש יושב־ראש הכנסת שלמה הלל בקבלת פנים לכבוד הופעת ספרו של תמיר "חבר כנסת".
יו"ר מועצת העיתונות, הד"ר יהושע רוטנשטרייך, ציין כי מהזיכרונות הקרובה שלו עם הכנסת למד, שיש בה נבחרים שקולים דעם בבשורות ובנועם ויש העובדים שם עבודה שקטה, שהיא חיונית לאורח חיינו: איכות החיים והסביבה. "יוסף תמיר ראוי להערכה ולהוקרה על שנטל לידיו משימה כה חיונית כאיכות הסביבה", אמר.
שמעון סאמט

מוסקווה: חג מולד "יבש"
בניגוד לשנים קודמות, יחגגו תושבי מוסקווה יחד עם כל אזרחי בריה"מ את ימי השנה החדשה עם הרבה מים ומעט וודקה. במוסקווה נותרו כיום רק 40 בתי־מרזח לעומת 600 שפעלו עד חודש מאי, כאשר גורבאצ'וב הכריז על המאבק נגד השכרות.
בחנויות לממכר משקאות במוסקווה ממתינים בתור, בקור של עשר מעלות מתחת לאפס, כבר משעות הבוקר, בעוד החנויות נפתחות רק בשעה 2 אחה"צ.
הלצה מוסקוואית מספרת על נהג חשמלית העוצר בתחנה וקורא: "כאן החנות לממכר וודקה". בתחנה השנייה הוא עוצר ומכריז: "וכאן מסתיים התור לחנות לממכר וודקה".
אליהו זהבי
קופנהאגן

ספר של מספריים ונייר־דבק
"ברברה סטרייסנד: האישה, המיתוס, המוסיקה", הוא שמה של ביוגרפיה לא־מוסמכת שהופיעה ללא רשותה של הכוכבת ועוררה אותה לתגובת־נגד זועמת ולאשמות. איש יחסי הציבור של הוצאת עדירת הבשורה, שיגר לכל אחד ממרואייניה המצוטטים בספר שאלון ובו נתבקש המרואיין לקבוע "האם שוחח אי־פעם עם המחבר? האם צוטט במדויק? האם זכור לו שהשמיע את הדברים בראיון אחר?"
מחבר הספר טוען כי המשאל מעיד על תביעת־דיבה ממשמשת ובאה. איש יחסי־הציבור מכחיש: ציטוטי הביוגרפיה הישנים, הוא טוען, פשוט הוצאו מהקשרם. הספר נכתב באמצעות מספריים ונייר־דבק. לכוכבת עצמה לא נותר אלא להצהיר: "אין לי כל שליטה על הדברים שאחרים אומרים, כותבים או ממציאים עלי. אני יכולה בסך־הכל לשלוט בעבודתי שלי. אני מקווה שהיא מדברת בעד עצמה."
בני לנדאו
לוס אנג'לס

אורח לרגע רואה ...אחורות
ערוץ 4 של הטלוויזיה הבריטית שידר באחרונה במשך שעה תוכנית שהוקדשה לביקורה של להקת "דייר סטרייט" בישראל ולהופעתה בבריכת־השולטן בירושלים. התוכנית, ששודרה כזכור גם בטלוויזיה הישראלית, מעלה את מפלס תקוותה של לשכת התיירות הממשלתית בלונדון, המקווה כי היא תוכיח שישראל היא לא רק פרשיות ריגול, הרג כמוא ואינפלציה. ומה הדבר ממנו התרשמו חברי הלהקה יותר מכל בעת שהותם בארץ? מן האחורות הקיימות בין האנשים...
שאול צדקא
לונדון

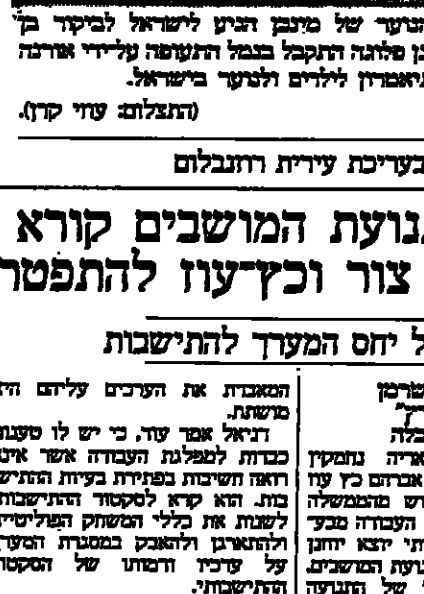
מנהל תיאטרון הנוער של מינכן הגיע לישראל לביקור בן חמישה ימים. יורגן פלוגה התקבל בנמל התעופה על־ידי אורנה פורת, מנהלת התיאטרון לילדים ולנוער בישראל. (התצלום: עודי קרן).

בעריכת עירית רוזנבלום

עיתון בכווית:
מצרים הוציאה 40% מכוחותיה בגבול עם לוב
כווית (ע"מ). לעיתון "אל ראי אל עאם" נודע, כי 40 אחוזים מהכוחות המצרים, שהיו בכוננות בגבול מצרים־לוב, קיבלו פקודה לחזור לעמדותיהם הקודמות. יחידות ההגנה האנטי־אווירית בגבול נשארו בכוננות.
מקור צבאי בקהיר מסר, כי 18 מפקדי הגנה אנטי־אווירית באזור הגבול הוחלפו. עוד נודע, כי ועדה צבאית חוקרת זה כמה שבועות את מפקדי יחידות אלה על שלא הבחינו במטוס סיור סובייטי, שצילם את הריכוזים המצריים בסולום, בשביל לוב.
מובארק הורה להחזיל
בינתיים, מוסר העיתון המצרי "אלאהאלי", כי בפגישתו עם ראשי מפלגתו הורה הנשיא מובארק להפסיק את המסע בכלי התקשורת המצריים נגד לוב. הנשיא אמר כי לאחר שלוב הפסיקה מצדה את התקפותיה על מצרים, על קהיר להפסיק את המסע מצדה.
חלק מראשי המפלגה ביקשו לפתוח במסע תקשורת נגד סוריה; וגם שר ההסברה הביע נכונות לפרסם הודעה נגדה. אך הנשיא אמר כי אין הוא רוצה במתקפות נגד אף מדינה.

ג'יבריל ניצל מחבילת תופת
דמשק (ע"מ). החזית הפלשתינית לשחרור פלשתין — המפקדה הכללית, אישרה כי נעשה ניסיון להתנקש בחייו של מפקדה אחמד ג'יבריל לפני כעשרה ימים בדמשק. חבילה התפוצצה בשעה שרוכב נשא אותה ממשרד הדואר המרכזי בדמשק לסניף של ג'יבריל. הרוכב שנהרג הוכרז לאחד מקדושי הארגון.

עיתון בכווית:
"ארגון מחבלים חדש של ערפאת פועל בישראל"
כווית (ע"ר). פעולות החבלה האחרונות בישראל ובשטחים בוצעו בידי ארגון מחבלים חדש, כך מסר אתמול העיתון הכוויתי "אל אנבא". העיתון טוען, כי הארגון החדש קרוי "אל ואתיקון" (הבטוחים בעצמם), ואין הוא אלא זרוע חדשה של פתח, בהנהגת יאסר ערפאת. הארגון הוקם בפברואר.

מובארק לארה"ב כנראה בסוף החודש הבא
ביירות (ע"מ). "אלנהאר" הלבנוני מסר מפי מקורות דיפלומטיים בוואשינגטון, כי צפוי שמובארק יבקר בוואשינגטון בסוף ינואר. העיתון מסר מפיו של פקיד אמריקאי בכיר, כי ארה"ב עדיין דוגלת במו"מ ישיר בין הצדדים הערביים הנוגעות בדבר לבין ישראל. הוא הבהיר, כי כאשר המשא־ומתן האמריקאי מדבר על משלחת בין־לאומית, הכוונה היא לעניין המשלחת ... מדבר על "משלחת ערבית משותפת".

מפגינים מוחזים בשקיים הרשות, לקראת כניסתם לתנוקה ב־ין בינאר (צילם: עודי קרן)

משטרת מצרים פיזרה בגז מדמיע סטודנטים למען הנאשם ברצח ה־7
41 נעצרו ב־5 ימי ההפגנות ★ פסק הדין של האטר צפוי מחר

קהיר (ע"ר, איפ"י). ההפגנות נגד הממשלה התפשטו מאוניברסיטת זאגאזיג לעיר עצמה. כ־400 מפגינים השתוללו ברחובות, ניפצו חלונות וגרמו נזק לרכוש, עד שהמשטרה פיזרה אותם. כך אמרו אתמול מקורות במשטרה.
41 סטודנטים נעצרו בזאגאזיג מאז החלו ההתפרעויות לפני חמישה ימים. הסטודנטים דרשו את שחרורו של סולימאן חאטר, טירון במשטרה העומד לדין על רצח 7 הישראלים בסיני. האטר היה סטודנט באוניברסיטה זו לפני שהתגייס. פסק הדין במשפטו צפוי מחר. איברהים שוקרי, מנהיג המפלגה הסוציאליסטית שבאופוזיציה, קרא אתמול לנשיא מובארק להיענות לבקשות שהוגשו בעניין האטר. מקצתן קוראות לשחרורו המידי, והאחרות — כי יישפט בבית משפט אזרחי.

ספר חדש בלונדון על ספינה שחילצה פליטים במלחמת לבנון
אש"ף כלא לבנונים במרתפיו כדי לשאוב מהם דם לפצועיו במלחמה
מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה
לונדון (מיוחד ל"הארץ"). במהלך המצור הישראלי על ביירות, כלאו אנשי אש"ף, המיליציות המוסלמיות שלחמו עימם, 300 לבנונים ושאבו מעורקיהם דם לפצועים בקו הקדמי. האסירים הוחזקו במרתפים מתחת העיר, היו כבולים למיטה וחוברים למכונות אשר שאבו מהם את הדם.
גילוי זה מופיע בספר "סירה", אשר יצא בלונדון ומגולל את סיפורה האמיתי של ספינה בריטית אשר העבירה עיתונאים צרפתים ללבנון בשעת המלחמה ואחר־כך עסקה בחילוצם של אלפי פליטים שנלכדו בנמל ג'וניה והעברו לקפריסין.
הספר מבוסס על נסיונו האישי של סמארה אסאקר, אחד מ־300 האסירים אשר היו "בנק דם חי" עבור הלוחמים בחזית, ואשר נראו על פי עדותו כ"זקנים בשנות ה־80 לחייהם" לאחר כמויות הדם הגדולות אשר נלקחו מהם.
את הספר (בהוצאת "ויקינג") כתבו הסופר ג'ון קלייב, בצוותא עם ניקולס הר, בעליה של הספינה. חלק ניכר מפרקיו מוקדש לפעילותו של רופא יהודי מניו־יורק בשם דויד קאס, אשר נחלץ לעזרתם של הפצועים הפלשתינאים במלחמה.

מנהיג המורדים באוגנדה: הממשלה לא שולטת בחייליה
מאשים הצבא במעשי רצח וגזל כלפי העם
ניירובי (ע"ר). מנהיג המורדים באוגנדה, יואברי מוסאבאני, הזהיר אתמול כי ראש הממשלה, טיטו אוקאלו, איבד לחלוטין את השליטה על חיילי הממשלה, העורכים מעשי רצח וגזל בקרב האזרחים. מוסאבאני אמר עוד כי כוחות "צבא ההתנגדות הלאומי" שבראשם הוא עומד יענישו את החיילים האחראים למעשי הזוועה. המשטר ... ללא הרף, לטענתו, מאז חתימת "הסכם השלום" בין הממשלה לבין כוחותיו ב־17 בדצמבר. בתשובה לשאלותיו של עיתונאים אמר מוסאבאני, כי אין הוא סבור שהנשיא אוקאלו תומך במעשי הזוועה. אולם הוא הוסיף כי אוקאלו הוא "זקן אנים, ודומה שאין הוא שולט במצב".
בתשובה לשאלה אחרת רמז מוסאבאני כי אין הוא ממהר לשוב לקאמפלה כדי לקבל לידיו את תפקיד סגן יו"ר המועצה הצבאית השלטת — תפקיד שהובטח לו עם חתימת הסכם השלום. "אנו נשוב לשם (לקאמפלה) כאשר כל הדברים יתבהרו די הצורך", הדגיש מוסאבאני.

נחשפה רשת מבריחי הרואין לארץ מהולנד דרך צרפת; נעצרו חשודים
(ע). צוות הסמים הארצי של היחידה לחקירת פשעים במשטרת ישראל, עלה על עקבותיה של רשת מבריחי הרואין טורקי, בשווי מיליוני דולרים, מהולנד דרך צרפת לישראל. המשטרה כבר עצרה כמה אנשים. צפויים מעצרים נוספים בקשר לפרשה.
הפרשה הוחלה לפני כמה שבועות כאשר באזור אשקלון התגלה ק"ג הרואין, מוסתר במעילים שנשלחו בדואר רגיל לישראל. בחקירה נחשפה דרך להברחת הרואין טורקי מהולנד דרך צרפת לישראל. כמה ישראלים, הגרים בהולנד ובצרפת ומעורים בשוק הסמים באותן ארצות, מילאו תפקיד מרכזי בהברחה.
דובר המשטרה מסר, כי מעצרו של אחד החשודים בהברחות, חיים מכלוף, בן 34 מאשקלון, הוארך אתמול ב־12 יום, בפקודת בית משפט השלום בירושלים. העצור הנוסף יובא לפני שופט ביום ו'.
בעת חקירת הפרשה, יצרו חוקרי היחידה לחקירת פשעים קשר עם משטרות הולנד וצרפת, ועשויים להיות מעצרים נוספים גם בחו"ל.

שוטרים בודקים את נזקי הפיצוץ שהיה אתמול בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב (ראה ידיעה בעמ' 12) (צילם: עודי קרן)

בת 126 מתה בעיר סואץ
קהיר (איפ"י). אשה בת 126 שהיו לה 119 נכדים, מתה אתמול בעיר סואץ. כך מוסר העיתון המצרי אל־אחבאר. העיתון אומר כי משפחתה של תאפידה חסן מבאס בין מיטלטליה קבלה על שכר דירה ששילמה לפני 70 שנה, בסך 18 פיאסטר.

זכו בפיס
בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 52/85 שהתקיימה ביום 26/12/85 זכו הכרטיסים הבאים:
בסך 170,000,000.- שקל זכה המספר 424008
כדור המזל לא עלה בגורל הפרס המצטבר בסך 80,000,000 שקלים עובר לשבוע הבא. מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 280,000,000 שקלים (כולל צבירה).
בסך 6,000,000.- שקל זכה המספר: 671909
בסך 3,000,000.- שקל זכו המספרים: 693006; 763742.
בסך 180,000.- שקל זכו המספרים: 036908; 058002; 059602; 068802; 089449; 186123; 198575; 220595; 230613; 247182; 254313; 331741; 332754; 337763; 343539; 368154; 408310; 422468; 478512; 484355; 493045; 500713; 571785; 618522; 642235; 689549; 716861; 754027; 759043; 774519; 796682; 893441.
בסך 90,000.- שקל זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 1242; 7536.
בסך 15,000.- שקל זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 089; 481.
בסך 9,000.- שקל זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 143; 610; 810.
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 3 או 7 או 8 זכו בסך של 1,500.- שקל.
בסך 3,000.- שקל זכו המספרים התלת־ספרתיים: 011; 109; 145; 192; 208; 242; 250; 342; 377; 415; 432; 436; 481; 487; 490; 600; 630; 636; 705; 737; 761; 768; 813; 975; 977; 997.
בסך 1,500.- שקל זכו המספרים הדו־ספרתיים: 02; 03; 04; 09; 14; 15; 16; 18; 23; 27; 28; 30; 31; 38; 52; 57; 61; 66; 70; 76; 79; 80; 84.
רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

בבנין משרדים
ברח' העצמאות בחיפה
בשכ"ח מערכת משרדים
בשטח כ־80 מ"ר
+ מערכת טלפונים רב קוית + טלקס +
מזגני אויר + חניה
קומה ג' עם מעלית
אפשרות להשכרה עם ריהוט
לכניסה מיידית
04—671781 ,04—663142 ,04—671043

מזכיר תנועת המושבים קורא לנחמקין, צור וכץ־עוז להתפטר
בגלל יחס המערך להתיישבות
מאת יהונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני מפלגה
בקריאה לשרים אריה נחמקין ויעקב צור ולסגן השר אברהם כץ עוז להסיק מסקנות ולפרוש מהממשלה עקב התעלמות מפלגת העבודה מבעיות הסקטור ההתיישבותי יצא יוחנן (ג'ונגי) דניאל, מזכיר תנועת המושבים. בראיון בבטאון "יחד" של התנועה הקיבוצית המאוחדת, דניאל אומר, כי להערכתו מפלגת העבודה דוחקת את נושא ההתיישבות החקלאית לקרן זוית והיא הפכה למפלגה לא ערכית המאבדת את הערכים עליהם היא מושתתת.
דניאל אמר עוד, כי יש לו טענות כבדות למפלגת העבודה אשר אינה רואה חשיבות בפתירת בעיות ההתיישבות. הוא קרא לסקטור ההתיישבותי לשנות את כללי המשחק הפוליטיים ולהתארגן ולהאבק במסגרת המערך על ערכיו ודמותו של הסקטור ההתיישבותי.
לדבריו, למרות שמשרד החקלאות מנוהל על ידי איש תנועת המושבים, אין כל שיתוף פעולה בינו לבין תנועת ההתיישבות.

3 ימי עבודה בשבוע או פיטורי 650 ב"סולתם"
מאת יהושע גלבוע
סופר "הארץ" בחיפה
מנכ"ל כור, ישעיהו גביש, הודיע אתמול לנציגי מועצת פועלי חיפה, כי לקראת שנת 1986 עומדים לצמצם את הייצור בבית החרושת סולתם ביקנעם. מכירות המפעל בשנה הבאה מוערכות ב־50 מיליון דולר במקום 100 מיליון דולר. אי לכך, הוסיף יש להיערך גם מבחינת כוח אדם במפעל. הוא הציע למפ"ח שתי אפשרויות חילופיות בתחום זה: מעבר לשבוע עבודה של 3 ימים או פיטורי 650 עובדים לאלתר.
חבר מועצת פועלי חיפה אברהם המאירי הודיע, כי מועצת פועלי חיפה תתאם את עמדתה בנושא עם הוועדים בסולתם. תשובה להנהלת כור תימסר בשבוע הבא.
כיום מועסקים בסולתם כ־1600 עובדים.

הפועל ת"א שני בהולנד
ליידן, הולנד (מיוחד ל"הארץ"). קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב תפסה כאן לאחר חצות את המקום השני בטורניר בינלאומי מוזמן לאחר שנוצחה 92—108 לקבוצה ההולנדית. קודם לכן ניצחו התל־אביבים 85—78 את אנטוני ליידן.

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר
יעקב בורשטיין
בן ר' ברוך ז"ל
ההלויה תצא היום יום שישי ט"ו בטבת תשמ"ו 27.12.85 בשעה 10:30 לפני הצהרים מבית המנוחה רח' מגדלי 19 הרצליה פיתוח לבית העלמין בהרצליה.
התחבורה תעמוד לרשות המלווים מבית המנוחה.
המתאבלים:
אשתו: אסתר בורשטיין
בנו: משה בורשטיין
בתו וחתנו: מרים ודב ברכן
בתו וחתנו: ציפי ורועי רוג'דס
נכדיו: איתי, אהוד אילת, ברכן
שון, קים, ברייס רוג'דס

שיחת היום / עקיבא אלדר
עם: דוד גלאס, ראש חוג "תורה ועבודה" במפלגת העבודה
על: חיזורי פרס אחרי הדתיים

הדתיים לא מתרשמים מהתחנחנות

כיצד אתה מפרש, כיהודי דתי במפלגה חילונית, את חיזורי ראש הממשלה והמפלגה אחרי המפלגות הדתיות?
אני שב עכשיו מישיבה בוועדה של הלשכה לענייני דת ומדינה. שמעתי שם את פרס שאמר, כי מצע המפלגה הרחיק רבים מהדתיים למפלגות אחרות. המפלגות הדתיות נתנו למערך גם בגלל המצע הזה. אני רואה רצון לתקן שגיאות. אבל יש גם קודים אדומים.
מהו קו אדום לדידך?
נושא מיהו יהודי. זהו מאבק שולי וחסר תכלית. אני דוחה את מגמתו של פרס לתמוך בחוק בתי הדין הרבניים, שיתן להם את הסמכות לאשר כל גיור. זה יותר גרוע מתיקון מיהו יהודי. הדרך היחידה שבה צריך ללכת היא לשמור על הסטאטוס־קוו ולדחות כל ניסיון של כפיה דתית.
איך אתה מקבל את החיזור אחרי החוגים הדתיים?
טועה מי שחושב, שהציבור הדתי מתרשם מהתחנחנות כלפיו. הציבור הזה מבין שיש כאן רק ניסיון להרוויח את תמיכתו, ושאין זה אותנטי ולא נובע מהלב. על מפלגת העבודה לשנות את עמדותיה במסמכי היסוד. אם לא, ימשיך הליכוד להצטייר שלא בצדק כמפלגה עם יחס חם לדתיים.
ח"כ מנחם הכהן נהנה מחופש הצבעה בנושאים דתיים. גם אתה תתבע עמדה נוחה כזו, אם תיבחר לכנסת מטעם מפלגת העבודה?
בשום אופן לא. לא ייתכן שיהיה גטו בתוך המפלגה. שיילחם במפלגה על עמדותיו, ואם היא עוברת את הקווים האדומים שלו, שיתפטר. אי אפשר להיות יפה־נפש כמו אנשי המפד"ל, שנאבקו נגד חילול שבת בכביש הדרום ללוד, והשתתקו כאשר כיסו את הגדר בבדי יוטה.
אתה תומך בבריתה למאבק הדתי נגד המורמונים?
יש ליהדות מספיק חוסן כדי להיאבק במורמונים, ויש חוק נגד המיסיון. לא צריך היה לאשר מלכתחילה את הקמת המכללה. אבל יש חוק במדינה ואי אפשר עכשיו לבטל את האישור.
היום נודע שבגנזך הפקיד מכתב פרידה. עכשיו אתה מאמין שהוא פורש?
צריך לבדוק אם המכתב לא קשור בחוט סמוי לכיסא שלו. חבל שדיוקנו מביישת את צעירותו. זה מספיל לראות מעמד כזה, שבו מבקשים מאיש כה מכובד להפקיד מכתב, שהוא יותר מערבות בנקאית צמודה. זה מלמד על שגיאות המפד"ל. דווקא במפלגת העבודה אני מגלה פתיחות רבה יותר.

2 התפוצצויות נשמעו אתמול בגליל המערבי
מאת נורית כהנא
אתמול בבוקר בסביבות 10.30 נשמעה התפוצצות באיזור הגעתון. התפוצצות נוספת נשמעה אחר הצהרים באיזור הגליל המערבי. עד שעת מסירת הידיעה לא זוהו שום שרידי קטיושות בתוך מדינת ישראל, ואין שום ראייה לכך שנפלו קטיושות. הנושא נמצא בבדיקת צה"ל.
ראשי מועצות ויישובים בגבול הצפון טענו אתמול כי בשבועות האחרונים נפלו קטיושות באיזור הגליל המערבי אולם מקרים אלה לא פורסמו.
אחד מראשי הרשויות אמר כי שני מחבלים נתפסו כשעברו את הגבול מלבנון לגליל העליון.

ברי מאשר:
ההסכם בלבנון ייחתם עד אמצע השבוע הבא
ביירות (ע"ר וע"צ). ראש המיליציה השיעית "אמל", נביה ברי, אישר אתמול כי ההסכם ביוזמה סורית שישים קץ באורח רשמי למלחמת האזרחים בת 10 השנים בלבנון ייחתם עד אמצע השבוע הבא. ברי אמר לכתבים, כי על ההסכם יחתמו מנהיגי 3 המיליציות הגדולות, הנוצרית, השיעית והדרוזית.
המו"מ על ההסכם הסתיים שלשום בדמשק בהסכמתו של סגן נשיא סוריה, עבד אל־חלים חדאם.
בביירות נתקבלו דברים אלה בספקנות מסוימת. "כבר שמענו כל זאת בעבר. זה נראה רציני, אולם אחכה עד שההסכם הזה יוממש למעשה", אמר איש עסקים בחלק המערבי־מוסלמי של ביירות.

בריה"מ: ישראל זוממת לתקוף מחנות אש"ף בסודאן ועדן
מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה
קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). במהדורות החדשות של רדיו מוסקווה והטלוויזיה הסובייטית אתמול, הזהירה בריה"מ את אש"ף, סודאן ודרום תימן, מפני "מזימה" ישראלית לתקוף את מחנות הפליטים הפלשתיניים בסודאן ודרום תימן. בשידור נמסר: כי ספינות מלחמה משייטות באיזור ים סוף, אף בכוונת ישראל גם לתקוף את מחנות אש"ף במטוסים.
בידיעה אחרת "האשמה" ישראל בסירפול המאמץ המדיני של הפלגים היריבים בלבנון להגיע להסכם.

אמש בקונצרט / נתן מישורי
שובי לב ואוזן
בלה דוידוביץ' ואנדרו דייויס בפילהרמונית (קלאסית קלה מס' 3 בהיכל התרבות בתל־אביב).
בלה דוידוביץ' המסנתרנית שסיימה אמש את ביקורה בפילהרמונית בביצוע הקונצ'רטו מס' 1 בסול־מינור אופוס 25 מאת מנדלסון, שבה ושבתה לב ואוזן בפסנתרנותה הנפלאה ובאישיותה המוסיקלית המלבבת. נגינתה היתה בהירה, מבריקה, זוהרת, זריזה להפליא, סוחפת, נוסכת שיכרון ומסוררת בשטף הצלילים המוסיקלי הרגשי; אישית מאוד. נועזת בתנופתה ועם זאת כנועה לפירוש הטקסט ולפאר היצירה.
באלה הבקיאן הסכבי המושלם. בלה דוידוביץ' היא נזר מפואר לאסכולה הפסנתרנית הגדולה ושגרירת אמת לפרפרים ושאר יצורים שהיו בראשו של מנדלסון. מה שיש לומר עוד: "בלה שובי אלינו".
בכלל ביצוע בכורה, כך גם בביצוע הפילהרמוני בישראל של הפתיחה הקונצרטית אופוס 40 "קוקיין" (עיר תענוגות אגדית) של אלגר, נעדרה השלמות הטכנית. זו כנראה אינה התשובה שבמסורות המנצח אנדרו דייויס. שסיים בקונצרט זה את ביקורו הנוכחי. כל עוד הוא עומד על הדוכן, מובטחים לך דברים חשובים אחדים — אורירת העליות המתוחכמות של היצירה, ההתנופפות הגדולה של פסוקי המוסיקה עד לנקודות הבצורן ההתנפצות הצלילית. כך כאן, ועוד יותר בתמונות היפות ודבות הרושם בביצוע של "אותני רומא" של רספיגי.
ביצירות אלה ולאו דווקא "פאף" של דביסי, שערגותיו הנוסטניות נתעוררו אמנם בצליל הרך ונטול הסייגים של החלילן אדרי שוהם, אך שנתונו בתמורות בהמשך, מנועמות ולאות מדי — מצאנו שוב את תכונת היסוד שובת הלב והאוזן של אנדרו דייויס. הוא מכניס לביצוע את גורם ההנאה, מביאו לשיאים ומסוגל על כן להעיר ולעורר את התזמורת עד שתחפץ לנגן. משום כך, "חזור אלינו אנדרו".

וכי אדם יקר
רפאל קלצקין ז"ל

בארץ מתפתלת בין צבע לטבע
במה ואמת מאמצות בהוקרה
בן בכור בעל שיעור קומה —
איש יפה במכורה שחולמת על מהות יפה

אני הוא ההולך בחוצות האשמורות
וצליל השיר שבפי צלול ככוכב אור
בעצב אלו הימים כשערך הזולת עצוב
לקחו אותי אל אהבתם כל מבואות חיי

רישום: אורי ליפשיץ

המעלות של
אל על

	מעלות מינימום	מעלות מקסימום		הטמפרטורות אתמול	
קהיר	12	18	ב"ה	9	18
אתונה	10	16	ב"ה	7	16
[illegible]	-2	3	ערפילים	— —	— —
רומא	16	6	גשום	— —	— —
[illegible]	9	13	גשום	5	9
ציריך	7	11	גשום	— —	— —
פרנקפורט	7	11	גשום	8	9
וינה	3	7	מעונן	0	2
פאריס	7	11	גשום	9	12
אמסטרדם	4	7	גשום	3	7
בריסל	5	9	גשום	3	10
מדריד	4	10	במבהרים	10	12
לונדון	3	7	גשום	6	7
קופנהאגן	2	5	גשום	3	5
שטוקהולם	-11	-5	ב"ה	-6	-2
ליסבון	11	15	במבהרים	13	16
ניו־יורק	-7	-2	שלג	5	1

הנוסע המאושר
אל על

למנהלנו
הסבא והסבתא
אברהם וחיה קצורין
ולהורים
אודליה ואריק גולדין
ברכות ואיחולים להולדת
הנכד — הבן
מאחלים: תחנת קמח קצורין בע"מ
חסיה ואפרים קצורין ומשפחתם
רחל ויוסף מייברג ומשפחתם
יהודית ואליעזר יוגל ומשפחתם
זיוה ובני קצורין ומשפחתם

בראשון־לציון
נוה הדרים
דירות 4, 5 חדרים.
פנטהאוזים בשטח 173 מ"ר
וקוטג'ים דו־משפחתיים
בקרו באתר
בימים א', ב', ג', ה', ו' 9.00-13.00, 16:00-19:00
ד' ושבת 16.00-19.00
טלפון באתר 03-959556
בקרו דירה לדוגמא
משרד המכירות פתוח בימים: א'-ה' 08.30-14.30; ב', ד' 16.00-18.00; ו' 08.30-12.30
אלדם חברה לשיכון
שדרות רוטשילד 133, ת"א, טל. 03-203341

NON-RESIDENT AMERICAN UNVERSITY DEGREES
It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 898 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

הכתאמןהיל

צבי גור מוחזק באגף ה"איקסים" — אגף הבידוד בכלא איילון

בר לב שלח מכתב הערה לסוויסה מפקד כלא רמלה הועבר מתפקידו

מכתבי הערה לשני קצינים בכירים בשירות בתי הסוהר ★ סוויסה: נמשיך במדיניות הליבראלית ★ היועץ המשפטי לממשלה: אפשר להבטיח ביטחון מירבי יחד עם סיוע מירבי לשיקום

מאת ראובן שפירא, סופר "הארץ"

שר המשטרה, חיים בר־לב, החליט להנגיד ולהזיק באופן ניכר את הפיקוח הצמוד שלו ושל משרדו על תיפקוד בתי הסוהר ופעילות מטה נציבות שירות בתי הסוהר. זאת, לנוכח הליקויים החמורים שהתגלו בשירות בעקבות בריחת צבי גור. בר לב, שיפגש ביום ראשון הקרוב עם סגל הפיקוד הבכיר של שירות בתי הסוהר ועם מנהלי בתי סוהר, החליט לשים דגש בביקורים בעתיד בבתי הסוהר על בדיקת סידורי הביטחון ועל בחינה מקרוב של עבודת המטה.

אתמול שלח בר לב מכתב "הערה" לנציב שירות בתי הסוהר רפי סוויסה, בו הוא מסנה את תשומת ליבו למסמאי ועדת החקירה שבדקה את נסיבות בריחת צבי גור ולמסקנות המצביעות על מספר ליקויים במערכת שירות בתי הסוהר. נמצא, כי פקודות שירות בתי הסוהר בלתי מושלמות, עבודת המטה איננה מבטיחה פיקוח נאות על בתי הסוהר, בחלי עבודה פגומים בבית הסוהר איילון ואי קיומן של הוראות לרבות באלה הנוגעות לביטחון. "ליקויים אלה מחייבים התארגנות מהירה ונאותה לבדיקת ההוראות והפקודות הדרושות ויש להשלימן תוך פרק זמן קצר ככל האפשר", כתב שר המשטרה לנציב שירות בתי הסוהר. הוא גם מבקש מהנציב שיעביר לו בהקדם את נוסח הפקודות וההוראות המשלימות וכן תוכנית פעולה — כולל לוח זמנים — לטיפול בליקויים שהתגלו.

מפקד הכלא הועבר מתפקידו

אתמול שפט נציב שירות בתי הסוהר בדין משמעתי את מפקד כלא איילון, גונדר משנה יוסי פולק. גונדר סוויסה הרשיע את פולק ונזף בו על אחריותו למחדל שהביא לבריחתו של צבי גור. כמו כן החליט נציב שירות בתי הסוהר להעביר מתפקידו את גונדר משנה יוסי פולק לאחר שנתיים וחצי של פיקוד על כלא איילון. החלטתו מאתמול של רפי סוויסה מנוגדת להחלטתו לעמודתו מיד לאחר בריחת צבי גור בשבת. כאשר דחה בתקיפות את בקשתו של גונדר משנה פולק להתפטר מתפקידו. אז אמר סוויסה, כי הוא נותן גיבוי מוחלט לפולק.

הם האישים לשני קצינים בכירים בשירות בתי הסוהר — ראש מינהל הביטחון תת גונדר מרדכי כנעץ וראש מינהל האסיר תת גונדר משה ישה. במכתבי ההערה מצביע הנציב על ליקויים בתיפקוד ובתיאום בתוך שני המינהלים האלה וביניהם. נציב שירות בתי הסוהר גם הטיל על ראש המטה שלו תת גונדר שלום רחמים להכין נייר עבודה לתיקון הליקויים ולה־גברת התיאום בין מינהלי שירות בתי הסוהר.

גור באגף "האיקסים"

אתמול בילה האסיר צבי גור יום "התאקלמות" מחודש בכלא איילון. הוא כלוא באגף ה"איקסים" — אגף הבידוד של הכלא שבו יש תאים צרים בהם מוחזק האסיר לבדו ויוצא מהתא רק לשעה אחת ביום. גור יוחזק באגף הקשה הזה עוד תקופה ארוכה.

אור ליום אתמול בשעה 1.30 כאשר חזר לכלא איילון לבוש כבר בבגדי אסיר סיפר גור לעתונאים שהוא עייף מאוד וידיו רועדות כי הוא ברח מהכלא בגלל שמישהו שם לו סם בתוך הקפה ולא היתה לו שליטה על מה שקרה. הוא הביע צער על הפגיעה במנהל כלא איילון יוסי פולק וסיפר כי בימים ששהה מחוץ לכלא הוא התחבא בפרדסים, ישן מתחת לעצים ואכל תפוזים ואשכוליות. "כל הזמן ברחתי, ניסיתי ליצור קשר עם בית הסוהר ועם הנציב אבל המצב עליי היה גרוע מדי. רציתי לחזור", אמר גור הוא סיפר כי היה משוכנע שתרבה יותר מ־300 שוטרים מחפשים אחריו.

באיזור רחובות. "זרעש הם עשו היה גדול. הם עברו לידי ולא הבחינו בי", אמר גור. הוא טען כי חשש להתגלות בפני השוטרים כשהם "מתוממים" ופחד להפגע. הוא הגדיר את כל מה שעשה כטעות וסיפר, כי הוא מתכוון להמשיך בקשרים עם חברתו מעיד ולהתחתן אתה. "היא אוהבת אותי ואני אוהב אותה ואין סיבה לנתק את הקשר הזה. מה שקרה זה לא סוף העולם", אמר גור.

סוויסה: אמשיך במדיניות הליברלית

(ע.) נציב שירות בתי־הסוהר, גונדר רפי סוויסה אמר אתמול, כי הוא ואנשי השירות ימשיכו במדיניות הליברלית כדי לסייע לשיקום האסירים, חרף האירועים האחרונים.

בפגישה עם כתבי בתי המשפט בתל־אביב שנערכה בכלא איילון אמר הנציב, כי בתי הסוהר בישראל אינם מתאימים לכליאתם של אנשים והמצב בהם קשה ביותר. מדינה שרוצה לשקם את אסיריה חייבת לדבריו לדאוג לשינוי מצב זה.

כמעט כל האסירים ששוחחו עם העתונאים הביעו אכזבה קשה ואף מחאה על ההחלטה להדיח את מפקד כלא רמלה יוסי פולק, בציינם, כי הוא פעל רבות למען האסירים וסייע לאווירה הטובה השוררת כיום במקום.

הבמרבה של גור לזמיר

בתום הסיור נערכה ארוחת צהריים בה אמר היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר, כי לשירות בתי הסוהר סמכויות נרחבות במסגרת החוק, ולפיכך תפקידם של המבקרים הרשמיים משפטנים במשרדי המשפ־טה השונים ובפרט בפרקליטות המדי־נה חיוני ביותר, על מנת לסייע לאנשי השירות בהפעלה נבונה של החוק וכן לסייע לאסיר.

היועץ המשפטי הטעים, כי האסיר בישראל זכאי לזכויות אדם לא רק מכוח החוק אלא מהיותו אדם, ולפיכך על שירות בתי הסוהר, במיטב יכולתו ובמסגרת שיקולי ביטחון וסדר, להתי־יחס אל האסירים כבני אדם, להתמו־דד עם הבעיות ולסייע בפתרונן.

"הבנת השאלה של ביטחון או שיקום, מה עדיף — איננה נכונה, אמר זמיר. אין ולא צריך להיות ניגוד בין השניים — אפשר ליישבם ולהיות עם שניהם. אם נוצר ניגוד כזה, העדיפות ניתנת למובן לביטחון, אולם בדרך כלל אפשר להבטיח ביטחון מלא ביחד עם יחסי אנוש וסיוע ימירבי לשיקומו של האסיר".

בתום המיפגש העניק נציב שירות בתי הסוהר ליועץ המשפטי שי — תמונה גדולה ממוסגרת, פרי עבודתו של אסיר בכלא איילון, צבי גור.

ח"כ אוריאל לין מתח אתמול ביקורת קשה על נציב שירות בתי הסוהר רפי סוויסה.

צוות התגובות לענייני חברה של התחייה פירסם אתמול הודעה שבה נאמר כי התחייה רואה בהסלת האחריות לבריחתו של גור על מפקד כלא איילון בלבד + התחמקות של נציב שירות בתי הסוהר

פרס: אין שינוי במצב לאורך הגבול עם סוריה

הרוסים מוכנים לדון על איחוד משפחות ★ לא ידוע על תיווך צרפתי בשאלת טאבה ★ ראש הממשלה מתנגד למתן חופש הצבעה במערך על מיהו יהודי

(ע.) ראש הממשלה שמעון פרס אמר אתמול, כי לאורך הגבול עם סוריה ברמת־הגולן אין שינויים ושתי המדינות מקפידות על ההסכם, ללא תלונות וסימנים מיוחדים.

מר פרס, שהיה אורח "הסעודה השבתית" של ועדת העורכים עם ראש הממשלה" ב"בית סוקולוב" בתל־אביב, נשאל על כך בעקבות הידיעה על תיגבור הכוחות הסוריים ברמת הגולן, שפורסמה בשבועון הבריטי "ג'יינס".

בהתייחסו להזות הטילים על ידי סוריה, אמר מר פרס, כי ישראל עוקבת בקשרנות אחר המצב בשטח, אך היא נמנעת מהצהרות נוספות, כדי למנוע הסלמה ועימות. ישראל דוגלת בתחום זה במדיניות של "סטטוס קוו", כך שאף אחד לא יוזז.

... אחרות משפחות מבריה"מ ... בקשר להיפגש שפורסמה ב"בית ... (כינוס) ...

מיתוסים עם ישראל לאחר הקמת המפלגה הקומוניסטית בפברואר, אמר מר פרס, כי אין לו אישור לכך. עם זאת ייתכן, כי בוועידה יוחלט על שינויים במדיניות הסובייטית בתחום זה שונים.

ביחס לסיכויי העלייה מבריה"מ אמר מר פרס, כי בשיחות בדרגים האחר־איים בחודשים האחרונים הביעו הרו־סים נכונות לדון על איחוד משפחות. כל יתר השיחות ולא־מחייבות הן בנגוד גישושים מצד אחד ויציאות

אווירה טובה מצד שני.

התקדמות בשאלת טאבה

ברבור על טאבה, אמר מר פרס, כי חלה התקדמות ניכרת התקרבות בין עמדות הצדדים, ולהערכתו הפער שנותר ניתן לגישור. נעשים מאמצים רבים בכיוון זה, הדגש צריך להיות על אופי ההסכם, ולא על המועד או על השאלה "מי נוסע למי".

בתשובה לשאלה אמר, כי ישראל לא ביקשה מנשיא צרפת פרנסואה מיטראן, המבקר במצרים, לתווך בעניין טאבה, והנשיא הצרפתי לא התייעץ עם ישראל בעניין זה. לא ידוע למר פרס, כי מיטראן אמנם עוסק בכך, וייתכן שהוזמן את שרי החוץ המשפטים של צרפת למצרים "כדי שגם הם יגווה".

לדבריו, פרשת פולארד מאחורינו. אה"ב הודיעה, כי הקוסאה בקשרי הידידות בין שתי המדינות הוסרה, והרוסים הם שוב־ נורמליים ומתר קורבים.

לגבי הלביא אמר פרס, כי לא ברור אם הפשרות כספי הסיוע האמריקאי להמרה לשקלים חלה גם על 250 מי־ליון דולר, שהיו מיועדים למטוס. הסכום האחרון נכלל בתקציב ממשלת ישראל בשנה הבאה, כך שיוצא להמשך פיתוח הלביא.

לדברי פרס, אם תבקש ארה"ב מישראל להצטרף באופן פורמאלי לתכנית "מלחמת הכוכבים", תהיה תשובתה של ישראל חיובית, מתוך רצון להשתתף במאמץ מדעי וסכנר

לוגי. ישראל תהיה להכרות ישר אליות להשתתף בתכנית.

לא יהיה חופש הצבעה על "מיהו יהודי"

ראש הממשלה אמר, כי הוא שולל תו־משמעות מתן חופש הצבעה לחברי המערך בנושא "מיהו יהודי". "מתן חופש הצבעה יאפשר להפוך רוב למיעוט. חברי המערך נבחרו על בסיס מצע השולל את תיקון "חוק השבות", ובכך יותר כל אחד מהם על נושא זה כנושא מצפוני. אינני מתערבים בנר־ שא הלכתי — אמר פרס — אך דוגלים באחדות העם היהודי בתפוצות, מבלי לקבוע קביעות, שיסכנו את עתידה ויצרעו לקרעיתנו לגמרים", אמר.

עם זאת הדגיש, כי הוא רואה חובה לקיים את ההסכם על "סטטוס־קוו" בתחום הדתי, ... על איקיקם ... בתהליך האירגונים הכולל בחברה ... בשבת.

לגבי המרכז המורמוני על הר הצופים, אמר מר פרס, כי הבנייה לא תיפסק, משום שהרשיונות ניתנו כחוק, אך אין חילוקי דעות על כך, שאין לאפשר למרכז חופש פעולה מי־סיונרי. כאשר הרשיון ניתן למטרה אחרת. לשם כך הורכבה ועדת שרים, המורכבת באורח שווה מבציגי שתי הדעות בנושא, כדי לבדוק את היבט החוקי של הנושא, על רקע העובדה שהסכומות בכנסת שקולים בין שני הצדדים.

ארגון חרדי מאיים בחטיפה כדי לאלץ המשטרה להוציא כוחותיה ממאה שערים

מקבל האחריות להצתת מכוניתו של איש הוועד נגד אלימות חרדית ולשריפת תחנות אוטובוס בירושלים

(ע.) ארגון חרדי המכונה ק.ל.י. — קנאים למען ירושלים — מאיים לחטוף בן ערובה כדי לאלץ את משטרת ירושלים להוציא את כוחותיה ממאה שערים. האיום כלול במכתב אנונימי שהגיע באמצעות הדואר אל יו"ר הוועד נגד אלימות חרדית, אברהם פריד.

המכתב כתוב בכתב יד על דף מחברת, ובו נאמר כי ארגון ק.ל.י. מונה 17 בחורי ישיבות שהתארגנו לפעול נגד החילוניים. הכותב לקח על עצמו את האחריות לשריפת מכוניתו הראשונה של פריד לפני שלושה שבועות כ"נקמה על מעשים שפלים של חילוניים חברי ארגונך". כמו כן טוען הכותב כי ארגונו הצית שתי תחנות אוטובוסים בירושלים — ברחוב שבטי ישראל וברחוב שטראוס. הכותב טוען, כי חבריו ניסו להצית גם תחנה אחרת ברחוב שטראוס "אולם חברנו יהודה חטאב הקרימנר" (הכאב נתפס כמעט בשעת מעשה ונשפט). האלמוני מאיים לחטוף בן ערובה ולשחרר אותו במקום כלשהו בתנאים של בים, מבלי שיפגע, "עד שאחרוני השוטרים יפסיקו להסתובב במאה שערים". הכותב מציין כי לארגונו אין נשק הם וכי הם יפגעו בסוכנים מושתלים של המשטרה.

המכתב הועבר למשטרה ונפתחה חקירה. הכתב רצוף שגיאות כתיב ונכתב בעברית עילגת, וסבורים, כי הכותב אינו שולט בעברית ויתכן כי הוא תייר.

העתון "חדשות השומרונים":

אוניברסיטה ברבת עמון תקים מחלקה שומרונית

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" בחולון

אוניברסיטת "אל־ארדון" ברבת עמון מבקשת להתקין מחלקה שומר־ונית בספרייתה. הדו־שבועון "חדשות השומרונים" מגלה בגיליונו האחרון שיצא אתמול לאור, כי שניים מהחוקרים הנמנים על הסגל הבכיר של האוניברסיטה ד"ר מחמוד עדנן אל־בחת וד"ר מחמוד עלי עטילה, ביקרו בימים אלה בשכם והחלו בשלב ראשון של צילום כתבי היד העתיקים של השומרונים בשכם.

שני המלומדים הירדניים החלו בצי־לום כתבי היד בסיפרייתו של הכהן אליעזר בן צדקה ובסיפריית בן דוד הכהן שלום בן הכהן עמרם. ביצוע הצילומים נעשה על ידי סטודיו "דימאק" בשכם.

לדברי הכהן אליעזר בן צדקה לא ניתן וגם לא התבקש כל תשלום או שכר סירות. עתון השומרונים ממשיך ומגלה, כי "אישי מימשל בבירה היר־דנית, ובראשם המלך חוסיין הבהיר

לא אחת בפגישות עם שומרונים בשכם, כי הם רואים בהם חלק בלתי נפרד מאזרחי ירדן וכי הם יהיו תמיד אורחים רצויים ברבת עמון. אזרחים שומרוניים שכם אף פרחו למסור באופן אישי את ברכותיהם להוד המלך במלואות לחוסיין בימים אלה 50 שנה."

יעקובי: לתבוע מאגו"י לפרוש מהקואליציה

מאת יהושע גלבוע, סופר "הארץ" בחיפה

שר הכלכלה גד יעקובי אמר אתמול כי יש לתבוע מאגודת ישראל לפרוש מהקואליציה. השר דיבר בפגישה עם סטודנטים בטכניון. לדבריו, לא עולה על הדעת שסיעה היושבת בקואליציה יוזמת הצעת אי אמון בממשלה. הוא הוסיף, כי כיום מצ־טיירת ישראל כמדינה באורח ולדעתו פרסום פרשת המורמונים יגרום לנזק בדעת הקהל הנוצרית ובמיוחד האמ־ריקאית ואל לה לממשלה להתערב בעניין.

בהתייחסו לפרסומים על ירידת מדענים מישראל, אמר כי המשך מדיניות המיתון והקיצוץ תגרום הגבר־רות הירידה ובריחת מוחות ומרצים צעירים שבהם השקיעה הממשלה אלפי חולים.

ערך את העמוד: אור גונגר

הוועה"פ של המפד"ל:

בורג יכהן עד הוועידה באביב 86

(ע.) שר הדתות, ד"ר יוסף בורג, ימשיך לכהן בתפקידו עד ועידת הפועל המזרחי באביב 1986. הוועידה המוסדות שייבחרו בוועידה יבחרו את ההנהגה החדשה.

ההחלטה על המשך כהונתו של ד"ר בורג נתקבלה פה אחד בישיבת הוועד הפועל המאוחד של המפד"ל, אתמול ב"בית ציוני אמריקה" בתל־אביב. הישיבה נפתחה ע"י מזכ"ל הפועל המזרחי, רפאל קדנתן, המשמש יו"ר הוועד הפועל. הוא מסר, כי קיבל מכתב מיו"ר ועד המפקד ההבחירות המרכזית של התנועה ישעיהו פרינס ומיו"ר הוועד לבדיקת המבנה הארגון של התנועה יצחק יער, ובו הם מביעים את דעתם שזה לא הזמן להתמודדות על המשך כהונתו של ד"ר בורג.

לאחר מכן קרא ד"ר בורג את המכתב ששלח ב־15.12.85 אל יער ופרינס. במכתב נאמר, כי אם יתבקר, כי לאחר הודעתו לוועד הפועל על הזזות הבחירות, ידעו כי ימשיך לכהן כשר בממשלה, הוא יכהן בתפקיד זה רק עד לוועידה הארצית, שתתכנס לאחר הפקפד והבחירות הפנימיות בתנועה. עוד הודיע ד"ר בורג במכתב, כי לא יהיה מועמד בוועידה ובמוסדות שייבחרו בוועידה לכהן כשר בממש־לה.

"מבצע הבפשה"

ד"ר בורג הוסיף, כי בתקופה האחרונה היה יעד למסע הכפשה, שי־טוי ופגיעה ללא הבחנה. אמנם יש לו הרבה כלבו על התופעות הללו ועל העומדים מאחוריהן אולם הוא נגרר אומר לנצור את לשונו, מפני שהוא רואה לפניו עניין מרכזי אחד שיש לענות בו, והוא — הצלת התנועה ושיקום הריסותיה. ברגע זה, נראים לו השיבות הבחירות הפנימיות והצלחת המבצע הזה.

גור: לא להגיב על הזזת הטילים

מאת יהושע גלבוע, סופר "הארץ" בחיפה

שר הבריאות מרדכי גור אמר אתמול בביקורו בחיפה כי ישראל אינה צריכה להגיב על הזזת הטילים על ידי הסורים, אלא להוסיף לנהוג במדיניות של איפוק כפי שנוהגת בה הממשלה.

"אנו יותר חזקים מהסורים והסורים יודעים זאת היטב אמר השר, לכן לא צריך להיבהל מכל תזוזה של טיל כזה או אחר ולהעמיד את כל המורה התי־כון באווירת להבות בוערות.

השר המשיך ואמר: קרתה לפני תקופה מסוימת תקרית ונפלו שני מטוסים סוריים. הם הופלו על ידי מטו־סים שלנו, לא בכוונה ולא כתוצאה ממדיניות. אולם, הדגיש השר, צריך לראות זאת בעיניים סוריות — הם הופלו והם הפלו בשמיים סוריים ואי אפשר לצפות שהסורים יעברו על כך לסדר היום.

כבר בעבר היינו עדים לפרובות כאלה של אירועים, ציין גור. ומי שלא יכול להתאפק ולדון בעניין בקור רוח, אני רק אומר, אך לא אנו לו לעבור את הגבולות של התנהגות סבירה ומאופקת. על כך, לפי דעתי, אמר השר המדיניות של הממשלה היום היא הנבונה וצריך להתמיד בה ולתת לעניינים להירגע ואז לשפוט מחדש.

חודש השייט מאילת אל אי האלמוגים

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

לאחר הפסקה של חצי שנה, חידש יכטות ישראליות את הפלגות לאי האלמוגים. היכטות הסתפקו בהקפת האי וחזרו לאילת, בלי שיעגנו במקום.

לפני חצי שנה ביקש ראש עיריית אילת, רפי הוכמן, לבעלי יכטות שלא להפליג לאי בגלל ריבוי התקריות עם ספינות משמר מצריות.

אחת הסיבות להפסקת החרם היתה ריבוי התיירים המבקשים להפליג ביכטות לאי האלמוגים.

מקורות ישראליים הביעו אמש תקווה כי התקריות עם המצרים לא יתחדשו עם חידוש השייט.

עובדי "עוף הגליל" הפגינו נגד פיטורים

מאת מנחם הורוביץ,

כ־100 תושבים מקריית שמונה, העובדים במפעל עוף הגליל, הפגינו אתמול במחאה על כוונת בעלי המפעל לפטר רבים מהם. הרקע לפי־טורין הוא הקמת משחטת בקיבוצים שונים בגליל. הפועלות בניגוד לחוק וגורמות צמצום העבודה במפעל בקר־יית שמונה.

עוד התלוננו המפגינים כי מחסני המפעל מלאים בעופות קפואים וזאת בגלל הנטייה בציבור לאחרונה לקנות עופות חיים זולים.

אופטרוטק

אופטרוטק בע"מ
מודיעה על
שינוי מספרי הטלפון
החל מיום ו' 27.12.85.
המספרים החדשים:
08 — 464061 (11 קווים)
08 — 467781 (7 קווים)
מס' פקסימיליה חדש:
08 — 467788
אופטרוטק בע"מ
ת.ד. 69 נס־ציונה 70450
אופטרוטק. בית לאנשים יוצרים

שיפוצים ברמה גבוהה!

צריך לשפץ בנין, משרד, דירה? פנה למישהו שאפשר לסמוך עליו, אנשי חברת ד.נ.י. יבצעו בשבילך עבודות בניה, הריסה, צבע, טפטים, אינסטלציות מים וחשמל, בדיקנות ובמחיר הוגן.
ד.נ.י.
שרותי תיקונים ותחזוקה בע"מ

משרד ראשי:
רח' ביאליק 59 ר"ג
טל' 03-734933,734710
סניף דרום:
רח' כרמל 19 ראשל"צ
טל' 03-950106

תנועת חב"ד בירושלים
שמחה להציג

בהשתתפות האמנים הבאים

David Friedman דוד פרידמן SAFED צפת	Daniel Kafri דני כפרי JERUSALEM ירושלים	Yakov Kaszemacher יעקב קסצמאכר SAFED צפת	Stuart Krauss סטוארט קראוס JERUSALEM ירושלים
Shaul Schatz שאול שץ JERUSALEM ירושלים	Michel Schwartz מיכל שוורץ JERUSALEM ירושלים	Ephraim Arieli אפרים אריאלי PETAH TIKVA פתח תקוה	Oded Davidson עודד דוידזון JERUSALEM ירושלים
Lucien Krief מרדכי קריאף PARIS, FRANCE פריס, צרפת	Baruch Nachshon ברוך נחשון KIRYAT ARBAH קרית ארבע	Yoram Raanan יורם רענן JERUSALEM ירושלים	Yossi Rosenstein יוסי רוזנשטיין BNEI BRAQ בני ברק

אמנים נבחרים מוזמנים ... — בירושלים של תנועת חב"ד בישראל
התערוכה לאומנות חסידית
היא תצוגה מקורית וחגיגית של יודאיקה, ובה ניתן ביטוי לשורות הבסיסים של המחשבה החסידית
ציורים מקוריים ● פיסולים ● ליטוגרפיות
מיום ראשון — 29 בדצמבר עד 4 בינואר
השעות: יום א'־ה' 10.00־22.00
יום ו' 09.00־14.00 מוצאי שבת 17.00־23.00
גלרית מיכל — רח' קרן היסוד 19 בי ירושלים
פרטים בטל': 02־246405
כניסה חפשית

להשכרה

באיזור התעשיה הצפוני באשדוד

1407 מ"ר, מבנה תעשייתי ומשרדים וטלפונים, על שטח של 5 דונאם שבחלקם מצופים אספלט.

למכירה אביזרים שונים להרכבת מבנים מפח ומחיצות גבס, חוטי חשמל, מנעולים אמריקאיים לדלתות ועוד

המעוניינים: יפנו בטל' 055־34055, 055־22622 בימים א' עד ה' בין השעות 8 בבוקר — 1.00 או טל' 03־425416 בין השעות 19.00—22.00

סין העממית

מוזמנות פניות יצואנים

מוצרים: (1) רכיבים אלקטרונים (2) מיכשור אלקטרוני חדיש לבחינת ובקרת איכות עבור התעשיה האלקטרונית (3) מכונות ומיכשור הדרושים לייצור רכיבים אלקטרונים והרכבות (4) חומרים לשימוש בתעשיה האלקטרונית — ביחוד קרמיקה תומרים כימים (5) מכונות טכנולוגיות הדרושות בעלות דיוק גבוה — לייצור כלים למכונות מייצרות תבניות — לעיצוב בעל דיוק זעיר וכלים לעבודות דפוס בעלות דיוק זעיר (6) מיכשור ומערכות לטלקומוניקציה

— למעלה מ־30 שנות מוניטין בסין — בעת בהישג יד עם משרדים שם תחת פיקוח מהנדס בריטי מוסמך, עבור יצוא מוצריכם.

בעלי עסק בלבד יפנו בכתב עם פרטים מלאים אל:

MARTIN SHAW, A.C.I Arb Managing Director,
Canshaw International Limited, P.O.B 3723
Beit Hakerem 91036 JERUSALEM. telex: 26144
BXJM Ext. 7442 or
29 New Cavendish Street LONDON WIM 8 BD
ENGLAND, tel (01) 935 7992 TLX: 295441 BUSY B G
(REF: CIL) FAX: (01) 2091231

תשובה מובטחת לכל פניה

ניהול פיננסי / בקרה

אזרח גרמני, 43, ד"ר למדע המדינה, איש מכירות מוסמך בעל ניסיון של שנים רבות בתיכנון השק־עות, בקרת השקעה, תיקצוב ופיקוח על דרג ניהולי במדינות ששפתן אנגלית וספרדית, מעוניין במישרה עם אתגר בארץ, בתחומי התעשייה או הבנקאות, למשך תקופה ארוכה.

המעוניינים יפנו לקבלת מידע נוסף ל"הארץ", ת.ד. 233 ת"א 61001 (עבור TOKLER).

BOSTON UNIVERSITY
BEN-GURION UNIVERSITY
OF THE NEGEV

MASTER OF SCIENCE IN MANAGEMENT

AN AMERICAN GRADUATE DEGREE IN BUSINESS ADMINISTRATION/MANAGEMENT

- Earn an American graduate degree in Business Administration/Management in Israel.
- Entire 12-course curriculum taught in the English language.
- M.S.M. degree may be completed in one Calendar year of full time study, or two years part time.
- Three terms beginning January, May, September.
- Scholarships and tuition assistance available.
- Full campus facilities.

Enroll now for Spring term beginning January 1986.
For program information and applications write the Chairman.
Boston University — Ben Gurion University of the Negev
Joint Graduate Programs, P.O.B. 653, Beer Sheva
Tel: (057) 36711 (08.00-12.00) (057)699789 (After 12.00)

משאל פור"י — מיוחד ל"הארץ"

רוב הציבור מאמין: הממשלה תחזיק מעמד

רוב הציבור מאמין שהממשלה תחזיק מעמד ולא תתפרק לפני תום המועד לכהונתה — כך עולה ממשאל דעת הקהל הכלל־ארצי של מכון פור"י, שנערך בהזמנת "הארץ".

61.3 אחוזים מכלל הציבור בדעה שהממשלה תחזיק מעמד לעומת 23.7 אחוזים הסבורים שהממשלה לא תחזיק מעמד עד סוף מועד כהונתה החוקי.

2.8 אחוזים אמרו, כי "ייתכן" שהממשלה תחזיק מעמד ו־12.2 האחוזים הנותרים אמרו כי "אינם יודעים" אם הממשלה תחזיק או לא תחזיק מעמד.

עורך המשאל, מנהל פור"י רפאל גיל, מציין, כי הדעה שהממש־לה תחזיק מעמד רווחת במידה כמעט שווה הן בקרב מצביעי המערך והן בקרב מצביעי הליכוד. 64.6% ממצביעי המערך ו־61.8% ממצביעי הליכוד בדעה שהממש־לה תגיע עד תום הקדנציה שלה.

המשאל הקיף מדגם מייצג של 1200 איש ואשה, שרואיינו ב־איזורות אישיים בכל רחבי הארץ.

בוטל סיור מאורגן של תיירים ממצרים

גורמי תיירות: הרקע לביטול — פוליטי

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ"

מצרים ביטלה ברגע האחרון הגעתה של קבוצת תיירים מאורגנת בישראל, כנראה על רקע פוליטי. אתמול הגיע לישראל סוכן הנסיעות המצרי שטיפל בקבוצה, כדי למסור הסברים למשרד הנסיעות בישראל האחראי על שיהותה של הקבוצה בארץ.

גורם תיירות הביע אתמול חשש, כי שלטונות מצרים החלו לנקוט שוב במדיניות של הערמת קשיים על תנועת תיירות מאורגנת בישראל ככל הנראה על רקע חוסר הוראות במצב המדיני השורר היום בין שתי המדי־נות.

מדובר בקבוצה מאורגנת של 30 תיירים במצרים שאמורה היתה להגיע בראשית השבוע (ביום ראשון האחרון) ארצה לאחר תקופה ארוכה של קי־פאון בתנועת התיירות המאורגנת ממצרים לישראל. הקבוצה היתה אמורה לשהות בארץ שבוע ימים ול־טייל בה. בוצעו כל הסידורים כולל הזמנת מקומות בחדרי בתי המלון בישראל לקראת בואה של המשלחת. התיירים ממצרים אף קיבלו אשרות כניסה ועברו תדריך בטחוני, אלא שביום האחרון התקבלה לפתע הודעה על ביטול הנסיעה.

תיירות מאורגנת של ישראלים למצרים נמשכת כרגיל. היום אמורה קבוצה של 80 ישראלים לצאת לסיור מאורגן בין שבוע ימים במצרים.

האזינו הערב
שר התחבורה, חיים קורפו
יהיה אורח התוכנית "הטור השביעי"
בשעה 19.05 ברשת ב' של "קול ישראל".
מראיין: דוד מרגלית.

'86 שנה חדשה שקל חדש
כרטיסיות חדשות

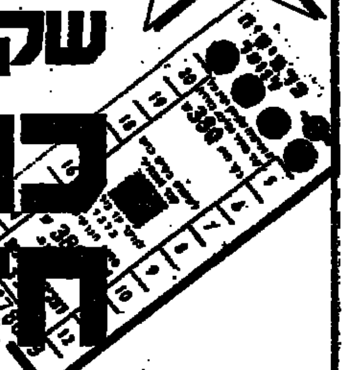

לקראת המעבר לשקלים חדשים תיפסק מכירת כל כרטיסיות "אגד" בתאריכים 30/12 - 31/12/85.

החל מה־1.1.86 ניתן יהיה לרכוש כרטיסיות "אגד" הנקובות בשקלים חדשים.

הכרטיסיות הקיימות בשקלים ישנים תהיינה בתוקף גם לאחר ה־1.1.86.

לשור חידוש

תל-אביב-נתניה הלוך ושוב בהנחה
החל מה־1.1.86 ניתן לרכוש כרטיס הלוך ושוב בקו תל-אביב-נתניה בהנחה של 10%.

מודעה זו מהווה תיקון למודעה שפורסמה אתמול.

אגד

אוניברסיטת תל־אביב
ענף רישום וקבלה

הפקולטה להנדסה — מרכז גורדון ללימודי אנרגיה — הפקולטה למדעים מדוייקים ע"ש ריימונד ובברלי סאקלר

מודיעים על פתיחת רישום לתוכנית
לימודי תעודה באנרגיה לסמסטר ב' תשמ"ו

מטרת התוכנית היא לתת רקע כללי, בין־תחומי, בנושאים פיסיקליים, הנד־סיים, וכלכליים של בעיות האנרגיה בארץ ובעולם.
משך הלימודים הוא שנה אקדמית אחת לפחות. התוכנית היא ללא עבודת גמר.
הליכי קבלה:
התוכנית מיועדת בעיקר לבעלי תואר "בוגר אוניברסיטה" במדעים ובהנדסה. וכן לבוגרי פקולטות אחרות שהינם בעלי רקע מקצועי בתחום האנרגיה.
סמסטר ב' תשמ"ו מתחיל ב־23.2.86.
רישום:
המעוניינים להגיש מועמדותם, יפנו לפקולטה למדעים מדוייקים, טל' 420182 בדבר פרטים על סדרי רישום ומבנה תוכנית הלימודים.
שכר לימוד:
במקרים מסויימים תיבדק האפשרות למתן מילגה חלקית לתלמידים נזקקים.

בנק לאומי הולך איתך קדימה
בנק לאומי

هكذا من الأصل

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מחזורי מסחר דלילים בסוף שבוע המסחר

מגמת הירידה במחזורי המסחר בבורסה נמשכה גם אתמול, ומחזור המסחר במניות היה 1.3 מיליון דולרים. קרנות הנאמנות הסולידיות ספגו אתמול מיליון דולרים, ובחלק מעודפי המזומנים רכשו מניות כבדות שהן הפגנת ביקוש. למרות זאת, הד־פיעו היצעים לכמה מניות, שנקלטו בירידות שערים שהגיעו לשני אחו־זים. במניות בעלות רמת סחירות נמוכה רבו המקרים של רישום שער מוכרים בלבד. קרנות הנאמנות מבצ־לות את הביקושים ליחידות השתת־פות, ויוצאות בקרנות חדשות. כך הציעה אתמול לאומי פיא למשקיעים קרן חדשה ושמה חליפין, המיועדת למשקיעים לטווח קצר. שיעור הה־פסה בקרן זו מסתכם ב־0.4 אחוז בלבד. המחזיקים קרן זו פטורים מתשלום עמלות קנייה ומכירה. בשוק איגרות החוב צמודות המדד היו היצעים גדולים, שנקלטו בירידות מתונות. בנק ישראל בזיס אתמול 50 מיליארדי שקלים באמצעות איגרות חוב מדדיות ודולריות.

דיעה לבורסה כי הגישה לשרי האוצר והתעשייה תוכנית הבראה. הנהלת החברה הודיעה לוועדי העובדים כי יש חשש לסגירת המפעל בגלל אי אספקת חומרי דיגה. אתמול נרשם שער של מוכרים בלבד גם במניה זו. היצעים כבדים היו גם במניות בנק הספנות. מקורם של היצעים אלה הוא במוכרי בורסה שרכשו את זכויות החברה במחיר זול, וניסו לממש רווחים. בשער הנציה בת 0.1 שקל נרשם מוכרים בלבד בפעם השנייה, המניה בת חצי שקל ירדה ב־9.3 אחוזים, ואילו כתב האופציה של החברה ירד תלולות ב־45.8 אחוזים. אתמול שבו נרשמו היצעים גדולים במניות גינדי, שהביאו לרישום שער מוכרים בלבד במניה בת השקל, וירידה של עשרה אחוזים במניה בת חמישה שקלים.

ביקושים למניות ההסדר

ביקוש נטו של 800 מיליוני שקלים למניות ההסדר הביא לעליות שערים קלות במניות אלה. מניית אי די בי עלתה ב־0.7 אחוז, היצע במניית בנק הפועלים נקלט ללא שינוי שער, וביקוש למניית הסטוק של בל"ל סופק ללא שינוי שער. מחזור המסחר במניות ההסדר הסתכם ב־1.9 מיליון דולרים.

בנק	תשואה שנתית דולרית באחוזים
בל"ל 0.1	12.67
הפועלים ש	12.72
אי.די.בי. רג	12.19
דיסקונט א	12.69
המזרחי ש	12.33

מגמה מעורבת במניות הכבדות

מגמת המסחר במניות הכבדות המזוהות עם קרנות הנאמנות היתה אתמול מעורבת. קרנות הנאמנות הד־פיעו במגמת ביקושים במניות "שי להב". מה שהביא לעליות שערים בהן. מניית שופרסל ב' עלתה ב־1.3 אחוז, מניית כלל תעשיות — ב־0.4 אחוז, מניית פרי הו 1 — ב־1.2 אחוז ומניית סנפרוסט — ב־1.5 אחוז. לקראת סיום המסחר הורגשה עצבנות מסוימת מצד ציבור המשקיעים, ואלה נטו לספק את הביקושים ללא שינוי שער. כך היה במניות דיסקונט השקעות, אי די בי פיתוח, כלל אלקטרוניקה ומטרו־מים. ההיצעים בנייירות ערך אחרים נקלטו בירידות שערים קלות. מניית הסנה ירדה ב־2.1 אחוזים, דלק ב־2.2 אחוזים, היצע במניית נכסים ובנין נקלט ללא שינוי שער.

ריבוי שערי מוכרים בלבד

מניות הבורסה לא גילו אתמול התלהבות לקלוט את ההיצעים, והדבר הביא למקרים רבים של רישום שער מוכרים בלבד, במיוחד בניירות ערך בעלי רמת סחירות נמוכה. שער מוכרים בלבד נרשם בין השאר במניות עמר וסלע, קיסריה, אליאנס, רפרן 5 ואבריך. חברת פרוטרום הד־

היצעים למניות הנפט

חברת סיסמיקה מסרה אתמול בהודעה לבורסה על פירוקה מרצון. הודעה זו העכירה את אווירת המסחר במניות חברות חיפושי הנפט, והביאה לירידות שערים חריפות בחלקן. במניית סראויל 1 ובכתב האופציה של חברת צפון אמריקה נרשמו מוכרים בלבד. מניית יואל חיפושי נפט ירדה בעשרה אחוזים. מדד מניות חברות חיפושי הנפט ירד עקב כך אתמול ב־3.5 אחוזים.

בנק ישראל מכר אג"ח ב־50 מיליארדי שקלים

בנק ישראל מכר אתמול בבורסה איגרות חוב ב־50 מיליארדי שקלים. איגרות החוב הדולריות מסוג רמון נמכרה במלואה במחיר 94 אחוזים לעומת מחיר מינימום של 93. איגרות החוב המדדיות מסוג גליל נמכרה ב־82.5 אחוזים לעומת מחיר מינימום של 82, ואיגרות החוב מסוג שגיא נמכרה ב־89 אחוזים לעומת מחיר מינימום של 85. המדד הכללי של איגרות החוב ירד אתמול ב־0.07 אחוז, בעיקר כתוצאה מהיצעים כבדים באיגרות החוב המדדיות. מחזור המס־חר בשוק האג"ח הסתכם ב־3.8 מי־ליוני דולרים.

פעילות אטית במק"מ

הפעילות המצומצמת להלוותין בשוק המק"מ נמשכה, והסתכמה בשני מי־ליוני דולרים. רמת התשואה לפדיון נותרה ללא שינוי משמעותי.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
116	7	99.25	2.33
126	12	99.15	2.19
136	19	98.50	2.45
146	26	98.10	2.27
156	33	97.55	2.31
216	40	97.00	2.34
226	47	96.65	2.23
236	54	96.15	2.24
336	82	94.15	2.26

הודעות בורסה

★ גל תעשיות קיבלה הזמנות ייצוא לארה"ב ב־3.5 מיליוני דולרים.
★ דלק הודיעה על חידוש הפקת הנפט בבאר כוכב 26.

דנות רוזנווסר בע"מ (בכינוס נכסים)

תקון למודעה קודמת

נמסרת בזה הודעה כי המועד האחרון הנקוב להגשת הצעות הינו 15.1.1986.

לנוחיות המעוניינים להלן המודעה בשלמותה כפי שנתפרסמה:

בתור כונסי נכסים של חברת דנות רוזנווסר בע"מ שהיתה חברה העוסקת בייצור תכשיטי זהב הננו מזמינים הגשת הצעות לרכישת ציוד ומתקנים של מפעלי החברה באזור יהודה האשדוד.

המעוניינים בקבלת מידע רלוונטי ובטפסים על גביהם יש להגיש ההצעות יפנו לפי המען: עו"ד י. גנני, בלפור 48 תל־אביב. טל' 03/623737.

ההצעות בכתב יש להגיש לכונסי הנכסים במסירה אישית לא יאוחר מיום שישי — 27.12.85 שעה 12.00 לפי המען דלעיל במעטפה סגורה בציון המילים: "דנות רוזנווסר בע"מ (בכינוס נכ־סים) — הצעות רכישה".

כל הצעה תהיה נתמכת בערבות בנקאית או בהמחאה בנקאית כמפורט בטופס ההצעה בשיעור שלא יפחת מ־10% מסכום ההצעה.

כונסי הנכסים אינם מתחייבים לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי. כל הצעה שתתקבל כפופה לאשור בית המשפט.

י. גנני, עו"ד ב. לב, עו"ד ע. לוינסקי, עו"ד
בתפקידם ככונסי נכסים של דנות רוזנווסר בע"מ
רחוב בלפור 48, תל־אביב 65226 — טל' 623737

שערים יציגים של מטבע חוץ

26.12.85

המטבע		שער	המטבע		שער
ארה"ב	דולר	1482.8	אוסטרליה	דולר	— —
בריטניה	לירה	— —	דר"א	רנד	— —
גרמניה מע'	מרק	— —	בלגיה	10 פרנק	— —
צרפת	פרנק	192.80	אוסטריה	10 שילינג	— —
הולנד	גילדן	— —	איטליה	1000 לירה	— —
שוויץ	פרנק	— —	יפן	100 ין	730.80
שוודיה	כתר	— —	אירלנד	פאונט	— —
נורווגיה	כתר	— —	ספרד	100 פזו	— —
דנמרק	כתר	— —	ירדן	דינר	3907.2
פינלנד	מרק	— —	לבנון	לירה	80.700
קנדה	דולר	— —	מצרים	לירה	831.85

שערי מטבע־חוץ 26.12.85
בנק לאומי

המטבע	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	מזומנים קניה	מזומנים מכירה
1 דולר ארה"ב	1472.8116	1491.1884	1448.66	1513.85
1 לישט"ר	2095.8109	2121.9611	2056.29	2148.82
1 מארק גרמני	587.9487	595.2848	578.31	604.33
1 פרנק צרפתי	191.6725	194.0641	185.70	197.01
1 גילדן הולנדי	521.2570	527.7609	512.71	535.78
1 פרנק שוויצרי	698.3459	707.0595	686.89	717.80
1 כתר שוודי	191.6476	194.0388	188.50	196.99
1 כתר נורווגי	191.7723	194.1652	188.63	197.12
1 כתר דני	161.5811	163.5972	158.93	166.08
1 מרק פיני	268.0276	271.3719	263.63	275.50
1 דולר קנדי	1054.6449	1067.8041	1037.35	1084.03
1 דולר אוסטרלי	1005.1939	1017.7361	950.54	1045.59
1 ראנד דרא"פ	552.3044	559.1957	496.34	545.97
10 פרנק בלגיים	284.8765	288.4310	280.21	292.81
10 שילינג אוסטרי	834.6906	845.1054	821.00	857.95
1000 לירות איט'	861.7973	872.5503	843.43	890.24
100 ינים יפן	725.8805	734.9376	713.98	746.10
1 דינר ירדני			3859.79	4098.55
1 לירה מצרית			803.58	853.50

שערי מטבע חוץ בדיבקארים

אתמול בצהריים (26.12.85) באירופה
מסירה מידית (ספוט)

1.4260/1.4280	$ איגרות הברית	ליו' שטרלינג
2.5070/2.5090	מארקים גרמניים	ליו' ארה"ב
2.8240/2.8290	פלורינים הולנדיים	
2.1100/2.1130	פרנקים שוויצריים	
51.10/51.25	פרנקים בלגיים	
7.6750/7.6850	פרנקים צרפתיים	
1709.00/1711.00	לירטות איטלקיות	
203.00/203.20	ינים יפאניים	
1.0884/1.0890	$ איגרות הברית	ליט"ר

שער הזהב $ ארה"ב 325.50 לאונקיה לזהב מוקצה

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	ליש"ט/$	מ"ש/$	פ"ש/$
חו' 1	1.4221/1.4243	2.1038/2.1075	2.5000/2.5025
חו' 3	1.4134/1.4157	2.0930/2.0967	2.4885/2.4910
חו' 6	1.4005/1.4030	2.0715/2.0765	2.4693/2.4723

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3601	29670	+25
3602	27312	+24
3603	25250	−399
3604	22647	−365
3605	20647	−20
3606	19446	−19
3607	18057	−20
3608	17438	−17
3609	16424	−221
3610	14800	−202
3611	14285	−198
3612	13857	−196
3613	12878	−350
3614	12544	−342
3615	11589	−320
3616	10415	−298
3617	9865	+217
3618	9353	+209
3619	8593	+193
3620	8159	−82
3621	7742	−79
3622	6975	−73
3623	6765	+196
3624	6368	+187
3625	5764	+139
3626	5328	+130
3627	4937	+122
3628	4481	−127
3629	4195	−120
3630	3962	−116
3631	3659	−21
3632	3501	−20
3633	3305	−18
3634	2918	−82
3635	2750	−78
3636	2646	−76
3637	2583	+65
3638	2404	+62
3639	2200	+57
3640	1715	−18
3641	1484	−16
3642	1358	−39
3643	1160	−34
3644	1045	−30
3645	959.8	−27.5

4.25% מלווה מדינה

סדרה	שער	שינוי
3701	818.6	+0.7
3702	632.6	−6.3
3703	543.5	−13.6
3704	465.3	−11.8
3751	231.2	−7.4
3752	102.3	+3
3753	98	+2.9
3901	90	−2.7
3902	85.7	−2.5
3102	269500	— —
3103	265000	— —
3104	259000	— —
3105	246000	−500
3106	235000	— —
3107	259815	— —
3108	225581	−1366
3109	221126	−196
3110	221627	+623
3111	215281	−1104
3112	213425	−265
3113	216318	+502
3114	208479	−56
3115	206680	−143
3116	197831	−1299
3117	208196	+604
3118	199060	−2469

4.25% שב"א

סדרה	שער	שינוי
4101	270.8	— —
4102	105.3	−0.7
4103	101	−0.6
4104	97.7	−0.6
4301	97.6	+0.1
4302	92.9	+0.1

4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3201	169798	−541
3202	170035	−2250
3203	175873	+510
3204	170100	+525
3205	166892	−618
3206	164642	+143
3210	160354	+139
3211	155282	−1343
3212	152508	−1403

סדרה	שער	שינוי
3213	147602	+1019
3214	141732	+1025
3501	141745	−609
3502	139166	−125
3503	124420	−111
3504	121666	−118
3505	118494	−135
3521	122632	−2323
3524	110646	−2295
3522	120257	+2232
3523	113597	+2194
3525	109025	+95
3526	108880	+95
3527	106671	+93
3528	103767	+91
3529	103414	+91
3530	100995	+88
3531	100678	+88
3532	97729	+85
3533	97595	+85
3534	91886	+80
3535	92529	−283
3539	87290	−275
3536	92245	+80
3537	92882	+80
3538	86670	+75
3540	86481	+75
3541	83534	+72
3542	83426	+64
3543	79285	+60
3544	79511	+38
3546	81042	+48
3547	80756	+48
3548	80613	+48
3550	76505	+45
3551	76032	+44
3545	80669	+70
3549	76153	+66
3552	69854	+60
3554	69702	+61
3555	69702	+61
3553	69239	−122
3571	59937	−119
3556	66278	−121
3558	66190	−125
3559	63806	−121
3560	60394	−118
3561	60127	−118
3557	67444	−5
3572	61206	−6
3573	60416	−162
3574	55690	−150
3577	55669	−154

סדרה	שער	שינוי
3578	51360	−143
3575	55413	+48
3576	55169	+48
3579	50880	+44
3580	47426	−298
3581	43122	−278
3582	39735	−263
3583	36988	−255
3584	36715	+97
3585	34767	+95
3586	31478	+86
3588	31438	+87
3587	31479	−91
3591	28667	−86
3592	28617	−85
3593	28540	−86
3589	28641	+25
3594	27290	+24
3590	28627	+188
3595	27256	+182

5% מלווה פיתוח (בריבה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	118505	+103
2002	117979	+103
2003	114166	+1011
2004	114535	+101
2005	107096	+94
2006	106941	+93
2007	104814	+91
2008	103608	+91
2012	101359	+89
2015	98675	+86
2009	105505	−142
2010	104336	+92
2011	102309	+90
2013	102245	+90
2014	99503	+87
2016	100602	+88
2018	97925	+86
2021	94658	+83
2017	98117	+1167
2019	97832	+1198
2020	94967	+1164
2022	95103	−2755
2023	91014	+1028
2024	84377	+297
2027	81347	+295
2031	77706	+285
2025	83775	−2359
2026	83327	−2361
2028	81552	+297
2030	77547	+280

סדרה	שער	שינוי
2029	79230	+61
2033	75321	+63
2035	69162	+58
2032	84186	+2395
2034	79644	+2322
2036	73223	+2191
2037	63740	+443
2052	53454	+396
2038	64058	+56
2040	61616	+54
2051	58271	+51
2039	61319	+245
2041	58050	+236
2053	54369	−1564
2054	53769	+43
2056	52408	+602
2058	46307	+56
2060	45431	+33
2055	50844	+44
2057	48475	−1006
2059	44907	−961
2061	35581	+27
2062	35406	−833
2063	34998	−364

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	238.4	+0.2
7002	231.1	+0.1
7003	221.3	+0.1
7004	211.1	+0.1
7005	200.1	+0.1
7006	185.9	+0.8
7007	173.4	+0.7
7008	164.7	+0.6
7009	158.4	−1.6
7010	150.3	— —
7011	140.4	−1.7
7012	135.5	−1.4
7013	129.6	+1.2
7014	111.9	−0.8
7015	95.1	— —
7016	94.5	— —

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	12113	−44
6102	7525	+154
6103	6663	+3
6104	6149	+2
6105	5820	+3
6106	5651	+2
6107	5445	+2
6108	3934	+2
6109	3772	+2

סדרה	שער	שינוי
6110	3708	+1
6111	3070	+11
6112	2978	+11
6113	2066	+45
6151	804.1	−7.8
6152	770.6	−7.5
6153	677.2	+10.7
6154	665.3	+10.6
6155	427.8	+0.2
6156	347.8	+0.1
6157	260.7	+3.3
6158	247.6	+3.1
6159	[illegible]	[illegible]
6160	[illegible]	[illegible]
6161	[illegible]	[illegible]
6162	171	−0.4
6163	[illegible]	−1.8
6164	[illegible]	−1.7
6165	[illegible]	−0.4
6166	[illegible]	— —
6167	[illegible]	— —
6168	[illegible]	+0.1
6169	124.1	+1.7
6170	116.5	+0.4
6171	96	+2.5

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2501	155.4	— —
2502	152.8	+0.1
2503	147.9	+0.1
2504	147.6	+0.4
2505	142	+0.4
2506	137.1	— —
2507	132.4	+0.1
2508	99.2	−2.4

אדוריים

שם	שער	שינוי
אלסינבו	60.8	— —
תרידאן	47	−0.1
דסק הב	205.5	−0.7
כור הב	179	−1.5
כלל הב	485	— —
כיבב ד	338	+7
כיבב כ	400	+4
כיבב י	446	+2
כול בת	213	— —
תיעה	166	−0.4

שערי קרנות הנאמנות

שם הקרן	מחיר הוצאה	מחיר פדיון
אגב	3352.52	3336.90
אבוקה	21606.18	21393.94
אביב	23728.76	23495.98
אגוז	1103.22	1081.63
אגיר	1178.21	1154.82
אדום	1248.51	1224.03
אופיר	1403.76	1375.93
אור	410.37	401.69
אורין	326.29	319.57
אורליי	18120.54	17898.73
אורן	8382.97	8218.10
אייל	2724.57	2671.55
איילת	3575.23	3498.65
אירים	3854.01	3770.12
איתן	1057.34	1035.58
אלון	7643.94	7483.17
אלמוג	2766.31	2732.48
ארז	512.12	502.21
אש	109.04	106.68
אשל	498.23	488.68
אשרית	1050.46	1039.98
בדולח	1392.91	1365.69
ברוש	5127.67	5027.72
ברק	5227.34	5119.18
בריקה	726.52	712.30
גביש	997.95	978.22
גפן	769.59	757.90
גורן	7721.30	7571.24
גיא	6970.97	6867.32
גיל	1805.41	1770.98
גלית	476.97	471.22
הדובן	1376.28	1362.66
הדגמה	3177.70	3115.41
דולב	1118.19	1094.07
דורון	1151.27	1129.85
דחף	207.52	205.45
דליה	308.53	302.45
דן	— —	— —
דנית	— —	— —
דרור	2974.68	2916.97
דקל	3352.63	3286.75
הדס	23941.73	23711.55
הוד	351.50	344.58
הצבית	2025.23	1977.73
הדר	14503.25	14288.18
זיו	13878.67	13672.21
זמיר	2745.12	2689.12
זהורה	125.82	123.13
חלמיש	545.92	535.22
חרוב	1089.43	1063.57
טל	3160.14	3115.24
יובל	3988.35	3940.66
יהלום	1211.31	1187.01
ישורון	— —	— —
יערה	1012.49	990.44
כוכב	3422.46	3356.48
כחל	116.50	115.09
כלנית	338.00	331.35
כספית	589.57	583.72
כרמל	109.95	107.74
כתר	803.45	787.93
להב	2911.88	2856.16
למשקיע	84857.80	82362.50
לשד	7301.26	7157.87
לבן	1361.89	1334.07
לשם	715.64	701.60
מאור	— —	— —
מגדל	875.90	858.67
מגמה	2500.10	2486.00
מגן	— —	— —
מזון	2238.30	2218.10
מכל	1098.55	1077.60
מור	892.52	879.46
מורן	545.79	540.78
מיה	— —	— —
מיתר	685.43	671.97
מנוף	2432.30	2385.40
מעין	638.49	626.54
מקשה	738.70	724.39
מרגלית	820.30	804.35
מרום	862.04	845.64
נגה	18801.03	18522.41
נבות	459.86	450.93
נתן	302.87	296.80
נילי	2838.38	2796.36
נביון	319.01	312.75
נחלה	113.80	111.58
סלע	741.81	727.30
סגלית	3575.53	3505.23
סער	3816.98	3777.44
ספיר	536.20	533.53
עדי	7127.45	6995.32
עדית	1370.23	1343.84
עדן	5050.55	4979.76
ענבר	1172.33	1145.91
ענן	1895.73	1878.75
עמרי	990.12	968.36
ערמון	307.96	301.79
פיא	1068.82	1047.58
צבי	1064.38	1043.23
צופית	1190.45	1167.20
צור	765.88	749.18
צבעוני	5415.61	5310.76
צמרת	1460.15	1372.91
קלע	1460.48	1446.65
קרן	14954.88	14828.05
רקפת	345.30	338.50
רמה	4231.28	4173.56
רשף	3450.81	3383.68
רעים	789.06	772.80
שדה	26290.77	25774.43
שמיר	61829.72	60609.06
שנהב	448.49	434.34
שקד	13610.59	13277.38
שקמה	634.84	622.14
תאנה	1581.74	1556.74
תבור	698.61	688.55
תדהר	4745.53	4721.84
תדירים	374.00	369.56
תמר	1009.52	990.05
תפוח	1038.36	1022.96
תרשיש	1207.34	1183.84
תשרי	339.43	337.96

שערי המניות 26.12.85

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש' ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלפי ש' ע"נ
א.ה.ה. ש	13700	שב				.1
המסחרי 0.1	960	מב		−51	−5	−21896
המסחרי א 0.5	314	תב	9048.9	−32	−9.5	−14118.5
כללי לא בהסדר	34900		45.8	+400	+1.2	+49.2
בנק צפאטי 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפאטי 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפאטי אופ			—	הפסקת	מסחר	—
דנות א 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
דנות 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
דנות שר 2			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	2330		1796			+1287.8
פיבי 0.5	2435		1972.9	+20	+0.8	+2885.7

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	77500		349.5	+500	+0.7	+690.5
אידיבי ב 100.0	78800		1			−3.6
אידיבי בב א	480080		1	+8500	+1.8	+5
אגוד 0.1	57590		41.4	+290	+0.5	+315.9
דיסקונט ב	99050		6.5			−2.9
דיסקונט א	97665		537.7			+321.1
דיסקונט שה ב	11550		68.6			+58.9
המזרחי ש	31777		195.4	−170	−0.5	−312.7
המזרחי ב	31690		29.3	−120	−0.4	−29.3
המזרחי שה 9	14360		99.9	−250	−1.7	−99.9
הפועלים מבב	125600	שב	5.5	−3900	−3	−2.2
הפועלים ש	51940		1521.7			−381.5
הפועלים ב	51920		261.1			+147.7
כללי א 1.0	134800		28.3			−3.5
כללי אופ 9	134080		4.8	+2500	+1.9	+2.6
כללי שה 5	102500		3.6	+3500	+3.5	+25.4
כללי שה 7	6551		180	+150	+2.5	+416.7
כלל 0.1	35050		2080			+87.6
כלל שה 9	45140		30	+100	+0.2	+170
כלל שה 11	12460		549.2			−322.3
מימון המור 1.0	45450		10.2	−50	−0.1	−22
מימון המור 5.0	23232		.4			.4

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אדנים 0.1	6603		26.5	−347	−5	−50.1
אומשכנ ש	3500		104.1	−140	−3.9	−156.8
לאומשכנ ב	3500		20	−136	−3.7	−20
כרמל ש	2900		21	−100	−3.5	−51.8
כרמל שה 1	2620		12	+112	+4.5	+12
בנין ב 5.0	3051	שב	9.5	−49	−1.6	−23.6
פת משכ ש	770		800			−2.5
משכן ב ש	1775	תב	272.2	+95	+5.7	+447
עצמאות 0.1	3250		50	+50	+1.6	+80
טפחות מבכ ש	12100	תב	18.2	+1100	+10	+15.2
טפחות רג ש	10700		11.2	−390	−3.5	−48.8
טפחות שה 1	6749		9	+9	+0.1	+9
טפחות שה 2	3383		26.4	+80	+2.4	+646.6
יעמד 1.0	610		10.3	+6	+1	+79.1
יעמד 5.0	320		238.9			−801.4
כיתב 1.0	1550		180.7	−40	−2.5	−156.9

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
שלמון אש	280		2617.5	+5	+1.8	+2389.4
החקלאות מבכ א	25700		4	+60	+0.2	.4
החקלאות מבכ ב	159941	לב				
לאומי תעש' א ש	3160	תב	435	−240	−7.1	−601
פתוח תעש' מבב	57400	לב				
פת תעש' בב ג	361000	לב				
פת תעש' בב גג	215000	לב				
פת תעש' בב גגג	216000	לב				
פת תעש' בב ד	209268	לב				
פת תעש' בב דד	63694	לב				
מרכז קבלנים 5.0	470		412.4	−1	−0.2	−412.4
תיירות בב	162500	לב				
כלל ליסינג 0.1א	4400		72.4	−77	−1.7	−302.1
כלל ליסינג 0.5ב	2000		72.7	−68	−3.3	−78.2
כלל ליסינג אגוח	10500	שב				.1

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אריה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אריה אופ ב			—	הפסקת	מסחר	—
אריה שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
אררט 0.1	2157	בה	66.7	−112	−5	−19.8
אררט א 0.5	1450		685.2			+14.8
בטוח משנה 0.1	950		270			−17.2
בטוח משנה 0.5	411		395.2	+10	+2.5	+506.8
הדר 1.0	925		122	−15	−1.6	−182
הדר 5.0	441		416.2	+20	+4.8	+535.8
הסנה ש	1999		1670	−43	−2.1	−1613.2
הפניקס 0.1	1050		2087.7	+10	+1	+2828.6
הפניקס 0.5	648	קב		+31	+5	+590
המגדל הראל 1.0	4800	תב	30	−400	−7.7	−68.9
המגדל הראל 5.0	1900	תב	140	−120	−5.9	−150
ירדניה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ירדניה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
מנורה 1.0	6148	שב				
מנורה 5.0	2517		25	−2	−0.1	−7.2
סהר ג 1.0	2449		108.6			−10
סהר רסט 0.1	4400		140.5			−146.4
צור ש	1168		103.1	+56	+5	+71.9
ציון החזקות 1.0	5651		31.5			−11.5
ציון החזקות 5.0	1385		17.5	+5	+0.4	+200

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אינטר גאמא 1 ש	3200	תב		+200	+6.7	+50
אינטר גאמא 5 ש	890	שב				
אינטר גאמ אופ 1	421		248.3	−29	−6.4	−58.6
כאיר עורא 1.0	3400	שב				
כאיר עורא אופ 1	3100	שב				
טחה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
טחה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
כלל כור	1800		357.9	+80	+4.7	+111
קריסטל 1.0	2350		89	−120	−4.9	−6.6
רפק 0.1	21000	שב				
רפק 0.5	4050		14.1			−14.1
שופרסל א 2.0	4360		164.4	+60	+1.4	+204.7
שופרסל ב 10.0	2555		349.9	+30	+1.3	+377.2

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
דלק ג ש	3490		360	−80	−2.2	−753.4
הראל 1.0	2001		.5	−9	−0.5	.5
הראל 5.0	712	בה	68.5	−38	−5.1	−100.1
ספנות המפקה 0.1	8650		27.3			+59.9
ספנות המפקה 0.5	3610		142.7	−10	−0.3	−175
קרור 0.1	720	תב	205.7	−80	−10	−397.5
קרור 1.0	183		3118.4	−8	−4.2	−7490.6
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס' עירונה 0.1	1680		238.1	−80	−4.6	−29.2
מוס' עירונה 0.5	625		566.7			+58.9
מוסעירונה אופ	266		2629.3	−20	−7	−2859.5
קונסולידיים 0.1	700		1087.3			+589.6
קונסולידיים 0.5	326		480			−70

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אופ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0	9100		15.8	−250	−2.7	−37.7
גלי זהר 5.0	3350	שב				+45.1
מלונות דן 1.0	3012	תב	60	−250	−7.7	−60
מלונות דן 5.0	2882		79.6			−79.6
חוף האלמוג 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כנס מר 1 ש	1800	שב				
מלונות הירדן	1949	תב	28.6	−130	−6.8	−50.6
מלונות יהלום 1			—	הפסקת	מסחר	—

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
דטה מיכון 1.0	1071	תב	40	−109	−9.2	−272.8
ת.י.ל.ל. 1.0	5280	שב				
יעגא 1.0	2800		47.9	+20	+0.7	+29.3
יעגא אופ א	2300		47.3	+55	+2.5	+40.1
כלל מחשבים 1.0	2950		29.4			+33.6
מ.ל.ל. 1.0	3595		30	−5	−0.1	−30
מ.ל.ל. 5.0	2120		20	−100	−4.5	−20
מטב מחשבים 1.0	1665	תב	60	−186	−10	−22.2
ניקוב מחשבים 1	3410		56	−180	−5	−56
ניקוב מחש' 5	1514		22.9			−22.9
תים מחשבים 1.0	1285		316.5			+8.7
תים מחש' אופ	12100		30	−200	−1.6	−10.8

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אבנים בנין 1 ש	317	מב		−17	−5.1	−1240
אבנים בנין 5 ש	180	תב	1490	−20	−10	−1390
אורן 1.0	496		230			+70
אורן 5.0	199		1080			+118.4
אזורים 1.0	2393		706.2			−130.2
אילון 1.0	943		860	+18	+2	+1175
אילון אופ 1	919		300			−419.8
אל-רוב 1.0	1891		490	−20	−1.1	−207.2
אל-רוב 5.0	1885		54.6	−75	−3.8	−54.6
אמפמים 1.0	666		236.9			+558.5
אמפמים אופ 1	525	שב				
אפריקה 0.1	34200		61.2	+200	+0.7	+36.2
אפריקה 1.0	21780		52.2			−15.8
ארזים	750	תב	115	+40	+5.8	+57
ארלון 0.1	7370		50			−26
ארלון 0.5	6620		6			+44
בן-יקר גת 1.0	2698	בה	100	−142	−5	−136.2
בנוביץ 1.0	1575		102.4	−25	−1.8	−242.4
בנוביץ 5.0	775		249.7	−24	−3	−104.1
בנוביץ אופ 1	640		46.6	−21	−3.2	−46.6
דנקור 1.0	3150		116.9	−50	−1.6	−42.9
דוקר 1.0	280		215	−9	−3.1	−302.2
דוקר 5.0	160	שב	6.9	−9	−5.3	−6.9
דוקר אופ 1	120		500			+125.9
דרעד 0.1	2845		5	−40	−1.4	−5
דרעד 0.5	1500		20			+80
הלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
הלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	3770		614.7			−255.8
גבים 0.1	5490		28.1			+3.9

(המשך)

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
כבים 0.5	3850		100	−65	−1.7	−275
הכשרת הישוב ש	25400		150	+200	+0.8	+102.9
ישפרו 0.1	1622		310.5			−10.5
ישראלום 1.0	4455	תב	51.1	−495	−10	−51.1
ישרס 10.0	5250	תב	61.7	−450	−7.9	−440.4
כון פיתוח 1.0	3500	שב				−160.9
כלל בנל ן	650		2797.8			−601.5
לוסד 1.0	1540		61.5	−60	−3.8	−39.2
לוסד 5.0	706		67	−37	−5	−15.6
מ.ת.ת. 1.0	1250	תב	150	−108	−8	−248.2
מאגדי בניה 1.0	239		1504.7			−434.7
מאגדי בניה אופ	161		555	+4	+2.6	+509.2
מגדל בסן	1301		40			+10.5
מישכאל 5.0	415		1463.5			+311.5
מנרב 5.0	299		980	−11	−3.6	−874.5
מרליו 1.0	284		559	+14	+5.2	+222.6
מרליו אופ 1	2373	תב	5.4	−297	−11.1	−5.4
לוינשטיין 1.0	1880		25	+7	+0.4	+22.8
לוינשטיין 5.0	467		950			+670
לוינשטיין אופ 1	160		1022.9			−522.9
ליפשיץ 1.0	480		359	−19	−3.8	−429
ליפשיץ 5.0	240		869.5	−2	−0.8	−786.5
ליפשיץ אופ 1	155		246.2			+229.7
נאות אביב 0.5	15100	שב				+15
נכסי אמרים	3250		452.2	+105	+3.3	+934.8
סהר החזקות 1.0	6850		62.5	+100	+1.5	+100
סהר החזקות 5.0	4600		50	+100	+2.2	+25
סולל בונה מבב א	4501		632.6			−631.1
סוף 1.0	1300	בה	100	−16	−1.2	−6.1
סוף 5.0	649		100			−400
סוף אופ 1	428		170			−172.1
עמר וסלע מר 1 ש	5700	מב		−30	−5	−255
קיסריה 0.1	910	מב		−48	−5	−2282.2
קיסריה 0.5	377	תב	808.6	−42	−10	−2883.2
רובינשטיין 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רובינשטיין 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
רמנבין 1.0	1715	תב	65	+156	+10	+54.2
רמנבין 5.0	985		30	+10	+1	+30
רסקו מבכל	2146		196.4			−65.6
רסקו רג	2100		206.7			−174
רסקו אופ 1	2300		30.9	−70	−3	−4.3

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	2280		90	−10	−0.4	−104
מטעי הדר 0.5	774	תב	219	−86	−10	−219
מהדרין 0.1	9700		122.7	+200	+2.1	+132.9
נכסי הדרים 1.0	1550		882.6	−20	−1.3	−961.4
פרי אור 0.5	3480		75	−60	−1.7	−94.7
שגיא 5.0	6580		129.6	−220	−3.2	−171.7

פק"מ נייר
השקעה כדאית לטווח קצר בריבית משתנה
בנק לאומי

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אסאם	1158	תב	38.5	+98	+9.4	+227
אסאם אופ 1	5085	לב				
אסלנטיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גולדפרוסט 1.0	2800		92.6	+65	+2.4	+215.4
גולדפרוסט 5.0	850		297.4			−98.1
גולדפרוסט אופ 1	580	תב	79.3	−85	−12.8	−79.8
דובק מב ש	2510		349.9			−14.8
דובק מב ב	2485		349.8			−149.8
זגלל 1.0	840	תב	458.6	+49	+6.2	+848
זגלל 5.0	390		206.4			−56.4
פרי-הו 1.0	4240		356.5	+50	+1.2	+136.5
פרי-הו 5.0	2384	תב	526.4	+184	+8.4	+396.4
ספטר בירה 1.0	7200		20	−300	−4	−40.2
ספטר בירה 5.0	4620	שב				
יטבר 1.0	1030		580	+25	+2.5	+470.5
יטבר א 5.0	650		50.3	+20	+3.5	+449.7
כן 1.0	8145	בה	10	−429	−5	−15.2
כן 5.0	4621	תב	8	−250	−5.1	−39.5
מגפרוס 1.0	5290		250.7	+80	+1.5	+79.3
עלית	9600		32.5	−400	−4	−32.5
עסיס ב 0.5	28750		20.1			−11.6
אגול שקל 1	1770		29.1	+10	+0.6	+16.8
שמן מבב א	3740	שב	197.5	−10	−0.3	−32

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
ארגז מר 1 ש	477		325			+116.9
ארגז אופ א	1475	שב				−300
אתים 1.0	1078		40	+18	+1.7	+45
אתים אופ 1	1951	שב	[illegible]	[illegible]	+1.6	+108
אופנת ברוך 1.0	1190	שב				
אופנת ברוך 5.0	735		587.1	−15	−2	−302.1
אמבן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אמבן אופ 1			—	הפסקת	מסחר	—
ארגמן רג ש	3600	תב	1	−270	−7	−28.5
אתא ב 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אתא ג 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
דלתא-גליל 1.0	3360		646	+60	+1.8	+815
דלתא-גליל א 3.0	2470		368	+30	+1.2	+390.2
מטוית מאור 1			—	הפסקת	מסחר	—
מטוית מאור 5			—	הפסקת	מסחר	—
מטוית מאו אופ			—	הפסקת	מסחר	—
וישלנו 1.0	1891		325	−99	−5	−376.9
וישלנו 5.0	1580	תב	175	−90	−6.1	−188.6
חרדימן 1.0	3270		17			−17
דיקית 1.0	4079		192			−54.7
דיקית 5.0	2580	תב	291	+210	+8.9	+197
סיב-טב 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיב-טב אופ 1			—	הפסקת	מסחר	—
יהנסר 1.0	1377	תב	19.4	−155	−10	−39.4
לודזיה 0.1	1210	שב	20.7	+30	+2.5	+143.6
לודזיה 0.4	400		723.7	−1	−0.3	−473.7
ליבת 1.0	518	תב	3145.3	+25	+5.1	+3744.5
מים גליקו	419		1515	−1	−0.2	−1290.7
מים גליקו אופ 1	750		108			−121.6
מקסו 0.1	19250	שב				
מקסו 0.5	4550		120	−50	−1.1	−90.3
עיט 1.0	8100		10			−2.5
עיט 5.0	3570		42.6			−42.6
עמק מרינה 1 ש	1184	תב	338	−96	−8	−276.7
פולגת א 0.1	7620		299.2	+160	+2.1	+310
פולגת ב 0.4	4190		867	+90	+2.2	+1389.6
פולינגן א 0.5	5000		73.9	+87	+8	+3.9
פרמר	740		.7			.7
שלהינה 1.0	8620		45	−380	−4.2	−111.1
תעש רוגוזין 1.0	3950		448.9			−4.6

מתכת ומתכתיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אקסטן 5.0	1128	בה	100	−60	−5.1	−144.5
אקסטן אופ 1	951	מב		−59	−5.8	−50.3
ארדן 0.1	12650		201.2			−6
ארדן 0.5	10220		115	+120	+1.2	+140.6
כבלים ש	10070		.2			.2
התכוף 1.0	5810	בה	39.6	+150	+2.7	+29.5
התכוף 5.0	2880	שב				
קומפוזט פז 1.0	730		2958.8			−1249.5
קומפוזט פז 5.0	499		292.9	−21	−4	−520
מודגן 1.0	441	בה	295	−9	−2	−60
מודגן אופ א	292		100	+2	+0.7	+412.1
מתכת מרום 1.0	1691		97.7	−9	−0.5	−44.7
מתכת מרום אופ 1	1150		60	+39	+3.5	+66.1
כבלי ציון 1.0	1926		317.8	+2	+0.1	+28.9
כבלי ציון 5.0	650		2439.9			−1166.5
כבלי ציון אופ	626		727.6	−5	−0.8	−515.1
קומבי 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קומבי 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מחשון 0.1	7475		6.9	+100	+1.4	+6.9
מחשון 0.5	2610	תב	52	−150	−5.4	−112
עיד 3.0	1150		50			−1.3
פקר פלדה 1.0	3501		44.6			+5.4
קיבוב 1.0	7430		108	+80	+1.1	+125
קיבוב 5.0	3560		10.8			−10.8
קליל 1.0	2100	תב	46.7	−102	−4.6	−46.7
קליל 5.0	1138	תב	176.7	−127	−10	−143.3
שלדות 5.0	1335		58	+15	+1.1	+128
תעשיות לכיש 1.0	1035		221.1	+20	+2	+538.5
תעשיות לכיש 5.0	570		100	+20	+3.6	+100

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אלבית 3.0	451000		10.5	+3000	+0.7	+10.7
אלקו 0.1	2950		21.9			+60.4
אלקו ש 0.25	2235		225.5	−100	−4.5	−555.5
אלקו ב 0.25	2200		6.3	−80	−3.5	−6.3
אלקטרה 0.1	10600		1.5	−550	−4.9	−1.5
אלקטרה א 0.5	6105		115			−115
אלרון 5.0	404000		10.5	+6000	+1.5	+20.4
אורית 1.0	39580		160.5			−125.7
כלל תעש אלק	2520		1203.8			+325.7
ספקטרוניקס 1.0	1600		803.7			−238.4
ספקטרוניקס 5.0	1140		442.4	−15	−1.3	−432.1
פייבנגר 1.0	1552		100	+35	+2.3	+80
פייבנגר 5.0	705		286			−25.1
ציקלון 1.0	4280		24.8			−12.3
ציקלון 5.0	2040		15			−30
קונטרול אלד 1.	3120		30			−30
קונטרול אלד 5.	1580		67.4			−67.4
ת.א.ת. 1.0	2880		51.5			+53.5
ת.א.ת. 5.0	1070		217.5			−17.5
ת.א.ת. אופ 1	7930		7.4	+14	+0.2	+8.5
תדאה	3770		74.6	−40	−1.1	−74.6

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
א.ב. תעשיות 1.	2865		237.4	+30	+1.1	+131.6
אלקול 5.0	4096		88.6			−78.6
אקרשטיין 1.0	665	תב	675.7	−70	−9.5	−775.7
אקרשטיין 5.0	641	שב				−50

(המשך)

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
כמון תריד 1.0	7350	לב				
כמון תריד 5.0	4200	לב				
בר-טן 1.0	1800		9.5	−1	−0.1	−9.5
בר-טן 5.0	485	בה	36.9	−25	−4.9	−25.6
בר-טן אופ 1	305		100	−20	−6.2	−350
המסלול 1.0	888		73.8	−5	−0.6	−73.8
המסלול 5.0	439		190.1	−4	−0.9	−190.1
טרוסאסבסט 1.0	5128	שב				
טרוסאסבסט 5.0	948		.2	−2	−0.2	−70.2
מ.ל.ם. 1.0	770		180			+153.8
מ.ל.ם. 5.0	330		74	+12	+3.8	+26
מגדל השק בנוש	1599		21	−1	−0.1	−96.1
מוזאיקה ולפמן 1	12099	לב				
מוזאיקה ולפמן 5	6390	לב				

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אגן 5.0	13400		10.4	+200	+1.5	+13.6
אליאנס ב	759	מב		−40	−5	−279.1
גל תעשיות 1.0	3920	תב	86.5	+220	+6	+421.1
גל תעשיות 5.0	2520		156.4	+120	+5	+143.6
דיסקו 1.0	3205		39.8	+55	+1.7	+14.8
דשנים 0.1	8820		12.3	−30	−0.3	−4.9
דשנים 0.5	3310		13.6			+11.6
חיפה כימ' 10.0	755		3042.8	−8	−1.1	−2049
טבע ש	50700		65.6	−750	−1.5	−71.4
טבע אופ 4	47400		12.1	−20		−5.4
ליפסקי 1.0	999		500	+14	+1.4	+66
ים המלח	12550		1012.5			−965.7
פטרוכימיים 10.0	287		10213.8			+447.9
מקסימה 1.0	3170		24.8			−19.8
מקסימה 5.0	1315		56.8			−6.8
מקסימה אופ 1	1430	שב				+100
מקה כימיקל 1.0	3720		43.1	+120	+3.5	+84.3
כנו 1.0	7340		128	+60	+0.8	+146.7
כנו 5.0	3360		45			+5
קים כימיקל 1.0	3438	תב	90	−270	−7.5	−90
קים כימיק אופ 1	3585		50.9			+29.5
ת.ג.ל. 1.0	1326	תב	53	−84	−6	−22
ת.ג.ל. 5.0	740		65			−337
תיא 5.0	4720		3	+40	+0.9	+97
פרוטרום 10.0	7125	מב		−375	−5	−295.5
תרו א 5.0	2690		128.2	−10	−0.4	−118.8

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
רפרן 1.0	3741	בה	62	−197	−5	−40.6
רפרן 5.0	1862	מב		−98	−5	−115
תבג 1.0	2035	תב	270	−170	−7.7	−377.7
תבג אופ 1	1800		154.5			+140
יאה 1.0	3250		2			−2.3
לביד' אשקלון 1	290		530.4			+135.6
לביד' אשקלון אופ	390		237.3	−5	−1.3	−61.2
כולם ב 0.5	16150		21.7	+850	+5.6	+61
מפעלי נייר 10.0	125500		9			+1.2
סקאנדיה 1.0	1195		43			−33
רים 0.1	2350		70.4	+96	+4.3	+25.4
רים 0.4	1158		100	+50	+4.5	+88
תעל ב 0.2	10800		30.1	+100	+0.9	+39.9

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אלומית 1.0	3940		29			−4
אלומית 5.0	1940		.2			.2
אבריך 1.0	1449	מב		−76	−5	−177
אבריך 5.0	755	מב		−40	−5	−355
אבריך אופ א	539		141.3			+76.9
המישה יוד	7280		85.4	−250	−3.4	−85.4
זיקה 1.0	4436		2	−1		−6.1
זיקה 5.0	1980		59	−5	−0.3	−1
ה.ב.פלק 1.0	5850		5			−8.1
ה.ב.פלק 5.0	2565		98			−10.8

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
מרכזית ב 0.1	5269		191			−85.9
כור בכ' ש	4420000	שב	.5	+20000	+0.5	.1
כלל תעש' 1.0	1193		8254.5	+5	+0.4	+4853.1
מאגדי טכנולוגיה	424		2394.4	−20	−4.5	−2368.9
מאגדי טכנו אופ 1	300	תב	596	−31	−9.4	−668.6

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אגיק ש	3880		126.5	+30	+0.8	+84.5
אידבי פתוח 2.0	2860		1522.9			+763.3
אינקוחה 0.1	1263		242	−2	−0.2	−285.5
אינקוחה 0.5	641	תב	429	+34	+5.6	+503
אלגר ש	3460		80	−20	−0.6	−20
אלגר ב	3550	שב				−10
אלרן ש	1680		795.7	−70	−4	−263.7
אלרן ב	1750		180	−45	−2.5	−25
אמישר בכ'	24200	תב	3.6	−2680	−9.7	−7.6
אפיק 1.0	607		1600	+6	+1	+1449.5
אפיק 5.0	524	שב				
גולת 1.0	1458	שב				
חברה לישראל 1.0	2376	תב	49.8	−264	−10	−188.4
חברה לישראל 5.0	1297	בה	475.3	−68	−5	−573.8
חלפמן 0.1	53100	תב	3	−5900	−10	−8
חלפמן 1.0 ש	15200	תב	97.4	−1080	−6.2	−113.8
אמפא א 0.5	[illegible]		[illegible]			+22.7
פועלים השק ש	3890		1110			+202.9
כלל השק	3980		290.7			−285.7
דיסקונט השק ש	3800		3695.4			+2288.9
מזרחי השק ש	7600		112.5	+100	+1.3	+91.5
כור השקעה 1.0	8511	שב		+10	+0.1	+17.7
חירון 1.0	2075	תב	101.6	+189	+10	+226.6
חירון 5.0	351		470			+80
יבוא ש	7100		36	−50	−0.7	−56
ירדן א 0.1	1557	תב	344.4	−173	−10	−289.5
כלל 10.0	1920		2408.7			+1820.7
כלל 50.0	1300		256.8	+10	+0.8	+176.8
לנדקו 0.1	5509		20			−7.5
לנדקו 0.1	1800		195.1			−54.9
מגור 0.1	5555	תב	30	+505	+10	+120
מגור א 0.5	2650	תב	10	+196	+8	+50
עוז השק ב 0.1	1610	תב	165	−160	−9	−185.9
עוז השק ב 0.5	700		243.2			+115.6
פז השק ש	18100		105.2			+5
פמה א 0.1	5463	תב	196	−287	−5	−253.3
פמה 0.5	2550		821.1			+17.4
פריון ב 2.5	1039	תב	641.7	−56	−5.1	−51.8

מחקר ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
אמצעים מתוחב'	1440	תב	190.1	−151	−9.5	−268.4
אמצעים אופ 1	1400		51.9	−76	−5.2	−51.9
גליל טכנולוגיות	385		1891.6			−1786.9

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
דלק חיפושים 1.0	2840		91.2			−67.2
דלק חיפושים 5.0	1461		126.7			−36.1
פז חיפושי נפט	10100		58.5	−32	−0.3	−55.2
סראויל 1.0	1632	מב		−86	−5	−10
סראויל 5.0	588		385			−385
סראויל אופ 1	490		147			−147
יו.א.ל 5.0	947	תב	507.3	−105	−10	−1523.1
מ.ג.ד. 1.0	1530		80.7	−69	−4.3	−152
מ.ג.ד. 5.0	651		619	−28	−4.1	−777
סיסמיקה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיסמיקה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיסמיקה אופ 1			—	הפסקת	מסחר	—
פראויל ב 0.3	2550		169.9			−19.9
צפאמריקנפט 1.0	201	תב	1842.1	−14	−6.5	−2204.1
צפאמריקנפט 5.0	147		2786.8	−7	−4.6	−2970.3
צפאמנפט אופ 2	366	מב		−24	−6.2	−116
נפטא ש	851000		.5			.4

בטוחות במט"ח

שם המניה	השער אתמול		המחזור	שינוי בנק'	שינוי %	היצע/ביקוש
בית ב	230	שב	.4			.1

מחזורים (במיליוני דולר)

מניות חופשיות	1.3
בנקים בהסדר	1.9
אגרות חוב צמודות מדד	2.8
אגרות חוב צמודות דולר	1.0
מלווה קצר מועד	2.0
סה"כ מחזור	9.0

מדדים

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	294.84	−0.18
כללי ללא בנקים	296.42	−0.44
מדד אג"ח כללי	248.67	−0.07
אג"ח צמודות מדד	256.28	−0.10
אג"ח צמודות מט"ח	219.70	−0.01

מקרא לבורסה

קוד	הסבר	קוד	הסבר
רג	שער רגיל	אק	אקס
מב	שער מכירה	תב	תנודה בלתי מוגבלת
קב	קונים בלבד	בח	ביצוע חלקי
מב	מוכרים בלבד	קב	קונים בלבד יום שני
שב	שער בלבד	קש	קונים בלבד יום שלישי
לב	לא נסחר	מש	מוכ' בלבד יום שלישי
הפ	הפסקת מסחר	מק	מוכרים, קונים
		קמ	קונים, מוכרים

هكذا من الأصل

חדשות חוץ

53 שחורים נהרגו בקרבות שבטי זולו ופונדו בדרא"פ

חמישה שחורים נוספים נהרגו בהפגנות נגד האפרטהייד

יוהנסבורג (א־פי). קציר הדמים בחג המולד ליד דורבן הגיע ל־58 נפש — על כך מסרה משטרת יוהנסבורג.

53 שחורים נהרגו בקרבות אש בין אלפי בני שבטי זולו ופונדו בנטל. משפחות רבות באו נוטשות בעת הקרבות את האזור. מהמשטרה נמסר כי 150 פליטים עשו את חג המולד בתחנת המשטרה. ואחרים הועברו לידי הצלב האדום בדרבן. הקרבות באזור שככו אתמול.

כן נהרגו חמישה שחורים בהפגנות נגד האפרטהייד, ב־10 אזורים סביב יוהנסבורג.

בקייפטאון ביקרה וויני מנדלה בש־לישית, במסגרת פעולותיה נגד מאסר בעלה, נלסון מנדלה.

העיתון הדרום־אפריקאי "סטאר" מסר, כי תשעה חברי ארגון דרום־מערב אפריקה נהרגו באנגולה, בידי כוחות דרום־אפריקאים. דובר הצבא סירב למסור אם ידיעות אלה נכונות. עם זאת אישרו מקורות צבאיים בפרטוריה את הדיווחים ומסרו, כי 15 לוחמי גרילה נהרגו מאז חדירת "גור־מים קטנים" צבאיים לאנגולה, ב־14 בחודש, כדיווח השלטונות הדרום אפריקאיים.

מאלי פלשה ל־4 כפרים בגבול בורקינה־פאסו

הסכסוך בין שתי המדינות הנחשבות לעניות ביותר בעולם על שליטה ברצועת 150 ק"מ אדמה העשירה במירבצים ובמינרלים

אביג'אן (ע"צ רויטר וע"י). המתח ששרר בגבול בין מאלי לבורקינה פאסו (וולטה העילית), הגיע למצב של לוחמה בחג המולד, למרות המאמצים מצד מדינות אפריקאיות אחרות למנוע שפיכות דמים.

ממשלת מאלי הודיעה שלשום בלילה, כי היא "שחררה" 4 כפרים לאורך הגבול, עליהם השתלטו יחידות צבא בורקינה פאסו. בעת ובעונה אחת פשט צבא מאלי לטריטוריה של בורקינה פאסו, כדי "לנטרל שם מטרות צבאיות". ממשלת בורקינה פאסו הו־דיעה, כי חיל האוויר של מאלי התקיף ריכוזים אזרחיים, בהם נהרגו ארבעה אזרחים.

רדיו ואגאדוגו ורדיו באמאקו דיווחו, כי "צבא בורקינה פאסו לימד לקח לצבא מאלי והרג 10 חיילים והשמיד 6 טנקים". ממשלת מאלי הכחישה טענה זו.

הסכסוך בין מאלי לבין בורקינה פאסו, הנחשבות שתי המדינות העניות ביותר בעולם, נוגע לרצועה באורך של 150 ק"מ של אדמה עשירה במר־בצים מינרליים. שתי המדינות טוענות לרצועה זו מאז קיבלו עצמאותן מצרפת לפני 25 שנים. השתיים כבר לחמו מלחמה קצרה, אך עקובה מדם, על רצועת הקרקע הזאת לפני 11 שנים.

גורשו עשרה מעוזרי הגורו ראג'ניש מהודו

עזב את ארה"ב לפני כחודש לאחר שהודה בעבירות נגד חוקי ההגירה

ניו־דלהי (רויטר וע"י). ממשלת הודו גירשה 10 מעוזריו הבכירים של הגורו באגוואן שרי ראג'ניש, ששב להודו מארה"ב בחודש שעבר. פקידי ממשלה מסרו, כי בין המגורשים גם רופאו האישי של ראג'ניש, הטבח שלו ואחות רפואית. הם נתבקשו לעזוב את הודו תוך שבוע.

כן נמסר, כי מזכירתו האישית של ראג'ניש עזבה את הודו ועברה לקאטמנדו בנפאל.

ראג'ניש (55) עמד בראש קהילה, שעוררה מחלוקת רבה בארה"ב במשך 4 שנים. הוא עזב מדינה זו בנובמבר, לאחר שהודה בעבירות נגד חוקי ההגירה האמריקאים על ידי ארגון נישואים פיקטיביים בשביל חסידיו מארצות אחרות.

לאחר מכן אמר, כי הודה בהאשמות אלה, משום שנשקפה סכנה לחייו מצד פוליטיקאים אמריקאים, שחששו — לדבריו — מהתגברות השפעתו. לטענתו, יש לו 500,000 מאמינים.

אמצעי ביטחון חמורים בקאבול במלאת 6 שנים לכיבוש הרוסי

איסלאמבאד (רויטר—ע' וע"צ). אמצעי ביטחון חמורים ננקטו בידי ממשלת החסות הסובייטית בקאבול לקראת יום השנה השישי להתערבות בריה"מ באפגאניסטן.

דיפלומטים מערביים מסרו, כי משמרות של חיילים סובייטים מסיירים ברחובות הבירה, והמשמרה הוגברה על ראשי השלטון הקומוניסטים בקאבול.

נמסר, כי לוחמי הגרילה המוסלמים, הנלחמים בממשלת קאבול, הפעילו כמה טילי כתף ופוצצו חומרי נפץ בעיר בימים האחרונים.

סין דורשת לוח זמנים לנסיגת בריה"מ מאפגאניסטן

ביום חמישי דרשה סין מבריה"מ להודיע על לוח זמנים לנסיגת חייליה מאפגאניסטן. לדבריה, יסייע צעד זה להסיר האיומים מן האזור, מעצם הנוכחות הצבאית הסובייטית.

שר החוץ הסיני, וו קסואה קיאן, מסר בעת ביקור באפגאניסטן, כי מוס־קווה חייבת להציג תוכנית לשיחות ישירות בלעוה בין אפגאניסטן לפא־קיסטן. "המפתח להסדר הוא הנסיגה המלאה של הכוחות הסובייטיים", אמר. לדבריו, מהווה הנוכחות הסובי־טית איום על פקין, מפני שלסין יש גבול משותף עם אפגאניסטן.

הרוג ו־14 פצועים ברעידת אדמה נוספת במורדות הר הגעש אתנה

זרם הלבה נעצר

קאטאניה (רויטר — עתי"ם). רעידת אדמה נוספת, שאירעה ביום חמישי בבוקר, בעוצמה של 4 נקודות בסולם ריכטר, גרמה לנזקים קלים למבנים על מורדות הר הגעש אתנה. ביום רביעי, אירעה בהר התפרצות וולקא־נית בה נהרג אדם ו־14 נפצעו.

נמסר, כי זרם הלבה מלוע הר הגעש נעצר.

הלבה המומסת החלה לזרום מן הלוע, בגובה של 2,700 מטר מעל פני הים, לאחר ההתפרצות הוולקנית ביום רביעי בבוקר. הזרם התפלג ל־4 פלגים ועשה דרך של 5 ק"מ.

מועצת מובילי המשאות בישראל

סקציית מובילי הדלק

מודיעים על

כינוס חירום

שיתקיים היום, 27.12.85

לדיון באמצעים האירגוניים שיינקטו כדי לקבל את אישור משרד התחבורה להעלאת תעריפי ההובלה **בעקבות המלצתו של משרד התחבורה להעלות את המחירים ב־15%.**

נוכח השחיקה במחירי הובלת הדלק המסתכמת ב־40% והשחיקה הגדולה בהובלה הביתית — חובה על כל החברים להשתתף.

הכינוס יתקיים בבית "שלב" בשעה 8.00 בבוקר.

דלק

מכרז רכב מס' 4/'85

סוג	תוצרת	שנת יצור	מס' הרכב	הערות
פרטי	אולדסמוביל קטלס	'79	436־084	אוטומטי+ מזגן מקורי
פרטי	פיאט 127	'81	22־802־81	

- תשלום העברת הבעלות ע"ח הקונה.
- את הרכב ניתן לראות במתקן "דלק" ריבל 7, תל־אביב, בין השעות 07.00 – 14.00 בתקופה 27.12.85 – 1.1.86
- את ההצעות עבור הנ"ל יש לשלוח לפי הכתובת: "דלק", חב' הדלק הישראלית בע"מ, ת.ד. 50250, ת"א 61500, ולציין על גבי המעטפה מכרז רכב מס' 4/'85.
- על המגיש לצרף להצעתו המחאה בנקאית או ערבות בנקאית בשיעור של 10% מערך ההצעה.
- הצעות תתקבלנה עד 2.1.86, שעה 12.00.
- לא תתקבל כל תביעה מצד הקונים לגבי תקינותם ומצבם המיכני של כלי הרכב.
- תשלום והוצאת הרכב תוך 7 ימים מתאריך ההודעה על הזכיה, שאם לא כן, תהיה "דלק" רשאית להציג לפירעון את ההמחאה הבנקאית או לממש את הערבות הבנקאית.
- אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא.

חדשות המשק

מודעי: הנטו יחזור עד מארס לרמה שלפני השחיקה

"אדאג שלציבור לא יהיה כסף לקנות מוצרים במחירים גבוהים"

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"גם כשנסיר את הפיקוח על המחירים, לא יהיו במרבית המוצרים עליות מחירים, משום שכיום אין לחצים אינפלציוניים. האולם, אין ספק שיהיו יצרנים אחדים שיעלו את המחירים בבת אחת ב־50 אחוז. מחירים אלה ירדו במהרה משום שאדאג שלציבור הקונים לא יהיה מספיק כסף כדי לקנות מוצרים אלה", כך אמר אתמול שר האוצר יצחק מודעי בכנס של מועדון העובד הלאומי.

שר האוצר התייחס לעתוי הספינה במשק וגילה, כי מאז חודש יולי לא הדפיסה הממשלה ולוא גם שקל אחד. השבוע הסתכמה ב־300 מיליון דולר, הוסיף מודעי.

בהמשך דבריו צייר השר שני תסרי־טים באשר לצפוי במשק בתקופה הקרובה: אם רמת השכר תעלה בשנה הבאה ריאלית באופן משמעותי, אזי התכנית הכלכלית נכשלה. האולם אם רמת השכר תעלה בתאם לעליה בפידיון העבודה, אזי תהיה יציבות במשק: מדד המחירים יישאר יציב בשנתיים הקרובות, שער החליפין ישאר קבוע עם תנודות של 6 אחוז לשני הכיוונים, הפער במאזן התשלו־מים ימשיך להיסגר, וניתן יהיה להפנות משאבים לצמיחה.

שר האוצר הבטיח, כי השכר נטו יחזור עד חודש מארס 1986 לרמתו לפני השחיקה בעקבות התכנית הכלכלית החדשה.

בסיום דבריו חזר שר האוצר והתריע מפני התפסות לשאננות מופרזת, כיוון שבשנים הקרובות יהיו בשוק ההון פירעונות גדולים, והחזרי החובות לחו"ל יהיו גדולים.

הסכמה בין שחל לשרון:

בתי הזיקוק והתעשייה הפטרוכימית יקבעו במשותף מחיר חומרי הגלם

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

השרים שרון ושחל הסכימו אתמול לפעול להגבלת שיתוף הפעולה בין התעשייה הפטרוכימית לבתי הזיקוק. ההחלטה מהווה פשרה בין עמדות שני הצדדים: השר שרון דגל במדיניות עצמאית ותחרותית בענף הפטרוכימ־יה, ואילו השר שחל סבר, כי כל התעשייה הפטרוכימית צריכה להתאחד בחברה אחת.

השרים הוליטו ליצור תנאים מתאימים להספקה נוספת של חומרי הזינה מבתי הזיקוק למפעלי התע־שייה הפטרוכימית. לצורך זה, יש להקים מסגרת משותפת, שתקבע את מחירי חומרי הגלם בצורה המקובלת על שני הצדדים.

שני השרים מתכוונים לפנות בעניין זה לשר האוצר יצחק מודעי ולהציע לו רפורמה בתחום הספקת חומרי הזינה, כך שהמחירים בין בתי הזיקוק למפעלים יהיו מחירים ארוכי טווח במ־חירים בינלאומיים מקובלים, אשר יאפשרו בראיות כלכלית של תוכניות השקעה בתעשייה הפטרוכימית. התע־שייה הפטרוכימית גיבשה תוכניות השקעה בסך כולל של 315 מיליון דולר בארבעת המפעלים בענף, אשר תביא לגידול היצוא ב־250 מיליון דולר לשנה. בימים הקרובים ייפגשו מנכ"לי משרד האנרגיה והתעשייה עם נציגי המפעלים הפטרוכימיים במגמה לנסות ולקבל את הסכמתם של שאר הגורמים בענף לנוסחה שאומצה על ידי השרים.

"אסם" עשויה להפסיק ייצור מוצרים בגלל העלאת מחירים של ספקי תשומות

משרד התעשייה והמסחר אינו מאשר ייקור ל"אסם"

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ"

חברת "אסם" עשויה להפסיק ייצור של מספר מוצרים בימים הקרובים בגלל העלאת מחירים של ספקים, שאושרו על ידי משרד התעשייה והמסחר, מבלי ש"אסם" תוכל לעדכן את מחיריה בהתאם.

דן פרופר, מנכ"ל משותף ב"אסם" מסר ל"הארץ", כי לאחרונה הועלו מחירי תשומות על ידי ספקי החברה.

משרד התעשייה והמסחר לא איפשר ל"אסם" להעלות את מחיריה בהתאם, וכתוצאה מכך נאלצה החברה לספוג את ההתייקרויות הללו וייצור מספר מוצרים נהפך לבלתי ריווחי. פרופר אמר, כי בין השאר מדובר בהתייק־רויות של פירות יבשים וחומרי אריזה המשמשים בייצור מוצרים מסוימים של החברה ואשר מחיריהם התייקרו בשבועות האחרונים.

לדבריו, "אסם" לא תייצר מוצרים בהפסד ועל כן אם לא יהיה שינוי מהותי במדיניות משרד התעשייה והמסחר בנושא זה תפסיק החברה לייצר את אותם מוצרים אשר נהפכו בלתי ריווחיים.

ועדת הכספים: מחירים יעוגלו רק כלפי מטה

חברים בוועדה דורשים דיון מחדש בהיטל על הרכב

מאת יהושע מאירי,
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

ועדת הכספים של הכנסת אישרה אתמול את חוק עיגול המחירים שיועבר בקרוב לקריאה שניה ושלישית במליאת הכנסת. על־פי החוק שאושר יעוגלו הסכומים כלפי מטה. לגבי קנסות של שלטונות המס הגישו חברי כנסת הסתייגות והעניין טרם סוכם סופית.

הוועדה החלה אתמול לדון בתיקונים שמבקש האוצר לעשות בהיטל הרכוש על מכוניות. מדובר בשורה של הקלות אותן מבקש האוצר להעניק לבעלי הג'יפים, לכלי רכב שבשימוש מוסדות ללא כוונת רווח ולכלי רכב שנועדו ללימוד נהיגה.

לטענת ח"כ אריאל ויינשטיין, אליו הצטרפו רבים מחברי הוועדה, אין טעם לדון בהיטל הרכוש על מכוניות, עד אשר יביא האוצר תיקונים מהו־תיים. לדברי ויינשטיין הכוונה המקו־רית היתה להטיל מס בגובה 3 אחוזים מערך המכונית, אך בפועל — עקב ירי־דה במחירי המכוניות — הגיע הסכום לכ־6 אחוזים מערך כלי הרכב. הוועדה החליטה לדרוש מהאוצר בדיקה מחו־דשת של שיעורי ההיטל ולהביא בפניה הצעה חדשה.

גם אתמול לא דנה ועדת הכספים בעידכון שווי השימוש ברכב צמוד לבכירים. כזכור, קיבלה הוועדה החלטה לפני כחודשיים לדון שנית בעידכון ולהביא לתיקון העיוות שנוצר בעקבות החלטתה המקורית.

הפסדי הבנק לחקלאות גדלו במחצית 85 ל־333 מיליון ש'

מאת אריה לביא,
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

הפסדי הבנק לחקלאות גדלו פי יותר מ־10 במחצית השנה שהסתיימה בסוף ספטמבר 1985 והגיעו ל־333 מי־ליון שקל לעומת הפסד סמלי של 29 מיליון שקל בתקופה המקבילה בשנה הקודמת, מתברר מהדו"חות הכספיים של הבנק שפורסמו אתמול.

הנהלת הבנק מסבירה את ההפסדים ב"הפרשה נאותה" לחובות מסופקים וכן בכך שבתקופת הדו"ח האחרונה הופחתו מילוות חובה בסכום של 1.2 מיליארד לעומת הפחתה של 180 מי־ליון שקל בתקופה המקבילה. הון הבנק ירד במיקצת והגיע ל־16.8 מי־ליארד שקל (11.3 מיליון דולר) לעומת 17 מיליארד שקל בתקופה המקבילה.

המאזן המתואם של הבנק הסתכם בסוף ספטמבר 1985 בסך 590 מי־ליארד שקל לעומת 661 מיליארד שקל בתקופה המקבילה, ירידה של 11 אחוז. לדעת הנהלת הבנק, השוואת הנתונים נותנת תמונה לא נכונה מאחר וגם יתרות במט"ח הותאמו לשקלים. על פי חישובי הבנק, אם היו מבצעים התאמות נפרדות למט"ח ולנכסים צמודי, מדד היה מאזן הבנק גדל בחצי אחוז.

חנ"ל תתבע למנות מפרק מטעמה לחברת סיסמיקה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברת הנפט הלאומית (חנ"ל) תפנה בימים הקרובים לבית המשפט ותתבע ממנו למנות מפרק מטעמה לחברת סיסמיקה. החברה מסתמכת על כך שהיא הנושה הגדולה ביותר של החברה.

בישיבת דירקטוריון חנ"ל אתמול נמסרו הערכות, כי חובות סיסמיקה לחנ"ל ולחברות הבנות שלה — לפי־דות חנ"ל — מגיעים ל־2.5 מיליון דולר, ולא ל־1.5 מיליון דולר בלבד, כפי שנמסר אתמול על ידי מנהלי סיסמיקה. חובות אלה הינם בעיקר בגין סקרים ותוכניות שהועברו בעבר על ידי החברות הממשלתיות לסיסמי־קה.

שר האנרגיה משה שחל שהשתתף בישיבת הדירקטוריון מסר, כי לביטול הרישיונות של סיסמיקה על ידו לא תהיה השלכה על מדיניות חיפושי הנפט של המשרד, ואין כל כוונה להקפיא את חיפושי הנפט בארץ. השר גילה, כי הוא מקיים מגעים רצו־פים עם משקיעים מהארץ ומחו"ל, ובכוונתו לצאת בחודש מרס לארה"ב על מנת לקדם מגעים אלה.

נדחו בקשות סו"ב וקבלנים לפרק חברת כוכב השומרון

הבקשות יועברו לירושלים, שם מתנהל כינוס הנכסים של החברה ★ השופטת אבנור: לבית משפט בתל אביב אין סמכות לדון בפרוק חברה ירדנית

מאת אריה לביא,
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה אתמול את בקשתן של חברת סולל בונה ושל שתי חברות קבלניות נוספות לפרק את חברת כוכב השומרון הבונה את העיר עמנואל אשר פועלת כעת באמצעות כונס הנכסים.

השופטת חנה אבנור קבעה, כי על מבקשי הפירוק להעביר את בקשתם לבית המשפט המחוזי בירושלים שבפיקוחו מתנהל כינוס הנכסים של כוכב השומרון על ידי פרופ' יעקב נאמן.

השופטת נימקה בהחלטתה את מצבה של חברת כוכב השומרון, הרשומה בטואלה, ולכן יש לה מעמד של חברה ירדנית. היא ציינה כי לגביה אין לבית המשפט המחוזי בתל אביב סמכות לדון בפירוקה, אפילו לא כחברה זרה, משום שאין לה נכסים במחוז תל אביב. "אין לי ספק" ציינה השופטת "כי הבקשה לפירוק צריכה להיות מועברת לדיון בבית משפט מחוזי בירושלים.

לגבי מצבה של חברת כוכב השומרון הישראלית, שמשרדה רשום בבני ברק, אומרת השופטת, כי למרות שלכאורה יש מקום לדון בעניינה בתל אביב הרי כינוס הנכסים אינו סלל גם צו פירוק, לא רצוי שיהיה קיים ניגוד בין שני הדברים וטוב ששניהם יגודו בכפיפה אחת.

שיא בהתקנת טלפונים — 200,000 עדיין ממתינים

מאת מיכאל גרטי, סופר "הארץ"

חברת בזק רשמה בתשעת החודשים האחרונים שיא בהתקנת טלפונים: מה־1 באפריל 1985 ועד ה־15 בדצמבר התקנו 90,288 טלפונים חדשים. עם זאת, נותרו עדיין 200 אלף ממתינים להתקנת טלפון ובחברת בזק מקווים לחסל כליל את תור הממתינים בתוך ארבע וחצי שנים.

דובר חברת בזק מסר, כי על פי קצב ההתקנות הנוכחי יותקנו בתשעת החודשים הראשונים של שנת התקציב הנוכחית יותר טלפונים מאשר התקנו בכל שנת התקציב 1984/5. ברוב איזורי הארץ עולה מספר התקנות הטלפונים על המתוכנן. ההתקנות עד כה מהוות לדברי דובר בזק 104 אחוז מהתיכנון לביצוע בתקופה זו.

חברת בזק מבקשת להתקין עד לסוף שנת התקציב 130 אלף טלפונים חדשים, כדי לקצר את רשימת הממתינים העומדת כאמור על 200 אלף. בחברה מציינים כי בעת הקמת בזק היו בישראל 260 אלף ממתינים לטלפון. צמצום תור הממתינים נעשה למרות שזרם הבקשות גדל בשנה האחרונה ויגיע ככל הנראה ל־100 אלף בקשות בשנת התקציב הנוכחית.

ראשי השלטון המקומי: לא נגבה אגרת החינוך

מאת נורית כהנא,
סופרת "הארץ"

הנהלת מרכז השלטון המקומי החליטה אתמול, בישיבת חירום בעכו, לא לגבות את אגרת החינוך עליה החליטה הממשלה.

יו"ר ההנהלה, רב תבורי, אמר, כי אם הממשלה רוצה לגבות כסף מן הציבור — שתמצא דרכים אחרות לעשות כן, באמצעות מס הכנסה או הביטוח הלאומי. לדבריו, הממשלה אינה יכולה למלא את קופתה דרך המועצות המקומיות. "לא ייתכן ששרי הממשלה מקצצים לנו מן התקציב ויחד עם זאת יתבעו מאתנו לגבות עבורם כספים מן התושבים" אמר תבורי. גם כך טען תבורי, הארנונה שגובים ראשי הרשויות מהווה עול כבד ויש היום תלונות קשות מאוד בציבור נגדן.

ביום שני אמור תבורי להפגש עם ראש הממשלה ושר הפנים לדיון בחוב המצטבר בסך 200 מיליון דולר של הרשויות המקומיות.

תבורי טען כי ראש הממשלה גורם לפיצול בשורות מרכז השלטון המקו־מי בכך שהוא מקבל משלחות של קבוצות מסקטורים נפרדים של המוע־צות המקומיות.

לחגית פרידלנדר

אנו משתתפים בצערך העמוק במות

אמך

משכנות שאננים
חברי ההנהלה
וצוות העובדים

יקירתנו האהובה

רבקה מאירי ע"ה

איננה

תובא למנוחות ביום שישי ט"ז בטבת תשמ"ו 27.12.85 בשעה 11 בסנהדריה בירושלים.

מאיר בן ציון מאירי
חגית ושאול פרידלנדר
אלי, דוד ומיכל
וכל המשפחה

ביום שני י"ח בטבת תשמ"ו (30.12.85) בשעה 3.00 אחה"צ
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה של יקירתנו

אידה רוזוב ז"ל

המשפחה

מתאספים ליד שער בית העלמין בקרית שאול

ביום השלושים לפטירת יקירנו

אברהם קליר ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה

ביום ראשון, כד' טבת תשמ"ו, 5.1.86, בשעה 16.00 אחה"צ
בבית העלמין בנחלת יצחק

המשפחה

ביום השלושים לפטירת

אברהם קליר ז"ל

איש המופת והמעש

יערך ערב התיחדות עם זכרו

ביום ראשון, כד' טבת תשמ"ו, 5.1.86, בשעה 20.00 בערב
באודיטוריום פאסטליכט (בנין מקסיקו)
קרית האוניברסיטה, רמת־אביב
(כניסה לחניה דרך שער מס' 8)

בית ארגמן תעשיות בע"מ

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתו של

הרברט פרנקל ז"ל

ההלויה תתקיים היום בשעה 11.00
בבית העלמין בחולון
האוטובוס יצא מרח' בן יהודה 62 בשעה 10.00

המשפחה

לצבי אלטשולר
ולמשפחת אלטשולר

משתתפים באבלכם הכבד על מות

האח ז"ל

אקרשטיין צבי בע"מ
מפעל הרצליה — מפעל ירוחם
שולה וגיורא אקרשטיין

לדליה שפירא והמשפחה
ולבית גבע

אתכם באבלכם על מות האב

בניק אלף

בית אורים

לחיים מזור

אתך באבלך הכבד במות עליך

אביך ז"ל

מבית חברת א.מ.י.
הנדסת חימום ומיזוג אויר

לאיציק גרוס

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בית דיגיטל

הנהלת משרד הבינוי והשיכון
הנהלת המינהל לבנייה כפרית
וצבור העובדים
משתתפים באבלו הכבד של חברנו לעבודה

יצחק חשמונאי

לפטירת אביו

מרקו ז"ל

למר מ.ב. מאירי ולמשפחה

השתתפותנו הכנה בצערך העמוק

על פטירת **רעיתך** ז"ל

תנחומינו לך ולכל בני המשפחה

מבקרת ההסתדרות
הציונית העולמית, הסוכנות
היהודית וחבר העובדים

ההסתדרות הציונית העולמית
הסוכנות היהודית לא"י
משתתפות בצערו של מר **מ.ב. מאירי**
על פטירת רעייתו

רבקה ז"ל

תנחומים למשפחה

אריה ל. דולצ'ין יו"ר ההנהלה

נשיא ושופטי בית המשפט העליון
הנהלת בתי המשפט
ועובדי בית המשפט העליון

אבלים על מותו של

יוסף חי יצחק

ומביעים תנחומים למשפחה

هكذا من الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

בפתיחת טורניר הנוער הבין־לאומי המסורתי

ישראל מול צרפת היום ברמת־גן

ההונגרים (המעודדים סקרנות) יתמודדו במישחק הראשון עם קפריסין

כדורגל

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

כמה וכמה סיבות מבטיחות כי טורניר הנוער הבין־לאומי לנוער בכדורגל שיחל היום בצהריים, יהיה שונה ומעניין מקודמיו בשנים האחרונות. אין המדובר רק בנוכחות יצחק נבון, סגן ראש הממשלה ושר החינוך שיכריז על פתיחת הטורניר. אלא בעיקר על כמות גבוהה של נבחרות אירופיות, ששתיים מהן — הונגריה וצרפת — יפגו נוף הוריג ובלתי שיגרתי בטורניר הנוער הנערך בישראל מדי שנה.

אין פלא שתוכנית הטורניר כוללת מישחקים של הונגריה וצרפת בפתיחה התכניית היום באיצטדיון רמת־גן. הונגריה תתמודד עם קפריסין ב־12.00, ולאחר טקס הפתיחה יתמודדו ב־2.00 נבחרות צרפת וישראל. ארבע נבחרות אלו נכללות בבית א'. הבית השני כולל רק שלוש נבחרות, רומניה, שוודיה ושווייץ, כולן מכרות ותיקות בטורניר הנוער. המישחק הראשון בבית זה יפגיש את שווייץ ורומניה (14.00) במגרש הדשא של בית"ר תל־אביב הנמצא במרחק הליכה מאיצטדיון רמת־גן. מישחק נוסף בבית זה יהיה מחר במגרש מכבי שעריים. רומניה תתמודד עם שוודיה (14.00).

מישחקי הפתיחה יאפשרו לאמוד את יכולתן האמיתית של נבחרות צרפת והונגריה שרבים רואים בהן את המועמדות לזכות בבכורה. אלא שאנחנו נתמקד כמו תמיד ביכולתה של נבחרת הנוער הישראלית. בעיקר לאור העובדה שהיא הוקמה רק לפני כמה חודשים ע"י המאמן גרשון כהן, אליו הצטרף לא מזמן גיורא שפיגל בתפקיד מנהל הנבחרת.

אמש לאחר אימון רטוב באיצטדיון רמת־גן קבע המאמן כהן את הרכב הפתיחה שעשוי לבוא קונציצקי. הוליית הגנה יובל גרונר, דן רבינוביץ (אהוד קריבאל), אהוד כחילה, אלעד קורן, קשרים: אפיק הלל, תמיר דניאל, טל בראל, אלון חזן (קפטן), וחלוצים: משה איינברג וטל בניה.

שלושה שחקנים בלבד נכללו גם בנבחרת הנוער הקודמת ואף הופיעו בטורניר הקודם עולמי שהיה באוסטרליה בפברואר השנה, השוער קונציצקי והחלוצים אייזנברג ואלון. "אין לי כל מידע על הצרפתים", אמר המאמן גרשון כהן, "אך המטרה שלנו והיא כמובן ניצחון". הוא חושש מעט ממזג האויר החורפי שכלל כבר אתמול. אך אפשר שלונדיבין תועיל העובדה כי הצרפתים הגיעו לישראל רק אמש. כמו גם שלוש נבחרות אחרות, שוודיה, שווייץ וקפריסין.

בשני הבתים ייערך סיבוב אחד בשיטת ליגה. ביום ג' הקרוב ייערכו מישחקי הדירוג.

רובסון יקרים בואו לישראל

התבקש להמליץ על מועמדים לאימון הנבחרת

מאת יחיאל ארזי
שליח "הארץ" באנגליה

לונדון (מיוחד ל"ספורט הארץ"). בובי רובסון, מנהל נבחרת אנגליה בכדורגל נענה להזמנת רב שחר, הגר התאחדות לכדורגל, והוא יגיע לישראל שבוע לפני מישחק הרעים של הניביו נגד ישראל בסוף פברואר. המישחק יחנך רשמית את איצטדיון רמת־גן.

רובסון ושחר נפגשו אתמול באיצטדיון "וייט הארט ליין", מגרשה הביתי של טוטנהאם, שגברה על ווסטהאם בדרבי לונדוני.

רובסון חזה במישחק כדי לבחון שחקנים חדשים לנבחרתו. שחר ביקש ממנהל אנגליה להמליץ על כמה מועמדים, שיתאימו לתפקיד מאמן נבחרת ישראל, עם סיום תפקידו של המאמן היוצא, יוסף מירמוביץ'.

שיבוצים נוספים לשופטים ישראלים במשחקי גביע אירופה

מאת מוסר "ספורט הארץ"

למשרדי איגוד הכדורסל הגיעה אתמול רשימת השופטים הישראליים, ששובצו לשיפוט במשחקי גביעי אירופה השונים. סוד וזרניק ישפטו בינואר בשלושה משחקים — בגביע מחזיקות הגביע, בגביע קוראץ' ובגביע האלופות לנשים. ראובן וירובניק ישפוט בגביעי מחזיקות הגביע, אצל הנשים ואצל הגברים. דוד רבן ישפוט בגביע האלופות לנשים.

התחזית של סופר "ספורט הארץ":

חיפה תנצח גם בהתקווה

גם הפועל ת"א (בבית מול כפר־סבא) ובית"ר ירושלים (בחוץ נגד מכבי יפו) — ינצחו מחר

התחזית שלי

מאת משה הר־געש

רק שבעה מישחקים יהיו מחר במחזור העשירי בליגה הלאומית. המישחק בין הפועל חיפה למכבי פתח־תקוה נדחה ליום ג' ה־7 בינואר, בגלל הטורניר הבין־לאומי לנוער שיחל היום. האלוף והמוליך מכבי חיפה ישחק מחר בחוץ עם בני־יהודה. הפועל תל־אביב המדורג שני, יארח בבלומפילד את הפועל כפר־סבא. בית"ר ירושלים ישחק בחוץ עם מכבי יפו. השעה הראשונה למישחקים 14.30.

בני־יהודה — מכבי חיפה

כל הניסיונות להנחיל הפסד ראשון לאלוף מחיפה עלו עד כה בתוהו וספק אם קבוצת בני־יהודה תצליח יותר מקודמותיה. למרות הביתיות והעובדה שטיפסה עד למקום השלישי.

● התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

מכבי יפו — בית"ר ירושלים

מי שמצפה לשינוי דרסטי במאזן הניצחונות של מכבי יפו בעקבות חילופי המאמנים, עלול להתאכזב. אולי מפני שהאורחים מירושלים אינם קוטלי קנים.

● התחזית שלי: ניצחון לבית"ר.

הפועל תל־אביב — הפועל כפר־סבא

חניכיו של דוד שוייצר מצויים בתנופה למרות הבעיות הכספיות המטרידות את מועדונם. הכפר־סבאים יתקשו לשים למארחיהם "מקל בגלגלים".

● התחזית שלי: ניצחון לתל־אביב

מכבי תל־אביב — מכבי שעריים

לשולה משעריים תקוות גדולות לאחר ניצחון הבכורה על יבנה, אך מכבי תל־אביב אינו רגיל להפסיד פעמיים ברציפות, וגם יוצא מיתרון הביתיות.

● התחזית שלי: ניצחון לתל־אביב.

מכבי יבנה — שמשון תל־אביב

שחקני יבנה לא הוכיחו עדיין כי נחלצו מהמשבר שפקד אותם באחרונה. השמשונים יבקשו להוכיח כי הניצחון על הפועל ירושלים לא היה מקרי. לכן, למרות הביתיות של יבנה

● התחזית שלי: ניצחון לשמשון.

הפועל פתח־תקוה — הפועל באר־שבע

ראשם של שחקני הפועל פתח־תקוה לא היה נתון השבוע רק לפעילות על המגרש, שכן שערוריה שעשויה לאפשר להפועל באר־שבע לא לחזור הביתה בידים ריקות.

● התחזית שלי: תיקו.

הפועל ירושלים — מכבי נתניה

המזוהה בנתניה אינו בשיאו. מכבי בטבלה מסביר הכל, אך אולי דווקא השבת תהיה נקודת המפנה של צבי רוזן הנוכיח. אני מהמר על המתנה וחשא.

● התחזית שלי: ניצחון לנתניה.

טבלת הליגה הלאומית

.1	מכבי חיפה	9	5—17	23
.2	הפועל ת"א	9	8—20	19
.3	בני־יהודה	9	2—4	16
.4	בית"ר י־ם	9	11—17	15
.5	כפר־סבא	9	12—13	13
.6	מכבי ת"א	9	12—15	12
.7	באר־שבע	9	8—10	12
.8	הפועל פ"ת	9	12—12	11
.9	מכבי פ"ת	9	16—13	11
.10	הפועל י־ם	9	14—11	11
.11	הפועל חיפה	9	10—5	10
.12	מכבי נתניה	9	10—11	9
.13	שמשון ת"א	9	15—11	9
.14	מכבי שעריים	9	8—5	8
.15	מכבי יבנה	9	13—3	7
.16	מכבי יפו	9	17—7	4

לבית"ר נתניה — תיקו עם אפשרות להפסד ראשון

ליגה ארצית

מאת יצחק לביא
סופר "ספורט הארץ"

מפעל גביע הטוטו שהיה בשבועיים החולפים בליגה הארצית השבית מעט את מאבקי הליגה שיתחדשו בסוף השבוע במחזור ה־12. במוקד יארח היום המדורג שלישי, הפועל לוד, את הכח מכבי רמת גן המדורג חמישי.

חניכיו של שמואל רוזנטל מלוד צברו בארבעת המחזורים האחרונים חמש נקודות בלבד, גילו חולשה במשחקי גביע הטוטו (הגם שאין זה מחייב כל כך), אלא שלליגה חוקים משלה, מה עוד שבלוד שאבו עידוד רב מהדוקו ברמתו של הולון משה גבאי שהגבא מבית"ר נתניה. הכח מכבי רמת גן, לאחר תקופת שפל מסויימת, חזר לנצח פעמיים רצופות וחזר לצמרת. נראה שהמשחק לא יוכרע, אם כי לוד ביום טוב תוכל להמשיך להוביל. משחק בעל השפעות רציניות על העשה בצמרת יהיה בטבריה תבו יארח הפועל המקומי (שאמנו אודי ויינברג הודיע על התפטרותו) את בית"ר רמלה. המאבק יוליד תיקו.

המוליך, מכבי רמת עמידר, ימשיך לעשות זאת לאחר נצחונו הביתי היום.

טבלת הליגה הארצית

.1	רמת עמידר	11	5—11	22
.2	בית"ר נתניה	11	9—17	21
.3	הפועל לוד	11	7—14	21
.4	בית"ר רמלה	11	6—11	19
.5	הכח ר"ג	11	15—14	19
.6	בית"ר ת"א	11	13—17	17
.7	הפועל טבריה	11	10—10	17
.8	רמת־השרון	11	17—13	14
.9	הפועל חדרה	11	9—10	13
.10	הפועל חולון	11	11—8	13
.11	הפועל ר"ג	11	12—11	13
.12	הפועל עכו	11	9—9	11
.13	הפ. מרמורק	11	16—12	11
.14	הפועל יהוד	11	8—6	10
.15	בית"ר חיפה	11	10—6	7
.16	בית"ר־שמש	11	19—8	5

על הפועל עכו המתקרב לתחתית. לבית"ר נתניה שהוליך את הטבלה מספר מחזורים צפויים חיים לא קלים מול הצעירים המוכשרים של הפועל רמת גן. התחזית: תיקו, עם אפשרות להפסד בכורה נתנייתי.

יתר המישחקים: הפועל חדרה — הפועל יהוד, הפועל מרמורק — הפועל צפרירים חולון, בית"ר תל אביב — הפועל בית שמש (היום במגרש העירוני בהרצליה), בית"ר חיפה — הפועל רמת השרון (היום). השעה הראשונה — 14.30.

ניצחון לניקס על בוסטון לאחר פיגור 25 נקודות

ניו־יורק (איי־פי). פאטריק יואינג קלע 18 נקודות ברבע האחרון ו־32 בסך הכל וקבוצתו ניו־יורק ניקס התגברה על פיגור של 25 נקודות, כדי לנצח את בוסטון סלטיקס 113—104, לאחר שתי הארכות. הניקס פיגרו 92—97 כשנותרו 69 שניות לסיום ההארכה הראשונה, אך יואינג וטרנס סאקר הישוו את התוצאה.

בהארכה השנייה שלטו הניקס במשחק וזכו בנצחונם השלישי ברציפות. קווין מקהייל קלע 29 נקודות לזכות בוסטון. במשחק נוסף גברה פורטלנד על לוס אנג'לס קליפרס 121—107. קיקי ואנדרווה קלע 26 נקודות לפורטלנד ומארקס ג'ונסון צבר 21 לזכות הקליפרס.

קנס 200 אלף שקלים למכבי חיפה

מאת מוסר "ספורט הארץ"

קבוצת הכדורסל של מכבי חיפה נקנסה אתמול ב־200 אלף שקלים ושחקנה ג'קי דוד הורחק ממשחק אחד, בעקבות דו"ח השופט ברוך ולינגר, לאחר המשחק מול אליצור נתניה. דוד הורחק מן המשחק, לא שיחק מול הפועל תל־אביב ויחמיץ את משחק התחתית החשוב מול אליצור קריית־אתא ביום שני. שני מאמני חיפה, פראן אהובלן ומיכה רב, הורחקו על תנאי ממשחק אחד.

יונייטד נכנעה לאוורטון 3—1

הפסדים זהים 0—1 לליברפול ולווסטהאם

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שלוש הראשונות נוצחו אתמול במחזור הראשון של משחקי חג המולד בליגה האנגלית. המרוויחה העיקרית מהפסדים אלה היא האלופה אוורטון, שאחרי פתיחה גרועה של העונה חזרה לעצמה ומפגרת עתה רק ב־6 נקודות אחרי המוליכה מנצ'סטר יונייטד. זאת אחרי שאוורטון ניצחה אתמול בעימות ביניהן 3—1 לעיני 42.551 צופים באיצטדיון גודיסון פארק. היה זה ניצחונה הרביעי העונה של אוורטון על יונייטד ולמוליכת הטבלה זהו הפסד שני רצוף בתוך חמישה ימים.

יונייטד הובילה בדקה ה־14 משער של פראנק סטייפלטון אבל גרהאם שארפ השווה כעבור 3 דקות. גארי לינקר שלח את אוורטון להפסקה ביתרון 2—1 ובדקה ה־48 נגח שארפ את שערו השני.

יונייטד יכלה רק להתנחם בכך ששתי הדולקות אחריה נוצחו גם הן. ליברפול תקפה ללא הרף במשחק החוץ עם מנצ'סטר סיטי אבל נכנעה 0—1 משער של קלייב וילסון בדקה ה־60, באחת ההתקפות הבודדות של הסיטי. בדרבי הלונדוני לעיני 34 אלף צופים נוצחה ווסטהאם לראשונה אחרי 18 משחקים על ידי טוטנהאם 0—1 משער של הקפטן סטיב פרימן, חמש דקות לסיום.

גשם שוטף גרם להצפתם של מגרשים ולדחייתם של תשעה משחקים בתכנית אתמול, שניים מהם בליגה הראשונה: צ'לסי — קווינס פארק ריינג'רס, ווטפורד — ארסנל. יתר התוצאות: שפילד ונסדיי — ניוקאסל 2—2, לסטר — אסטון וילה 3—1, נוטינגהאם — ברמינגהאם 1—0, אוקספורד — סאות'המפטון 3—0, לוטון — ווסט ברומיץ' 2—1, איפסוויץ' — קובנטרי 0—1.

מחר ישחקו שוב שתי הראשונות בחוץ: מנצ'סטר יונייטד בניוקאסל וליברפול בנוטינגהאם. שני משחקי דרבי מתוכננים ללונדון: ארסנל נגד קווינס פארק ריינג'רס וצ'לסי נגד טוטנהאם. יתר המשחקים: אסטון וילה — ווסט ברומיץ', אוורטון — שפילד ונסדיי, איפסוויץ' — לוטון, מנצ'סטר סיטי — ברמינגהאם, אוקספורד — קובנטרי, ווטפורד — לסטר, ווסטהאם — סאות'המפטון.

צמרת הטבלה

.1	מנצ'סטר י'.	23	16—41	49
.2	ליברפול	23	22—46	45
.3	ווסטהאם	23	20—38	45
.4	צ'לסי	22	23—36	44
.5	אוורטון	23	29—51	43
.6	שפילד	23	34—37	42

הפועל ת"א ניצח בהולנד 85—78

כדורסל

ליידן, הולנד (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הפועל תל אביב, כדורסל, התאושש כאן אתמול מהפסדו בחצי גמר הגביע שלשום להפועל חולון, וניצח 85—78 את קבוצת אגמוני ליידן אחרי שוויון 36—36 במחצית. גיבור הניצחון הישראלי היה מייק לארגי שקלע 30 נקודות (5 סלים של 3 נקודות), ג'ק צימרמן קלע 23 נקודות, אריל ויליאמס 14, לאוון מרטר 8, עוזיאל קאליש 6, עופר יעקבי 4.

2 דקות לפני הסיום הובילו ההולנדים 73—74, אבל כאן קלע צימרמן 8 נקודות רצופות, העלה את הפועל ליתרון 78—81 והבטיח לתל אביבים את הניצחון. הפועל תל אביב מתמודד במשחק הגמר עם קבוצת דן בוס שהביסה 89—94 את הקבוצה הבלגית אופל מרקסם.

הלוח החדש — הארץ מעריב העיר

לחברה בתחום האלקטרואופטיקה
דרוש
פיסיקאי
לתפקיד
מדען ראשי
כישורים נדרשים:
★ תואר שלישי או נסיון מחקרי שקול.
★ ידע ונסיון בתהליכי מיקרואלקטרוניקה, אופטיקה ואלקטרואופטיקה.
אנו מציעים:
★ אתגר מחקרי וישומי בחזית הידע העולמי.
★ תנאים מעולים ושותפות בהצלחה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 4868 חיפה מיקוד 31048 עבור משרה 627.
— סודיות מלאה מובטחת —

למשרד רואי חשבון
דרושים:
1) **עובדי ביקורת**
למשרה מלאה. הצמחות אפשרית. תנאים בהתאם לכישורים
2) **מנהל חשבונות עצמאי**
סוג ג'. עם נסיון של 3 שנים.
3) **כתבנית עברית־אנגלית**
עם נסיון במשרד רואי חשבון. למשרה מלאה.
טל. 03־662027, בין השעות 16.00—8.30

לחברה במרכז הארץ
דרושה
מזכירת אנף כ"א ומינהל
הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית מלאה.
2. שליטה בעברית ובאנגלית, כולל הדפסה.
3. נסיון בתחומי כ"א של מספר שנים.
4. יכולת לקשור יחסי אנוש טובים.
העבודה מעבר לשעות העבודה הרגילות.
מעוניינות מתבקשות לפנות בכתב, תוך פירוט קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 13056 (פנימי 50) ת"א (61130).

דרושה מיקרוביולוגית
עם ידע בבקטריולוגיה ואנזימטיקה
לעבודה חלקית במכון עיונים בבי"ח תל־השומר.
711898, 711866 (בבוקר בלבד).

חברה תעשייתית ליצוא מערכות הפקת חשמל מאנרגיה סולרית
דרושים
1. מומחה מס
לניתוח השלכות מס על תכניות פיננסיות
כישורים:
★ רואה חשבון ועו"ד.
★ התמצאות יסודית במערכות המסוי בישראל ובארה"ב (מסוי פרטים וחברות).
★ כושר בסוי בע"פ ובכתב בעברית ובאנגלית.
2. מהנדס/הנדסאי
לתכנון ובנית מיכשור לעריכת נסיונות פיזיקליים
כישורים/דרישות:
★ נסיון מוכח בתכנון ציוד מדידה מעבדתי לנסיונות פיזיקליים.
★ נסיון מוכח בבנית אבי־טיפוס.
★ נסיון או הכרות עם טכנולוגיות ומיקום וציוד מדידה מעבדתי.
★ יכולת לעריכת הנסיונות בפועל.
★ כושר לעבודה עצמאית בתחומים הנ"ל.
למועמדים מתאימים בלבד — נא לשלוח קורות חיים למחלקת כח אדם
ת.ד. 7929 ירושלים 91079
LUZ INDUSTRIES ISRAEL

למשרד רואי חשבון בתל־אביב
דרושים:
בוחן ראשי
למשרה מלאה. בשלבי סיום של לימודי ראיית חשבון. נסיון בעבודה לפחות שנתיים במשרד רו"ח.
פקיד/ה
למחלקת המסים. לעבודה בטיפול שוטף עם מס הכנסה. רצוי נסיון מעשי בעבודה בתחום מס הכנסה וידע נסיוני בנושאי מסים.
לקביעת ראיון להתקשר 03־664561.

למרכז הבניה הישראלי
דרוש/ה
ספרן/נית
לספריה טכנית בענף הבניה.
הכישורים הנדרשים:
★ 10 שנות נסיון בספריה טכנית
★ ידיעת השפה אנגלית + גרמנית
★ שליטה בשיטת U.D.C
★ המשרה - חלקית עם אפשרות להשלמה למשרה מלאה.
המעוניינים/ות במשרה הנ"ל מתבקשים להתקשר טלפונית לגבי שולמית, טלפון 425221 לקביעת ראיון.
מרכז הבניה הישראלי
רח' האוניברסיטה 40, רמת אביב

שירות התעסוקה לשירותך

מחפש עבודה?

אנו נעזור לך בעבודה, ייעוץ תעסוקתי, הכוונה לקורסים מקצועיים. גם אתה תוכל למצוא עבודה מתאימה לך, במגוון ההצעות שבידינו.

המרכז לתעסוקת אקדמאים

מרחב ירושלים
מורים. מכניקה. פיסיקה. בי"ס תעשייתי. בית שמש. 4179/15
פיסיקאי. תואר שני אלקרואופסיקה מפעל תעשייתי. ירושלים. 4180/15
רופא שיניים. מרפאה פרטית. ירושלים. 4181/15
עובד סוציאלי. משרד ממשלתי. בית שמש. 4182/15

מרחב חיפה והצפון
עובד סוציאלי או בוגר מדעי החברה. תושב המקום. נצרת עלית. 4183/15
מדריך/ה חברתי וחינוכי. 4 פעמים בשבוע אחה"צ ובערב.
המלצות חובה. שרות בתי הסוהר. חיפה. 4184/15

מרחב תל־אביב והמרכז
עובדים סוציאליים. עבודה עם קשישים. אשדוד. 4185/15
פקיד חשבונות. בוגר מדעי החברה. בנק. תל־אביב. 4186/15
בוגר כימיה אורגנית. תואר ראשון או שני. מוסד חינוכי. באזור. 4187/15
כימאי. טכסטיל. בעל ניסיון. מפעל תעשייתי נתניה. 4188/15
מורים. אלקטרוניקה. פיסיקה. מתמטיקה. תעודת הוראה. לבי"ס תיכון. נתניה. 4188/15

מרחב באר־שבע
מורה מתמטיקה. עבודה חלקית. מכללה. שדרות. 4189/15
מורה. היסטוריה. הכנה לבגרות. ידיעת הארץ, העם, המדינה וההיסטוריה כללית. בי"ס אקסטרני. באר־שבע. 4190/15
מהנדס חשמל. ראש מחזור. מפעלי רמת־חובב. 4191/15
מהנדס אחזקה. מכונות מפעל. רמת־חובב. 4192/15
כימיה/מהנדס כימיה. מעבדה מפעל. רמת־חובב. 4193/15

לשכות תעסוקה למבוגרים

איזור ירושלים
תופרים. בעלי ניסיון. מפעל פלסטיק. ירושלים. 4194/15
טייחים. בנאים יוצקי מדרגות. חברה קבלנית. ירושלים 4195/15
מנהל חשבונות סוג ב'. חברה קבלנית. ירושלים. 4196/15
מנהל עבודה. בנין מוסמך. חברה קבלנית. 4197/15
מסגרים. למוסך. מישור אדומים. 4198/15
מכונאים. מוסך. מישור אדומים. 4199/15
רתך ארגון. בעל ניסיון. מפעל תכשיטים. ירושלים. 4200/15
מפעיל טרקטור. בוגר G.C.B. חברת חפירה ופיתוח. י־ם. 4201/15
חשב שכר. סוג גבוה בהנהלת חשבונות. בית־חולים י־ם. 4202/15
רוקח. השכלה אקדמאית. בית־חולים. ירושלים. 4203/15
תופרות. ניסיון בתפירת אוברלוק. מתפרה. ירושלים. 4204/15
תותר מעליים. ניסיון. מפעל. ירושלים. 4205/15

איזור הגליל העליון
רתך אלומיניום. שנת ניסיון לפחות. מפעל. קרית־שמונה. 4206/15
טכנאי קירור. שנת ניסיון. מפעל. קרית־שמונה. 4207/15
מחסנאי מקצועי — מחלבה. קצרין. 4208/15

איזור הגליל המערבי
תופרות. ניסיון רב. מפעל קונפקציה. עכו. 4209/15
פקידות בפירות. עברית־אנגלית. ידע וניסיון 3 שנים. מפעל תעשייתי. נהריה. 4210/15
הנדסאי/טכנאי. אלקטרוניקה. אחראי לבדיקות סופיות. ניסיון. תעשיה. נהריה. 4211/15
הנדסאי מכונות. ניסיון. מפעל פלסטיק. מעלות. 4212/15
נגרים. בעלי ניסיון. נגריה. מעלות. 4213/15
חשמלאים מוסמכים. רישיון. ניסיון. תעשיית מזון. שלומי. 4212/15
חשמלאי מוסמך. רישיון. ניסיון. מפעל עץ. שלומי. 4213/15
כרסמים. בעלי ניסיון. מפעל מתכת. שלומי. 4214/15
מסגרים. ניסיון. מפעל מתכת. שלומי. 4215/15

איזור יזרעאל
מסגרים רתכים מעולים. מפעל. נצרת־עלית. 4216/15
רתכים מסגרים מעולים. מפעל. מגדל־העמק. 4217/15
מבלטנים. מפעל. מגדל־העמק. 4218/15
צבעי התזה. מפעל. מגדל־העמק. 4219/15
טכנולוג טכסטיל. מפעל. מגדל־העמק. 4220/15
טכנאי. מיזוג־אויר. בעל ניסיון. מפעל. מגדל־העמק. 4221/15
חשמלאי ראשי. ניסיון. מפעל. מגדל־העמק. 4222/15
מחסנאי קניין. מפעלי מגדל־העמק. 4223/15
תופרות עור מקצועיות. ניסיון. מפעל. מגדל־העמק. 4224/15
טבחיות מקצועיות. ניסיון. מפעל. מגדל־העמק. 4225/15

מחפש עבודה זמנית?
באזורי ההדרים יש כעת אפשרויות רבות בקטיף, פיקוח, בקורת טיב, אריזה ועוד.

איזור חיפה
תופרות. קונפקציה. מפעל. קרית־אתא. 4226/15
תופרות. קונפקציה. מפעל. חיפה. 4227/15
גזרן עור. מפעל. איזור חיפה. 4228/15
תופרות. בגדי מגן לעבודה. מפעל. איזור חיפה. 4229/15
רתכי אלומיניום. מפעל. מפרץ חיפה. 4230/15
רתכי C.O.2. מפעל. מפרץ חיפה. 4231/15
חרטים מעולים. במפעל ובבתי מלאכה. חיפה. 4232/15
אחיות מעשיות. בית־חולים סיעודי. חיפה. 4233/15
פיסיוטרפיסטית. בית־חולים. חיפה. 4234/15

איזור השומרון
הנדסאי. כימיה. מפעלי חדרה. 4235/15
מנהל חשבונות. בעל ניסיון. מפעל. אור־עקיבא. 4236/15
מכונאי תעשיה. מפעל אור־עקיבא. 4237/15
אחראי למתפרה. ניסיון בניהול מתפרה מוצרי אופנה. סריגים. מפעל. אור־עקיבא. 4238/15
מנהל חנות מכירות. מפעלי אור־עקיבא. 4239/15
תופרות. ניסיון. מפעל. אור־עקיבא. 4240/15
מחסנאי. למחסן ממוחשב. מפעל. אור־עקיבא. 4241/15
גהצנים. לבדים סריגים. מפעלי אור־עקיבא. 4241/15
מתכנתים. מחשב I.B.M. ניסיון. שפה R.P.G. מפעל. אור עקיבא. 4242/15

איזור השרון הצפוני
טייחים. עבודות בנין. קבלנים. נתניה. 4243/15
טפסנים. עבודות בנין. נתניה. 4244/5
תופרות. מפעל לבגדי אופנה. קדימה. 4245/5
מבקרי טיב. ניסיון. מפעל קונפקציה. כפר־יונה. 4246/15
גזרנים. ניסיון. מפעל קונפקציה. כפר־יונה. 4247/15

איזור השרון הדרומי
חשב/ת. 10 שנות ניסיון. רשת שיווק גדולה. פתח־תקוה. 4248/15
לבורנט. 3 משמרות. מפעל תעשייתי. פתח־תקוה. 4249/15
מכונאי רכב כבד וטרקטורים. מוסך מרכזי. יהוד. 4250/15
חשמלאים מוסמכים. מפעל תעשיה. פתח־תקוה. 4251/15
מזכירות כתבניות. דו־לשוניות. עיבוד תמלילים. מפעלים באיזור. 4252/15

איזור תל־אביב
טפסנים. חברת בנין. תל־אביב. 4253/15
ברזלנים. חברת בניה. תל־אביב. 4254/15
רפד. מפעל לריפוד רהיטים. תל־אביב. 4255/15
נגר. נגרות רהיטים. מפעל. תל־אביב. 4256/15
שוכן מכירות. חברה. תל־אביב. 4257/15
עובדות אריזה. מפעל טריקו. תל־אביב. 4257/15
טלפנית. חברת אופנה. תל־אביב. 4258/15
תדמניות. תופרות זיגזג ואוברלוק. מפעל טריקו. תל־אביב 4259/15
מתכנים. מפעל סריגה. תל־אביב. 4260/15
בלתי מקצועיים. למפעל פלסטיק. תל־אביב. 4261/15
מכונאי דיזל. מוסך. תל־אביב. 4262/15
דפס אופסט. בית־דפוס. תל־אביב. 4263/15
פועלות ייצור. מפעל שטיחים. תל־אביב. 4264/15
מתלמדות. מפעל רקמה. תל־אביב. 4265/15
קופאיות. לרשתות שיווק. תל־אביב. 4266/15
מסגרים. למפעלי מתכת. תל־אביב. 4267/15

איזור הדרום
טפסנים. קבלני בנין. אשדוד. 4268/15
ברזלנים. טפסנים. קבלני בנין. אשקלון. 4269/15
מנהלת חשבונות. סוג ב. ניסיון. מפעל טכסטיל. קרית־גת. 4270/15
מהנדס ייצור. ניסיון. מפעל טכסטיל. קרית־גת. 4271/15
חרט. ניסיון. מפעל טכסטיל. מפעלי מתכת. קרית־גת. 4272/15
מקבצות ניסיון. מפעל מזון. קרית־מלאכי. 4273/15
מיקרו ביולוג. עדיפות לניסיון בתחום המזון. מפעל מזון. קרית־מלאכי. 4274/15
חרטים עצמאיים. 3 שנות ניסיון. מפעל מתכת. קרית־מלאכי. 4275/15

איזורי הנגב
מהנדס אחזקה. ניסיון 3 שנים. מפעל. מצפה־רמון. 4276/15
חשמלאי מוסמך. מפעל. מצפה־רמון. 4277/15
מכונאי בנזין. כאזרח עובד צה"ל. מצפה־רמון. 4278/15
רתכי פלסטיק. מפעל. אופקים. 4279/15

אילת
חדרניות. בתי־מלון. אילת. 4280/15
שוטפי כלים. מתקנים ממוכנים. בתי־מלון. אילת. 4281/15

בפרטים נוספים גש ללשכת התעסוקה במקום מגוריך הבא אתך תעודת זהות וכל תעודה המעידה על השכלה, מקצוע, נסיון, וכן תלוש זה.

נכנע "יש עבודה — עבודה"
מס. המשרה: ____
שם: ____
מען: ____
כתובת: ____
סדרה מס' 13
הדגמנות שווה לכל

מעסיק אנו לשירותך
באיתור ובמיון כוח אדם מתאים ובהכשרתו. התקשר ללשכת התעסוקה הקרובה והודע נא על כל משרה פנויה.
תוכל לקבל סיוע ממלכתי משמעותי לקליטת עובדים חדשים ובהכשרה פנים מפעלית באזורי פיתוח במוקדי אבטלה ולעולים.

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ
לכרמום — תעשיות חומרים מרוכבים כרמיאל בע"מ
דרוש
מנהל אבטחת איכות
כישורים:
★ מהנדס אווירונאוטי/כימאי/מכונות
★ נסיון בחומרים מרוכבים
★ ידיעה מושלמת בשפה האנגלית
★ נסיון באבטחת איכות
המועמד שיתקבל יהיה כפוף למנהל המפעל.
המעוניינים יפנו טלפונית לטל. 04־961586 או בכתב לת.ד. 114 כרמיאל עבור כרמום — מנהל אבטחת איכות.
— סודיות מובטחת —

אלתא
תעשיות אלקטרוניות בע"מ
חברה בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ

באלתא עוסקים בפיתוח תכנת זמן אמת במערכות מתוחכמות ביותר בנושאים מגוונים עבור פרוייקטים מובילים בארץ ובחו"ל.
אנו מחפשים את הטובים ביותר במקצועם:
★ 4021 – **ראש פרוייקט תוכנה:**
– בעל 10 שנות נסיון בתכנת זמן אמת, מערכות בקרה, מכ"ם, ל"א.
התפקיד כרוך בניהול מקצועי של צוות תכנה עבור פרוייקט מכ"ם מוביל.
למועמד המתאים יוצעו תנאי שכר בהתאם לכישוריו.
★ 4022 – **מתכנתים בכירים:**
– נסיון של 5 שנים בנושא מערכות הפעלה (RMX) ועבודה על ציוד של חברת INTEL.
דרושה הבנה בחומרה.
המועמד יעסוק כמהנדס מערכות הפעלה עבור מערכות זמן אמת למערכות מחשוב רבת מעבדים.
– מתכנתים מנוסים לפיתוח תכנה זמן אמת על ציוד INTEL.
נסיון נדרש של כ־3-5 שנים.
★ 4420 – **מהנדס מחשבים בכיר**
לניהול פעילות פיתוח מערכת מחשבים מקבילית בזמן אמת.
הכישורים הנדרשים:
– רמה מקצועית גבוהה בתחום מערכות מקרומחשבים בזמן אמת.
– תפיסה מערכתית ונסיון בשילוב חומרה ותוכנה בפרוייקטים מערכתיים.
– נסיון בהנחיית צוות פיתוח מערכתי חומרה/תוכנה.
– הכרת סביבת פיתוח וכלים בפיתוח רכיבי מקרו.
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל מחלקת התעסוקה של אלתא ת.ד. 330 אשדוד
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

לעתון יומי
דרושות
קלדניות כתבניות
מנוסות
לעבודה בימי חמישי אחה"צ והלילה
★ נסיון מוכח בעבודה על מעבד תמלילים — יתרון.
טלפון (החל מיום א') 371222-03, מנחם

هكذا من الأصل

לשרותי הדוש בגד"א
דרושה
פקידת רישוי
עם נסיון בעמילות מכס, אנגלית, הדפסה
טל. 03-664302

לשמעפק בע"מ
באזור ת"א
דרושה קופאית
עם נסיון במשרה מלאה.
לפנות לב"א, רח' הרכבת 22, בית הדר ת"א.

לאגודת העתונאים בת"א
בבית סוקולוב
דרושה
פקידה
בחצי משרה בשעות אחה"צ
לפנות לטל. 256141 בשעות 8.30–14.00

SPL
systems programming (israel) ltd
לחברת SPL–ESI מערכות הדרכה
דרוש
איש מכירות בכיר
לשווק מערכות הדרכה מתקדמות בתחום המחשבים:
* נסיון מוכח במכירות * תואר אקדמאי
* יכולת עבודה עצמאית * רקע בעבוד נתונים – יתרון
המועמד המתאים ייהנה מאתגר מקצועי רב, פוטנציאל קידום מעולה ותנאים טובים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ל SPL–ESI דרך פתח תקוה 53, תל-אביב 67138.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה הפנויה הבאה
בבית הספר להנדסאים וטכנאים
מיסודו של בסמ"ת
מנהל לבית הספר
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית בתחום ההנדסה או המדעים המדויקים, רצוי בעל תואר שני.
עשר שנות ניסיון לפחות בניהול כללי ו/או ניהול חינוכי.
רצוי בעל נסיון קודם בתחום ניהול טכנולוגי ונסיון בהוראה.
כושר לקיים מגע עם מוסדות ממשלתיים, רשויות ציבוריות, עם תלמידים ועם הורים.
כושר לנהל צוות ולקיים יחסי עבודה תקינים.
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, נסיון קודם ושמות ממליצים לראש אגף כח אדם, הטכניון, קרית הטכניון, חיפה 32000, לא יאוחר מיום 27.1.1986

GENERAL ELECTRIC
למחלקת תיב"ם CALMA
דרוש
מהנדס ישומים
בתחום
תיב"ם אלקטרוני
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס אלקטרוניקה
★ נסיון מוכח בתחום LSI/VLSI ו/או תכנון מעגלים מודפסים ו/או ביצוע סימולציות
★ שליטה טובה בשפה האנגלית
★ יועדף מועמד בעל נסיון קודם בשימוש במערכות תיב"ם
●
נא לפנות בכתב
לגנרל מהנדסים בע"מ
ת.ד. 557 הרצליה 46105 תוך פירוט מלא של נסיון קודם, מקומות עבודה קודמים ותפקידים קודמים. נא לציין מספר טלפון.
– סודיות מובטחת –

למוסד ממלכתי
דרושים
קציני מילואים
בדרגות: סגן, סרן, רב־סרן
אנו מציעים לך –
★ עבודה בעלת ענין ואתגר, הכרוכה בניידות רבה.
★ לימוד השפה הערבית.
★ תנאי שכר טובים ותנאי שרות מיוחדים (לדבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
★ עבודה קבועה.
★ מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישורים.

העבודה מתאימה
גם לקצינים העומדים להשתחרר מצה"ל בחודשים הקרובים.

אם גילך בין 23–31,
השכלתך לפחות תיכונית מושלמת
ובריאותך תקינה –
פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61231) עבור ב"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים (כולל מס' ת"ז וטלפון).
פונים מתאימים ייענו.

חברה תעשייתית גדולה באזור חיפה
מציעה תפקיד אחראי
לעובד ביקורת במערכות ממוחשבות
המטלות:
★ עריכת ביקורת אחרי השתלמות פנים מפעלית, בכל המערכות הממוחשבות של החברה.
★ ייעוץ בפיתוח מנגנוני בקרה במערכות ע"א.
הכשורים:
★ השכלה אקדמאית (כגון תעשיה וניהול, מדעי המחשב).
★ נסיון בתכנות ופיתוח תוכנה, ניתוח מערכות ע"א, ביקורת במערכות מורכבות וממוחשבות.
★ כשר אבחון וניתוח, יכולת הבעה מעולה בכתב.
★ רקע בבקורת פנימית או בתפעול מערכות ע"א.
למועמד המתאים מוצעת עבודה מעניינת ומגוונת.
נא לפנות לת.ד. 4496 חיפה 31044, בציון המספר 2010, ע"ג המעטפה.

תמי (אימי)
מכון למחקר ולפתוח בע"מ
לתמי – מכון למחקר ופיתוח הגדול בארץ בתחום הכימיה התעשייתית
דרוש/ה
מהנדס/ת מכונות
המועמד יהיה בקשר עם צוותי מחקר ויעסוק בתכנון, הקמה ותחזוקה של מתקנים וחצי חרושתיים לבדיקת רעיונות מחקריים משתנים.
דרישות התפקיד:
★ יכולת תכנון מתקני פילוט לתהליכים כימיים.
★ נסיון באחזקה – רצוי בתעשיה הכימית.
★ שיתוף פעולה עם צוותי מחקר.
שבוע עבודה בן 5 ימים
שעות עבודה גמישות
המעמדים ישלחו קורות חיים לתמי כ"א ת.ד. 313 חיפה מ. 31002.
בקבוצת כימיקלים לישראל

---

digital
למרכז הטכנולוגי לתכנון ופיתוח מוצרי VLSI בירושלים
דרושים
מהנדס VLSI
בעל נסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בקבוצת פיתוח של מוצרי VLSI אשר ישתלב כמהנדס בכיר במרכז בירושלים, כמוביל צוות פיתוח. למועמד המתאים תהיה זו הזדמנות להצטרף למפעל צעיר ולהתפתח יחד עמו.
עורכי מעגלים ל־VLSI (LAY-OUT DESIGNERS)
בעלי נסיון מוכח של שנתיים לפחות בעריכת מעגלי VLSI ובשימוש במערכות גרפיות.
למועמדים המתאימים תהיה זו הזדמנות להוות גרעין אשר סביבו תתפתח קבוצת עורכי המעגלים של המפעל.

העובדים יידרשו לגור בירושלים.
מועמדים מתאימים המעוניינים לעבוד לירושלים יזכו בסיוע נאות.
– סודיות מובטחת –

המעוניינים מתבקשים לפנות אך ורק בכתב לדיג'יטל טכניקל סנטר, רחוב פייר קניג 37, ירושלים 93469 ולצרף קורות חיים, תעודות והמלצות.

אינטל
חברת אינטל ביצעה את פריצת הדרך בתחום תכנון מעגלים משולבים VLSI וממשיכה בפיתוח הפעילות בארץ. אינטל ישראל מרחיבה את פעילותיה בפיתוח דור העתיד של המיקרו מחשבים, תכנת מערכות ותכנת תיב"ם מתקדמת.
✱
מהנדסי/ות תכנה מעולים/ות
1. לקבוצת תכנת מערכות – זמן אמיתי
משרה מס' 3861
* בוגרי(ות) מדעי המחשב/הנדסת מחשבים.
* בעלי(ות) נסיון בשיטות קומפילציה ו/או בוגרים(ות) מצטיינים(ות) וחסרי נסיון.
* הכרות עם מחשבי אינטל, מערכות UNIX, RMX – יתרון.
* שליטה באנגלית.

התפקידים כוללים:
- הגדרה, תכנון ופתוח קומפיילרים ותכנה בסיסית.
- נתוח, אמות ושיפור בצועי תכנה.

2. לקבוצת פתוח CAD
משרה מס' 3862
* מהנדסי(ות) חשמל עם נטיה לתכנה או מהנדסי(ות) מחשבים עם נטיה לתחום VLSI.

התפקידים כוללים:
- תכנון ופתוח של אמצעי סימולציה למערכות ספרתיות.
- פתוח כלי תכנה לאוטומציה של תכנון מעגלים ספרתיים משולבים.
✱
אם הנך בעל(ת) יוזמה ומעוניין(ת) באתגר מקצועי, הצטרף(י) לצוות מעולה, צעיר ודינמי במפעל מתפתח בעל שיטות נהול מתקדמות המיישם טכנולוגיות עתירות מדע.
פנה(י) בכתב בצרוף קורות חיים, ת.ז., גליון ציונים ומספר טלפון, למחלקת גיוס עובדים.
אינטל ישראל (74) בע"מ
ת.ד. 1659 חיפה 31015
-סודיות מובטחת-

אירגון אורט העולמי
דרושים
מנהלי פרוייקטים בתחום המחשבים
כדי לעמוד בראש מרכז לימודי בארץ דוברת צרפתית.
ידיעת השפה הצרפתית הכרחית, רצויה ידיעת אנגלית.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 16087, תל־אביב (61160) עבור "מרכז לימודי".

מעבדות שרון בע"מ
אשדוד
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
עם נסיון של 3 שנים לפחות
נא לפנות טלפונית 055-23175-6-7 ולבקש כוח אדם

עוזר למנכ"ל
בנושאי כספים ומינהל
* בוגר מינהל עסקים וכלכלה/ ראיית חשבון
* אפשרות קידום
לפנות בכתב לת.ד. 10067 מפרץ חיפה 26110

למוסד ממלכתי באשקלון
דרושים
עובדי מחקר (משרה 1)
★ גילאי 23-32
★ השכלה תיכונית מלאה, עדיפות לבעלי השכלה אקדמית
★ כושר ביטוי טוב בכתב ובע"פ

מתרגמים דוברי ערבית (משרה 2)
★ גילאי 25-45
★ השכלה תיכונית מלאה או אקדמית
★ שליטה מלאה בעברית ובערבית

למתאימים אנו מציעים קביעות בעבודה ותנאי שכר הולמים.

מועמדים לאחר שרות צבאי מלא בצה"ל, תושבי אשקלון והסביבה, יפנו בכתב לת.ד. 228 אשקלון (מיקוד 78101) ויציינו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים, כולל מס' ת.ז. וטלפון. נא לציין גם מספר המשרה.
– פונים מתאימים ייענו –

למעבדת מחקר ופיתוח שימושי באיזור תל־אביב
דרושים
★ **מהנדסי אלקטרוניקה**
לתכנון, בניה, פיתוח, הקמה, בתכנון, מערכות ספרתיות ואנלוגיות מתקדמות משולבות מיקרומחשבים. בעלי נסיון של 3 שנים לפחות. (משרה 417)

★ **מהנדסי RF**
לעבודה בצוות פיתוח העוסק בתכנון מגברים, מתנדים, מסננים וכיו"ב. בעלי נסיון של 3 שנים לפחות. (משרה 418)
●
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למחלקת משאבי אנוש, ת.ד. 39054 תל־אביב מיקוד 61390, בלווית פרטים אישיים (כולל מספר ת.ז) וקורות חיים וכן לציין מספר טלפון לקביעת מועד לראיון.
– מועמדים מתאימים ייענו –
– תנאים טובים למועמדים המתאימים –
– סודיות מובטחת –

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למעבדה המרכזית בבני־ברק
דרוש/ה
עובד/ת מעבדה
● כימאי/ת או לבורנט/ית ● בעל/ת יכולת לפקח על צוות עובדים ● יועדף בעל/ת נסיון מגוון באנליזות של מזון ● יועדף תושב אזור המרכז
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למנהל כוח־אדם ארצי, אסם, ת.ד. 1578 תל־אביב 61015 ולציין על גבי המעטפה "עבור מעבדה".

"פרי תנובה"
דרוש
מנהל אחזקה
לתפקיד רב אתגר בניהול צוות מקצועי המתחזק מיתקנים מורכבים
● נדרש נסיון קודם בתעשיה, רצוי מזון
נא לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 161 רחובות 76101.
סודיות מובטחת

דרוש
טכנאי אלקטרוניקה
לעבודות פיתוח
במיקרופרוססורים (חומרה ותוכנה) 8031–8086, בעל נסיון מוכח ויכולת לעבודה עצמאית
משכורת 2,000,000 שקל לחודש
לשלוח קורות חיים + נסיון מקצועי מפורט לת.ד. 367 קיראון

מקור
אנו מחפשים עבור לקוחותינו:
1. מנהל יחידת מחשב
אקדמאי בעל נסיון בנהול יחידות מחשב גדולות בתעשיה.
2. מהנדס אלקטרוניקה – לחו"ל
מהנדס אלקטרוניקה בעל נסיון בשרות טכני למערכות מכשור רפואי מתקדם. אנגלית – תנאי.
3. מנהל אגף רכש ואספקה
מהנדס בעל נסיון רב בנהול מחלקות רכש ואספקה (בארץ ובחו"ל) בחברות תעשייתיות גדולות.
4. מהנדס מכונות – להקמה ונהול
מהנדס מכונות בכיר, בעל נסיון בנושאי הקמה ונהול פרויקטים בתעשיה. רצוי נסיון בתעשיית תהליכים.
5. מנהל יצור ותפ"י
מהנדס תעשיה וניהול, בעל נסיון בהנדסת יצור בתעשיה.
מקור, שרותי מידע ישראליים בע"מ
רחוב מלכי ישראל 19 תל־אביב טל. 226407
25 שנות נסיון
בשיבוץ לתפקידי מפתח

לגפים בע"מ תל־השומר
דרושה
מזכירה למנכ"ל
עם נסיון, ידע באנגלית והדפסה עברית־אנגלית.
לפנות בכתב, גפים בע"מ תל־השומר, מיקוד 52621

דואל
עובדים זמניים לפי שעות
יהושע אדירן בע"מ
למשרדנו בתל־אביב
דרושים:
★ **מעבדת תמלילים**
מסוג LANIER WANG IBM PC
לעבודה מיידית
★ **כתבנית עברית־אנגלית**
המעמדים חייבים להיות בעלי נסיון בתחומים הנ"ל
תנאים טובים למועמדים המתאימים
דואל מגדלון 88 ת"א
03-245541, 03-222266

מיקרושב בע"מ
חברה עתירת ידע
פתוח יצור ושווק מיכשור רפואי ממוחשב
דרושים לנו בעלי יוזמה המעונינים באתגר מקצועי
★ **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
לריכוז פרויקט וניהול מחלקה, נסיון במערכות אנלוגיות ודיגיטליות משובצות מיקרומחשב.
התפקיד דורש כושר ארגוני מעולה.
★ **מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה**
נסיון במערכות משובצות מיקרומחשב
★ **הנדסאי יצור / אלקטרוניקה**
לריכוז הקמת מערך יצור.

5 ימי עבודה בשבוע, זמן עבודה גמיש.
תנאי שכר הולמים, הסעה במונית.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 181 אלון שבות, גוש עציון, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם (לציין מס' טלפון)
– סודיות מובטחת –

פוספטים בנגב בע"מ

חברתנו היא אחת מהתשלובות הכימיות הגדולות בארץ
●
תהליכי הייצור מבוססים על טכנולוגיות מתקדמות
●
כ־90% מתוצרתנו מיועדת לייצוא, כשהמחזור הכספי כ־130$ מיליון לשנה
●
אתה מוזמן להצטרף לאחד ממפעלינו ולתרום מכשרונותיך

אגפי מטה
מהנדס תהליך בכיר
לאגף הטכני
● לפיתוח תהליכים חדשים ועזרה תהליכית למפעלי החברה
● 5 שנות נסיון בתעשיה הכימית
● נסיון בניהול צוות עובדים
● ידיעת אנגלית – חובה

עוזר סמנכ"ל לתפעול
מהנדס תעשיה וניהול/כלכלן
עם ידע בתחומים הבאים:
● עיבוד וניתוח נתונים
● תכנון דרכי פעולה חלופיות
● בניית מערכת דיווח
● ניהול מעקבים וביקורת ביצוע
● נסיון של 3 שנים
בתפקידי מטה בארגונים גדולים

אתר צפיר
מנהל ייצור, אורון
● מהנדס כימאי
● נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה הכימית
● בעל יוזמה ועצמאות
● כושר ניהול צוותי עובדים

מהנדס אחזקה
● מהנדס מכונות
● נסיון של שנתיים לפחות
● נסיון בתחום התעשיות הכימיות – יתרון
● נסיון בניהול צוות עובדים – רצוי

חטיבת המכרות
מהנדס מכונות/רכב
● ותק 3 שנים לפחות
● ידע בציוד מכני כבד – רצוי
● יכולת הדרכה מקצועית
● כושר ניהול צוותי עובדים

מהנדס מכרות אזרחי
● נסיון בעבודות עפר בקנה־מידה גדול
● נסיון בניהול צוות עובדים

אתר ת.מ.ר.
ראש מחלקת אחזקה צמודה
● מהנדס מכונות
● נסיון של 5 שנים בתעשיה
● יכולת ניהול ופיקוח
● כושר ארגון ותאום

מהנדס חשמל
● נסיון של 5 שנים
● יכולת ניהול ופיקוח על צוות עובדים
● כושר ארגון ותיאום
● ידע בנושאי מתח גבוה ובקרים מתוכנתים

הנדסאי/טכנאי חשמל
להתפקיד ניהולי
● בעל רשיון חשמלאי מוסמך + מתח גבוה
● נסיון בניהול צוות עובדים

פניות בכתב־יד בציון קורות חיים ונסיון קודם יש להפנות ל־"מרכז הגיוס", ת"ד 435, דימונה 86100, ולפרט המשרה המבוקשת. למועמדים מחוץ לאזור תינתן עזרה בדיור.
● סודיות מובטחת ●
המודעה מיועדת לגברים ולנשים כאחד.

אנו מזיזים הרים

לצוות המוביל ב ראש

אחראי פתוח תוכנה
תפקיד מקצועי ומנהלי מוצע לאקדמאי בעל תואר ראשון לפחות במדעי המחשב או בהנדסת אלקטרוניקה, אשר מאחוריו 5 שנים או יותר של ניהול צוות תוכנה. אם אתה בעל ידע בטכנולוגיות תוכנה, כבר עסקת בפיתוח ותוכנה תעשייתית משלב הגדרת המוצר ועד למוצר המוגמר, ופניך אל אתגרים מקצועיים חדשים, תמצא עניין רב במשרה זו.

אנשי תוכנה בכירים
לבעלי תואר ראשון לפחות במדעי המחשב או בהנדסת אלקטרוניקה, אשר צברו נסיון של 4 שנים לפחות בתעשיה, זו ההזדמנות לקבל עליכם תפקיד בכיר.
בעלי רקע תיאורטי ומעשי באחד מהתחומים: ◻ בסיסי נתונים הנדסיים ◻ מערכות מבוזרות ושימוש ברשתות תקשורת ◻ מערכות מומחה, Prolog

ראש מפתחת מערכות מומחה לדיאגנוסטיקה אוטומטית של ציוד ממוחשב, בתהליך המיישם שיטות של אינטליגנציה מלאכותית, מימשקי אדם־מכונה גראפיים בטכניקות הנדסת תוכנה חדשניות.

ראש

הארץ (לוח החדש) מעריב

בשיתוף ג'רוסלם פוסט. העיר. כל העיר.

מודעות מילים בלוח החדש

בפחות מחצי מחיר

ביום ו' במקום 40.208 שקל עכשיו 19.800 שקל.

ביום חול במקום 30.736 שקל עכשיו 12.200 שקל

לוח ירושלים

קבלנים

* בבנגת הוב למכירה דירות 3, 4, וקוטג'ים 5 חדרים, "אחוזת רחי יפי" 97, ירושלים 234733

* הר נוף דירות המתאימות בכל הגדלים, בשלב א' ירול ישראל אמריקאי 817657

* בהר נוף דירות 3 + 4 ומהתאמה, נוף יפה, שלמה שמחון 664861

* בהר נוף 4 חדרים, נוף יפה, קיר, מיידית, 534177

* בארמונה תלפיות קוטג'ים 4.5 + גינה + גג, נוף יפה, "צבעוניים" 534177 ,664861

* "יפה נוף" בנייה בהר נוף (משקלוק) 4 רבי 5 + גינה, מפתחות ממאורים, בלעדי בניה 664724

* בהר נוף הבניה הגדול ביותר של דירות בכל הגדלים ושלבים. בניה מיידית "אודל" 287973 ,288588

* בקרית משה דירת פאר 5 חדרים, קיב למסים הרב, 532172

* בהר נוף דירות 3 חדרים בבניה, להנות צבירים, "בנוף בירושלים" 524219 ,532172

* מ. אטוף מציע: בנבשת מיכאל, עיי מצלות אלהים, קוטג'ים משוגרים 6 חדרים, בחודש הבנה 82 קוטגים מפוארים, 6 חדרים לכל קונה, ערבות בנקאית צמודה 231710 ,221094

* בבנבנה המועדפת דירות פאר 4 חדרים כ־150 מ"ר, "בר" שלומציון המלכה 4 ,223840 227775

* יעקב אברהמי הבניה. בארנונה קוטג' 6 זד במלסר 202 מ"ר + גג צמוד בניה הגיעה סופית + מחסן כניסה תוך 10 חדשים 5363311

* הבנעת מיוחדת בהר נוף אצל הבונים "מיכאל סמאר" ,223017 225226 (מלי"ן)

* בבנייל בקנה במרקס שהמזרחיה הבניה, מבצע הנחות, 3 דירות 4 + מוצה 90,000 בעוד 1350. דירת 4 + גינה הקוטגים במצר ניבאה, "יסוד קבר ושותי" 225588 ,247937 (מלי"ן)

* הר נוף, מציאת השנה, 4 חדרים בבניין מעלית בגמונות לכסוף. רק 50,000 בזלל מחרים רק השנה. "לפוטן ושותי" 863348

* הר נוף, 4, 5 חדרים מממוצעים וגינות + גף ושמש בשלבי בניה "לפוטן ושותי" 863348

* לחדרים ברמות מבצע מיוחד. 3, 3.5, 4, 6, קוטגים כ־58,000 כניסה מידית + גף מהרכ וגיור חיים עד הבניה "לפוטן ושותי" 863348

* לימשיך מציע דירות בנות 2 חדרים ממנגת הוב במעבר "זכבנגר" מוכים "שקלים" 246146

* דוכס בנוף בקמטון השבה במקום מבוקש 5 ל"ע חדרים, דירות או במשמשה "קפיטל" 532131 ,227526

4 חדרים ויותר

* 4 בשטפט + פ"א, קיב 120 מ"ר אורמה 637758

* הנוף ביגרי 4, קיק + טלפון, מאורת, סכינה משדירות 243757

* ברמה אשטול 4 מסודרת, 98 מ"ר, קיב 818177 83,000

* במעבנה הוב 4 דרושות, לא מחמי + גינה השרשרת 810743

* בבית הכרם 4 (1 קטן) קיב נוף + מרפסת 411312

* [illegible]

3"3.5 חדרים

* [illegible]

וילות ובתים

* [illegible]

דירות 2"2.5

* [illegible]

דירות 1"1.5

* [illegible]

דירות מרוהטות

* [illegible]

דירות כללי

* [illegible]

דירות בשכר חודשי

* [illegible]

הצעות עבודה

* [illegible]

מכוניות למכירה

אודי

* 80, 84 ראשונה 13,000 ק"מ מטלי בחורשה 669772

* 80 .1982, ראשונה, 40,000 + טסט כחרשה 760963 בזהל

* אודי 80, 82, 1300 אפשרות החלפה 242202 ,232203

אוטוביאנקי

* [illegible]

אוסטין

* [illegible]

אופל

* [illegible]

אופנועים

* [illegible]

אלפא

* [illegible]

ב.מ.וו.

* [illegible]

וולבו

* [illegible]

סנדרים

* [illegible]

מסחריות

* [illegible]

סאאב

* [illegible]

סובארו

* [illegible]

סוסיתא

* [illegible]

סיטרואן

* [illegible]

פולקסווגן

* [illegible]

פורד

* [illegible]

פיאט

* [illegible]

פג'ו

* [illegible]

רנו

* [illegible]

אלמות

* [illegible]

ביקוש דירות

* [illegible]

ביקוש מכוניות

* [illegible]

ביקוש עבודה

* [illegible]

דירות בדמי מפתח

* [illegible]

חיות בית

* [illegible]

חנויות

* [illegible]

מציעים למכירה

* [illegible]

מנפאאר

* [illegible]

חקלאות

* משק חקלאי מסודר מבנבת יפיה, למכירה 912683 בן הלוי

כלי נגינה

* [illegible]

מבני תעשייה

* [illegible]

מגרשים

* [illegible]

מחסנים

* [illegible]

מסחריות

* [illegible]

משרדים

* [illegible]

מחשבים

* [illegible]

משרדים

* [illegible]

עסקים

* [illegible]

שידוכים

* [illegible]

שיתופים

* [illegible]

הכנא מן האהל

מדריך הארץ

יום שישי

פרק יומי
מלכים ב' פרש
משנה יומית
ערכין ד"ה, ג"א
דף יומי
נדרים מ
הלכה יומית
ברכות עב"ע, ר"א

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)

ירושלים
שערי צדק — (כירורגית)
הדסה ע"כ — (פנימית, ילדים, עיניים)
בקור חולים — (נשים, א.א.ג)
הדסה ה"צ — (אורטופדית)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בני דיזנגוף 174 222386
סניטס אבן גבירול 83 246003
נתניה
קופ"ח כללית ברודצקי 31 91123
פתח תקוה
סופרפארם שפירא 43 909030

רמת־גן
רמה דבוטינסקי 65 7514483
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191

חיפה
שפרינצק דרך צרפת 57 337544
הקריות
פנטגון הנדוד העברי 4 ק. מוצקין 711490

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא הברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00–20.00.
בגרשוב 66 ת"א, טל. 9–281228.
חיפה: ימים א', ד' — 16.00–19.00
רח' הספדים 14 טל. 81520

זמן הדלקת הנר

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.07	5.22
תל־אביב	4.25	5.24
חיפה	4.14	5.21
באר־שבע	4.22	5.21

יום שבת

פרק יומי
מלכים ב' ידיה
משנה יומית
ערכין ה, ב"ג
דף יומי
נדרים מא
הלכה יומית
ברכות עג, בד

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים:
מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 81333–052
רחובות 51333–084.
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הבללית:
בימים א'־ה' 8.00–20.00
בימי ו' 8.00–15.00
טלפונים: 433500–03, 433300–03
ש"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 672222/3–04
תל־אביב 261111 03
חיפה 672222/3–04
נתניה 35316
באר־שבע 48111–057.
מרכז רפואי באר יעקב 223958 03

מרכז מידע לקרבנות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 245554 02
חיפה טל' 382611 04
מרכז מידע למצבי לחץ
במועצ "מעגלי"
א' רה 13.00–11.00
ב' רד 18.00–16.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49
טל: 284649 02
פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר)
טל: 294869, 285822–03
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 523566–04. שעות הקבלה: כל יום 20.00–23.00
שיר"ן — שירות רפואי נייד
ירושלים:(24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום — 660585, 669531 02
מוקד לילה שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
תל אביב, מוקד יום — 218820, 218898
מוקד לילה — 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

רחובות 51333–084.
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 221022 08
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' 8.00–20.00
בימי ו' 8.00–15.00
טלפונים: 433500–03, 433300–03
ש"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 672222/3–04
נתניה 35316
באר־שבע 48111–057
מרכז מידע לקרבנות אונס: — 24 שעות ביממה.
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים — 810110
חיפה — טל' 82611–04

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49
טל: 284649 02
פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר)
טל: 294869, 285822–03
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה. רח' הגפן 26, קומה ג', טל' בכ' 523566–04. שעות הקבלה: כל יום 20.00–23.00
שיר"ן — שירות רפואי נייד
(24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים
מוקד יום — 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)

ירושלים
בקור חולים — (ילדים,א.א.ג)
שערי צדק — (כירורגית)
הדסה ה"צ — (אורטופדית)
הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, עיניים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שחר (ברנדייס) פנקס 27 441449
בני דיזנגוף 174 222386
מוצ"ש, בני דיזנגוף 174 222386
מוצ"ש, סופרפארם איינשטיין 40 רמת אביב
נתניה
נאות שקד ג. בסחרי אזורים 52484
פתח תקוה
כפר גנים לוחמי הגטו 6 9227416

רמת־גן
פיינזי חיבת ציון 43 782821
חולון
המרכז מבר ויצמן 12 845236
עין יהב עין יהב 4 884854
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מוצ"ש, מרפאת רוממה הב"ג 28 523191
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 33 333312
הקריות
ההגנה 1 קרית ביאליק 721665

המראות ונחיתות

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל התעופה בן־גוריון בימים שישי ושבת 27–28.12.85:

יום שישי
המראות

ב־0100 אל־על (001) לניו־יורק, ב־0320 אל־על (1347) לציריך, ב־0350 אל־על (1387) לרומא, ב־0545 פאן אמריקן (115) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי.וו.איי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי.וו.איי. (825) לפאריס ובוסטון, ב־0650 אל־על (363) לוינה, ב־0705 אל־על (385) לרומא, ב־0720 לופטהנזה (607) למינכן, ב־0725 פרנקפורט, איירפראנס (577) ללונדון, ב־0740 אל־על (541) לאתונה, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0805 אייר פראנס (131) לניצה ופאריס, ב־0810 טארום (246) לבוקרשט, ב־0850 אולימפיק (302) לאתונה, ב־0905 אייר סיני (055) לקאהיר, ב־0930 אל־על (323) לציריך ופאריס, ב־0950 אל־על (581) לאיסטנבול, ב־1000 אל־על (357) לפרנקפורט, ב־1025 אל־על (315) ללונדון, ב־1555 ק.ל.מ. (532) לאמסטרדאם, ב־1630 לופטהנזה (605) לפרנקפורט, ב־1825 אליטליה (747) לרומא, ב־1855 אליטליה (4747) לרומא.

0710 אל־על (1002) מניו־יורק, ב־0820 אייר סיני (054) מקאהיר, ב־0850 אל־על (1010) מניו־יורק ומונטריאול, ב־1045 אל־על (1536) מניירובי, ב־1110 אל־על (004) מניו־יורק, ב־1210 אל־על (1388) מרומא, ב־1235 אל־על (542) מאתונה, ב־1240 אל־על (348) מציריך, ב־1335 אל־על (334) מבריסל, ב־1350 טאואר אייר (030) מניו־יורק ובריסל, ב־1400 ק.ל.מ. (531) מאמסטרדאם, ב־1445 אל־על (582) מאיסטנבול, ב־1500 אל־על (364) מוינה, ב־1515 לופטהנזה (604) מפרנקפורט, ב־1525 טי.וו.איי. (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1525 טי.וו.איי. (812) מבוסטון ופאריס, ב־1535 אל־על (386) מרומא, ב־1600 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1625 ס.א.ס. (771) מקופנהאגן, ב־1710 אליטליה (746) מרומא, ב־1740 אליטליה (4746) מרומא, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך.

שבת
המראות

ב־0545 פאן אמריקן (115) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי.וו.איי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי.וו.איי. (825) לפאריס ובוסטון, ב־0650 ס.א.ס. (772) לקופנהאגן, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0850 אר־קיע (441) למינכן, ב־1100 ארקיע (431) לפרנקפורט ומינכן, ב־1610 האפאג לויד (538) לקלן/בון, ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־1730 טאואר אייר (051) לבריסל וניו־יורק, ב־1825 אליטליה (747) לרומא, ב־1955 אל־על (1363) לוינה, ב־2310 אל־על (358) לפרנקפורט, ב־2330 אל־על (005) לאמסטרדאם, שיקאגו ולוס אנג'לס.

נחיתות

ב־0540 אל־על (1386) מרומא, ב־1135 טי.וו.איי. (884) מניו־יורק ב־1510 האפאג לויד (537) מקלן/בון, ב־1515 לופטהנזה (604) מפרנקפורט, ב־1525 טי.וו.איי. (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1525 טי.וו.איי. (812) מבוסטון ופאריס, ב־1600 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1710 אליטליה (746) מרומא, ב־1735 ארקיע (442) ממינכן, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך, ב־1920 אייר פראנס (136) מפאריס, ב־2010 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2030 בריטיש אייר ווייס (576) מלונדון, ב־2045 לופטהנזה (606) ממינכן, ב־2100 ארקיע (432) מפרנקפורט.

כל ההמראות והנחיתות וזמנן אינו סופי. את הזמן הסופי יש לוודא [illegible] לפני המועד הנקוב לעיל בטלפון 381111־03.

משלוחי מטען בינלאומיים

טרקטורים

כלי נגינה

מכונות כביסה

מדיחי כלים

מכונות גילוח

מכונות כתיבה

ניקיון ופוליש

צילום

רהיטים

מעוניינים לקנות

שרותים

ציפוי אמבטיות

קליט ונפש

חוגים

הכרזות

מחשבים

אבידות

קוסמטיקה

שידוכים

בת זוג

הארץ הלוח החדש מעריב

בשיתוף ג'רוזלם פוסט. העיר. כל העיר.

המשרד הראשי: רח' יהנב 4, ת"א. מיקוד 66186. ת.ד. 28233 ת"א. טלפונים למסירת מודעות: 37/1222 (רב־קווי)

בפחות מחצי מחיר

מודעות מילים בלוח החדש

ביום ו' במקום	40.206 שקל	עכשיו 19.880 שקל.
ביום חול במקום	30.736 שקל	עכשיו 12.200 שקל

תל־אביב

משכנתאות

קבלנים מציעים

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

2 ־ 2 1/2 חדרים

1 ־ 1 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

תל־אביב יפו

4 חדרים ויותר

3 ־ 3 1/2 חדרים

ביקוש דירות

גוש דן

4 חדרים ויותר

3"3 1/2 חדרים

2"2 1/2 חדרים

1"1 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

4 חדרים ויותר

דירות בדמ"פ

3"3 1/2 חדרים

1"1 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

חולון בת־ים

4 חדרים ויותר

3"3 1/2 חדרים

2"2 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

אזור חדרים

4 חדרים ויותר

3"3 1/2 חדרים

עסקים

אולמות

מגרשים

משרדים

חנויות

מבני תעשייה

בתי מלאכה

הלוואות

הצעות עבודה כללי

פקידים

הנה"חש

עוזרות ומטפלות

בודרה והפירה

עובדי מתכת

שליחים

טכנאים הנדסאים

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

אמריקאיות

אודי

אוטוביאנקי

אוסטין מוריס

אופל

אלפא רומאו

רנו

ב.מ.וו.

ג'יפים

דאף

וולוו

טלבו

מסחריות

משאיות

סובארו

סוסיתא

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

חלפי רכב

מציעים למכירה

סנדרים

אופנועים וקטנועים

חיות בית

חקלאות

חמום והסקה

هكذا من الأصل

מודעות מילים בלוח החדש

בפחות מחצי מחיר

ביום ו' במקום	40.208 שקל	עכשיו 19.800 שקל
ביום חול במקום	30.736 שקל	עכשיו 12.200 שקל

עסקים

משרדים

חנויות

הצעות עבודה כללי

פקידים

עוזרות ומטפלות

וולוו

פולקסוואגן

פורד

פיג'ו

רנו

רנו 18 1983 אוטומט' מלא, ראשונה. 04-667140 04-728333

טנדרים

מציעים למכירה

מכונות תפירה

רהיטים

שעורים

הכרויות

מחשבים

נתניה

4 חדרים ויותר

3"3 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

בת זוג

בן זוג

וילות ובתים

חיפה

4 חדרים ויותר

3 - 3 1/2 חדרים

2 - 2 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

פאות

וידאוטייפ

חיות בית

חקלאות

חמום והסקה

טרקטורים

כלי נגינה

מערכות קול

מקררים

ריפוי והרזיה

סידות

נקיון ופוליש

רהיטים

מעוניינים לקנות

הלבשה והנעלה

קייט ונופש

חוגים

הכרויות

מחשבים

חיפוש קרובים

מיד ליד

שידוכים

סימקה קרייזלר

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיג'ו

סיאט

פיאט

רנו

טנדרים

אופנועים וקטנועים

קרוונים

מציעים למכירה

שליחים

חשמלאים

טכנאים הנדסאים

מכוניות למכירה

אמריקאיות

אודי

אוטוביאנקי

אוסטין מוריס

אופל

אלפא רומאו

ב.מ.וו.

וולוו

לנצ'יה

דייהטסו

מרצדס

מסחריות

משאיות

סאאב

סובארו

סוסיתא

פקידים

הנה"חש

עוזרות ומטפלות

בגדים והלבשה

מוכרים / מוכרות

ספרים/יות

עובדי מתכת

4 חדרים ויותר

3"3 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

עסקים

אולמות

מגרשים

משרדים

מבני תעשיה

מחסנים

הצעות עבודה כללי

המשך תל־אביב/ תוספות

גוש דן

4 חדרים ויותר

3"3 1/2 חדרים

2"2 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

2 - 2 1/2 חדרים

1 - 1 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

4 חדרים ויותר

3 - 3 1/2 חדרים

3"3 1/2 חדרים

2"2 1/2 חדרים

1"1 1/2 חדרים

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

קבלנים מציעים

וילות ובתים

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה

טכנאי/הנדסאי

מחשבים/אלקטרוניקה

תאור התפקיד: תחזוקה (חומרה הכנה) של אולמות טרמינלים ומחשבים אישיים. תחזוקה כללית של ציוד הפקולטה. התחזוקה ופיתוח של קווי תקשורת כולל MICOM SWITCH. שיפור למערכות מחשבים. קשר עם חברות שירות ומקבע שותף אחר ומקוים.

הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס להנדסאים או הטכלה מקבילה במגמת מחשבים אלקטרוניקה. נסיון בתקשורת של טרמינלים ומחשבים של כ"ג שנים. ידע בשפה אנגלית טכנית. יכולת עבודה בצוות הנדסי גדול.

מספר המשרה: בר 44.

המעוניינים ומתאימים את העניין את לדרישות ימסו בכתב בצירוף קורות חיים, (נסיון קודם, שכות ממליצים ומספר המשרה), עד ליום 5.1.1986 אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

למוסד כלכלי

דרוש

עו"ד/כלכלן צעיר ודינמי

המעוניין יפנה בצרוף תולדות חיים לת.ד. 3198 ר"ג – סודיות מובטחת –

להברה ציבורית בירושלים

דרוש/ה

כלכלן בכיר

5 שנות נסיון

לפנות בכתב לת.ד. 13211 ירושלים 91131

פרטים בכל משרדי הפירסום ובלוח החדש

מודעה לעניין
פינת המודעה הקטנה

דרושה
מטפלת
לתינוק
בן 3 חודשים
שעות העבודה
7.30 עד 17.30
03־347059

למפעל הדייקן
בכפר־סבא
דרושים
מסגרים מקצועיים
ל־5 ימי עבודה בשבוע.
לפנות לאפרים
052־23217–8

מניה מוסה
לחנות של
חומר שכבי בסביבות
בחולון
לחברת „כוחבה סבות
והודעה בע"מ"
03־808822

דרושה
**בחורה נחמדה
דוברת אנגלית**
עם/בלי לינה
03־494454

ברמת־השרון
דרושה
מטפלת אמינה
לשעות הצהרים +
עבודות בית.
.03־471670

ברמת־אביב
אשה
לעבודות בית
ובישול
פעמיים בשבוע.
03־497341

ל„סולוג" דרושות
עובדות
למחלקות תפירה,
עבודות יד וביקורת.
לפנות 03־824121,
רח' הפלך 3, תל־אביב.

לדפוס „הבצלת"
בהרצליה
דרושים/ות
מונטאז'ים/יות
לעבודה קבועה.
לפנות סיום ראשון –
052־555562.

למשרד עו"ד
בתל־אביב
דרושה
מזכירה
לחצי יום
03־252985, 03־252839

דרוש
פנסיונר
נסיון בביטוח.
לצרף קורות חיים
ת.ד. 3008 ת"א.

בחור רציני
לעבודות שליחויות
למשרה מלאה
+ רשיון ½ כח
03־614581.

נער/ה לפני גיוס
לבורדראנץ
סניף טאגור 38,
רמת־אביבים.
משמרות יום וערב.
לפנות במקום 9 עד 11

דרושה
עוזרת
בבנין תל־אביב
פעם בשבוע
03־440871
03־241666.

למשרד רואי חשבון
☆ **רואה חשבון**
☆ **בוגרים
מנוסים**
03־733845, 03־611851

למתנ"ג דרוש
פקיד
לעבודה החל
מ־5.00 בבוקר.
גיל 25 עד 30.
בגרות מלאה.
03־430333.

דרוש
**מהנדס בנין
לפיקוח**
באזור ירושלים
02־812434
02־952524 ובערב

ל„מושב נעמה"
לעבודה חקלאית
דרושים
יוצאי צבא
02־922930, 02־922898
להתקשר מיום א'.

להב' אל־אור בע"מ
מהנדס מכונות
[illegible]
03־9610850
03־9613322/3

לאדריכל נוף
דרוש
**מתכנן/ת נוף
מכאי/ת נוף**
עם נסיון
טלפון: 03־251519

דרוש:
**מנהל חשבונות
ראשי / חשב**
לחברה מסחרית
[illegible]
לפרטים: ת.ד. 1334 ת"א
.52147/ר

דרוש
צעיר אחראי
למשלוחים
בהוצאת ספרים
עם ידע בחשבון ובאנגלית
רצוי בעל רשיון נהיגה
02־663203

למתנ"ס מודשה
**מורים מוסמכים
מגיה, אנגלית,
מתמטיקה
ומדריך תבחני**
02־285035, 02־289229

דרושה
אשה
אחראית
לניהול משק בית
במבשרת
02־543271

אורט ישראל
**למכללה הטכנולוגית הבינלאומית – אורט
ההולכת ומוקמת בכרמיאל**

דרוש מנהל

**בעל תואר .Ph.D בתחומי הטכנולוגיה, המדע.
רצוי בעל נסיון במינהל חינוכי.**

המועמד שייבחר יעמוד בראש צוות ההקמה של המכללה, יגדיר צרכים לתיכנון ולבנייה, ירכז צוותים להכנת מערכי לימוד, יתאם תוכניות הלימוד עם מוסדות בחו"ל, יתכנן דרכים לקליטת תלמידים, יקים צוות מורים ויעסוק בהכנתם ובגיבושם.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 16087, תל־אביב (61160), עבור „המכללה הבינלאומית".

במחלקה לעליית ילדים ונוער
דרושה
מרכזת לשכת מנכ"ל בירושלים
מישרה פניה ח/237/85

הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית – רצויה השכלה אקדמאית.
2. ידיעת השפה העברית על בורייה וידיעה טובה באנגלית.
3. יכולת ניסוח והתכתבות עצמאית.
4. נסיון בעבודות מזכירות.

מפעלי תובלה בע"מ
דרושים
מנהל מוסך
למוסך המרכזי בבאר שבע
כישורים נדרשים:
★ בעל השכלה לניהול מוסך.
★ ידע מקצועי ונסיון לניהול מוסך לרכב כבד.
★ יכולת להפעיל צוותי עבודה גדולים.
★ יכולת תיאום והתקשרויות עם גורמי חוץ.
★ ידע באנגלית.

מנהל יחידת חשבונות לקוחות
במחלקת הנהלת חשבונות
כישורים נדרשים:
★ מנהל חשבונות בעל סוג 3 לפחות.
★ נסיון קודם בן מספר שנים בניהול צוות עובדים בעל אופי דומה.
★ נסיון ויכולת קיום קשר שוטף בכתב ובעל־פה עם גורמים בתוך ומחוץ לחברה.
★ הכרה ונסיון שוטף בעבודה עם מערכות ממוחשבות.

על המועמדים להתגורר בבאר־שבע או הסביבה הקרובה

תנאי שכר בהתאם לכישורי המועמד.

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 72 ב"ש מיקוד 84100 ולציין עבור מנהל כ"א.
המודעה מיועדת למועמדים ומועמדות כאחד.

מועצה אזורית מטה בנימין
מסגרת ה.ג. הר־יהודה
טלפון 02־951562/3
דרוש/הבפ
עובד/ת סוציאלי/ת כשיר/ה
**היקף משרה חלקית,
נסיון במינהל הכרחי
הכשרה בטיפול משפחתי רצויה**
על המועמד/ת להגיש קורות חיים/ה המלצות.
מועד אחרון להגשת המועמדות עד שעה 12.00 במשרדי המועצה האזורית.

לחברה תעשייתית גדולה ומתפתחת במרכז הארץ
דרושים
מנהל/ת ייצור
– מהנדס/ת תעשיה וניהול.
– מספר שנות נסיון בניהול תעשייתי.
– עצמאות, דינמיות, נכונות לעבודה מאומצת ויחסי־אנוש טובים.

מהנדס/ת ייצור
– 3–2 שנות נסיון בהנדסת ייצור ומערכות מידע.
– אחריות, מסירות ויחסי־אנוש טובים.

מהנדס/ת מכונות
– 3–2 שנות נסיון.
– ידע מקצועי, יצירתיות ויחסי־אנוש טובים.

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות־חיים (נא לציין ע"ג המעטפה עבור „חוקי"), אל ת.ד. 397, הרצליה 46103.
סודיות מובטחת
רק מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל ייענו.

למפעל גדול באנגליה לנגרות רהיטים ובנין
דרושים
1. מנהל כללי
עם נסיון ניהול וארגון מפעל גדול בשטח העץ, עם ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
2. מנהל מפעל
לעבודות ריהוט ובנין, עם ידיעת השפה האנגלית.

– סודיות מובטחת –

המעוניינים מתבקשים להתקשר בדחיפות טלפון 02־813724

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה לעלית הנוער
למרכז הנוער הדתי לחינוך ולהכשרה מקצועית ברמלה
דרוש
מורה מדריך לחשמל רכב
במשרה מלאה כמילוי מקום עד סיום שנה"ל.
מועמדים מתאימים יפנו אל מנהל מרכז הנוער טל' 08־227952

בעקבות החלטות המועצה להשכלה גבוהה לאפשר הכשרת מורים בתואר B.Ed.tech. מתכנן אורט

אורט ישראל

ישראל להקים
מכללה טכנולוגית להכשרת מורים בעלי תואר אקדמי B.Ed.tech. בתחומי המחשבים והאלקטרוניקה
דרוש
מנהל אקדמי למכללה
אשר גם יסייע בהקמתה
בעל תואר Ph.D. בתחום המדע, הטכנולוגיה, החינוך.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 16087 תל־אביב (61160) עבור „מנהל מכללה טכנולוגית"

כימיקוס/ציוד במוצרי אופטיקה
אנו מתפתחים ומתרחבים
דרוש לנו
איש שווק ארצי
(משרה 1020)
לשווק ומכירה של ציוד אופטימלי לאופטיקאים ורופאים בכל הארץ.
תנאים ואוירה טובים למועמד המתאים אשר לו:
★ יוזמה ונכונות להשקיע
★ הבנה טכנית
★ נסיון המכירות
(רצוי בתחום רפואי או דומה)
מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים ונסיון בכתב יד בלבד, אל ת.ד. 11024 ת"א 61110.
סודיות מובטחת

בורסת ההוזלות
הודעה חשובה לבעלי חנויות

בורסת ההוזלות היא השיטה החדשה והיעילה ביותר לקידום מכירות לבעלי חנויות. בורסת ההוזלות - מדור מיוחד ומהפכני, המוגש כשרות לציבור והמפורסם כל שבוע בכל אחד מהעיתונים המקומיים הבאים:
**העיר כל העיר כלבו
הד הקריה צומת השרון צפון 1**

שיטת בורסת ההוזלות
1. כל המעוניין להציע פרסום של **מוצר מוגדר אחד במבצע הוזלה מיוחד** לשבוע שבין ה־10.1 ל־17.1 יתקשר בשבוע הקרוב לבורסת ההוזלות בשעות המפורטות להלן.
2. כל ההצעות שתתקבלנה במשך השבוע יוזנו למחשב הבורסה. עם נעילת הבורסה ביום ה' בשעה 17.00 יבחר המחשב מבין כל ההצעות שהתקבלו, עד 20 קטגוריות המוצרים המוצעים ביותר לפרסום באותו שבוע.
3. **מכל קטגוריה תבחר ההצעה הזולה ביותר ורק הצעה זו תפורסם בבורסת ההוזלות.** (במקרה של שוויון מספרי או שוויון במחיר תיחשב קדימות בזמן הגשת ההצעה כעדיפות).
4. מבצעי ההוזלה חייבים להיות תקפים במשך השבוע הנ"ל או עד גמר המלאי.
5. מחיר הפרסום 190 ש"ח או 160 ש"ח (בהתאם לאזור) + מע"מ **המחיר כולל כרזת פרסום מיוחדת** להצגה בחלון הראווה.
6. הצעה שלא תפורסם לא תחוייב בתשלום.

בימים הקרובים יבקרו אותך נציגי בורסת ההוזלות ויקבלו את הצעת הפירסום שלך. ניתן גם להזמין סוכן אליך מיד, בטלפון: 03-224245, 03-236810 בימים א' - ו' 10.00-13.00

לרגל פתיחת הבורסה 50% הנחה

האוניברסיטה הפתוחה
דרושים
מרכז הוראה
בקורסים שעוסקים התעשיה והכימיה
הכישורים הדרושים: תואר אקדמי בהנדסה כימית או בכימיה שימושית.
תאור התפקיד: ארגון ההוראה בקורסים, הנחיה במעבדות והדרכה טכנולוגית במעבדות סמינריונים.
עורך מדעי
לקורס „תולדות הרעיון המדעי". בעל תואר שני או שלישי ברעיון מדעי לעיבוד מדעי של חומר לימודי. העבודה אינה מחייבת מכוונות באוניברסיטה.
מנחים
בקורסים הבאים:
★ מבוא לסוציולוגיה בעד.
הכישורים הדרושים: תואר שני בסוציולוגיה (או בשלבי לימודים לקראת התואר השני). רצוי נסיון בהוראה. בקורס יתקיימו מפגשים שבועיים.
★ מגלות לקהילות והיהודים ליבנה באזור המרכז.
הכישורים הדרושים: תואר שני (או בשלבי לימוד לקראת התואר השני), בהיסטוריה של עם ישראל עם התמחות בתקופת בית שני ו/או תקופת המשנה.
★ הבנות מבני קובול
בירושלים, באזור הצפון ובאיזור הדרום.
הכישורים הדרושים: בעל נסיון בהבנות ונסיון בהוראת השפה. רצוי בעל תואר אקדמי.
תיאור התפקיד: ניהול כ־5 פגישות עם סטודנטים במרכז הלימוד בשעות אחה"צ והערב. בדיקת עבודות והנחיה אישית.
נא להתקשר לטלפון 03־422511

האוניברסיטה העברית בירושלים
מכרז מס' 101/85
דרוש
תכניתן "ישומים בכיר – מרכז החישובים
תאור התפקיד:
אחזקת תכנה יישומית בעיקר גרפית, פיתוח פרויקטים חדשים, לימוד של מערכות תכנה ויכולת להעביר את הידיעות בקורסים. סיוע בממשק בין מיקרו־מחשבים למערכות מחשב גדולות. מתן ייעוץ למשתמשים בכל תחומי הפעולות במרכז החישובים.
דרישות התפקיד:
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. השכלה אקדמית לפחות. תואר שני במדעי הטבע. ידיעה טובה של FORTRAN ושפות עיליות נוספות. נסיון בתכנות מדעי ובשימוש בתוכנה יישומית־מדעית וגרפית, הכרת מערכות CDC, נסיון במיקרו מחשבים (רצוי IBM-PC).
● על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד 7.1.86 אל אגף כח־אדם האוניברסיטה העברית ירושלים מיקוד 91905 ולציין על המעטפה את מס' המכרז.

למפעל תעשייתי באזור חיפה
המעסיק כ־300 עובדים
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
★ בוגר ראית חשבון – רואה חשבון.
★ נסיון בתעשיה – הכרחי.
★ יכולת לנהל צוות עובדים.
★ ידע בחוקי המס.
★ הבנה בנושא מחשב – יתרון.

פניות בכתב יד בצרוף תולדות חיים, נסיון קודם ושמות ממליצים נא לפנות לאנף כח אדם, ת.ד. 605 חיפה.
יענו רק מועמדים מתאימים
סודיות מלאה מובטחת

עירית תל־אביב יפו
מפגש לאנשים חושבים
יתקיים בשבת 4.1.86
בשעה 11.00 בבוקר
באולם רובינא בתיאטרון "הבימה"

להברה קבלנית גדולה במזרח אפריקה
דרושים
1) PLANT MANAGER
מנהל הציוד
בעל כישורים מקצועיים ונסיון בניהול מערכות ציוד בקנה מידה גדול.
2) SITE ENGINEER
מהנדס אתר
נסיון לפחות 3 שנים בביצוע עבודות כבישים וסלילה.
3) SITE MANAGER
מנהל אדמיניסטרטיבי באתר
נסיון ניהולי ואדמיניסטרטיבי וידע בהנה"ח.
4) PROJECT MANAGER
מרכז אתר עבודה
נסיון רב בריכוז מערכות ביצוע גדולות – בכבישים, שדות תעופה וכד'.
5) SITE SURVEYOR
מודד מוסמך
נסיון לפחות 5 שנים בביצוע עבודות גדולות.
**6) מכונאים לציוד מכני כבד
לניהול מוסך
ומכונאי שדה באתר**
בעלי ידע ונסיון מוכח בציוד כבון ועצבאיים בעבודה.

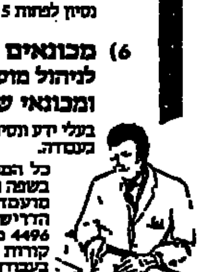

כל המועמדים חייבים שליטה מלאה בשפה האנגלית (בהתאם לתפקיד). מועמדים מתאימים העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב יד לת.ד. 4496 מיקוד 31044 עבור 1148 בציון קורות חיים, השכלה פורמלית ונסיון בעבודה.
סודיות מלאה מובטחת

לחברה לשיווק מוצרים ותרופות לענף הלול והבקר
דרוש
איש שדה
לאזור הצפון
הכישורים: נסיון מעשי של 3 שנים לפחות בענף הלול ★ בעל כישורים מסחריים ★ רצוי בוגר הפקולטה לחקלאות במגמת בעלי־חיים.
מקום מגורים: באזור הצפון.

נא לפנות בכתב־יד תוך פירוט נסיון קודם, אל ת.ד. 4104, תל־אביב 61040.
– סודיות מובטחת –

דרושים לנו מועמדים לעבודה חלקית מאזור המרכז, חיפה והצפון
★ אם את/ה בעל/ת השכלה גבוהה במדעי הרוח ו/היהדות.
★ אם את/ה בעל/ת נסיון בהנחיית קבוצות.
★ אם הבעיות הקיומיות של הנוער הישראלי השובות לך.
★ אם את/ה מעוניין/ת להתנסות בעבודה בלתי שיגרתית עם תלמידי תיכון בבתי ספר ממלכתיים ו/או ממלכתיים דתיים.
התקשר/י אלינו לטלפון: 02־716756, 02־716840

דייזי daisy
SYSTEMS LTD. מערכות בע"מ

הצטרף ל"דייזי"
המרכז הטכנולוגי בישראל

1. מהנדסי אלקטרוניקה
(גם הנדסאים מצטיינים יענו)
דייזי מרחיבה את פעילותה בישראל ומקימה מחלקה חדשה לפיתוח מודלים גרפיים וסימולציה לטיפולוגיה של רכיבים אלקטרוניים עבור מערכות תיב"ב בגמות. המועמדים שיתקבלו יהוו את הגרעין לקבוצה גדולה שתעסוק בפיתוח הנ"ל.
כישורים נדרשים:
★ 2–5 שנות נסיון בפתוח תמרה ספרתית.
★ בקיאות מושלמת ברכיבים ספרתיים וידע נוסף ברכיבים אנלוגיים – יתרון.
★ ידע בסיסי במיקרו־מעבדים, רכיבים פריפריאליים, מערכות הפעלה ושפות תכנות.
★ עדיפות לבעלי נסיון מוכח במערכות דייזי.
(בשורה במספר 12 201)

2. מהנדס מוצר (Product Engineer)
למוצר תוכנה חדש בשלבי פתוח מתקדמים דרוש מהנדס אלקטרוניקה, מחשבים:
כישורים נדרשים:
★ נסיון בתכנון ועריכה של מעגלים חשמליים.
★ נסיון בעבודה מול לקוחות ואנשי שווק.
★ ידיעת אנגלית הכרחית.
התפקיד עשוי לכלול נסיעות לחברה האם בארה"ב.
(בשורה במספר 12 415)

3. מהנדסי יישומים
לתמיכה במוצר חדשני בתחום עריכה ממוחשבת של מעגלים מודפסים
כישורים נדרשים:
★ מהנדס אלקטרוניקה בעל 3 שנות נסיון בפיתוח.
★ נסיון בתכנון ועריכה של מעגלים מודפסים.
★ יכולת תקשורת טובה ועם לקוחות ואנשי פיתוח.
★ ידיעת אנגלית.
בהיות המוצר חדש יש בתפקיד זה גם אתגר פיתוחי.
התפקיד עשוי לכלול נסיעות תכופות לאירופה וארה"ב.
(בשורה במספר 12 310)

4. שרטט/ת מעגלים מודפסים
דרוש נסיון מקצועי בעבודה על מערכות עריכה ממוחשבות כגון:
CALMA, SCICARDS, CALAY, APLICON. (משרה 12 226)

דייזי ישראל נמצאת כיום למעלה מ־70 אנשי מקצוע מהמצטיינים בתחומם ומהאפשרות באווירה ותנאי עבודה מיוחדים בסיום, המאפשרים להם מיצוי מלא ויכולתם המקצועית. בבקשת תנאים אלה, אנו דואגים לתשתית מתאימה, לתופש פעולה ולביצועים אלינים ובחקרנות. קצב הגידול הבהיר, בנוסף הפעילויות המקצועיות ורמת הביצוע הגבוהה הנדרשת אצלנו מהווים הזדמנות בהמעלה הראשונה להתפתחות מקצועית אישית עבור אנשי מקצוע מכולים.
בכל התפקידים נדרשת יכולת ללמוד, להשקיע ולהתקדם בנושאים חדשים.

למתאימים תנאי עבודה מהטובים בארץ
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, פירוט נסיון מקצועי ומספר משרה אל: דייזי מערכות (ישראל) בע"מ
ת.ד. 708 הרצליה 46105
– סודיות מובטחת –

דייזי מערכות (ישראל) בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הציע לסייע בפיענוח רצח הדס קדמי ונעצר כחשוד בקשר לפרשה

פרקליט החשוד אמנון חלצל: "מרשי קיבל את המידע שבידו מאיש משטרה, נבדק ונמצא דובר אמת ★ סירובו לתת בדיקת דם אינו מצדיק את מעצרו"

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

ד"ר אמנון חלצל מחיפה נעצר בחשד שפרטים מסוימים אודותיו קושרים אותו ברצח החיילת הדס קדמי שאירע לפני כשנה בקרבת בית אורן. מעצרו הוארך אתמול בששה ימים בידי שופט בית-משפט השלום בפתח-תקווה שלי טימן.

ד"ר חלצל נעצר על ידי היחידה לחקירת פשעים חמורים במשטרה. נציג היחידה רב פקד אבי טורד ביקש את הארכת מעצרו עד שלושה. פרקליטי החשוד, עו"ד יעקב עוזיאל ועו"ד גרעון שרוייה, ביקשו משופט בית-משפט השלום בפתח-תקווה שלי טימן, להורות על הדיון בהארכת המעצר לאמצע, כדי להתמסר לדיון. השופט הסכים ואתמול האריך את המעצר.

מדברי סניגורו של ד"ר חלצל עולה, כי מרשו פנה למשטרה בפברואר ובמארס השנה והודיע כי הוא יכול למצוא נוסחה, שתביא במושג של דבר למציאת החשוד ברצח. עוד ציין עו"ד עוזיאל, כי מרשו שיתף פעולה עם המשטרה עד אתמול וכי מסירת המידע היתה לו לרועץ. כן אמר שאין כל טענות נגד מרשו, מלבד העובדה שבידיו מידע על הרצח שלא התפרסם עד כה. עורך הדין ציין כי את המידע האמור קיבל מרשו מאיש משטרה, וכי בעקבות כך נבדק ונמצא דובר אמת. חלק מהחומר שעליו מבוססים השאלות נגד ד"ר חלצל מבוסס על המידע שקיבל מאיש המשטרה.

עורך הדין אמר: "מרשי סרב לתת בדיקת דם על פי הנחייתי, ואין בסירוב זה די להצדיק את מעצרו".

בדיון בבית המשפט נכח ד"ר חלצל ומדי פעם נועץ בו עורכי דינו. השופט קבע כי מדובר באחד המקרים המיוחדים במינם שבהם נתקל עד כה.

פרטים על העצור

יהודה גל, סופר "הארץ" בחיפה, מוסר: ד"ר אמנון חלצל למד לתואר ראשון ושני בפקולטה לפיסיקה בטכניון בתחילת שנות השבעים. במסגרת התואר השני התמחה בתחום גידול גבישים מוליכים למחצה. לקראת אמצע שנות השבעים נסע לאנגליה ולמד לדוקטוראט באוניברסיטת מנצ'סטר. לאחר שהוענק לו הדוקטוראט חזר ארצה ועבד כחוקר ברפא"ל (רשות פיתוח אמצעי לחימה). הוא רווק ומתגורר בדירה שכורה ברחוב אבא הלל סילבר בשכונת רמת-הדר בחיפה.

100 מיליון ש' הזרים משרד הבריאות לבי"ח רוטשילד

גור: הדיבורים על סגירת המוסד הם הבל

מאת יהושע גלבוע
סופר "הארץ" בחיפה

משרד הבריאות הזרים אתמול 100 מיליון שקלים לבית החולים רוטשילד, ושר הבריאות, מרדכי גור, אמר אתמול בביקורו בעיריית חיפה, כי כל הדיבורים על סגירת המוסד או ירידת רמתו הם הבל.

עם זאת ציין השר כי כל המוסדות הרפואיים יצטרכו, כמו כל שאר המוסדות במדינה, לשנות חלק מההרגלים בהוצאות כספיות ויצטרכו ללמוד לעמוד במסגרות תקציביות.

מבצע "קו פתוח" לחיילים ואזרחים המעוניינים להרשם לאוניברסיטות בתשמ"ו

צוות מיוחד של מומחים ונציגי המוסדות האקדמיים בארץ יעמוד לרשותם של חיילים ואזרחים, העומדים להירשם ללימודים במוסדות האקדמיים בשנת תשמ"ו — במסגרת מבצע "קו פתוח", שמארגן שבועון חיילי צה"ל "במחנה", לקראת פתיחת ההרשמה לאוניברסיטאות בראשית החודש הבא.

ב-30 בדצמבר בין השעות 20.00-17.00 בלבד יאפשר "במחנה" לכל חייל צה"ל המתעתד ללמוד בשנה הבאה באחת האוניברסיטאות לפנות בטלפון ולשאול ישירות מומחים ב-מגוון נושאים הקשורים בהרשמה ובלימודים עצמם.

פרופ' שוורץ: אין חברי קיבוץ ברשימת נושאי נוגדנים לאיידס

בתגובה לידיעה שהופיעה שלשום ב"ידיעות אחרונות"

(עש"ת). המעבדות בארץ, העורכות בדיקות דם לגילוי איידס, לא קיבלו עד היום דגמים לבדיקה מקיבוצים כלשהם בצפון הארץ. על כך מסר פרופ' טיברי שוורץ, האפידמיולוג הראשי של משרד הבריאות, בתגובה על הידיעה שהופיעה שלשום ב"ידיעות אחרונות".

האפידמיולוג מסר שמקרה אותה אשה, שעליה דובר בידיעה שהתפרסמה, מוכר לשירותי הבריאות, והיא נמצאת במעקב רפואי צמוד. לדבריו, בחצי השנה האחרונה היא לא ביקרה בקיבוצים בצפון הארץ.

ברשימת משרד הבריאות של אותם אנשים בארץ הנושאים בגופם נוגדנים לאיידס, אמר פרופ' שוורץ, אין חברי קיבוצים.

בסקר שנערך במעבדה לחקר השינה בטכניון:

רוב הציבור הדתי מרוצה משעון הקיץ

74% מהמרואיינים המליצו להנהיגו גם בשנה הבאה

מאת ירח טל סופר "הארץ"

רוב הציבור הדתי בארץ מרוצה משעון הקיץ, ומחייב את הנהגתו גם בשנה הבאה — כך עולה מתוך סקר ארצי, שנערך במעבדה לחקר השינה בטכניון, באמצעות "מודיעין אזרחי".

כ-70% מהמרואיינים הדתיים השיבו בחיוב על השאלה אם היו מרוצים מהנהגת שעון הקיץ ו-74% ממליצים להנהיגו גם בשנה הבאה. התנגדותו של שר הפנים והממסד הדתי להנהגת שעון הקיץ נבעה מהטיעון, שהדבר יפגע בדתיים בכל הקשור למועדי תפילות. שר הפנים הנוכחי, הרב פרץ, קיצר את תקופת שעון הקיץ. שני שלישים מהמרואיינים טענו, כי שעון הקיץ שיפר את איכות חייהם בעבודה ושליש טענו, כי בנוסף לשיפור איכות חייהם בעבודה, שופרה גם איכות שנת-הלילה שלהם. הסקר נערך בשלושת הימים האחרונים, בהם שעון הקיץ היה בתוקף ושלושה ימים לאחר מכן (בין ה-27.8 ל-4.9 ש.ז.).

ממצאי הסקר הוצגו אתמול בידי מרכז המחקר, פרופ' פרץ לביא, ראש המעבדה לחקר השינה בטכניון, בכינוס מדעי בתחומי הבטיחות, הבריאות והגיהות בעבודה, שנערך במכון לבריאות העובד ושיקומו, בביה"ח לוינשטיין ברעננה. פרופ' לביא מסר עוד כי המעבר לשעון קיץ לא השפיע על עלייה במספר תאונות-העבודה או על שיעור התחלואה בקרב ציבור העובדים.

הסדר חניה חינם לתושבי מרכז ת"א לפי אזורים

ולא לפי רחובות כמקובל היום ★ ההסדר החדש יאפשר לתושב לחנות גם ברחוב סמוך למקום מגוריו

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל-אביב

בימים הקרובים יונהג בתל-אביב הסדר חניה חינם לתושבי מרכז העיר בעלי רכב לפי אזורים ולא לפי רחובות, כמקובל היום. בשבוע הבא תפרסם העירייה את פרטי ההסדר החדש. מהות כפסיקה העירייה את חלוקת תווי החניה על פי רחובות.

לפי ההסדר שבתוקף, מקבל תושב בעל רכב היתר — תג צהוב — לחנות לאורך הרחוב שבו הוא גר, במקומות שכלי רכב אחרים אינם רשאים לחנות בהם בחלק משעות היממה, ללא כרטיסי חניה מוגבלים בזמן.

ההסדר החדש יאפשר לתושבים בתל-אביב שאין מקום פנוי לרכבם ברחוב המגורים שלהם לחנות ברחוב שכן במסגרת "אזורית".

נעצרו שני בוחנים ממשרד הרישוי בחיפה בחשד שוחד

(עו). שני בוחנים בכירים ממשרד הרישוי בחיפה נעצרו כחשודים בקבלת שוחד תמורת הענקת רשיונות נהיגה. השניים מועסקים זה שנים רבות במשרד הרישוי. היה זה בעקבות מידע שהגיע ליחידה לחקירות הונאה. החשד כי השניים מעורבים באי סדרים במשרד הרישוי בחיפה.

השניים הובאו שלשום בפני השופט מאיר דזאק בבית-משפט השלום בעכו ונעצרו בפקודתו ל-10 ימים להמשך החקירה. שמותיהם נאסרו לפרסום.

השניים, בני 38 ו-42, תושבי הקריות וחיפה חשודים בקבלת שוחד תמורת הענקת רשיונות על ידי עובד ציבור, תוך ניצול מעמדם.

נודע כי המשטרה חוקרת זמן רב את פרשת השוחד שהועלו נגד השניים, אשר לפיהם קיבלו שלמונים וטובות הנאה אחרות ותמורת זאת העניקו רשיונות נהיגה לנהגים, שלא עמדו בדרישות משרד הרישוי.

במהלך החקירה נחקרו גם בוחנים נוספים וחשודים אחרים המעורבים לפי החשד בפרשת מתן השוחד לבוחנים. להערכת המשטרה מדובר בעבירות שנמשכו תקופה ארוכה ובוצעו בשיטתיות. צפויים מעצרים נוספים.

האחיות הכריזו סכסוך עבודה

מאת יפעת גבר

מרכז הסתדרות האחים והאחיות החליט אתמול להכריז על סכסוך עבודה, ודרש את כתה של מזכירות הארגון לנקוט בכל הצעדים לרבות שביתה כללית. זאת, כדי להביא לתיקון העיוותים בשכר שנגרמו לטענת הארגון עקב הסכמי המסגרת בשירות הציבורי ולשיפור במבנה השכר ותנאי העבודה, כך לימכנאו את איפיוני המקצוע.

ביטאון "המחנה החרדי" של חסידי בעלז:

"בושה לראות עד כמה עלובה נציגות הציבור הדתי בכנסת"

הביטאון מוחה נגד ההצהרות הסותרות בדבר אי אמון בממשלה והישארות בקואליציה ובוועדת הכספים ★ קריקטורה מתארת את ח"כ שפירא, בעל שני ראשים, שכל אחד מהם פונה לעבר אחר: לכנסת ולבית-קברות ★ מקורבי שפירא: אנטישמיות

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

"מי שעקב אחרי ההצהרות הבומבסטיות, החוזרות וסותרות, בדבר אי האמון בממשלה וישיבות השדולה הדתית, התבייש לראות עד כמה עלובה נציגותו של הציבור הדתי בכנסת", נאמר במאמר מערכת בביטאון "המחנה החרדי" של חסידי בעלז.

"הציבור הכללי בארץ אינו מודע לעובדה שהמפלגות הדתיות אינן מייצגות בלשון המעטה את היפה והמכובד שביהדות, אלא לעתים את ההיפך הם וחלילה. כך שחוסר העקביות הגובלת בצביעות עד כדי הצבעת אי אמון והישארות בקואליציה ובוועדת הכספים בעת ובעונה אחת, יש בה משום ביזיון לכל מי ומה שהח"כים מייצגים".

"הגיע הזמן", כותב "המחנה החרדי", "להעלות לדיון ציבורי ביהדות החרדית והדתית בכללה את שאלת תפקידן העכשווי של המפלגות הדתיות והנציגות, ולהגיע לכלל מסקנה אם לא נהפכו האמצעים למטרה, שאינה גורמת קידוש ה'."

באותו ביטאון מופיעה קריקטורה, שבה מצויר ח"כ אברהם שפירא מאגודת ישראל כדמות בעלת שני ראשים, שכל אחד פונה לעבר אחר: ראש לעבר הכנסת וראש לעבר בית הקברות. מקורבי שפירא הגדירו את הקריקטורה אתמול כאנטישמית. בחוגי אגודת ישראל הגיבו בחריפות על עמדת "המחנה החרדי".

ההשקייה בצפון ובמרכז הצטמצמה כתוצאה מגשמי ברכה

"מקורות" מודאגת מהגרעון ההידרולוגי של מי התהום

אחת התוצאות: החרפה בהמלחת בארות המים המתוקים בעיקר ברצועת החוף, אבל גם בבקעה ובאזורים אחרים

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ"

[illegible] ההשקייה בצפון הארץ [illegible] הצטמצמה מאד וכתוצאה מכך צמצמה מקורות את השאיבה מהכינרת: פחות מחצי מיליון מ"ק מים ביממה, לעומת מיליון ורבע ביממה עד לפני שבוע.

מבחינת משק המים, מודאגים בחברת מקורות מהגרעון ההידרולוגי המצטבר של מי התהום, המגיע לכ-1.5 מיליארד מ"ק מים. אחת ההשלכות החמורות של גרעון זה היא החרפה בהמלחות בארות המים המתוקים, בעיקר ברצועת החוף, אולם גם בבקעה ובאזורי ארץ אחרים. מקורות עדיין לא החלה בפעולות החדרה מלאכותית של מים לתת-הקרקע, להעשרת מי התהום, מכיוון שאין עדיין עודפי מים.

דובר מקורות, מרדכי יעקובוביץ מציין כי "הן הכנרת והן המאגרים [illegible] לקלוט משקעים נוספים, ויתחילו [illegible] מות מים בנחלים אל המאגרים". הוא ציין כי משק המים לא ייוושע מעונת חורף אחת ויידרשו כמה חורפים גשומים במיוחד לכיסוי "משיכת היתר" הקיימת במיפלס מי התהום.

מטען חבלה התפוצץ בכיכר מלכי ישראל

צעירה נפגעה קלות, נגרמו נזקים לשתי מסעדות

(ע). בהתפוצץ מטען חבלה ברחוב פרישמן פינת אבן גבירול, ליד כיכר מלכי ישראל בתל אביב, נפגעה קלות צעירה. נגרמו נזקים לשתי מסעדות.

המטען התפוצץ אתמול אחרי 6 בערב. איש מהעוברים ושבים ומיושבי בתי הקפה הרבים שהיו בקרבתו לא נפגע, מלבד אורית מצלאוי שלקתה בהלם ונפגעה בשריטות שטחיות בלבד.

חלונות ראווה נופצו בשתי מסעדות המבורגרים "בורגר ראנץ'" ו"סופר", ונגרם נזק לסוכה היצוגית שלידן. כוחות המשטרה סגרו את קטע הרחוב לתנועה וערכו סריקות יסודיות מחשש למטענים נוספים. כן לוקטו שרידי המטען והועברו לבדיקות במעבדות הבליסטיות. נראה, כי מטען החבלה הונח בארגז פלסטיק, שהיה על המדרכה. לאחר סריקה ראשונית נפתח האזור לתנועה מחדש. המשטרה קראה שוב לציבור לגלות עירנות לכל חפץ חשוד.

בשבוע האחרון אירעו כמה מקרים של הנחת מטעני חבלה באזור המרכז. המטען האחרון נתגלה במתנ"ס הקהילתי ברמת אביב. ששת-הטמן בתוך כיכר לחם עטופה בשקית ניילון. כוחות משטרה המשיכו בשעות ערב בעריכת סיורים מתוגברים באזורים שונים בעיר ובחופשים. כמה אנשים נלקחו לחקירה, אך שוחררו.

ערכה את העמוד: עדה ארשפיז

3 נהרגו ו-4 נפצעו בתאונת דרכים בין כפר קאסם לאריאל

מאת נורית אמיתי

שלושה נהרגו וארבע נפצעו בתאונת דרכים שהיתה אתמול בבוקר בדרך שבין כפר קאסם לאריאל.

בשעה 7 בבוקר בקירוב התנגשו חזיתית אוטובוס וטנדר פג'ו. שלושת ההרוגים, הם עובדי חברת בנייה יעקב חזן מרמת גן, דואר גיבור מקיראון ולוי נגר מתל אביב.

15 שוטרי משמר הגבול נפצעו

15 שוטרים של משמר הגבול נפצעו, מהם 2 קשה, בתאונת דרכים שאירעה אתמול בבוקר בכביש מר[illegible], 5 ק"מ מצפון לבית חורון. משאית של משמר הגבול, שנסעה מבית חורון לכיוון לטרון התהפכה על צדה סמוך לשעה 7 בבוקר, כ-2 ק"מ מערבית מבית חורון. מן ההתהפכות נפצעו 15 שוטרים, 2 מהם באורח בינוני והיתר קל. מבדיקה ראשונית של המשטרה עולה, כי יתכן שהתאונה נגרמה כתוצאה מאיבוד בלמים וההחלקה.

בדניש פלוס סופרים את המלאי
20% הנחה על כל הדברים היפים
שימו לב - כל החנויות סגורות ב-31.12.85 לרגל ספירת המלאי
להלן שעות הפתיחה המיוחדות למבצע:
יום ו' 27/12 מ-9.00-13.00
מוצאי שבת 28/12 מ-18.30-22.00
יום א' 29/12 מ-9.00-13.00, 16.00-22.00
יום ב' 30/12 מ-9.00-13.00, 16.00-22.00
לשרותכם, דניש פלוס:
תל-אביב: ככר המדינה, רח' ה' באייר 62.
ר"ג: דרך ז'בוטינסקי 104; קניון אילון, דרך אבא הילל.
חיפה: ככר סטלה מאריס, כרמל צרפתי.
ירושלים: רח' שמאי 16. כפר-שמריהו: מרכז מסחרי.
באר-שבע: רח' חברון 4 (בחנות דניש).
DANISH PLUS

בין-רגע אטמור
מים חמים בכל רגע

● מים חמים מיד עם פתיחת הברז ● ללא הגבלה ● ללא חימום מוקדם ● חסכון עצום בחשמל (80%) — אתה מחמם רק את כמות המים שאתה צריך ● ללא תלות בשמש ● 3 דרגות חום ● ניתן להתקנה בכל מקלחת ● אידיאלי כהשלמה למערכת חימום מים מרכזית.
אטמור
תל-אביב — בר-אביגדור 13 — 03-331466
חיפה 04-664279 ירושלים 02-521173
ובכל חנויות החשמל.

הזמנה נשית מאוד
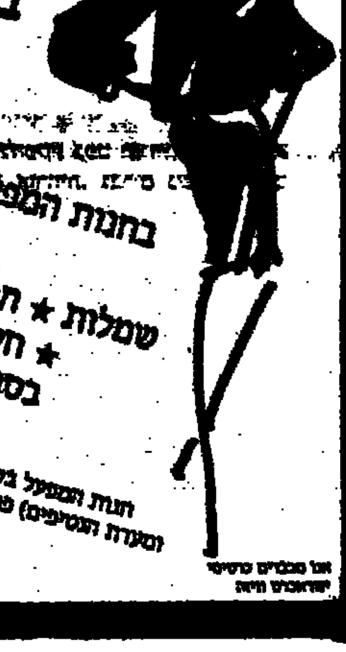
בואי להתחדש בדגמי חורף 86
בחנות המפעל
שמלות ★ חולצות ★ חצאיות ★ חליפות ★ מכנסיים ★ בסגנון מקורי ויחודי
חנות המפעל בקיבוץ [illegible] פתוחה כל השבוע (בשבתות וסעודת המועדים) בין: 10:00-16:00
ביום ו' בין: 10:00-12:00

"מגדה"
מעבדת שיניים אקספרס
תיקון וחידוש תותבות במהירות!
רחוב אלנבי 66, ת"א, טל: 654100

מטבח צרפתי פאר - אקסלנס
לה קסטל
Le Castel
כפר קדומים 14 יפו העתיקה הזמנת מקומים טל' 03-834607
גשף סילבסטר חגיגי ומיוחד!!!
מסעדת הפאר של יפו העתיקה "לה קסטל" מציעה לכם סעודת ערב מיוחדת 6 מנות גסטרונומיות מיוחדות
בתוספת אפריטיב, ביגסטיב ושמפניה על כל שולחן.
ריקודים לצלילי פסנתרן וכבר ינעימו לכם את הערב עד השעות הקטנות. מספר המקומות מוגבל ל-40 איש. המחיר 75 ש"ח כולל מ.ע.מ ושירות.
מתקבלות הזמנות בטלפון.
באו לחגוג אצלנו ארועים משפחתיים וחברתיים.
מכבדים כרטיסי אשראי

משקי התקים
שיווק והספקה התקים בע"מ
הודעה לספקים הקשורים איתנו
עם המעבר לשקלים חדשים הרינו להודיעכם:
1) החל מקניות ינואר 1986 נכבד אך ורק המחאות קנית חדשות שהסכום בהן נקוב בשקלים חדשים.
2) יש להגיש את ריכוזי הקניות על גבי טפסים חדשים שניתן לקבל במשרדנו החל מיום 30.12.1985.
הנהלת משקי התקים
הנהלת שיווק והספקה

מקום בצמרות
קניה בטוחה
קניה אמינה
בחברה של ירושלים
בליבה של ירושלים
דירות 5-14 חדרים לכניסה מיידית

חדר מגורים של אחת המשפחות המתגוררות ב"מקום בצמרות".
הכניסה לדירה עם חתימת החוזה, לאחר תשלום של 50%.
את היתרה תוכל להשלים ב-6 תשלומים. משכנתאות עד 20,000 $.
לכל דירה הסקה דירתית, מחסן וחניה מקורה ומוארת עם גישה למעלית.
שירה מגורים גדול במיוחד עם חלונות צרפתיים לכל רוחב החדר.
"מקום בצמרות" הינה שכונת יוקרה בקרית שמואל שבירושלים —
רח' ש"י עגנון (סוף רח' הפלמ"ח) מול גבעת אורנים.
צמוד ל"מקום בצמרות" נמצא המרכז המסחרי כולל סופרמרקט וחנויות אחרות. במרחק קצר קווי תחבורה ציבורית לכל חלקי העיר.
"מקום בצמרות" צופה אל הנוף המרהיב של עמק המצלבה, הכנסת ומוזיאון ישראל.
מרבית הדירות של שלב א' כבר מאוכלסות.
נותר מספר מצומצם של דירות 4, 5 חדרים ודירת 6 חדרים אחרונה.
נמשכת מכירת הקוטגים של 6 חדרים עם גינה צמודה.
יזמים — סולל בונה השקעות ■ יצחקי בע"מ ■ כדורי בע"מ ■ שגיא בע"מ.
תכנון — אדריכל יעקב רכטר (חתן פרס ישראל).
ביצוע — סולל בונה — קוטנן הבניה הגדול במדינה.
מכירות — "מקום בצמרות", מרכז כלל קומה 9, טל' 244842, 02-232687.

*פתחו קבוצה נוספת *מספר המקומות מוגבל
לדרום אמריקה עם נאות הככר
3 טיולים בתקופת הקרנבל
* הטיול הקלאסי 32 יום פרו, בוליביה, ארגנטינה וברזיל
* פטגוניה וארץ האש 34 יום. לארגנטינה, צ'ילי וברזיל
* קרנבלים בברזיל 17 יום

הארץ

יום ו', י"ד בטבת, תשמ"ו
27 בדצמבר 1985

ירושלים: רח' התבצלת 2 טל' 224245-6, ת.ד. 273, מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב גורדון 20 טל' 661166-8, ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261, ת.ד. 233 מיקוד תל־אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון "הארץ" בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B. 233, Tel. 824261

חילוץ סלקטיווי

עד כה לא היה מי שישתבח בכך, אך המאפיין הבולט של תקופת ההבראה שנפתחה ביולי הוא מיעוט הפגיעה במגזר העסקי. היו שהעריכו, כי נוכח המהלומה שירדה על ההכנסות הריאליות, יפחת הביקוש באופן דראסטי, יתפתח מיתון, ויהיו פשיטות רגל לרוב. הערכה זו נתבדתה בעיקרה: הדבר אמור על אף אתא, קופל, קלרין וכו', ועל אף הסכנות הנשקפות לקיומן הנמשך של המספנות, פרוטארום, ודומיהן.

אפשר להרחיק לכת: למעט קופל (מקרב הדוגמאות שהוזכרו) אף אחד מן התאגידים הנ"ל לא נתקל בקשיים הספציפיים עקב המיתון הנוכחי. הם סחבו, או סוחבים, על גבם הטוטורות שצמחו במשך שנים: חלקם הוקמו לעת מצוא כדי לפתור בעיות תעסוקה ששינו את אופיין; חלקן לקו מן היום הראשון במיעוט הון עצמי; אחרים נפגעו מחמת הרעת הקונגיונקטורה בחו"ל, — וכך הלאה.

יש דעה — והיא מתהדרת בהיותה מסקנית — שלפיה, מי שנפל, בדין נפל, ומי שמט ליפול, צריך לעזבו לנפשו. אך על פי כלל זה אפשר לנהוג במשקים, שבהם מזומנים לרוב משקיעים המוכנים לרכוש נכסים מכונסים בזול, לשקמם — ולצאת מן העסקה ברווח גדול. ספק אם הדגם הזה ישים בישראל: סגירת מפעלים בסיטונות, ועל כל פנים בהיקף רב, עלול להותיר עשרות אלפים חסרי פרנסה לצמיתות, שיהיו למעמסה על הקופה הציבורית לאורך ימים.

אין איפוא להציע נקיטת עמדה מסקנית עד הסוף. יש חברות הלקויות באופן כה בסיסי, עד שלעולם לא ישוקמו: אפשר שהמספנות שייכות לסוג זה, אף כי הדבר עדיין טעון בדיקה. במקרים אלה, מוטב להסיר מעליהן את הזיטוי ולהתרכז במציאת פתרון לעובדים שנשמטו מן התהליך הכלכלי. במקרים אחרים דרוש מימון מעבר, או החלפת בעלות הנהלה, או שינוי במגוון המוצרים, כדי להכשיר את התאגידים לפעילות בתנאי תחרות. במקרים אלה, יש לסייע לרבות במשאבי הקופה הציבורית. לשון אחר, מוצע לנהוג באופן סלקטיווי. מדיניות נכונה נמנעת מהנחת כספים, פרטיים או ציבוריים, על קרן הצבי; אך היא גם תישמר מפני שפיכת התינוק עם מי האמבט.

הסלמה בדרום אפריקה

פיצוץ במרכז קניות בעיירת נופש ליד דארבן, שבו נהרגו שישה לבנים, שלושה ילדים ושלוש נשים, מצביע על הסלמה מהותית בהתקפות ארגוני השחורים על הלבנים השולטים בדרום אפריקה. הפיצוץ באמנזימטוטי העלה ל־12 את מספר ההרוגים הלבנים — ובכללם שישה ילדים — בשבועיים האחרונים.

רציחות הלבנים הם חלק משורת תמורות שחלו בעימות בין השחורים ללבנים בזמן האחרון. בעבר התמקדו מרבית מעשי האלימות וכמעט כל מעשי הרצח באוכלוסיה השחורה: קיצוניים בעיירות הפרברים השחורים כיוונו זעמם נגד מי שראו כמשתפי פעולה עם השלטונות הלבנים. עשרות שוטרים ופקידים שחורים נהרגו ומאות מבנים ומכוניות הועלו באש. במהומות שרובן פרצו בעת או אחרי הלוויה של קורבנות שנהרגו בהתנגשויות קודמות עם המשטרה. אך בכינוס של הקונגרס הלאומי האפריקאי, ארגון המחתרת העיקרי של השחורים, שנערך לפני כחצי שנה בזמביה, הוחלט שלא להבחין עוד בהתקפות בין מטרות "קשות" למטרות "רכות". לפני כן כיוונו את ההתקפות אל מטרות "קשות", כלומר יעדים אסטרטגיים, כגון מערכת החשמל, בתי חרושת ובהם המפעלים להפקת נפט ובנזין. עתה הם תוקפים גם יעדים "רכים": אוכלוסיה אזרחית, גברים נשים וילדים. מנהיגי הצעירים טוענים שרק פגיעה בחיי לבנים תעורר את סירוב הלבנים לשתף את השחורים בשלטון, אך מנהיגים לבנים גורסים, כי הרציחות דווקא יקשיחו את עמדותיהם ויבלמו ויתורים נוספים לשחורים.

הסלמת פעולות הטרור גם הגבירה את הסכנה של עימות בין דרום אפריקה לבין שכנותיה השחורות, ובעיקר זימבבואה. שלטונות פרטוריה טוענים שמטמיני המוקשים המפוצצים באים מבסיסי הקונגרס הלאומי האפריקאי בזימבבואה, ואם השלטונות שם לא ישימו קץ לכך, תיאלץ דרום אפריקה לנקוט נגדם פעולות צבאיות.

החרפת העימות בשטח משקפת סתירה בין הלבנים לשחורים בתפיסת המצב המתהווה בדרום אפריקה. רוב רובם של הלבנים חשים שימי האפרטהייד, כפי שהיה בעבר, חלפו ללא שוב. הוחל כבר תהליך של הרחבת זכויות הדרגתית לשחורים ולבני תערובת, עד כדי שוויון כלכלי וחברתי — אך לא שוויון פוליטי, דהיינו קול שווה בבחירות לכל אדם, ללא הבדל גזע. צעד כזה היה הופך את הלבנים למיעוט בארצם, ולכך גם המתונים מביניהם אינם נכונים. השחורים, לעומת זאת, אומרים שהם אינם חשים בשום שינוי מהותי במצבם, ודורשים שוויון פוליטי. ובעוד המנהיגות הוותיקה נכונה למו"מ על תהליך הדרגתי, טוענים מנהיגי הצעירים שמטרותיהם יושגו רק בכוח.

מהמפעל לשוק — ובחזרה

פאריס, 62 (רויטר — עתי"ם). מפעל המכוניות הצרפתי "רנו" הוליס על החזרת יותר מ־1.5 מיליון מכוניות מהשוק למפעל לצורך בדיקה בטיחותית שלהן. מנהלי החברה מסרו ביום ה' כי החברה תחזיר את דגמי רנו 9 ודגמי רנו 11 שהוצאו לשוק לפני יולי 1985 לאחר שנתגלתה קורוזיה במנגנוני ההיגוי של כמה מהם.

עד כה כבר בוצעו בדיקות על 220 אלף דגמי רנו 9 ורנו 11 בארה"ב ובקנדה. הבדיקות ייעשו מעכשיו גם בשוקי ייצוא אחרים.

מנהלי רנו לא היו מוכנים למסור את מחירן של הבדיקות לחברה.

שנת הג'וק

אך בחוט השערה יפריד בין התייחסות הציבור למטבע החדש כאל "ג'וק" מאלומיניום או כאל מטבע קשה הפותח עידן חדש

מאת יואל מרקוס

תושבי המדינה יתנסו השבוע בחוויה טראומתית: הם לא יהיו עוד מיליונרים. אפסים למיליונים יהגרו מן הארץ ותלושי המשכורת שיחולקו ב־1 בינואר יכו רבים בתדהמה. הם יתבוננו בהם שוב ושוב: 378 שקל או 591 שקל או 732 שקל — כן, אלה הסכומים שפחות או יותר יהיו מודפסים עליהם. השכר התלת ספרתי יכה בהלם.

להרבה מן השכירים תהיה זו חוויה לא קלה. לבד מהבלבול הטכני — שהרי רבים מדברים עדיין בלירות — תהיה בכך בעיקר חוויה פסיכולוגית מביכה. "זה מה שאנו משתכרים?", ישאלו הבריות. אין זה סוד שהשקל החדש, המכונה "ג'וקים", לא גרם שיתייחסו אליו בכבוד גדול מדי. הערות של זלזול ולעג ליוו את כניסתם של ה"ג'וקים" לשוק וכולן הסתכמו פחות או יותר באמירה, שפני המטבע כפני הכלכלה. אדם נכנס לחנות הירקות או למכולת וקשה היה שלא להבחין בנימת הלעג כשנאמר לו שעליו לשלם "שניים וחצי ג'וקים לקילו". יש לקוות שבנק ישראל מגלה תבונה בתחומי הפיננסים מאשר בעיצוב מטבעות. אבל אין לכחד שה"ג'וק" — שקל חדש אחד — מסמל באמת את מצבנו. הדבר הקטן הזה, שיהיה בקרוב הילך הרשמי היחיד, שווה פי אלף מהשקל של היום, פי עשרת אלפים מהלירה. ה"ג'וק" האחד הזה היה שווה, כשהליכוד עלה לשלטון, אלף דולר. מיום שלישי יהיה ערכו של הדולר שקל וחצי. כמעט כמו יחס הדולר ללירה סטרלינג.

משכורת תלת ספרתית

אף כי במקביל ייעלמו האפסים גם מהמסים וגם ממוצרי הצריכה, מה שיראה השכיר בפתחו את תלוש המשכורת יהיה שכר נמוך של שלוש ספרות והדבר יגרום לו דפיקות לב. פתאום תומחש לשכירים ולעצמאים הקטנים העובדה שהם למעשה הנושאים האמיתיים של התכנית הכלכלית. איך אמר מרואיין אחד ברדיו: "שדדו לי 30 אחוז מהשכר, מה עשו עם זה?"

ינואר יהיה אפוא חודש עדין מאוד, שברירי מאוד, ביחסים בין הציבור לממשלה. הניסיון מלמד כי אמון או אי־אמון הציבור בצעדים הכלכליים מהווים כשלעצמם גורם בעל משקל בהצלחת פעולת הממשלה. הניסיון גם מלמד שלא צריך הרבה כדי שהציבור ינסה להקדים למכה, בהתאם לציפיותיו — התנהגות שלא פעם גררה את הממשלה לנקוט צעדים חפוזים שלא רצתה בהם. לא הייתי אפוא מקל ראש במעבר מאלף השקלים ל"ג'וק". אך בחוט השערה יפריד בין התייחסות למטבע החדש כאל "ג'וק" מאלומיניום או כאל מטבע קשה הפותח עידן חדש.

שורות אלה נכתבות בעיקר מתוך הרושם כי ראש הממשלה אינו משלים עדיין עם העובדה שהממשלה שהוא עומד בראשה צריכה לעסוק רק בעניין הכלכלי כי הולך ומתחוור כי היא מסוגלת לתרגם את עוצמתה הפרלמנטרית רק בו. הוא מפזר את פעילותו בהרבה תחומים ובראש יעדיו הפוליטיים הציב את פריצת הדרך לשלום עם ירדן. נטייתו הטבעית של פרס, שהוא איש פוליטי מובהק כמו בגין ונתמצא בכלכלה בדיוק כמוהו, היא לעסוק בעניין שראה בו חשיבות גם משיקולים לאומיים וגם משיקולים של טקטיקה מפלגתית (רוטאציה וכל השאר). אולם אם לסמוך על מידע מוסמך המגיע מכיוונים שונים, עלו מאמצים אלה בתוהו. חוסיין לא בא ולא יבוא. הוא קורא אולי יותר טוב מפרס את המפה הפוליטית של ישראל, רואה את ההקצנה הרבה בציבור הישראלי, והגיע מן הסתם למסקנה שאם לא יוכל לקבל את כל הגדה — והוא לא יוכל, גם אם פרס היה לבדו עם מפלגתו בשלטון — אין לו על מה ועם מי לדבר. מול עובדות עצובות אלה, ראש הממשלה היה צריך להגיע למסקנה שתהילתו הפוליטית לא תיבנה מחוסיין וגם לא מהמשך ביחסים עם מצרים. שקרוב לוודאי שלא יבוא גם אם טאבה תימסר לידיה.

בדבר השלום — אלוהים גדול

כשהרוטאציה בפתח, תיאורטית לא נותרה בידי פרס שום עילה לא לעמוד בה, המיטב שהוא יוכל לעשות עתה הוא לבנות את מנהיגותו הלאומית בעניין אחד: בהבראה הכלכלית. זהו עניין הנוגע לכל אזרח בישראל והמעניין אותו ודאי יותר מטאבה. זהו עניין שיכול להקנות לפרס פופולאריות ולהדביק בו תווית של מנהיג שהצליח, בעוד שכל התעסקות עקרה נוספת במו"מ עם ירדן, שהוא עתה כולו חלום באספמיה, תרחיק ממנו וממפלגתו את רוב הציבור. זהו גם העניין היחיד שבו הממשלה פועלת כממשלה רחבה ובלי ניטרול הדדי. בכל השאר צפוי לו רק שיתוק, שפירושו מבחינתו כשלונות, אכזבות ודימוי של אוזלת יד.

אולי אין זה בדיוק מה שפרס רצה לשמוע. אך מכיוון שזהו שטח העשייה היחיד שיש לו גם פרטנרים וגם מרחב פעולה, מוטב שיתרכז בעשרת החודשים שנותרו לו בניסיון להיות לאבי ההבראה הכלכלית. יש לכך קודם כל טעם לאומי: בקיפאון המדיני שנוצר, העלול בבוא היום אף להדרדר אותנו למלחמה, טוב שהמדינה תעמוד על בסיס איתן של יציבות כלכלית, צמיחה והשקעות. השלמתו עם הצורך להתמסר ליעד זה גם תשחרר אותו מתלותו על ממשלות קטנות וצירופים דמיוניים שבגללם הוא מוכר בהדרגה את המדינה לדתיים. מהבחינה האישית, הבראה כלכלית תהיה הישג שכל בוחר יחוש בו, ובסופה גם הוא וגם מפלגתו ייצאו נשכרים. סיכוייהם לזכות בבחירות על הישג זה יהיו סבירים יותר מאשר חיזור אחרי הפרטנר הירדני שאיננו.

אין מה לעשות. על ממשלת האחדות נגזר להיות ממשלה של משימה אחת. מוטב שבשנת 1986 — שנת ה"ג'וק" — ישקיע פרס את כל זמנו, מרצו וכושר המחשבה שלו להבראת המשק. זו לפחות מטרה שבהישג יד. בדבר השלום — אלוהים גדול.

עידוד ילודה בנוסח מקומי

מאת נחמיה שטרסלר

כשהציע לפני כחודש חבר הכנסת מאיר כהן אבידב לעודד משפחות להביא לעולם ילד נוסף, הוא לא ציפה אולי לתשואות, אך ודאי שלא ציפה להחלטות הממשלה האחרונות, העושות את גידול הילדים לעניין קשה עוד יותר.

זה התחיל כבר לפני שנה, כשהוחלט על מיסוי הילד הראשון. אחר כך הורחב המעגל לשלושת הילדים הראשונים, וביולי האחרון ביטל שר האוצר לגמרי את קצבת הילד הראשון. התוצאה היתה שרווק שילם את אותו המס בדיוק ששילם חברו הנשוי עם ילד. מומחים אומרים שזה חידוש עולמי. אין בכל העולם המערבי מערכת מסים שאינה מבחינה בין משפחות עם ילדים לבין רווקים.

בישיבת הממשלה השבוע דרש שר האוצר לבטל גם את קצבת הילד השני. ההצעה נדחתה, לעומת זה הוחלט להטיל מס חדש על ילדים בשיעור 60 דולרים, הקרוי היטל חינוך. שרי הממשלה שכחו כנראה שאת החינוך הינם מממן כל עם ישראל, בהכנסת המס. מה גם שמס בשיעור קבוע הוא מס רגרסיווי, וכדי לשים את יוזמתו של כהן אבידב ללעג עד הסוף, הוחלט גם על הטלת מס על דמי לידה: מי שקיבל דמי לידה יודע שהם נמוכים באופן משמעותי מהשכר, מפני שלא כל הרכיבים בו מבוטחים. בנוסף מתקבלים דמי הלידה באיחור של חודשיים. אך כל זה לא מנע את הטלת המס.

ביטחון

אותו שר אוצר שרצה בביטול כל קצבות הילדים, שינה לחלוטין את גישתו כשהגיע הדבר לתקציב הביטחון. היום הוא טוען שצה"ל לא יקבל השנה את מאה מיליוני הדולרים שהוצאו בשנה שעברה בלבנון ולכן בא הקיצוץ בתקציב. האמת היא שמאה מיליוני הדולרים עברו במלואם לרזרבה התקציבית, כך שלא יהיה כל קיצוץ בפעילות. לצה"ל יחסרו אמנם מאה מיליוני דולרים אך כמו בכל שנה, הדרישה איננה מאריכה ימים — והתקציב לא יקטן.

אין גם קשר בין מאה המיליונים הללו לבין 180 המיליונים המופיעים בתכנון הראשוני. אלו היו קיצוצים אמיתיים בצה"ל — ובכוח האדם בכלל זה.

חינוך

בישיבת הממשלה בעוד שבוע יציגו השרים ארנס והורביץ את הדו"ח שחיברו בעניין ייעול משרדי הממשלה. משרד החינוך יתפוס שם מקום כבוד במספר המפקחים והסמינרים שלו. אך כל הכבודה הזו לא עלתה על שולחן הממשלה השבוע. ההחלטה שהתקבלה [illegible] מתכננים 24 מיליוני דולרים הקיצוץ, 98 אלף שעות לימוד, שיסבסו 22 מיליוני דולרים. השרים ודאי יתנגדו לקיצוץ בשעות ושוב יעלה על הפרק [illegible] עציוני. אפשר כבר לשמוע את הקולות. וכמעט שמובן, יש בתכנון גם קיצוץ של שני מיליוני דולרים בתקציב הפעולות ממש — כאשר יסגרו כמה סמינרים מיותרים, אשרי המאמין.

בריאות

מסך כל הקיצוץ בתקציב — 23 מיליוני דולרים — הוחלט על ירידה בפעילות בשיעור של ארבעה מיליוני דולרים בלבד. את שאר הכסף יגייסו על ידי הטלת תוספת של חצי אחוז על המס המקביל שמשלמים העצמאים — ששווה ארבעה מיליוני דולרים, השאר — 15 מיליונים — יבוא מהעלאת המס האחיד.

האוצר רוצה שבמקום העלאת המס האחיד, יגבה סכום של 2.5 דולרים לביקור אצל רופא — מה שיוריד את כמות הביקורים ויקטין את העומס על המערכת — אך שר הבריאות מתנגד לכך.

יצוא

עוד בחודש יולי ניסה האוצר להעניק ליצואנים תמיכה של עשרה אחוזים בלבד, אך לבסוף הוחלט על 11 אחוזים. הפעם יוריד כנראה האוצר את התמיכה לעשרה אחוזים וגם יוריד — לצורך החישובים — את הערך המוסף של המפעלים השונים. על פי מחקר של בנק ישראל, הערך המוסף שחושב עד כה היה מופרז. בינתיים עוזרים לאוצר משמים: המטבעות האירופיים מתחזקים וכך מתבצע הפיחות הלכה למעשה — בלי עליית מחיר הדולר.

מוצרי יסוד

זהו הסעיף היוצא דופן. כאן התלכדו כל השרים כאיש אחד, והוסיפו. במקום 105 מיליונים, הוחלט על 118. למוצרי היסוד — או ליתר דיוק — לעניים, אין נציג בממשלה. לכן עברה ההחלטה במהירות ובהתלהבות. יש עוד יתרון לקיצוץ הסובסידיות. קיצוץ זה הוא בסמכותה הבלעדית של הממשלה ואין היא זקוקה לאישור הכנסת, בניגוד לאגרות והיטלים, לניכוי המס מדמי הלידה, ולהגדלת המס המקביל על עצמאים. כל אלה החלטות החייבות לעבור את דרך הייסורים של חקיקה ראשית — והדבר מעמיד בסימן שאלה את יעילותו.

ביטוח לאומי

עיקר הקיצוץ, 30 מיליוני דולרים, מקורו בביטול תוספת הוותק לקצבות הזקנה — אף על פי שמקבליהן הפרישו את מיטב כספם בעבורן במשך עשרות שנים. חמישה מיליוני דולרים [illegible] נכים, וחמישה נוספים ממיסוי על דמי לידה. עשרה מיליוני דולרים ייגבו מקיצוץ רבע נקודת זיכוי להורים ולמשפחות בלי ילדים.

רשות הנמלים

הרשות תיאלץ להעביר לממשלה 38 מיליוני דולרים מרווחיה הנובעים מאגרה בת 2 אחוזים שהיא גובה על כל סחורות היבוא היוצאות מפתח הנמל. מתוך זה יוקצו 15 מיליוני דולרים לשיפור הכבישים הארוכים ו־23 מיליונים יועברו לקופת האוצר. המטרה שמאחורי צעד זה היא למנוע מרשות הנמלים את האפשרות להתחיל בבניית נמל הפנים הנוסף באשדוד.

דחיית הרפורמה

אחת מאבני היסוד של התוכנית הכלכלית הוא הקלות מס על עבודה בשנת התקציב הבאה — כדי לעודד את העבודה וכדי להביא לצמיחה שהכל מדברים בשבחה.

אך כאשר ההצהרות באות לידי מבחן, מחליטה הממשלה לדחות את תחילת הרפורמה במס מאפריל — ליוני, וכך לחסוך 22 מיליוני דולרים. על פי אותו היגיון היה אפשר לבטל לגמרי את הרפורמה המתוכננת ב־1986, ו"לקצץ" בכך את כל מאה מיליוני הדולרים.

סיכום הסעיפים השונים מלמד שמתוך 550 מיליוני דולרים שהוצגו לעיל כ"קיצוץ", רק מאה מיליונים הם קיצוץ אמיתי בפעילות הממשלה ו־450 מיליונים הם עלייה במסים.

קיצוץ תקציב 1986
(במיליוני דולרים)

	תכנון	החלטה
ביטחון	180	100
חינוך	53	48
בריאות	39	25
סבסוד היצוא	77	77
סבסוד מוצרי יסוד	105	118
רשויות מקומיות	14	14
השכלה גבוהה	10	—
ביטוח לאומי	90	50
שאר משרדים	32	25
רשות נמלים	—	23
דיווידנד מחברות ממשלתיות	—	50
דחיית רפורמה במס	—	22
סה"כ	600	550

הדת: מענה חלקי וזמני

מאת א. שוייצר

ח"כ הרב דרוקמן

> יש לדתיים יומרה למלא את החלל שהותירה בתודעת הציבור שחיקת הערכים של הציונות החילונית, ואולם זו יומרת שווא

את הכנסת, ובאמצעותה, את דעת הקהל, העסיקו השבוע עניינים דתיים. עצם העובדה, כי תשומת־לב ציבורית הופנתה לעניינים אלה, שעה ששאלות לוחצות באמת, האיום בהתנגשות רבתי בצפון, הסדר עם מצרים, המשך קיומה של הממשלה ועתיד המשק — כדי להזכיר רק את הראשיות בתוכן — עומדות על הפרק ומצפות למענה, ראויה לבחינה מקרוב. מה עוד, שבחצי היובל הראשון מאז הוקמה מדינת היהודים נדמה היה שההתעסקות הפוליטית בענייני דת היא משהו שעם ישראל במסגרתו הממלכתית השאיר מאחור.

כבר במבט ראשון מאשרת העמדתם במרכז העניין הציבורי של נושאים דתיים, כי ההיסטוריה איננה נעה בקווים ישרים. דעיכת הדת נראתה עוד בשנות ה־60 עובדה מוגמרת, לפחות בהיבט הציבורי, לא במעט בעטיין של תגליות מדעיות, שנראה היה כי ערערו מן היסוד, אם לא את האמונה כאל, הרי את המיתולוגיות והאמונות הטפלות שצמחו ממנה, ורוקנו מתוכן הארגונים הציבוריים שקמו לטפח אותה ולקדם את ענייני המאמינים. המדע הוסיף להתקדם ועמו אושרו הנימוקים בזכות הכפירה; אך לא רק שהמסמנים הדתיים לא נדלשו, אלא ניכרים סימנים של התעוררות האמונה, שזכתה ללגיטימציה ציבורית מחודשת. מידת ההתעסקות הציבורית בענייני דת והדתיים רבה בהרבה מן המתחייב מכוחם של 12 חברי הכנסת — 10% מן הנבחרים — המייצגים את הקהל הדתי.

החלל שהותירה הציונות החילונית

רק חשיבה מעורפלת — נודע, השערה זו איננה נכונה. בקרב פוליטיקאים — תייחס את העיסוק האינטנסיווי בדת, במוסדותיה, ובתובעותיהם הגוברות של נציגיה, למה שמוגדר במונח "לשון המאזניים". המפלגות הדתיות אינן חשובות כשלעצמן, אין בצמרותיהן ולו איש אחד בעל שיעור קומה המבטיח מענה לבעיות הטורדות את הבריות, ומעל לכל, תמיכתן נקנית בזול. אך מפלגות אלה ובמיוחד הגופים העומדים מאחוריהן, מקרינות סמכות, שעל פי המציאות אשר בתוכה אנחנו חיים, איננה מגיעה להם. ואף על פי כן, זו סמכות אמיתית לכאורה, הנובעת מיומרת בעליה למלא חלל רוחני־מוסרי — יש אומרים אידיאולוגי; עם ישראל כנראה איננו יכול להשלים עם התרוקנות של סמכות זאת.

מאז ראשיתה של התנועה הציונית מילאו את החלל, האמונה בהצלת העם באמצעות שיבת ציון, שיוצגה בצורה המשכנעת ביותר על ידי מי שדגלו בשיבת ציון במתכונת סוציאליסטית. עצם הרעיון הציוני של כינון ממלכה יהודית בידי אדם, להבדיל מהגשמת צו ההשגחה האלוהית, הותיר את הדתיים בצד. מכל מקום, בשורה חילונית זו סיפקה סמכות מוסרית מספקת למי שטענו להנהגת הציבור. הברית לא נזקקו למשענת הטראנסצנדנטליות, אשר בלעדיה — הם מתקשים, לפחות על פני הדברים, להסתדר בימים אלה. הסיבות, מדוע לא מספיק, מה שהספיק מאז הביל"ויים ועד סוף שנות ה־60, אינן חשובות כאן: מה שחשוב הוא, כי סמכות הראשונים נשחקה ועמה האמונה במבשריה ובנציגיה והיום. הרבנים, בכיפות סרוגות וקאפוטות שחורות באים למלא בבשורתם את החלל שהותירו בנשמת הציבור הציונים בכלל והציונים הסוציאליסטים בפרט.

כך חולפת התהילה — אך מן הראוי שהרבנים והנוהים אחריהם יזכרו, כי מה שקרה לדוגלים בגאולה בדרך החילונית יקרה גם להם. המטוטלת ההיסטורית — אם ירצה, האלוהית — דינה שתגיע לקצה מסלולה ותתחיל לנוע חזרה. יומרות יתרות וניסיון לכפות על הציבור דרכי חיים, שמאז ראשית ההיסטוריה של העם, מעטים בלבד יכלו לעמוד בחומרותיהם, רק יאיצו את תנועת המטוטלת. הדבר אמור, בהדגשה יתרה, לנוכח הליקויים הגלויים לעין במהות האמונה המונחת ביסוד הסמכות.

שני פני הדתיים

יש כיום שני סוגים של ספקי אמונה הבאה להחליף את הבשורה הציונית או ציונית סוציאליסטית. סוג אחד של ספקים מציב במרכז בשורתו אדמה, עצים ואבנים. אלה הם מקדשי ארץ־ישראל: למושג ח"כ הרב דרוקמן אבר לאחדותה ב"קול ישראל". זוהי אמונה בקדושת הארץ שייכת לבנות בני נח. נציגי הזרם האחר כופרים בלגיטימיות של הראשון: בשבילם וי־לאובסבורג כשרה לא פחות מבני־ברק, ובלבד שהדרים בשבילם יעבדו את האל. לפי איזו מתכונת? תכן. לגבי שאלה זו יתנו התשובות לפי מספר החצרות או היריבות שבהם מאורגנים בעלי הסמכות וספקי האמונה מן הזרם הזה.

הדתות, דת ישראל בתוכם, נתונות במשבר קבוע. קיום האלוהות, וקיום המיתולוגיה שנוצרה סביב גרעין זה, מופרכים באופן שוטף על ידי המציאות בעולם המודרני, שהמדע והטכנולוגיה עיצבו אותו. מן המציאות הזאת בורחים ספקי האמונה של ימינו אל תוך מיסטיקה, לאומנית או חסידית, או בעזרת פרישה מכונה אל תוך גיטאות כמו מאה שערים או בני־ברק, המסתגרים בפני העולם. אך בריחה מיסטית אפשרית רק ברשות היחיד. ואילו ההסתגרות מפני העולם איננה אופציה סבירה עבור אומה, שהמציאות הסובבת אותה כופה עליה לפקוח עין לכל עבר יום יום ושעה שעה.

רוצה לומר, הדת איננה מוכנת לגיטימית לתפקיד של ספקית ראשית של סמכות ציבורית, כלומר למילוי הפונקציה שבמשך כמעט מאה שנים מילאה האמונה החילונית בשיבת ציון, לרבות מהדורתה הסוציאליסטית: ישראל. לצורך זה, איננה איראן. ממילא, האמונה הדתית לא יכולה למלא את החלל שהותירה האמונה בפתרונות חילוניים לבעיות עם ישראל. אלא למיעוט קטן, הנוטה למיסטיקה או המוכן להסתגר בד' אמות של גיטו, שפרש מרצונו מן המציאות. יומרת הדתיים להעניק לציבור הנהגה ודרך חיים אלטרנטיוויים היא יומרת שווא, שאופייה המוגבל והזמני יתגלה מהר יותר משנדמה למי שמקומם לבינו מלכות שמים או מי שמלידים מקסם ההחסבה. וכאשר יתגלה הדבר, יפחת העיסוק בשאלות דת ובמעלליהם של מפלגות וח"כים דתיים ויחזור לממדיו הטבעיים.

15 מיליון שקל
הסכום החסר לך
לדירה גדולה יותר.

המשפחה התרחבה. אתה זקוק לדירה גדולה יותר עם עוד חדר. ואתה זקוק לשם כך, לסיוע. היום לא קל לקבל משכנתא במכירה חופשית ועוד יותר קשה להחזיר אותה. שיכון ופיתוח באה לקראתך עם הצעה שאי אפשר לסרב לה:

15 מיליון שקל
לדירות במכירה חופשית
בתנאי החזר הנוחים ביותר:
$151* לחודש בלבד
(227,000 ש' החזר חודשי התחלתי)
ויש לך דירה חדשה
עם חדר נוסף.

* התשלומים בדולרים מובאים לצורך השוואה בלבד ומחושבים לפי שער 1500 = 1 דולר.

אפשרות ל־TRADE-IN
אם אתה בעל דירת 3 חדרים, המעוניין להחליף דירתך, שיכון ופיתוח תבדוק את האפשרות לרכישת דירתך הנוכחית.

ההצעה בתוקף לדירות 4 חדרים ומעלה
ת"א - "אתר חן", גבעתיים,
קרית־אונו, חולון,
יהוד, אלפי מנשה,
רמלה - נווה יהונתן,
לוד - רחוב שלמה המלך,
אשדוד - רובע י"א
ירושלים - פסגת זאב,
חיפה - שער הכרמל,
רמת הדר,
קרית־ים.

פרטים ותנאי מכירה
תל־אביב - בית אליהו, רח' אבן גבירול 2 פינת המאספים, טל. 03-250918/9
אשדוד - רח' אילת 4, טל. 055-32667
ירושלים - רח' מרדכי בן־הלל 15, טל. 02-231321, 222654
חיפה - רח' י"ל פרץ 32, טל. 04-674161

שיכון ופיתוח

בריחת גור: הדין והחשבון

צריך היה למצות מיד את הדין עם האחראים לבריחתו של הרוצח המתועב, אך אסור שהדבר יפגע בסיכוייו של גונדר סוויסה לבצע את מדיניות הליברליזציה שלו, המפיגה במקצת את הלחץ המסוכן שנוצר בבתי הכלא

מאת דן כסלו

אין ספק שבריחתו של צבי גור היא שערורייה. בכל העולם ומכל בתי־הסוהר — ביניהם גם השמורים ביותר — בורחים אסירים. לפעמים — גם אסירים מסוכנים, שהשמירה עליהם אמורה להיות קפדנית במיוחד. גם בישראל קרו בעבר מקרים כאלה. נזכיר רק את בריחתו של הרוצח רפי בליך בתחילת שנות השישים, או הבריחה ההמונית של האסירים מכלא שאטה. אך בדרך־כלל, אלו בריחות מתוחכמות, מתוכננות מראש, או ניצול של צירוף מקרים, או [illegible] פריצה בחומת השמירה השגרתית.

צבי גור לא היה צריך להיות מתוחכם ולא היה לו צורך בתוכנית מוקדמת, או בצירוף־מקרים אומלל כדי שיימלט (וסיפור בריחתו ולכידתו מוכיחים זאת). הממונים על שמירתו עשו הכל כדי שיברח. תחילה, הוציאו אותו מבין כותלי בית־הכלא, אחר־כך, השאירו אותו לבדו. אפילו ללא סוהר יחיד שישמור עליו. הם העמידו אותו בפני פיתוי, שקשה היה להניח כי איש מסוגל לעמוד בו. פיתוי ממושך — יום אחר יום, במשך ארבעה חודשים (מאז הוסרה השמירה הצמודה עליו), תוך צביעת הקיר החיצון של בית־הכלא — עבודת־חוץ שנמשכה אף זמן רב יותר.

אין בי אף שמץ אהדה לטיפוס כמו צבי גור. אני סבור שהוא חלאת אדם. אבל גם חלאה כמוהו ראוי להגנה בפני האשמות שווא. למשל, ההאשמה כי הוליך שולל אנשים שנתנו בו אמון. איזה אמון רשאים להרגיש לו האחראים על החזקתו בבית־הכלא? האם סיפור חטיפתו ורציחתו של הילד אורון ירדן הסתר מהם? ואם לא היה להם די רגש להעריך אופיו של אדם שעשה מעשים אלה, הם היו יכולים להיעזר בהערכה שניתנה לצבי גור על־ידי בית־המשפט. שופטיו לא הסתפקו בעונש המרבי הנגזר לפי החוק הישראלי על רצח, אלא הטילו עליו עונשים מרביים בכל אחד מסעיפי האישום שבהם נשפט: מאסר עולם על הרצח; 20 שנות בית הכלא על החטיפה; תשע שנים על סחיטה; ועוד חמש שנות מאסר על הניסיון לחטוף ילד אחר בכפר שמריהו. בסך הכל — מאסר עולם, ועוד 34 שנות מאסר.

ועוד בדבר העונש: אין זה רק ביטוי לסלידתם של השופטים, אלא זה גזר דין מעשי. לפי המקובל בישראל, מאסר עולם, אין פירושו שהנידון ימות בכלא. נהוג שאחרי תקופת מאסר מסוימת, עונשו מומתק ומוחלף ל־25 שנות מאסר. בעקבות הורדת שליש על התנהגות טובה, יוצא אסיר־העולם מהכלא הישראלי אחרי 17 שנים וחצי. השופטים דאגו שדבר מעין זה לא יקרה לצבי גור. תוספת 34 שנות מאסר פירושה כי צבי גור יישב בכלא 40 שנים לפחות (אם יוחלף מאסר עולם ל־25 שנים, ואם התנהגותו בכלא תהיה טובה דיה לזכותו בהורדת השליש). אפילו מתעלמים מאופיו של הרוצח זה — מי יכול להאמין שאדם, אשר 40 שנות כלא לפניו, לא ינצל הזדמנות לברוח? מה יש לו להפסיד?

מי שמסוגל להאמין בכך — הוא אדם תמים עד מאוד. ואדם תמים אינו יכול להיות מנהל בית־כלא. משום כך, חובתו של נציב שירות בתי הסוהר היתה לקבל מיד את התפטרותו של מנהל כלא רמלה. לשם כך, הוא לא היה זקוק למסקנות ועדת החקירה, המובילות בסופו של דבר לאותו מקום.

* * *

אבל לנציב שירות בתי הסוהר, גונדר רפי סוויסה, יש בעיה. אפשר להניח כי הוא לא ידע כי אסיר העולם המופקד בידיו נמצא מחוץ לכותלי בית־הכלא ללא שמירה מינימלית. אך הוא ידע כי האסיר הזה נמצא שם. הוא ראה יום־יום את החומה המכוסה בצבעים ובצורות עליזות — בבואו ובצאתו מלשכתו השוכנת מטרים ספורים מהשער הראשי של כלא רמלה. יש להניח כי הוא גם ראה את צבי גור, המבצע את יצירתו האמנותית הבאגדאדית בצדה החיצוני של חומת הכלא. לעובדה שיצירה הזאת החלה קודם שסוויסה נכנס לתפקידו — אין כל משמעות. הוא היה רשאי להפסיק את המנהג בכל רגע.

יש עוד פן להרגשתו הלא־נוחה של גונדר סוויסה. בעיני רבים, היחס של הנהלת הכלא לצבי גור היה חלק אינטגרלי בתפישה שהביא עמו הנציב החדש לשירות בתי־הסוהר: שאיפה לליברליזציה במשטר הקשוח כלפי האסירים, כדרך לסיכוי לשקם — אם לא את כולם, לפחות חלק מהם. היו שטענו כי בריחתו של גור מוכיחה את כישלונה הדרך של תפישה זו. וזה בדיוק הדבר שאסור שיקרה.

מכל המינויים החדשים במשרות הבכירות, שהיו פועל יוצא של חילופי גברי בממשלה, אחרי הבחירות האחרונות, מינויו של רפי סוויסה היה בין המוצלחים ביותר. אמנם היה זה מינוי פוליטי — סוויסה הוא עסקן מפלגתי והיה בקדנציות הקודמות חבר־כנסת מטעם המערך — אך דומה כי השר בר־לב מצא בו את האדם הנכון למקום הנכון. הרבה לפני התלבטות בנו בפי לילית, עסק סוויסה בבעיית האסירים — בוועדות שפעלו לשיפור תנאיהם ולשיקומם.

היה זה רק טבעי, שאחרי מינויו לנציב בתי־הסוהר, ראה סוויסה דווקא בכיוון זה את המטרה המרכזית לכהונתו. לפי הידוע, הוא הצליח כבר בחודשים הראשונים לכהונתו להזיז במקצת את הדברים. יתכן שבמשך הזמן, אם הדבר יתאפשר לו, הצלחתו תהיה בולטת יותר.

התפישה הליברלית של סוויסה דרושה לבתי־הסוהר שלנו כאוויר לנשימה. הזנחה בת שנים רבות בבניית בתי־כלא חדשים, או הרחבת הקיימים, בצירוף ריבוי הפשיעה ואסירים שפוטים, הביאו את המצב הפיסי בבתי־הסוהר עד מעבר לגבול הנסבל. די לציין כי מרחב המחיה של האסיר הישראלי הוא 2.8 מ"ר, לעומת כעשרה מ"ר המקובלים כנורמה בעולם המערבי. אם נוסיף לכך, כי מתוך כ־8000 אסירים, רק כ־300 מועסקים בעבודה יצרנית כלשהי, וכי רוב העבודות הן מהסוג הבזוי ביותר, נוכל לשער מה סיכויי האסיר של היום, שלא לחזור לכלא אחרי שחרורו (כ־65 אחוזים מבין האסירים כיום הם רצידיוויסטים). ואם נציין גם כי כ־50 אחוז מאוכלוסיית בתי־הכלא הם אנאלפבתים, 40 אחוז, לפחות, מכורים לסמים והנתון המפחיד מכולם: 98 אחוז מהם יוצאי עדות המזרח (הנתונים נמסרו לי על־ידי גונדר סוויסה, בפגישה לפני כחודשיים), אפשר להמיין בקלות איזו פצצת זמן טמונה במערכת בתי־הסוהר שלנו.

פצצה זו יש לנטרל בהקדם. אין כל אפשרות לשנות באופן משמעותי את המצב הפיסי של בתי־הסוהר, תוך תקופה מקובלת על הדעת. אך יתכן שהשיטות שהביא עמו רפי סוויסה למערכת עשויות להפיג במקצת מהלחץ הנורא בין חומות הכלא.

هكذا من الأصل

[illegible] من الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

מרפי: 1986 — שנת הוועידה הבין־לאומית

במחלקת המדינה בוואשינגטון — דיווח השבוע הדיפלומט הבכיר ריצ'רד מרפי — הסתיים והכבר הוויכוח סביב השאלה כן או לא ועידה בין־לאומית. השאלה הצטמקה למסדרים: בעיקרים יותר: איזו צורה תהיה לוועידה ומי ישתתף בה?

בשאלת הצורה, הושגו הבנות מלאות כמעט. במגעים שמנהלים האמריקאים בין ירושלים לרבת־עמון: הוועידה תיערך באופן שיאפשר לקיים כבר בבהלה מו"מ ישיר: כלומר, היושב־ראש מטעם המעצמות לא יחזיקו בהליכה על ועדות הביצוע. וועדות אלו יורכבו על בסיס גיאוגרפי דו־צדדי (ישראלי־ירדני, ישראלי־מצרים וכו') ולא על בסיס נושאי פונקציונאלי־סוציאלי פליטים, פירוז וכו'). הצדדים המעורבים בבירורין יוכלו "לספור עיניים" בוועדות־המשנה מבלי שיהיה צורך להביא את ההחלטות לאישור בדרג אחר. השאלה השנייה: מי ישתתף. ובמלים אחרות: שאלת הייצוג, היא למעשה המכשול היחיד, בכל שיהיה, בדרך לוועידה.

מדיווח שהגיע לירושלים, עולה כי מרפי סבור שאין לצפות להתפתחויות דרמטיות בימים הספורים שנותרו עד תום השנה. הוא מבטיח כי ב־1986, הבאה עלינו לטובה, יתרכז המאמץ סביב ההבנות לוועידה בין־לאומית. זה, לדעתו, המוצא היחיד מהקיפאון המדיני במזרח התיכון. לדעתו, לא יפגע חוסיין בנכונותו לעקוף את המו"מ הישיר בוועידה הבין־לאומית. האמריקאים כבר הולכו להתעשש במוחקים־מלים נוסח ישראל: סוריה, פורום, לימוד. עכשיו זו ועידה בלי כחול ורוק. מרפי כבר מדבר על התנאים לשיתופה של ברית־המועצות בוועידה: בלי זכות וטו והתנאי שמוסקווה תכנית לאפשר לצדדים לשבת מיד לאחר־מכן, פנים־אל־פנים למו"מ ישיר.

השליח האמריקאי המיוחד, ואם קלבריס אינו במתין בחוסר־סבלנות לטלפון מחוסיין. מעטים בירושלים שותפים לפעילות השקטה שהוא מנהל בין לשכת ראש־הממשלה לבין הלשכות הגבוהות ברבת־עמון, בניסיון לפתור בשביל המלך את שאלת הייצוג. ראש הממשלה, שמעון פרס והמלך חוסיין מבקשים להבין את התפאורה לקראת ההצגה הגדולה בחסות ארה"ב. הנשיא מובארק, שותף בכיר לחומת השלום, תידרך אף הוא השבוע כתבים זרים, ואמר בערך כך: "אני מודע לרוטציה, צריך לנצל את הזמן הקצר שנותר לתוכנית השלום".

התפאורה להצגת הוועידה הבין־לאומית תיקרא על־פי ההצעה האמריקאית־הישראלית בשם "קבוצות עבודה". למעשה, הצבת התפאורה על הבימה תהיה המערכה הראשונה בתהליך השלום. השחקנים הראשיים יהיו שחקני־המשנה. אפילו פועלי־בימה. מול פקידים ישראלים, יוכל חוסיין להציב פקידים ירדנים ועסקנים פלסטינאים מהשורה השנייה. אנשים כמו חנא סיניורא ופאיז אבו רחמה, שפרס כבר הצליח להכשירם כמטבחו (עד להודעה חדשה מיצחק שמיר). פתיחה זו תאפשר לפרס ולחוסיין כאחד לעקוף את שדה־המוקשים של הייצוג האש"פי. אלה שבסוד הדברים מקווים כי הצלחת ההידברות במעין קדם־ועידה בין־לאומית (בהשתתפות ארצות־הברית בתפקיד "המטרייה") — תשמש מבחן בימה חוזרת כללית לקראת הבכורה. השלב הראשון נועד לא רק לספק תשובות למה שמגדיר מרפי במלים "איזו צורה ומי ישתתף בוועידה". מצפים כי הצלחת ניסיון ההידברות הגלוי הראשון בין ישראל לבין משלחת ירדנית־פלשתינית, תפתח דינמיקה חיובית באיזור.

התמריץ אמנם עדיין בעיקרו על הנייר. אולם כמה התפתחויות שאירעו באחרונה באיזור נוטעות תקווה בלב היזמים. המומחים מצביעים על התחזקותן של שתי בריתות אזוריות קוטביות: מול חיזוק הקשרים בין ירדן למצרים (הגדלת נפח המסחר ומגעים ידידותיים שוטפים) והידוק הידידות בין ירדן לעיראק — מתחזק משולש הסיוע לוב־סוריה־איראן. איראן יישבה את המחלוקת עם סוריה בעניין אספקת הנפט, הבטיחה לבלום את פעילותו של ארגון חיזבאללה נגד הכוחות הפרו־סוריים בלבנון. לחוסיין, אומרים אותם מומחים, אין מה לחפש במשולש הזה. אין לדעתם מקום לבזבז דאגה על התקרבות בין סוריה לירדן ולדבר על חידוש החזית המזרחית. מתברר כי העניין מסובך עוד יותר: אסד ספג מקלחת צוננים ממוסקווה על יחסו לירדן בעלת האוריינטציה המערבית, וגם על מאמציו הנמשכים לערער את מעמדו של ערפאת. דיווח מרבת־עמון לוואשינגטון מספר עוד כי מקורבי ערפאת נואשו מאי־יכולתו להשתלט על מתנגדיו ולקבל החלטות בעניין ההחלטה 242. אם גם המלך יצטרף ל"מיואשי ערפאת" — צפויה לנו שנה מעניינת. אולי שנה טובה.

להמריא ולהישאר על הקרקע

בעוד שלושה שבועות ימריא מטוס הייחוד של ראש הממשלה מנמל־התעופה בן־גוריון, ופניו להאג בירת הולנד. ב־19 בינואר, יוצא שמעון פרס לביקור בהולנד, גרמניה ובריטניה. ועמו יועצים, מומחים וכתמיד. גם עיתונאים. התחושה היא האווירה בשגרה: מה גם שישראל לא פונקה בעבר בהזמנות תכופות כל־כך לבירות החזקות. ראש הממשלה היועצים מקרינים כלפי העיתונאים זרמים של אופטימיות, המלווים אותם לכל אורך הדרך, בעיקר בדרך חזרה הביתה.

וכי בימים טרופים אלה, מותר סתם כך לצאת ללונדון בלי סל קניות? כן. זה שנה מקיימת ישראל יחסים ידידותיים ישירים עם אירופה וארצות־הברית בקצב המקובל במערב. כאשר נשיא צרפת או שר החוץ שלו מבקרים בישראל או בירדן, אין שואלים אותם בשובם לפריס: נו, ומה קנית לנו?

בפברואר אשתקד נלוויתי אל פרס בביקורו באיטליה וברומניה. מדי יום ביומו הבדקתי עם עמיתי מאות מלים על כך שראש הממשלה בטינו קראקסי שלל את רעיון הוועידה הבין־לאומית תכלית שלילה, וראה את הפתרון בתמימות דיעים עם ראש הממשלה. לא יצאו אלא חודשים ספורים, ואותו קראקסי, שהבטיח לבקר בישראל, השמיע זמירות ידידות באוזני מנהיג אש"ף יאסר ערפאת. עדיין אין צורך להזכיר אילו צלילים רעמו בין רומא לירושלים בעקבות ההפצצה בתוניס ופרשת "אכילה לאורו". בדרך לבוקרשט, אמר לי פרס: "איני יודע מה קרה להם. פתאום הנשיא פרטיני שאמרו שהוא פרו־אש"ף מחבק מחבק ומנשק אותי. אני בוחן אותו לישראל, והוא אומר שמיד הוא בא. במשך יומיים היתה חגיגה ברומא. הרי למה באתי בעצם לשום דבר. יש כאן כנראה אהבה לטנטית לישראל. ויצא לי להיות המבשיר שיגלה אותה". ("הארץ" 24.2.85).

בינתיים, פרטיני אינו נשיא ומה אירע לאותה אהבה שפרחה בין רומא לירושלים? פרס לא רימה. הוא ביטא גם את הרגשתם של כל הנלווים אליו באותו מסע אירופי. הנשיא צ'אושסקו אמר לו באמת: "ביקורך מקביל לביקורו של בגין לפני בואו של סאדאת לירושלים", והוסיף: "כל העולם תלוי בך תקוות". פרס מוצא את המדינאים במערב עם נכונות־יתר לשמוע על מצבה של ישראל ועמדותיה. הם אוהבים את הנימות השפויות והחיוביות, שהוא מבטא. הוא אכן מצליח להפיק מראשי מדינות את המירב. ואולם, מכאן ארוכה הדרך עד להצהרות בנוסח "תוך שנה — מהפיכה מדעית־תעשייתית בשיתוף עם צרפת" ("הארץ", 10.12.84), כדיווח פאריס מירושלים.

אפשר לבקר בצרפת גם בלא להביא משם כורים גרעיניים, שכדבת הימים מתברר כי הם מיותרים וכי ממילא אין כסף לרוכשם. די בפרשת פולארד אחת כדי לעשות, לפחות זמנית, מה שעשתה אותה "פאשלה" ליחסים עם ארה"ב. היחסים עם ארה"ב היו בחזקת חגיגה, עם שובו של פרס משם חודש אחד לפני־כן.

יחסי ישראל עם העולם המערבי מורכבים מאד. מעורבים בהם אינטרסים רבים, תפישות־עולם וקונצקסטורות חולפות.

לפרישתו, נזהרים יועציו של ראש הממשלה מפיזור ציפיות מיותרות לקראת הביקור בשלוש בירות אירופיות. המסמר, הם אומרים, יהיה נאום מדיני פרגמטי, שיישא פרס בלונדון. הנאום החשוב ביותר מאז הופעתו בעצרת האו"ם. ראש הממשלה יוליך ויעות עם ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר. ויש לראות זאת גם בהקשר להשתתפותה האפשרית של בריטניה בוועידה הבין־לאומית. כרגיל, יהיו שם גם פגישות עם יהודים, אינטלקטואלים והרבה־הרבה תקשורת.

ביקור ראש ממשלה ישראלי בגרמניה הוא עדיין אירוע מעורר רגשות. בצד פגישות מדיניות עם ראשי השלטון בבון, לא יפסח פרס, כראוי, גם על ברגן־בלזן. אם רוצים בכל מחיר למצוא תוכן מדיני גם בביקור בהאג, יש לחפשו ביחסים החשובים כל־כך של ישראל עם השוק האירופי המשותף. אם אכן תזכה ישראל בהימיכת העשר בהטבות מכסות היצוא שלה מפני התרחבות השוק שבפתח (בעיקר, ספרד), זה יהיה במידה לא־קטנה בזכות היחסים ההדוקים, שמקיים פרס, ויש לומר — גם יצחק שמיר — עם החברות בשוק. הישגים ביחסים הבין־לאומיים אין למדוד בסרגל, אף לא באורכם של הזיוכים שבהם יתקבל פרס. ערב הביקור באירופה, כדאי להזהיר את ראש הממשלה ופמלייתו, וגם את עצמנו, העיתונאים: לאט לכם.

אלוף וטוב — לליברלים

כל מפלגה המכבדת את עצמה, מקשטת את צמרת הכנסייה שלה בגנרל או שניים. הליברלים זכו פעם באלוף (מיל') שלמה להט (צ'יץ'), שהביא להם הרבה כבוד בתל־אביב. מהריחוק המוניציפאלי, הבין להט עם מי יש לו עסק, ופרש באחרונה כנפיים. עכשיו הם מחזרים אחרי האלוף (מיל') יהושע שגיא, ראש אמ"ן לשעבר. מיודעיו משכבר הימים זוכרים כיצד הליברל־לעתיד צפה (עדיין מתפקיד ראש אמ"ן־מחקר) את "ההתנבאה של סאדאת", ומכר את התזה שלו לרמטכ"ל דאז מרדכי גור. הוא גם ניבא כי המשא והמתן לשלום עם מצרים עתיד לעלות על שרטון. "מבצע אורניב" הידוע לשמצה לא היה פסול לגמרי בעיני שגיא. הוא לא הזהיר הפעם מפני משענת הקנה הרצוץ. וכפי שקבעה כבר ועדת כהן — לא היה נוהש דין בכל פרשת היחסים עם הנוצרים, שהובילו בהכרח לטבח במחנות סאברה ושתילה.

אחרי שיצא בעור שיניו אל השוק האזרחי, נהפך שגיא לנביא הזעם הלאומי. הוא מנסה לטעת חששות בציבור קורא־העיתונים, בתיאוריות על חידוש החזית המזרחית־הירדנית. סובי המומחים נזעקו באחרונה לפעילות־הרגעה. שגיא נוקט שיטה בדוקה: התרע בכל יכולתך, לכל היותר, תתבדה. זה בטוח הרבה יותר מבבואות שלום שהמציאות טופחת על פניהן. טעות בשיקול דעת של מפקד בחיל־האוויר הגבירה אמנם את המתח בגבול הסורי. ושגיא היה בהתפלמויגים, לניגוד תקשורתי. עכשיו הוא מיועד להיות מזכ"ל הליברלים.

עודפים

* ממפיחי פרשת פולארד: בשגרירות ארה"ב בתל־אביב מפרשים כנראה להומרה רבה את תכנית הענישה של וואשינגטון, בתגובה לפרשת הריגול. השבוע הודו לדיפלומט זוטר, הנספח ליחסי ציבור בשגרירות ארה"ב בבגדד, העושה בישראל במסגרת סיור לימודים, להדיר רגליו ממשרדי ממשלה. צבא וכל מה שקרוב לישראל הרשמית. הדיפלומט נאלץ איפוא להסתפק במפגשים על טהרת האקדמיה. כנראה גם אצל האמריקאים התיאום אינו מושלם, שכן בימים אלה התגלגל בוואשינגטון מפגשים ישראליים־אמריקאים בדרג בכיר והשמי מאד.

* בשבוע הבא ייכנס לתפקידו הנציב החדש של האו"ם למען הפליטים, השוויצרי ז'ן־פייר הוקה. בין המתמודדים שליהם גבר הוקה, היה גם מיודענו, שר המדינה המצרי לענייני חוץ, הד"ר בוטרוס גאלי. גאלי פנה פעמים מספר לידידים בישראל, בבקשה לעשות למען יצביע הנציג הישראלי בעדו. ואולם ישראל תמכה לבסוף בשגריר נורווגיה באו"ם, תום ורדיגן. במשרד החוץ מסבירים, כי ורדיגן פשוט פנה ראשון. ואין להצבעה הישראלית דבר והצי־דבר עם יחסו של שר החוץ יצחק שמיר לשכנים המצרים.

* ח"כ רן כהן מר"ץ סיפר השבוע לתלמידי תיכון שביקרו בכנסת במסגרת מבצע של מרכז ההסברה לחינוך לדמוקרטיה, על שיחתו עם ח"כ אברהם שפירא מאגו"י. "מה עשתה המדינה למען אלוהים?" שאל שפירא. "ומה עשה אלוהים למען המדינה?" הקשה כהן. אחרי המפגש עם חברי־הכנסת, צפו התלמידים מיציע האורחים בוויכוח בין שליחי הדת לבין שליחי המדינה, בשאלה "מיהו יהודי?".

משרד התעשייה והמסחר

סדרי המעבר לשימוש בשקל חדש מ־1.1.86

ש"ח

א. נקיבה והצגת מחיר

החל מ־1.1.1986 יש לנקוב להציג ולפרסם מחירים של מצרכים ושירותים בשקלים חדשים

ב. עיגול מחירים לשקלים חדשים

כל מוכר מצרך או נותן שירות המעגל מחיר הנקוב בשקלים "ישנים" למחיר הנקוב בשקלים חדשים יעגל אותם בצורה הבאה:

4 שקלים "ישנים" או פחות – בטלים.

5 עד 9 שקלים "ישנים" יעוגלו לאגורה אחת.

ג. דוגמה לעיגול מחירים:

2,468 שקלים (ישנים) יעוגלו ל־2.47 שקל חדש שהם 2 שקלים חדשים ועוד 47 אגורות.

2,463 שקלים (ישנים) יעוגלו ל־2.46 שקל חדש שהם 2 שקלים חדשים ועוד 46 אגורות.

ד. עיגול מחירים במחירונים

עוסק המפרסם מחירון הכולל בנוסף למחיר לסיטונאי ו/או לקמעונאי גם מחיר מומלץ לצרכן, והמעגל מחירי המחירון, יעגל בשלב ראשון את המחיר לצרכן ולאחריו את המחיר לקמעונאי ולסיטונאי.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

פת: הרוטציה תלויה בנו

מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר טען בסוף השבוע, כי אין כל עילה למשבר בין חרות לליבראלים סביב נושא האיחוד וכי לא ייתכן ניתוח ללא כאבים. חששם האמיתי של הליבראלים הוא שאם יתקיימו בחירות מוקדמות לכנסת, הם עלולים להיתפס כשהם לא מאורגנים ואינם מוכנים, לא כמפלגה עצמאית ולא מאוחדים עם חרות. התוצאות עבורם עלולות להיות טראגיות.

למרות ההחלטות של נשיאות המפלגה הזוטרה בכנסת אתמול, אין כמעט איש במפלגה הליבראלית שאינו מעוניין באיחוד מהיר ומלא עם תנועת החרות. ההחלטה להביא לפירוק סיעת הליכוד בכנסת, שצריכה עוד לקבל אישור של המרכז ושל מועצת הליבראלים, היא בבחינת אות אזהרה כלפי תנועת החרות, כדי תגבר נחישותם להביא לאיחוד המלא. גם הידיעות שנפוצו השבוע בדבר מזכיר כללי חדש לליבראלים בדמותו של אלוף (מיל') יהושע שגיא הם במסגרת הבלטת ניצני העצמאות.

מתברר שבתנועת החרות עשו בשבועות האחרונים מספר צעדים אחורה מהסכם האיחוד כפי שגיבשו השרים דוד לוי ומשה נסים. במסמך הידוע כ"מסמך לוי־נסים", נאמר כי הליבראלים יקבלו ייצוג של 36 אחוז במוסדות התנועה המשותפת.

כיום טוענים בחרות כי ייצוג בשיעור כזה הוא מוגזם ומפריז בכוחה האמיתי של המפלגה הליבראלית. השבוע הסמיכה חרות את השרים חיים קורפו ומשה ארנס לדון עם הליבראלים ולהגיע עימם להסכמה מחודשת. דוד לוי עצמו מרוגז על חבריו ומחרים את הישיבות שבהן דנים באיחוד, ואילו הליבראלים טוענים כי לא יקום ולא יהיה לדידם מסמך לוי־נסים הוא, מבחינתם, המחייב ולא יהיו בו שום שינויים: הם לא ייכנסו לכל מו"מ עם ועדות חדשות.

היטיב לתאר את מצב הדברים בליבראלים שר המדע והפיתוח גדעון פת: "אנו גמרנו עם המשחקים. פעם אחת נפלנו כבר בפח כשהאמנו ליצחק שמיר כי הסכם גח"ל יישאר במלואו, ולאחר מכן התברר כי לדבריו לא היתה כל תמיכה במציאות. יותר, כך לא נלך. לא ניתן לשנות את המסמך הקיים. לא נלך להצעות חדשות. לא נסכים להזיות. אנו מבינים שבקרב אנשי חרות קיימת כוונה מכוונת לדחות את תהליך האיחוד עימנו. פעם אמרו לנו חכו לוועידה בנובמבר, אחר כך חיכו לוועידה בינואר. לאחר מכן עברה ההכרעה לפברואר. ועכשיו מדברים על אוגוסט. מה קורה פה? הם חושבים שאנו לא יודעים כי לפתע יכולים להקדים את הבחירות ואז הוא מחיר ההצטרפות שלנו יירד לאפס. זה מה שרוצים בחרות. וזה מה שאנו לא ניתן. בחרות אולי שוכחים, כי ביצוע הסכם הרוטציה תלוי בנו, והכל עוד יכול לקרות אם עד אז לא יהיה איחוד אמיתי, מלא ומושלם, בין שתי התנועות" דברי פת.

ובינתיים, וללא כל קשר למשבר בין הליבראלים וחרות, קבוצת הפורשים במפלגה הליבראלית עושה את "ההכנות הסופיות" להקמתה של מפלגת המרכז. הם עדיין מבכיחים הכרזה רשמית בראשית ינואר והמגמול נועדו הרגלף. פלומין, ברמן, להט, כספי ואחרים וגיבשו את עקרונות מצע תנועתם החדשה. כוונת הקבוצה לקיים ועידת יסוד בעוד מספר חודשים ועד אז לצרף למסגרת פוליטית חדשה זו עוד כמה גופים כמו לי"ע, שינוי, ואולי גם תנועת "אומץ" של יגאל הורוביץ.

מה יאמר היועץ המשפטי?

בעקבות הצעת אי־האמון שהעלתה בכנסת אגודת ישראל, הפעילו השבוע עמיתיו של ראש הממשלה שמעון פרס במערך לחץ גדול להביא לסילוקה של האגודה מהקואליציה. בניגוד לשרי המערך האחרים סבר פרס כי נקיטת צעד שכזה, אל מול "גלי ההבנה" לאי־האמון בליכוד, תפגע בטווח הארוך במפלגת העבודה ותשאיר את אגודת ישראל בזרועות הליכוד לצמיתות.

פורום "שרינר" של מפלגת העבודה הקדיש השבוע לסוגיה זו שני דיונים שתוצאתם המעשית היתה פנייתו, שלשום בערב, של ראש הממשלה ליועץ המשפטי לממשלה לקבל חוות־דעת על מעמדה של אגודת ישראל. ואילו צעדים יש לנקוט כלפיה בעקבות הצעת אי־האמון. פרס פנה בשנה האחרונה מספר פעמים לקבל חוות־דעת שונות מהיועץ המשפטי. ברוב המקרים, קודם הפנייה עשו אנשיו של ראש הממשלה את הבדיקה המתבקשת ורק אם היה קיים סיכוי שחוות־הדעת יכולה לשרת את פרס, נשלחה הבקשה ליועץ המשפטי. יש להניח כי גם הפעם המקרה דומה.

בקרב שרי המערך היתה בסוף השבוע שביעות־רצון רבה מצעדו של פרס. אולם בליכוד, ובעיקר באגודת ישראל, זעמו על ראש הממשלה. שמיר טען כי פרס פנה ליועץ ללא התייעצות עמו כמתחייב בהסכם הקואליציוני. שמיר חזר על דעתו כי אין לפגוע באגודת ישראל וי"ש להבין את מצבה.

המחלוקת על שיטת הייצוג בעבודה

קומץ עסקנים, שהיו אחראים על מבצע הבחירה הישירה לוועדה המרכזת, במרכז מפלגת העבודה בסוף השבוע שעבר — חיכבו השבוע את ידיהם בסיפוק, בלשכתו של מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם.

סילוק הוועדה המסדרת מבניין מפלגת העבודה, היתה אחת המשימות הראשונות של עוזי ברעם, בהיכנסו לתפקידו כמזכ"ל לפני כשנה. הוא קיבל עידוד והמרצה רבה מצדו של יו"ר המפלגה, ראש הממשלה שמעון פרס. במפלגת העבודה טענו השבוע, כי הדרך המבוזרת שבה הצביע מרכז המפלגה למועמדיו לוועדה המרכזת, גררה את ההחלטה הגורלית השינוי בשיטה לקביעת מועמדי המפלגה לכנסת. ברעם טען השבוע כי עתה, לאחר הניסיון הראשון, אין ספק שמוסדות המפלגה יאמצו שיטה דומה לבחירת המועמדים לבחירות לכנסת.

עם בחירת חברי הוועדה המרכזת, פונה תשומת־הלב של מפלגת העבודה מן ההסתדרות להכנות לקראת ועידת המפלגה באפריל. בשבועיים האחרונים נשמעו טענות לארמעטות בקרב בכירים בעבודה, על דרך ההכנות לקראת הוועידה ועל אופי הניהול של מפקד החברים הארצי, המלווה בפרסומות גדולות. ח"כ אליהו שפייזר, מזכיר מחוז תל־אביב של המפלגה, טוען למשל כי דרך ניהולו וביצועו של המפקד פוגעת קשות בערים הגדולות, ובעיקר בתל־אביב. גביית הכספים האישית בערים, טוענים שפייזר ואחרים, מפלה ריכוזים עירוניים לעומת ריכוזים קיבוציים או משקיים, שהכספים נאספים בהם מראש ובמרוכז על־ידי הגיזבר. מספר המשלמים קובע את מספר המתפקדים, ולשיעור המתפקדים חלק ניכר בקביעת הייצוג בוועידה הקרובה.

המאבק האמיתי הנטוש בימים אלה, מתחת לפני השטח במפלגת העבודה, הוא על השיטה לקביעת הייצוג לצירי ועידת המפלגה. באמצע יולי השנה, החליטה לשכת המפלגה, בעקבות המלצתו של ברעם, כי דרך קביעת הייצוג תיקבע על־פי שיקלול בין בעלי זכות־הבחירה לבין תמיכת "אמת" לכנסת, להסתדרות ולרשויות המקומיות. החלטה עקרונית זו היתה אמורה להביא החלטות מעשיות, וועדת הבחירות המרכזית של המפלגה הוקלה בישיבתה אתמול לדון בנושא. עד היום, חלוקת הייצוג במוסדות המפלגה התבססה על מספר חברי המפלגה בכל סניף או מחוז, במרכיב דומיננטי. תחשיב זה עורר פעם בפעם ביקורת, למשל אותו ניתוח השוואתי שגילה כי ב־15 אחוז מכלל הישובים שבהם פעל סניף המפלגה, מספר התומכים ברשימת "אמת", היה נמוך ממספר החברים שהתפקדו.

ההצעה שהוגשה אתמול לדיון בוועדת הבחירות, קבעה כי הייצוג למוסדות המפלגה יחולק כך: 60 אחוז מהצירים על בסיס מספר בעלי זכות הבחירה; 20 אחוז על בסיס מספר הקולות ל"אמת" לכנסת; 10 אחוז על בסיס מספר הקולות ל"אמת" להסתדרות; ו־10 אחוזים על בסיס מספר הקולות למערך, בבחירות לרשויות המקומיות. גם להצעה זו מתנגדים לארמעטים, ובוועדת הבחירות צפויים בשבועות הקרובים ויכוחים לא קלים.

שוב מציעים לדחות את ועידת חרות

הסערה השבועית בתנועת החרות היתה הפעם סביב ההצעה שהועלתה לדחות את ועידת התנועה בחצי שנה ולקיימה לקראת הקיץ. אמש אמורה היתה מזכירות חרות להכריע בדבר, לאחר שוועדת הבחירות המרכזית לא הצליחה שלשום לקבל החלטה. לפי רות המלצת היושב־ראש, עו"ד אלחנן ונעצקי נועד לשיחה ארוכה עם מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר טרם שהעלה את הצעתו המפתיעה.

אין זה סוד ששמיר לא התלהב לקיים בתקופה הזאת את ועידת התנועה. במשך חודשים ארוכים ביקש שמיר לשמור על "שקט תעשייתי" בצמרת חרות, עד למועד הרוטציה וחזרתו לכס ראש הממשלה. לא במעט מתוך כוונה הוא נכנע לדרישות הסניפים ולקריאות שנשמעו במרכז התנועה לקיים את הוועידה עד סוף 1985. היתה זו רק שאלה של זמן שהוא או מישהו מאנשיו ימצא את העילה להביא לדחייה נוספת.

לעומת שמיר השרים דוד לוי ואריק שרון תובעים זימון מהיר ביותר של ועידת התנועה. חוקת חרות קובעת כי הוועידה חייבת להתכנס אחת לשנתיים ומזה שבע שנים היא לא כונסה. לוי ושרון טוענים כי הרכב המוסדות בחרות שנבחרו בעקבות הוועידה הקודמת אינם מייצגים את הלכי־הרוח הנוכחיים בתנועה ואת הרכב הכוחות במפלגה. הם מצפים שהוועידה עכשיו תביא לשינוי גדול במעמדם.

שמיר הקפיד שלא להכריז על רצונו להביא לדחיית הוועידה. אדרבה. בכל הזדמנות ובכל נאום הוא הירבה לדבר על חשיבות קיום הוועידה עכשיו. גם השבוע טען כי הוא מצדד בקיום הוועידה במועד שנקבע. אולם מספר עסקנים צעירים הקרובים לשמיר לחשו באוזני כל, כי לאחר שגילה שמיר נתחוורו על התגבשות הכוחות בסניפים על מצבות מצפיות בקרב צירי הוועידה, חשש מירידת כוחו ומאפשרות שיקרעו על מעמדו הציבורי לקיימה במועד אחר.

היה זה יו"ר ועדת הבחירות בחרות אלחנן ונעצקי שיזם בשבוע שעבר את הפגישה עם שמיר. הוא טען בפניו כי המערכת המפלגתית לא תהיה מסוגלת לעמוד בלוח הזמנים: נותרים רבים פועלים לשיבוש הוליכים לקראת הוועידה, וכדי שתצליח, יש לדחותה במספר חודשים. מסתבר כי שמיר נתן לוונעצקי להבין כי הוא תומך בדחיית הוועידה. מכאן ועד לכינוס ועדת הבחירות. הצעתו של היו"ר המהוסס שהתפתחה — היתה הדרך קצרה.

וכשולי הדברים האלה, בחרות התעוררה בימים אלה "הבעיה הגרוזינית". מתברר כי באגף הארגון בחרות, הנשלט על ידי ח"כ מיכה רייסר איש מחנהו של דוד לוי, מצויים כמה עשרות טפסי הרשמה לתנועה, שלא אושרו עדיין על ידי ועדת הבחירות ככשרים להשתתף בבחירות הפנימיות. הטענה היא כי אנשי לוי, ורייסר בראשם, טרחו לרשום בשנה האחרונה חברים חדשים רבים לתנועת החרות, כדי לקבל שיעור גבוה יותר בייצוג למוסדות. מישהו בדק ומצא, למשל, כי בסניף תנועת החרות בבני־תקוה נרשמו לתנועת החרות 550 חברים ממוצא גרוזיני אף שעיר זאת אינה ידועה כמקום של עולים מברית המועצות. תופעה דומה התרחשה בסניפי חרות האחרים כמו בלוד וברמלה.

המפד"ל: ולמרות הכל, ניצחון לד"ר בורג

במפד"ל אין מתפטרים כל־כך מהר מד"ר בורג, לפני כשבועיים, הוא הצליח לשכנע את ראשי ועדות השיקום של המפד"ל להסתפק בשני מכתבים אליהם, שיבטיחו את מועד פרישתו בעוד כחצי שנה.

בפשרה שהושגה, היה מעין ניצחון לד"ר בורג, שבשבועות האחרונים סירב בעקשנות להתקיף בידי יצחק יגר וישעיהו פריבוב, ראשי ועדות השיקום, מכתב התפטרות לראש הממשלה ובו הוא מודיע על התפטרותו מהממשלה. בורג טען כי מכתב כזה משפיל, וראשי ועדות השיקום טענו כי אינם נוטים עוד להאמין להבטחותיו. ואולם בורג עמד על שלו ולא הועילו אף איומי ההתפטרות של ראשי ועדות השיקום.

בעצות מתווכים לארמעטים, הסכימו לבסוף יגר ופריבוב כי בורג יכתוב את המכתב אליהם, אולם דרשו כי במכתב זה יודגש במפורש כי הוא ימשיך לכהן בתפקידו בממשלה רק עד כינוס ועידת המפד"ל, ואם הוועידה לא תתכנס עד התאריך הקובע, ואף אז הוא יתפטר מכהונתו לא יאוחר מ־30 ביוני. גם למכתב בנוסח זה התנגד בורג, אולם לבסוף נתרצה, תוך כדי התחכמות אופיינית לו. הוא כתב לראשי הוועדות שני מכתבים. באחד, הוא מודיע כי יכהן בממשלה רק עד לוועידה הארצית. ובמכתב השני כתב את החלק השני, בדבר פרישתו ב־30 ביוני. אולי קיווה בורג כי בכינוס הוועד הפועל אתמול יציגו ראשי ועדות השיקום רק את מכתבו הראשון, הוא שאב עידוד מכך שאת המכתב השני לא הביאו יגר ופריבוב לפרסום בעיתונות. אולם מתנגדי בורג בצמרת המפד"ל דרשו בתוקף כי גם החלק השני של ההבטחה יוקרא במהלך הכינוס.

במכתבו אל ראשי ועדות השיקום, הד"ר בורג "סגר חשבון" עם אלה שהתנגדו להמשך כהונתו. בין השאר כתב: "בתקופה האחרונה הייתי יעד למסע הכפשה, שיסוי, ופגיעה ללא הכחד. יש הרבה בלבי על התנגשות הללו ועל העומדים מאחוריה, אולם גמרתי אומר לנצור את לשוני". בסוף עבד בעומק עניין פרישתו, כתב "הריני מודיע בזה כי אכהן כשר בממשלה רק עד לוועידה הארצית של התנועה, שתתכנס לאחר המפקד והבחירות הפנימיות של התנועה. כמו כן הריני מודיע בזה כי לא אהיה מועמד בוועידה ובמוסדות שייבחרו בוועידה לכהן כשר בממשלה מטעם התנועה". כאמור, במכתב שלא פורסם כתב כי יפרוש לכל המאוחר ב־30 ביוני.

[illegible] של יגר ופריבוב למזכ"ל המפד"ל זבולון המר, בבקשה שלא יציג את מועמדותו של בורג בישיבת הוועד הפועל. במכתב ששלחו השניים שלשום ליו"ר הוועד הפועל, רפאל קרנקן, הדגישו השניים בין השאר: "כבר הבענו את עמדתנו, על דעת שתי הוועדות שבראשן אנו עומדים, כי אין מקום בשעה זו למינויים חדשים בהנהגת התנועה ובייצוגה בממשלה. זאת, בעיקר נוכח העובדה כי התנועה נמצאת בעיצומו של מפקד החברים, לקראת איחוד המחנה הדתי־לאומי וקיום בחירות פנימיות לוועידה הארצית".

בהסתדרות / יהודית וינקלר

מחיר הדמוקרטיה בוועדה המרכזת

ישראל קיסר וראשי מפלגת העבודה צובטים לעצמם את הלחיים להעלות סומק של התרגשות בעקבות ההצבעה במרכז המפלגה שבה נבחרו מועמדיה לוועדה המרכזת. ספק כדי להתבונן, ספק כדי לשכנע, כאילו מעשה־בהקדש הנושא במפגש את בשורת המפנה. בעתיד, אפשר שיכוננו בשיטה הזאת, את המועמדים לכנסת ולתפקידי ייצוג אחרים. ניתוח התוצאות מלמד כי לבד מעצם העובדה שעלה בידי המפלגה לקבוע הליך דמוקרטי לכאורה, שסייע לרענן במקצת את הגוף מוועדה המרכזת, יש לשיטה החדשה גם מגרעות.

במשך שנים, נאלצו חברי הוועדה המרכזת לעשות דרך ארוכה בין קבוצות לחץ, נאמנויות, קשרים ולבסוף בוועדה המסדרת, עד שנבחרו. אורחות הקרנבל שנדרה באולם הקונגרסים בגני התערוכה, העידה על שמחה אמיתית של מפלגה המתנערת מהמסורות האוליגרכיות, ענייניות. הוועדה המרכזת החדשה, כפי שהודינו לא אחת בטור זה, נותרה גדולה. גדולה לאין שיעור לעומת הגוף המצומצם שלו ייחל קיסר, ועדיין אין היא מייצגת בצורה נאותה את המרכיבים השונים בהסתדרות.

18 מבין 31 נציגי מפלגת העבודה בוועדה המרכזת נבחרו בבחירות חשאיות במרכז המפלגה, תוך שריון של שני מקומות לצעירים ושני מקומות לחברות. השריון העלה את אחוז הצעירים ועל כך באותם של ראשי ההסתדרות והמפלגה. כך מגיע לוועדה המרכזת מני ויצמן, מזכיר מועצת פועלי נס־ציונה שהחל את דרכו כעסקן הסתדרותי לפני שנים אחדות בתפקיד של רכז תרבות במועצת פועלי נס־ציונה. אין לי דבר נגד מני ויצמן, איני מכירה אותו כשם שרבים מבין חברי מרכז מפלגת העבודה אינם מכירים אותו. אולם כאשר מני ויצמן נמנה עם הוועדה המרכזת בעוד סדי קאופמן, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב נמצא בחוץ, מתעורר חשש לחולשה שיקול־דעת, כשם ללא מבין להלוסין בגוף הבא בעבודת האיגודים המקצועיים. לא עלה בידי יצחק גלעדי, מזכיר הסתדרות פועלי המתכת והאלקטרוניקה, האיגוד המקצועי המרכזי במגזר העסקי, לזכות בקולות הדרושים. אך לעומת זאת משה ולדמן, העומד בראש איגוד מקצועי קטנטן של מיקרוביולוגים, הבטיח את כהונתו השנייה. יודעי דבר במפלגה מסבירים כי, ולדמן פעיל בגופים מפלגתיים ונתמך על ידי המנגנון הוא בעצם המזכיר האחד היחיד המייצג את האקדמאים. המהנדסים וההנדסאים לא נמנו ברשימה, הטורים בראשותו של יצחק ולבר, לא התמודדו. הרופאים מאגירים מחוץ להסתדרות, תמיהה נוספת — יורם אוסקובין, המזכיר הארצי של ועד עובדי חברת החשמל נותר בחוץ, בעוד עמיתו לבלוק של הוועדים, שלמה אביטן מאיגוד הימאים, המייצג כמה מאות בלבד, הצליח להיבחר. אומרים — וזהו דמוקרטיה. אלא שאמירה זאת היא מוצא קל מדי. ההצבעה חזרה והוכיחה את הסכנה כי מרכז מפלגת העבודה איננו הפורום המתאים לבחור את נציגי המפלגה להסתדרות. משום שלמעלה מאלף איש במרכז אינם מודעים לחשיבותם של האיגודים, אינם מכירים מקרוב את העסקנים ואת תרומתם האמיתית לפעילות ההסתדרותית ושוקלים את המועמדים על פי אמות־מידה שאינן רלוונטיות לנושאים ההסתדרותיים. אמירה אדריאנוג, מזכירת הסתדרות עובדי הטקסטיל וההלבשה היתה ללהיט של הבחירות — תושבת קרית גת, שעלתה לוועדה המרכזת מן הנולים של מפעל טקסטיל, משכנעת בידי המצדדים בשיטה הנכונה לצדקתה. הם שוכחים לאזכר את השריון לחברות שאיפשר לאדריאנוג להגשים את חלומה, מבלי להפחית כהוא זה מתרומתה, תושייתה ומסירותה לתפקיד.

קיסר עצמו גילה השבוע בישיבת סיעת מפלגת העבודה אי שביעות רצונו מהעובדה שרק שלוש מהבכירים בוועדה המרכזת התגלעו בעוד שההחלפה במפ"ם הגיעה לשני שלישים. קיסר גילה כי היחסים עם מפ"ם עמדו על סף משבר חמור משום שהם תבעו לעצמם שבעה מקומות בוועדה המרכזת במקום השישה שהוקצבו להם. קיסר דחה נחרצות, ודרש שלא להוסיף את הנציג השביעי ואף איים להציג את הוועדה המרכזת החדשה בלעדיהם. נפתלי בן משה, מי שהיה עד כה הנציג הבכיר של מפ"ם בהסתדרות לא התמודד בבחירות הפנימיות על המקום. אך חוגים במפלגת העבודה טוענים כי ביקש לעקוף את ההתמודדות על ידי שילובו בוועדה המרכזת לאחר מעשה, ללא בחירות, במקום השביעי. תגובתו של בן משה: לדעתו אין להשלים עם ההחלטה של ישראל קיסר לשלול ממפ"ם את החבר השביעי המגיע לה לפי דין ולפי הסכם. הדברים שהתפרסמו בשמו של קיסר — כתב בן משה למזכ"ל מפ"ם א. גרנות — כאילו ניסתה מפ"ם, להבציע חבר שביעי ואיומו של קיסר להציג את הוועדה המרכזת ללא מפ"ם, היא התבטאות לא הוגנת ולא מכובדת כלפי מפ"ם. לאחר שקיסר לא הצליח לצמצם את מספר נציגי מפלגתו בוועדה המרכזת, הוא מגלה את תקיפותו כלפי מפ"ם. בן משה תובע כינוס דחוף של סיעת מפ"ם בוועד הפועל של ההסתדרות, כדי לדון במצב וכדי לקבל החלטות. לדעתו על מפ"ם להחרים את ישיבת הוועד הפועל שנקראה לאשר את הרכב הוועדה המרכזת וכן את ישיבות הוועדה המרכזת עד שלא יתוקן העוול שנעשה לה.

ושוב — בנק הפועלים?

החלטת היועץ המשפטי לממשלה לפתוח בחקירה על פעולות הקשורות בבנק הפועלים, לא היתה צריכה לכאורה להפתיע את ישראל קיסר ואת צמרת חברת העובדים. לפני שנה הגיע לידי ח"כ רן כהן מידע על הקמת חברות קש של הבנק, שבאמצעותן ניתנו הלוואות לסולל בונה ולתנועה הקיבוצית המאוחדת בהיקף של 100 מיליון דולר. ח"כ כהן נפגש לשיחה של כשלוש שעות עם קיסר וסיפר את הידוע לו. קיסר צלצל לגיורא גוית, יו"ר הנהלת בנק הפועלים וביקש לשוחח עם ח"כ כהן, להבהיר את הטעון הבהרה ולהשיב על שאלותיו. בינואר 1984 התקיימה הפגישה בין השניים. גוית טען אז כשם שהוא טוען עתה, כי כל פעולות הבנק חוקיות, כי בנק ישראל יודע עליהן ולא נעשתה כל חריגה מנוהלים הבנקאיים המקובלים על רוב הבנקים בארץ. רן כהן ביקש לקבל את ההבהרות בכתב. גוית הבטיח. חלף חודש, חלפו חודשיים ושלושה וההבהרות בוששו להגיע.

קיסר פנה למזכיר חברת העובדים, איש התק"ם דני רוזוליו. רוזוליו פנה לגוית. הלה חזר הבטיח. וכך בין טלפון לטלפון, בין שיחה לשיחה, חלפה לה שנה. עתה לאחר שנודע על החלטתו של פרופ' זמיר להורות על חקירה, חזר ושאל ח"כ כהן מה עשו המזכ"ל ומזכיר חברת העובדים. למרבה הפליאה עד כה מילאו השניים את פיהם מים. אם אמנם בדקו בשעתו את הנושא ובאו לכלל מסקנה כי אין בו ממש, חובתם להבהיר זאת. אם חקירתם העלתה חשדות לכאורה, חובתם להודיע על כך ועל הצעדים שנקטו. האייל המידע שבידי ח"כ כהן חופף רק בחלקו את המידע שהועבר על ידי ח"כ מרדכי וירשובסקי, ומתייחס בעיקר לפעילות סולל בונה בחוץ לארץ ולהעד כי התק"ם נהנה מהלוואות מטבע זר באמצעות חברות קש בחו"ל, מתעוררות שאלות מכביד ביותר לחלקם של ראשי ההסתדרות בבדיקת הנושא. אין לתמוה על כך שהבכירים בורחים מנושאים מהסוג הזה כשם שמשכו את ידם בפרשת לינסקי. יש לזכור כי בנק הפועלים אינו רק בנק של הפועלים אלא בנק השייך לחברי ההסתדרות. הם סקרנים בוודאי לדעת כיצד הוא גדל ולמי הוא מסייע בדרכים אלו. יש להניח כי מועצת המנהלים החדשה שנכנסה לכהונתה זה מקרוב, לא תתמהמה מעיסוק בעניין. גם אם תוצאות הבדיקה אינן מסיבות נחת לבכירי ההסתדרות וחברת העובדים.

פרישה מול פרישה

השבוע מסיים נתן אלמוזלינו את תפקידו כגזבר ההסתדרות לאחר שמונה שנים. אלמוזלינו, גזברם של שני מזכ"לים, זכה לברכות עם פרישתו מכל סיעות הוועד הפועל. בשנים הקשות של אינפלאציה משתוללת הוא הצליח לנווט את תקציב הוועד הפועל ולסיים את שנות התקציב ללא גרעון. איני יודעת כיצד עשה זאת, כיצד חזה כמעט במדויק את האינפלאציה השנתית וכיצד, על אף היותו איש פוליטי מובהק, שמר על יחסים הוגנים עם סיעות הימין והשמאל כאחד.

את מקומו כגזבר ההסתדרות יתפוש ארתור ישראלוביץ, הזוכה לשני כיבודים בו זמנית — גם גזבר וגם חבר הוועדה המרכזת. אלמוזלינו יוסיף לשמש ליד הוועדה המרכזת והמזכ"ל כשליח לנושאים מיוחדים ובהמה לירוחם משל "יעמוד בראש מכון שאותו טיפח — המכון היהודי־ערבי.

לעומת פרישתם ומעברם של הבכירים מתפקיד לתפקיד, מעמדה לעמדה, עומדת השבוע פרישתה של רות רבקין, מזכירת הוועד הפועל כעצם בגרונם של הבכירים. בישיבת הוועד הפועל אירעה בעניינה תקלה לא נעימה — נציג חד"ש, המודע ככל הנראה לתרגיל שנועד לפנות את מקומה לטובתו של ראש לשכת קיסר, ביקש לברך אותה עם פרישתה ולדבר בשבחה. קיסר הנבוך קטע את דבריו. אמר משהו על כך שפרישתה איננה עדיין עניין גמור וכו'. רות רבקין המשמשת באמונה שנים רבות בתפקידי מזכירות בוועד הפועל ובגופים ממשלתיים, מאז פרישת משה רינה כמזכירת הוועד הפועל, נתבקשה בגיל 63 לפרוש לגימלאות אף על פי שחוקת ההסתדרות מדברת על גיל פרישה 65 לנשים ולעובדי מוסדות ההסתדרות. רות רבקין עצמה נמנית עם אותם עובדים מצביעי לכת בוועד הפועל. בנאמנותם המקצועית והמפלגתית היא קריר לימים שבהם משאלות לב פרטיות היו מסניות. היא איננה מרעישה עולמות. איננה מבקשה התערבותם של כל מי ומי, אף על פי שקשריה ועברה מאפשרים לה זאת ללא קושי. בוועד הפועל משתדלים לגמור את הפרשה בשקט, אולי להתפשר איתה, להאריך את תפקידה לזמן מה, אך לפנות בהקדם את מקומה למיועד להחליפה — עסקן צעיר מעידות הסיעה, שהמזכ"ל מסמן אותו לעתודה.

עיריית תל-אביב - יפו

סנדלי דנוור יופעלו גם בויצמן, דיזנגוף, קפלן, ירמיהו וריינס.

עיריית תל-אביב מרחיבה בשלבים את השימוש ב"סנדלי דנוור" לכל עורקי התנועה הראשיים בהם החניה במקומות אסורים מעכבת את התנועה.

החל מה-1 בינואר יינעלו כל כלי הרכב שיחנו בניגוד לחוק גם ברחובות ויצמן, דיזנגוף, קפלן, ירמיהו וריינס.

זיכרו: גם ויצמן, דיזנגוף, קפלן, ירמיהו וריינס החל מה-1 בינואר.

חנו כחוק.

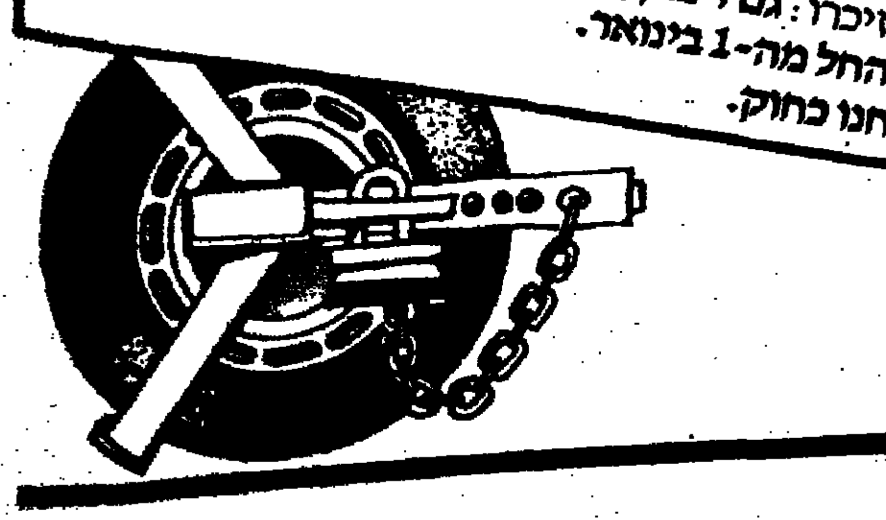

הארץ 27.12.85

מעבר להודו (ד')

הפיל הלבן והבעיה היהודית

איל־תעשייה היושב במעצר מעורר דאגה בקרב משפחות שצברו את הונן הודות לקשרים בחלונות הגבוהים * 6000 יהודי הודו אינם נוטלים חלק בחיים הציבוריים ואינם מופלים לרע: רובם עניים ככל שכניהם ההינדים. רבה האחרון של בומביי נאלץ לעזוב כי לא השכיל להבין שבהודו גם הדת היא עסק של תרזוקה

מאת רומן פריסטר

ילדים של בני־ישראל במאן, בחבל מהאראשטרה: חיים בצל האלים ההינדים (תצלום: רומן פריסטר)

הסוגיה של בריאת העולם מעסיקה את התיאולוגים ההינדים במשך שלושת אלפים שנה. האם נוצר היקום מיזוג בין האלים? ומי היו בני הזוג בהתייחדות הקוסמית? הייתכן שהאלים קרסו ליקום? השאלות רבות והמענה אין. פשוט בהרבה הוא סיפור ראשית המין האנושי. לא אבולוציה ולא אדם וחווה אלה האל ברהמה הוא אשר יצר את האדם הראשון וקרא לו מאנו. מאנו היה גם גבר וגם אשה. הוא הביא לעולם שלושה בנים ושתי־בנות ואמר להם: פרו ורבו. אך כשהתרבו הבריות על פני כדור הארץ רגזו האלים הרעים והחליטו להשמידם במבול. למזלם הבחין במתרחש אל־היצירה וישנו ויעץ למאנו לבנות סירה גדולה ולהעלות על סיפונה בני־אדם, זוגות־זוגות. מאנו שמע בעצת האל. וכשסערו המים לבש וישנו צורה של דג ענק, בלע את הסירה והקיא אותה על חוף־מבטחים, בפסגת ההימאליה.

קאפל מארה, יושב־ראש מועצת המנהלים של תשלובת־משי מהגדולות בהודו, העביר את הסיפור המיתולוגי לשורות שיר. הוא עמל על חיבור החרוזים לילה שלם ובבוקר התגאה ביצירתו לפני קציני היחידה המיוחדת של מס הכנסה שעצרוהו לחקירה. "רציתי להראות לכם כי אינני רק תעשיין: אני גם פייטן", אמר. הסיפור הודלף לעיתונות. חוקריו הבינו כי מדובר בתכסיס שמטרתו ליצור דעת־קהל אוהדת. ההודים אוהבים סיפורי־אלים ואת משלי הראמאיאנה, שהשר־מימי והאנושי משמשים בהם בערבוביה.

כל ממשלות הודו גרסו משטר כלכלי ריכוזי. הממשלה הלאימה את רוב התעשיות, מתעשיית הפלדה ועד לייצור הסארי, הלבוש המסורתי של האשה ההודית. אולם בשולי הכלכלה המבוקרת צמחו יזמים פרטיים שניצלו את קרבתם אל מוקדי השלטון. עתה עוקבים אלה אחר הון אלה בדאגה אחר חקירתו של קאפל מארה. יצרן המשי הסינתטי חשוד בניהול חשבונאות כפולה, בשיחוד פקידי ממשלה שסיפקו לו רשיונות־יבוא בניגוד לחוק, בהעברת הון להשקעות בחוץ־לארץ ללא אישורו של האוצר ובהשתמטות מתשלומי מס על רווחיו.

רבים היו האנשים שתמהו על המעצר וההאשמות, שהרי כל המעשים הללו היו מאז ומתמיד נוהל מקובל; כמעט חלק לא־נפרד מהמשק ההודי. הנה הדוגמה: במדינת אסאם, מדינה הודית השרויה במצוקה. הבחירות הקודמות לוו בפרעות שבהן נטבחו מאות מהגרים מוסלמים מבנגלדש השכנה. בדרום מזרח אסיה הכל יחסי. ומול העוני המחריד בבנגלדש אפילו אסאם הנחשלת נחשבת לגן־עדן עלי אדמות. ההינדים מבקשים לשמור את שערי גן־העדן הזה נעולים בפני זרים המתחרים על מקומות העבודה. השלטונות שלחו לאסאם מאה אלף שוטרים והגבילו את הכניסה לאזור הבחירות. כדי להגיע לגאוהאטי, בירת אסאם, צריך היה להצטייד ברשיון מיוחד מטעם מיניסטריון הפנים. סיפר לי הודי שהשיג רשיון כזה: "ידעתי שעלי לעבור חמישה מחסומים וכי חמישה פקידים ושוטרים יטפלו בבקשתי לפני שהיא תובא לחתימת המנהל. הנוהל המקובל הוא לתת לכל פקיד כחמש רופיות, ולמנהל המחלקה – עשרים רופיות. זה בסך הכל פחות מארבעה דולר. אך בגלל התורים הארוכים לאשנבי הפקידים התחכמתי ופניתי ישירות למנהל המחלקה כשבידי מתת של חמישים רופיות. המנהל הביט בי בפליאה, החזיר לי את הבקשה ואת שטר־הכסף ואמר באדיבות: "אני מצטער, אדוני, אבל עליך ללכת בצינורות המקובלים"."

הצינורות המקובלים בשלביו העליונים של הסולם בולעים סכומים אדירים לגמרי. במקרה של קאפל מארה מדובר בשוחד של מליון דולרים. אין איפוא לתמוה שבמועצות המנהלים של קונצרנים פרטיים נשאלים עתה הדירקטורים: האם החליט ראג'יב גנדי להקריב איל־הון אחד על מזבח הפופולריות שלו – או שמא נטרפה עליו דעתו והוא מבקש לשנות סדרי־עולם?

במרכז דלהי בולט בייחודו האדריכלי מקדש הינדי המכונה "מקדש בירלה". המוני מאמינים פוקדים את המקום ומבקשים ברכה מכוהני הקודש. תמורת תרומה קטנה מחלקים הכוהנים את הברכות ואת פרחי הלוטוס הלבנים המובאים מול. אולם בירלה אינו עוד אל באולימפוס האלים ההינדים כי אם שם של משפחת תעשיינים, החולשת על 175 חברות שמחזורן 2.765 מיליארדי דולרים בשנה. אבי השושלת וארבעת בניו עשו את הונם הראשון מייצוא אופיום לקיסרות הסינית וכבר בשנות השישים של המאה הקודמת השתייכו לחברה הגבוהה של הודו, לצד המהרג'ים והנאוואבים. שתי מלחמות העולם וחוזי אספקה לצבא הבריטי הגדילו את רכוש המשפחה. לאות הוקרה לאלים שהאירו להם פנים בנו בני בירלה מקדש מפואר. אך לצד האמונה בשמימי השכילו תמיד בני בירלה להיות בצד הפוליטי הנכון. לאחר ששיתפו פעולה עם הבריטים, סייעו לתנועת העצמאות של מהאטמה גנדי במאבק נגד הבריטים.

במיזוג לשמות יוקרתיים

גנדי נרצח ב־1948 על־ידי מתנקש הינדי בגן ביתו של ידידו האמיד גנשיאמדאס בירלה בכלכותה. אך ההשקעה במפלגתו היתה מהעסקים המשתלמים שלו. מאז עלתה מפלגת הקונגרס לשלטון יחד על החברות [illegible] מתפרסמים רמזים כי חלק מההון הזה מוצא את דרכו בחזרה לידי המיניסטרים והפקידים הבכירים בממשל. ריכוז כל הסמכויות הכלכליות בידי הממשלה יצר בהכרח משטר של שמור־לי־ואשמור־לך. בשנות השישים יזמו "ההודים הצעירים" במשרד האוצר חקירה מקיפה במטרה לחשוף את מקור עושרם של בני בירלה. בתחילת שנות השמונים חזרו על הניסיון פקידי המשרד למלחמה בשחיתות (יש גם דבר כזה). בשני המקרים ניתנה הוראה מגבוה לחדול מהחקירה. משפחת בירלה מעסיקה כחצי מיליון פועלים ובבעלותה מפעלי אלומיניום, דשנים, פוספטים, טקסטיל, מלט, כימיקלים, שטיחים ורכב כבד.

בכבישי הודו נעים רק שני סוגים של רכב פרטי: הילמן דגם 1956 וחיקוי של הפיאט מתחילת שנות השישים. למכוניות החדשות היוצאות מסדרי הייצור כשהן מיושנות כחצי יובל שנים יש שמות יוקרתיים כמו "אמבסאדור" ו"פרמייר". הכמיהה לשמות יוקרתיים גם היא מהמאפיינים של המציאות ההודית. מלון "אימפריאל" או "גראנד פאלאס" יתגלה כמעט תמיד כבית לינה של מינוס־שלושה־כוכבים, ומאחורי שלט גדול של "מפעלי מזון של האחים גופטה" יסתתר קיוסק המוכר מאכלים דמויי הפלפל שלנו.

במקביל ל"אמבסאדור" ול"פרמייר" מיוצרים בהודו רק שני סוגים של משאיות ואוטובוסים. בבלעדיות על ייצורם מתחלקים שווה בשווה הקונצרן של בירלה וקבוצת החברות של משפחת טאטא.

אבי שושלת טאטא עשה את הונו מאספקת כותנה לאנגליה. היה זה בימי מלחמת האזרחים בארצות־הברית, כשמפעלי הטקסטיל האנגליים רעבו לחומרי־גלם ומגדלי כותנה בהודו קפצו על המציאה. ביומני המשפחה נכתב בגאווה כי מפעל הטקסטיל הראשון שלה נחנך ב־1 בינואר 1877 ונקרא על שמה של המלכה ויקטוריה, שהוכתרה באותו יום לקיסרית הודו. בדיסקרטיות ראויה לשמה פסחו היומנים על כך שרווחי המפעל הושקעו בסחר באופיום, שתמורתו שילמו הסינים במטילי כסף.

היום ניצבים צאצאי המייסד, הנכדים, הנינים והחותנים בראש ענק תעשייתי שסיים את שנת הכספים 1984 במחזור של 2.6 מיליארדי דולרים "בלי לשלם רופיה אחת של מס", כפי שנתפרסם בספר על תעשייני הודו, פרי מחקרן של מרגרט הרדק האוסטרלית וגיטה פיראמאל ההודית (הוצאת סרי קונטינט פרס, וושינגטון 1985). המחברות יודעות לספר כי 81 אחוז ממניות הקונצרן מוחזקים בידי קרנות צדקה שייסדה המשפחה. קרנות כאלה פטורות מתשלום מסים. בבעלות בני המשפחה נותר בסך הכל 1.5 אחוז מכלל המניות. אך מבנה הקונצרן מבטיח להם את כל עמדות המפתח במועצות המנהלים וכתוצאה מכך גם את השליטה המלאה בפעילות הקונצרן.

גם מפעלי טאטא זקוקים לגיבוי מפלגתי. בני טאטא הימרו על מפלגת האופוזיציה – הג'אנאטה. את רוב ההטבות קיבלו בתקופה שבה היתה הג'אנאטה בשלטון. מפלגת הקונגרס לא העזה לבטלן. אחד מבכירי הפוליטיקאים של ג'אנאטה, מי שהיה שגריר הודו בארה"ב ארדשיר פאלקיוואלה, מקבל עדיין את שכרו ממפעלי טאטא לייצור קרונות רכבת ומשאיות. "פאלקיוואלה הוא אדם שברור כי יהיה לצדך", רומזות מחברות הספר.

סיפורן המתומצת של שתי המשפחות הללו בא להמחיש את המציאות המוזרה שבה צמחו מוקדי כוח פיננסי פרטיים במדינה, שמיום היווסדה גרסה כלכלה ממלכתית־סוציאליסטית. במסגרת זו כדאי להזכיר את משפחת באג'אג', שאחד מבניה, ראמקרישנה באג'אג', נמנה עם הפמליה של מהאטמה גנדי ועם החוג הפוליטי הפנימי של נהרו. בשם עידוד התעשייה המקומית פעלו הבאג'אג'ים נגד יבוא כלי־רכב דו־גלגליים, אמצעי התחבורה העממי הנפוץ של הודו. מיותר לציין כי מפעלי באג'אג' הם עד עצם היום הזה היצרנים הבלעדיים של אופניים, אופנועים וריקשות ממונעות.

סיפורה של משפחת קירלוסקאר דומה לקודמיו. כשהיה סירובאלור קירלוסקאר שר המסחר ושר האוצר בממשלות נהרו, נמנה עם התומכים הנלהבים של המבצע לתכנון המשפחה. היום מייצרים מפעלי קירלוסקאר – לצד תרופות, כימיקלים וטקסטיל – גם 225 מיליון קונדומים בשנה. המחזור השנתי שלהם מסתכם ב־85 מיליוני דולרים.

צינה מופגנת לישראל

קודמיו של ראג'יב גנדי בראשות הממשלה ראו בשלטון מרכזי חזק את הדרך היחידה להוליך את הודו מתוהו לתהו. הדברים היו נכונים בחלקם ויד־ידבר מעלים על נס את ההתקדמות העצומה שהיתה במדינה בעשרים השנים האחרונות. אך למרות ההתקדמות הזאת לא יצאה עדיין תת־היבשת מפיגור של מאות שנים. המפעלים הממלכתיים האדירים נתגלו במקרים רבים כפיל לבן. הממשלה מחזיקה ב־96 אחוז ממטעי התה, מוצרי־ייצוא מהחשובים ביותר. אך התפוקה במטעים הפרטיים גבוהה כפליים. בנקים גדולים שהולאמו הסתבכו בעסקות מפוקפקות, קריסת הפלדה סובלות מקשיי נזילות, מנהלים "מטעם" לא הוכיחו את יכולתם ותעשיות רבות שקועות בהפסדים לעתים מחמת מחדלי ניהול. ראג'יב גנדי עשה את אשר לא העזו לעשות אמו וסבו: בתוכנית החומש 1985–1990 תוכנה הקדימה לפיתוחו של המגזר הפרטי. משקיפים בלתי־תלויים סבורים כי חקירתו של איל תעשיית המשי קאפל מארה מהווה מבוא ליישום התוכנית המהפכנית. שהרי גנדי הצעיר הבטיח לבוחריו "שטח נקי מפרוטקציוניזם ומשחיתות".

גם בתחום מדיניות־החוץ מורגשת תפנית. הודו אינה יכולה להרשות לעצמה צינון היחסים עם ברית־המועצות המספקת לה 80 אחוז מהציוד הצבאי בתנאי אשראי נוחים. היא קונה ממנה את סוגי התה הירודים שאי־אפשר לשווקם למערב. עם זאת נושא ראג'יב גנדי את עיניו להידוק הקשרים עם אמריקה. את המתקפה על דעת הקהל בארצות־הברית תכננה הממשלה בהודו בקפדנות ובתחכום רב. השבועון "טיים" כתב בגיליונו המוקדש לראש השנה האזרחי כי "תערוכות התרבות ההודית המוצגות עתה ברחבי ארה"ב והזוכות לתהודה עצומה אינן אלא סוס טרויאני של המדיניות ההודית".

ישראל אינה מהמדינות החביבות על ממשלת הודו. ראג'יב דואג יותר מקודמיו להפגין את הצינה הפוליטית השוררת בין דלהי לירושלים. ישראלים המבקשים אשרות־כניסה להודו נתקלים בקשיים גדולים מבעבר. סגן־הקונסול הישראלי היושב בבומביי חש בהתקררות היחסים האישיים שפיתח בעמל רב עם פקידי הממשל. עם זאת אין מפריעים לו להדפיס חוברת הסברה על ישראל המופצת ב־30 אלף עותקים ובית הקונסוליה מסומן על מפת העיר המחולקת לתיירים. למשרד הסוכנות היהודית ברחוב מהאטמה גנדי, ברובע היוקרה של בומביי, אין שלט בשער הבניין. אך כל שנה מוצאים את הדרך לשם כמאה יהודים המבקשים לעלות לארץ. כולם בני ישראל.

רובם המכריע של 6000 היהודים החיים עדיין בהודו הם בני־ישראל. בחיצוניותם אין הם נבדלים מן ההודים שבקרבתם הם חיים. עיסוקם בגידול אורז, במלאכות זעירות ובמסחר זעיר; מצבם הכלכלי אינו טוב משל הודים אחרים. מושגי היהדות שלהם מבולבלים למדי. כאשר ביקר הרב מנחם הכהן אצל משפחה של בני ישראל בכפר שבחבל מהאראשטרה נשקה לרגליו אשה כפרייה והתחננה לפניו שלא יטול ממנה את בנה הבכור בן ה־11. היא התייחסה מילולית לעניין פדיון הבן וסברה שבלי טקס הפדיון שייך הילד לכהן. כאשר ביקש הרב הכהן חפץ כלשהו עשוי כסף כדי לקיים את הטקס כדרישתו, הביאה האשה צלב.

כמאתיים מהגרים ובני מהגרים יהודיים מאיראן ומעיראק שייכים לשכבה האמידה של הודו. "בעבר נשמרה הפרדה מוחלטת בין שתי הקבוצות: לבני ישראל לא היתה זכות כניסה לבתי הכנסת שלנו והם לא הורשו לבקר במועדון היהודי של בומביי. עתה, כשאנו "מתמעטים והולכים" נעשו בני־ישראל שווי־זכויות. רק בתחום היחסים האישיים אנחנו נוהגים עדיין ליהודים לבנים והם לשחורים". כך מספר משה סלטון, בן מהגרים מבגדד. סלטון בן ה־80, סוחר בגמלאות ומנהל פעיל של קרן יעקב ששון הממנת בתי חולים ומוסדות חינוך ברחבי הודו וגם את הספריה האוניברסיטאית של בומביי, נחשב לנציגה הרשמי של הקהילה היהודית. אולם לאמיתו של דבר אין בהודו קהילה מאורגנת. בבתי הספר המנוהלים על־ידי קרן ששון לומדים ילדים הינדים ומוסלמים. אין בהודו רב ואין שוחט. "את רבה האחרון של בומביי גירשנו בחזרה לאנגליה", מספר משה סלטון, "הוא היה רב אורתודוכסי ומחמיר שלא הבין כי אצלנו גם הדת היא עסק של תרזוקה".

כתבה אחרונה בסדרה

בזכות המפגש

"אנחנו יכולים לשנוא זה את זה ולהילחם זה בזה לנצח. למדתי להעדיף שנדבר זה אל זה ונסכים לחיות יחד, אתם בארצכם, אנחנו בארצנו"

מאת מונה תאמזה

המחברת היא עיתונאית פלסטינאית, העובדת בוואשינגטון ובימים אלה מבקרת בישראל. היא ילידת ירושלים. אבי־סבה חסן שוקרי היה ראש עיריית חיפה בשנים 1907 עד 1940 – ואחיו אסעד שוקרי הוא סבו של ראש ממשלת ירדן זייד ריפאעי.

היה זה באוקטובר כאשר החלטתי לכתוב את הסיפור האישי הבא. אותו חודש עצמו שבו הפציצו מטוסי קרב ישראליים את מטה אש"ף בתוניס, ושבו חטפו פלשתינאים את האוניה האיטלקית "אקילה לאורו". הדילמה שעמדתי מולה היתה מורכבת ובעייתית מבחינה רגשית. כיצד אכתוב על מעלות "הדו־קיום" הפלשתינאי־ישראלי לנוכח התקפות האחרונות הללו על עצם רעיון השלום? ההחלטה לכתוב את סיפורי, בעיקר עכשיו, לא היתה קלה. אך אני משוכנעת שאנו נמצאים בנקודה שנודעת בה חשיבות מכרעת לדיבורים על "דו־קיום". אם נאפשר לתקיפות כמו זו בתוניס ולחטיפות כמו זו של "אקילה לאורו" להניענו לוותר על מציאת פתרון, מה יקרה לאפשרות השלום ולאלה השואפים להיאבק על השגתו?

אני פלשתינאית שנולדה בירושלים ב־1959. עברנו לרבת עמון ב־1964 ומאז נשללה ממני הזכות לחזור לעיר היחידה שאני אוהבת באמת. נולדתי לאב מוסלמי, פלשתינאי־למחצה לבנוני־למחצה, ולאם נוצריה, פלשתינאית־למחצה לבנונית־למחצה. סבו של אבי, חסן שוקרי, היה ראש עיריית חיפה מ־1907 עד 1940. סבה של אמי, ג'אריס אבו דאייה, היה ראש עיריה ואחר כך מוכתר של בית ג'אלה מהשנים האחרונות של המאה הקודמת עד השנים המוקדמות של המאה הזאת. אבי, פלשתינאי לאומי מתמיד, היה חבר באש"ף עד תחילת שנות ה־70 ונחבש בכלא בירדן על פעילויותיו הפוליטיות. הוא מת מהתקף־לב ברבת עמון בשנה שעברה.

השגריר לא חייך

כאשר הגעתי לארה"ב ב־1978 בגיל 18 ללמוד בקולג', כל דבר שבי היה פלשתינאי, והוא עדיין כזה. בקמפוס הייתי פעילה בבחינה פוליטית. נשאתי נאומים, פירסמתי מאמרים ורואיינתי בעיתונים מקומיים, וניסיתי כמיטב יכולתי להאיר את עיני האמריקאים לגבי הגולה הפלשתינית. הדגל הפלשתיני היה רמז. סימן־ההיכר שלי היה האוויר שנשמתי ו"פלשתין" היתה המלה היחידה שיכולתי להגות בגאווה. מכיוון שאיני יכולה במסגרת זו להיכנס לפרטים רבים מדי על חיי, עלי לקצר ולומר שבמשך כל חיי "הלאומיים" ו"הפטריוטיים". מעולם לא שקלתי אופציה חשובה אחת לפתרון הסכסוך בינינו – להיפגש עם ישראלים, וכפי שאומרים באמריקה, לריב ולהתווכח איתם ולהגיע איתם לאן שהוא.

עלינו להבין את המציאות האישית שלי כפלשתינאית, כדי להבין מדוע מעולם לא שקלתי פגישות עם ישראלים. גדלתי כשאני שונאת את הישראלים בכל הלהט שהיה בי. שינאתי לא נבעה מהיותי "שונאת יהודים" או "אנטישמית". אלא מהעובדה שהייתי בת אנוש שנולדה בירושלים, ומולדתי נשללה ממני בידי "היהודים". עובדה שמעולם לא יכולתי להשלים איתה. משום כך היתה שינאתי גדולה מכדי שאחשוב באורח רציונלי כי יש מן התבונה בפגישות עם ישראלים. ועם זאת, הפתרון החשוב ביותר לסכסוך בינינו הוא, שנשב יחד ונפשט בדבר, קודם על בסיס פרטי, לאחר מכן ליד שולחן הדיונים.

האם פגשתי ישראלים? התשובה המובנת מאליה היא כן. פגשתי רק כמה, ולהפתעתי הרבה חיבבתי את כולם מלבד אחד, שגרירה של ישראל בוואשינגטון, מאיר רוזן. פגשתי את רוזן בקבלת פנים שנערכה בוואשינגטון באוקטובר 1984 לכבודו של השגריר המצרי היוצא, אשראף גורבאל. הוצגתי בפני רוזן על ידי ידיד יהודי, שהסכים איתי שזוהי הזדמנות מתאימה לעריכת היכרות זו. ניגשתי לרוזן בחיוך רחב, הושטתי את ידי ואמרתי "אדוני השגריר, נחמד לפגוש אותך. שמי הוא מונה תאמזה, ואני מבינה שאתה מארצי". במקום להשיב בחיוך ולהתייחס לדברי בקור־רוח, משך רוזן את ידו וסירב לומר לי מלה. כך למדתי לדעת שהשגריר רוזן אינו האדם הנעים ביותר בוואשינגטון. לפני כמה שנים אני הייתי זו המסרבת ללחוץ את ידו של רוזן. ובכן מדוע עשיתי זאת? משום שחשבתי אולי. רק אולי, שבאה העת לחייך ולגלות פחות אנטגוניזם. עד היום אני מחייכת מקרב לב כל אימת שאני מספרת את הסיפור הזה.

רוזן באמת היה הישראלי המאכזב היחיד שפגשתי. אני מכירה ישראלים אחרים שאותם אני באמת מחבבת. כמה מהם אני רואה כידידים אישיים. תכונה להזמין אותם לביתי כל רגע. הבנתי שהישראלים שותפים לנוהג הערבי לכבות את הסיגריות בצלחות הארוחה, במקום במאפרות. סימן קטן למה שיש לנו במשותף. למעשה, אני עדיין מופתעת מהעובדה שאני מקדמת בברכה אותן "מפלצות" שבשנים קודמות השקעתי מרץ כה רב לשנואן. מה גם שנהגתי לחשוב כי ישראלים ויהודים הם "יצורים מהמאדים". בעלי־פנים ירוקות וקרניים על ראשיהם.

לפחות כך חשבתי עד שנסעתי למיניאפוליס שבמינסוטה ביוני 1984, כדי להשתתף בחתונה יהודית. היתה זו הפעם הראשונה בחיי שהייתי בחדר שהיו בו יותר מיהודי אחד, ובעצם אני הייתי הערביה היחידה. האמינו לי. כמעט יצאתי מדעתי מרוב פחד. לא ידעתי מה אנשים אלה יחשבו עלי. הייתי משוכנעת שכאשר יגלו שאני פלשתינאית, הם יבריחו אותי לעזוב. ביושר גמור אני אומרת לכם, שעברתי הלם תרבותי בחתונה זו. כולם נהגו כפי שבני עמי היו נוהגים באירוע משמח כזה. הם דיברו, חייכו, אכלו ולהפתעתי הרבה נהגו בצורה מאוד אנושית. לא יכולתי לתפוס ש"האויב", ששנאתי בלהט במשך זמן כה רב, היה אנושי בדיוק כמוני. מדהים עד כמה כל אחד מאיתנו העביד את הצד השני בסטנות של הדה־הומאניזציה. מדהים לחלוטין!

לא עוד סטריאוטיפים

עלי להזכיר סיפור משעשע אך משמעותי שהתרחש באותה חתונה יהודית שנכחתי בה. במהלך קבלת הפנים שערכה המשפחה לפני טקס הנישואין ניגשה אלי אישה יהודיה קשישה ושאלה מהיכן אני. "ירושלים", השבתי. פניה אורו. היא חייכה ואמרה "הו, את ישראלית". חייכתי בתגובה ואמרתי "לא, אני פלשתינאית". האישה נראתה מאוד מבולבלת וטענה "אבל את אומרת שאת מירושלים, אז את צריכה להיות ישראלית". חייכתי חיוך עוד רחב יותר ועניתי בעדינות: "כן, אני מירושלים. אבל ערביה, לא ישראלית". האישה המסכנה נראתה מבולבלת עוד יותר, כך שהוספתי במהירות "אני מהצד השני". בבת אחת הסמיקו פניה. היא החלה לצעוק, אמרה "הו" ממושך והתרחקה.

ניכר שהיתה מאוד־מאוד נבוכה ומזועזעת. כאשר נתקלתי בה למחרת היום, הבחנתי שעטרה מגן דוד ענקי מסביב לצווארה. ניסיתי להיות ידידותית ואמרתי לה שהמחרוזת שלה מוצאת חן בעיני. היא הביטה בי, אמרה תודה רבה ובמהירות הוסיפה "ובכן, את חושבת שיהיה שלום בישראל?" היה זה ברור שהאישה המסכנה לא פגשה מעולם ערבי "חי". בשר ודם. היא הגיבה כלפי כפי שהגיבה מכיוון שלא הסתגלתי אף באחת מהתדמיות הסטריאוטיפיות של פלשתינאים שראתה בעיני רוחה. היא חשבה שפלשתינאי תמיד מחזיק תת־מקלע, על פניו מסיכה ובעיניו מבט האומר "אני טרוריסט". אך היות והייתי לבושה כמוה, דיברתי אנגלית נוספת והגהתי כמו כל אחד אחר בחדר, היא נבוכה והסטריאוטיפים שלה נופצו לחלוטין. כמו אלה שלי.

הנוכחות בחתונה זו היתה בהחלט נקודת קרש־הקפיצה לשינוי בתפיסתי על הסכסוך הפלשתינאי־ישראלי. אני מאמינה שהיתה זו הפעם הראשונה בחיי שקיבלתי את העובדה, כי היהודים נמצאים בישראל כדי להישאר בה וכי אפשרי בעבורנו להיות יחד בשלום. הילך המחשבה שלי השתנה. ובפעם הראשונה בחיי הייתי נכונה לשבת פנים אל פנים עם ישראלי ולדבר על הבעיות הרגשיות שחצצו בינינו באורח דרמטי במשך זמן כה רב.

ההשלכות של פגישותי עם יהודים ישראלים וחיבתי להם, הן עצומות בבחינתי. אני פלשתינאית לאומית באה מאוד. שמעולם לא סלחה לישראל על שלילת האופציה להיות בירושלים. לפני כמה שנים הייתי רואה בפגישה עם ישראלי, שלא לדבר על יחס חיבה אליו, אקט בגידה עליה. כיום אני תופסת שתהליך שלילת העצמיות והאישיות של אנשים הנמנים עם "האויב", הוא מנגנון נפוץ שבאמצעותו אדם מתנתק מהמציאות הרבה יותר, היכולה לנגע ולהתקנות באמצעות מגע אנושי. אולי לכן יש אנשים בממשלת ישראל הבוכים להעביר חוק שיגדיר כבלתי־לגאליות פגישות בין ישראלים לאנשים באש"ף.

התיידדויות עם יהודים וישראלים פתחה בפני דלתות רבות ואפשרויות רבות. אני משוכנעת עכשיו, כי יש להתחלק בארץ שאנו מכנים פלשתין ואתם מכנים ישראל. וכי אפשרי לישראלים ולפלשתינאים להיות יחדיו. אני יכולה בקלות לראות את ידידי הישראלים ואותי עצמי גרים דלת ליד דלת. אבל בני עמינו יצטרכו להאמין באפשרות זו, ולהבין אותה, בטרם תתאפשר להוציאה לפועל.

איננו יכולים להתחלף ולהחליף כל אחד בתורו את האחר לים – או להפציץ זה את זה – כבן בטווח הארוך לא יהיה לכך קץ. ההיכרות עם ישראלים איפשרה לי להאמין שניתן להגיע לפתרון. ידידי הישראלים ואני מקבלים זה את זכויותיו של האחר ויכולים, ככל הנראה, לשאת ולתת על הסדר. אם אנשים רבים יותר כמותנו יעשו זאת, נוכל להגיע להבנה. לשנינו זכויות שיש לממשן. ואני מאמינה שיד ביד נוכל למצוא דרך להגשים אותן.

אנחנו הפלשתינאים – אלה בגדה ובעזה, כמו אותם מליונים החיים בחו"ל או במחנות פליטים – זקוקים למולדת כשם שאתם הישראלים זקוקים לה. ובדיוק כשם שאתם הישראלים חשתם ודעתם שמולדתכם חייבת להיות בארץ הקודש, כך גם לגבינו הפלשתינאים. כמובן, אנחנו יכולים לשנוא זה את זה ולהילחם זה בזה לנצח. למדתי להעדיף שנדבר זה אל זה ונסכים לחיות יחד, אתם בארצכם, אנחנו בארצנו.

מה שהציבור לא היה יודע

הצעת החוק שמציע שר המשפטים בדבר איסור פרסום שמות חשודים עלולה לפגוע בעבודת המשטרה * פרסום באמצעי התקשורת מביא לתחנות המשטרה מתלוננים נוספים * העובדה שלא הוגש כתב אישום נגד חשוד פלוני אינה אומרת שלא נמצא פגם בהתנהגותו

מאת צבי הראל

בתום שיחה ארוכה שניהל לפני חודשים אחדים סוחר עתיקות מנוסה עם אהובה (אליגור) גזית, מנהלה של מלון "פאלאס" תל־אביב, עשתה עליו האשה רושם טוב. גזית שכרה סוויטה יקרה במלון, הציגה את עצמה כבעלת גלריה "ליאן". סוחר העתיקות לא שכח אותה שנים רבות: גזית הונתה אותו והוציאה ממנו במרמה שני אגרטלים ששוויים עשרת אלפים דולר.

סדרה נוספת של מעשי הונאה של גזית נקטעה בזכות מעצרה והבאתה להארכת מעצר בבית משפט השלום בתל־אביב. חוקרי מיפלג ההונאה של משטרת מחוז תל־אביב, שערכו בדיקה במאגר המידע שלהם, גילו כי מדובר בנוכלת שלפני 15 שנה הפילה ברשתה קורבנות אחרים.

חוקרי מרמה סבורים בדרך כלל כי חשיפתו של נוכל במקרה אחד עשויה להביא אחריו לתחנות המשטרה מתלוננים נוספים. התגובות שבאו בעקבות הארכת מעצרה של גזית הפתיעו גם את האופטימיסטים שבחוקרים: בעקבות פרסום שמה ותמונתה באמצעי־התקשורת, הגיעו למיפלג ההונאה תשעה מתלוננים נוספים. הם סיפרו, כי קראו בעיתון את סיפור המרמה ומצאו בו את עצמם. לנוכח התלונות הרבות נגדה הגיעה גזית למסקנה כי אפסו סיכוייה להצליח במשפט. היא הודתה ונשלחה לרצות ארבע שנות מאסר בפועל.

המקרה של אהובה גזית הוא מקרה אופייני של התעבות תיק משטרה כתוצאה מפרסום שמו של חשוד בשעה שהמשטרה מבקשת להאריך את מעצרו בבית המשפט. ברשימה ארוכה זו נכלל גם העיתונאי לשעבר עמנואל דודאי. ניסיון העבר של המשטרה מלמד כי במיוחד במעשי מרמה מתרבות התלונות נגד נוכלים כתוצאה מהפרסום באמצעי התקשורת.

הצעת החוק האחרונה שמגבש שר המשפטים משה נסים, בדבר איסור פרסום שמות חשודים אלא אם הוגש נגדם כתב אישום (או, על פי גרסה אחרת – איסור הפרסום עד הבאה בפני שופט לשם הארכת מעצר או שיחרור בערבות), עלולה לפגוע לא רק בחופש העיתונות ובזכות הציבור לדעת אלא גם בעבודת המשטרה.

המקרה של אהובה גזית ושל נוכלים אחרים הוא רק צד אחד המצדיק את פרסום שמותיהם של חשודים. יש מקרים רבים שהפרקליטות מחליטה שלא להגיש כתבי אישום, ומתברר שבמעשיהם של החשודים היה טעם לפגם ואף למעלה מזה. המקרה של יעקב (ג'קי) פומס, שהיה מנהל שדה התעופה באילת, ממחיש זאת.

לפני שנה הובא פומס לבית משפט השלום בתל־אביב כחשוד בעבירה של מרמה והפרת אמונים. מעצרו הוארך על־ידי שופט בעשרה ימים. פומס היה אחראי בתוקף תפקידו גם לצד הבטיחותי של שדה התעופה ובמקביל נכנס לשותפות במלון "ארזונית", המלון בן שמונה הקומות הסמוך לשדה התעופה של אילת. המלון נבנה בין השנים 1980 ל־1983, ולשם כך הופסקו אז, למשך פרקי זמן מסוימים, טיסות לילה של מטוסי סילון שנחיתתם מחייבת אמצעי בטיחות חמורים יותר. פרקליט מחוז הדרום, עו"ד יעקב קרטסר, החליט שלא להגיש כתב אישום נגד פומס, אך אמר כי התנהגותו של פומס בפרשה זו היתה פסולה. ברשות שדות התעופה ראו בחומרה את מעשיו של פומס. והוא נאלץ להתפטר. הצעת החוק בדבר איסור פרסום שמות חשודים היתה מונעת מן הציבור לדעת על המעשה הפסול של פומס, שהרי לא הוגש נגדו כתב אישום.

המקרה של פומס, שבו התביעה אינה מצטרפת לעמדת המשטרה, אינו היחיד. בין המלצות המשטרה לבין עמדת התביעה נוצר לפעמים פער לא קטן. במקרים כאלה סבורה התביעה שאין מקום להגיש כתב אישום, אף כי ברור לה שבהתנהגותו של החשוד היה טעם לפגם. יש לכך דוגמאות לא מעטות.

א. ראש עיריית חיפה אריה גוראל

בראשית השנה החליט הפרופ' יצחק זמיר שלא להעמידו לדין לאחר שהתברר, כי הוציא שלא כדין כ־40 אלף דולרים מקופת העירייה לצורך מערכת הבחירות של המערך והוצאת החוברת "דברים חיים בחיפה". נגד גוראל נפתחה חקירה משטרתית והחוקר המטפל בתיק המליץ להעמידו לדין. זמיר החליט שלא להעמיד את גוראל לדין מפני שפרסומים כאלה היו מקובלים ברשויות מקומיות נוספות.

ב. מי שהיה ראש עיריית ראשון־לציון, חנניה גיבשטיין

גם במקרה הזה לא הצטרף היועץ המשפטי לממשלה להמלצת החוקר שטיפל בתיק והמליץ להעמיד את גיבשטיין לדין, לאחר שהתברר כי קיבל, הוא ומשפחתו, כרטיסי כניסה חינם למועדון ספורט מקומי במשך שנים. הפרופ' זמיר החליט שלא להעמידו לדין לפי חוק שירות הציבור (מתנות), מפני שהחוק זה היה אז חוק חדש ולא היה ידוע די צורכו. בעקבות מקרה זה, לפני שנתיים וחצי, הוציא הפרופ' זמיר הנחיות.

ג. ראש עיריית ראשון־לציון מאיר ניצן

לפני כחצי שנה העבירה המשטרה לפרקליטות חומר חקירה נגדו. המשטרה לא הביעה עמדה בתיק זה. מדובר בנסיעה של ניצן ורעייתו לגרמניה, שמומנה על חשבון קופת הציבור. כולל הוצאות אש"ל בסך 67 דולרים ביום. החקירה המשטרתית החלה לאחר שנמתחה ביקורת חריפה על ניצן במשרד הפנים (הפרקליטות טרם הכריעה בעניין).

ד. ניצב אברהם תורגמן

היועץ המשפטי לממשלה המליץ להעמידו לדין משמעתי. בעקבות החקירה נגדו פרש תורגמן מהמשטרה.

ה. חבר הכנסת בנימין שליטא

היועץ המשפטי לממשלה לא הצטרף לעמדת הפרקליטות שהמליצה להעמידו לדין. פגם בהתנהגותו של שליטא התגלה בכספר אפיקי חקירה. פרופ' זמיר בעצמו הורה לשליטא להחזיר את כספי ההלוואה שלווה במשרד השיכון.

גם לפי הצעת החוק הזאת לא היה ניתן לדווח על חקירת המקרים המתוארים כאן מפני שאנשים אלה לא הובאו מעולם לפני שופט לשם הארכת מעצר או שיחרור בערבות.

יש צד חיובי נוסף לפרסום שמות החשודים: תיק "תקוע" בפרקליטות שמרוכזת עליו תשומת לב באמצעי התקשורת, תוך הצגת השיקולים הציבוריים, קרוב לוודאי שהפרקליטות תטפל בו ביתר זריזות. לדוגמה: התיק נגד היו"ר לשעבר של ועד מושב פורת, יעקב אנגלנדר. שנעצר בפקודת שופט שלום בתל־אביב בנובמבר 1982. במשך שנתיים היה תיק החקירה "תקוע" בפרקליטות. לפני כחצי שנה, ימים אחדים לאחר הפרסום באמצעי התקשורת, החלה פרקליטות המדינה לטפל בתיק. אם תתקבל הצעת החוק של נסים, לא יהיה אפשר לפרסם כי התיק נגד אנגלנדר "תקוע" בפרקליטות. פרסום בלי שם של החשוד עלול להחשיד קבוצה גדולה של ראשי ועדי מושבים.

חנניה גיבשטיין

אריה גוראל

אברהם תורגמן

מאיר ניצן

עיתונות במצור החוקים

מי שעוקב בשנים האחרונות אחרי החקיקה הנוגעת לחופש העיתונות בישראל שם לב שמדי כמה שנים נחקק חוק זה או אחר המצר את צעדיה של העיתונות. תחילה היה זה חוק לשון הרע שנחקק בשנת 1965, שכמעט כמותו בעולם המערבי. על פי חוק זה, לדוגמא, יכול עיתונאי לכתוב אמת לאמיתה אך יימצא אשם בהוצאת לשון הרע (בהליך פלילי) רק משום שהשופט החליט שאין עניין ציבורי באמת זאת. דוגמא אחרת: עיתונאי יכול לכתוב על עניין ציבורי חשוב ביותר עשרות פרטים שהם אמת, אך אם טעה, ולו במקצת מהפרטים, יימצא חייב.

על חוק לשון הרע נוסף חוק אחר המגביל את חופש העיתונות, הכוונה לחוק הגנת הפרטיות שחוקק בשנת 1980. על פי חוק זה אסור, למשל, לעיתונאי לפרסם מכתבים שהגיעו אליו אם לא נועדו מראש לפרסום. על פי חוק זה, שנחקק ביוזמתו של שר המשפטים דאז שמואל תמיר, אסור לפרסם צילום של אדם אם יש בצילום כדי לבזותו. במקרה של איש הציבור גם כאשר הוא מצולם בפרהסיה. למשל, באסיפת בחירות. מכאן משתמע שעל העיתונות להקפיד ולפרסם רק "תמונות יפות" של אישי ציבור.

ניסיון שעשה נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר להחיל בישראל את ההלכה האמריקאית הקובעת, כי כאשר מדובר באיש־ציבור עלולה, בתום־לב ולא בזדון, ליפול טעות בפרסום, ובכל זאת לא יחוייב העיתונאי בדין – נכשל. עמדה זו של שמגר, שאליה הצטרף בשעתו עמיתו לשעבר השופט צבי ברנזון, נדחתה על־ידי ארבעה שופטים ובראשם נשיא בית המשפט העליון לשעבר משה לנדוי (פסק הדין במשפט חברת החשמל נגד עיתון "הארץ").

הצרת צעדיה של העיתונות מתבטאת גם בהרחבת כללי הסוב־יודיצה. השינוי בחוק הוא, כי מזה שנה וחצי חל חוק הסוביודיצה מן הזמן שהחשוד נעצר ולא ביום הגשת כתב האישום נגדו, כפי שהיה בעבר. מי שיצא נגד הפרשנות הגורפת של חוק זה הוא השופט אורי שטרוזמן שהחליט בעניין זה, וזכה בימים אלה לעיון במשרד המשפטים. בהערת אגב צויין, כי מי שמפר חוק זה בצורה בולטת הם דווקא חלק מהפוליטיקאים "החכיכים". למשל, התבטאויותיהם בקשר לאסירי ארגון הטרור היהודי.

בניגוד לחוקים המגבילים את העיתונות, פירש בקיץ האחרון בית המשפט העליון את חוק לשון הרע בדרך שנוטים לפרש אותו בעולם המערבי. הדברים באו לידי ביטוי בערעור שהגיש שמואל מרכוס נגד כתב "הארץ" זאב יפת ועורכו. לשעבר עוזר למנכ"ל מועצת הירקות, הגיש נגד יפת קובלנה פלילית פרטית. השופטים אהרן ברק, שלמה לוין ואליעזר גולדברג דחו את הערעור וקבעו, שכדי להגיש משפט פלילי נגד עיתונאי (קובלנה פלילית פרטית) צריך להוכיח כוונה מיוחדת לפגוע באדם שעליו נכתב עיתונו.

כל התמוטטויות 1985

הישראלי התרגל לפתוח בבוקר את העיתון ולבדוק מי הצטרף לרשימת המתמוטטים * הרשימה תחייב את הבנקים להכפיל את ההפרשה לחובות מסופקים וזו תגיע עד ל־120 מיליון דולר

מאת אריה לביא

בבוקר ה־1 בינואר 1985, לאחר אירועי הסילווסטר הקודם, כשפתח הקורא מן השורה את העיתון הוא היה יכול להתבשר באמצעותו, כי לספק הטלוויזיה הצבעונית שלו, גיל אלקטרוניקה, מונה כונס נכסים עקב חובות של מיליונים לבנק דיסקונט. אם המשיך לקרוא באותו עמוד בעיתון, יכול היה לגלות, שגם רישיון חברת הנסיעות שלו, "נופש פלוס", בוטל, לאחר היקלעותה של החברה לקשיים. באותו יותר. כשיחשוב על הדברים, יראה כי שני התחומים בהם פעלו ושגשגו גיל אלקטרוניקה ונופש פלוס, היו קשורים בחברת השפע, המדומה בלבד, כפי שהסתבר. בשלב הנוכחי של התפכחות ומשבר, חברות, לעתים ענק, "שלא היית מאמין", קורסות כארמון חול עם הגל הראשון המתקרב אליהן.

מאות חברות ועצמאים קרסו במהלך השנה החולפת. לעתים חברות ענק שגלגלו עשרות מיליוני דולר ולעתים עצמאים קטנים שנאלצו לסגור את העסק ולפנות לעיסוק אחר. אין אפשרות לדעת בכמה מסתכמים ההפסדים של החברות שנפלו במהלך 1985. יש רק אינדיקציה אחת לכך והיא ההפרשה לחובות מסופקים שתידרש במאזני הבנקים לשנת 1985. הנפילות הרבות של 1985 יחייבו את הבנקים להכפיל ככל הנראה את ההפרשה לחובות מסופקים ואלה עשויים להגיע, על פי הערכות של חוגים בנקאיים, לכ־120 מיליון דולר. גודלו של הסכום מלמד על היקפו של ההון ש"נשרף" במהלך השנה. במסגרת של רשימה עיתונאית מצומצמת אין אפשרות לסקור את כל נפילות השנה החולפת. נתבונן רק באלה שריכזו את מירב העניין וריתקו את הציבור אליהן.

דנות – הנפילה הגדולה

אין מחלוקת על העובדה שהנפילה הגדולה ביותר השנה היא של חברת ההשקעות דנות. לא כל כך בגלל היקף החובות של החברה אלא בגלל מעורבותם של 11 מאנשי העסקים הבולטים בארץ בנפילתה. חלקם גם ניהלו בנפרד עסקות עם בעלי עניין ומוחקרות כעת על ידי הרשות לניירות ערך. נפילת דנות גרמה הפסדים לחברות מהשורה הראשונה במשק הישראלי כמו עלית, סהר, אוסם, פקר ופלרה האחרות.

הקריירה של מנכ"ל החברה דוד גולן לא הגיעה אל קיצה בעקבות הנפילה. זמן מה עמד בראש חברת שירותי הייעוץ יזמים ולפני זמן קצר בלבד התמנה ליו"ר הבנק לספנות שבשליטת איש העסקים הבינלאומי שאול אייזנברג. בנק זה, כפי שמודים דוחותיו, סבל מהפסדים קשים בעקבות שורה של עסקות כושלות ועתה מקווים שגולן יביא להבראתו.

יורם גיל מתמרן מחו"ל

נפילת חברתו של יורם גיל, גררה מינוי כונס נכסים לחברת אריה פיננסים שבשליטתו. חברה זו הסבה את שמה מאוחר יותר לשחל על מנת למנוע נזקים לחברת הבת אריה ביטוח שמצבה איתן ואשר נרכשה בינתיים על ידי קונצרן כלל. מפרקי שחל, רו"ח אהרן יורן ועו"ד רפאל ברוכשטין מנסים לממש נכסים נוספים בניסיון לחסל את חובות המיליונים שצברה החברה. יורם גיל עצמו ממשיך לשהות בציריך ומנסה לתמרן את עסקיו באמצעות הטלפון בתקווה להיחלץ מסבך החובות על מנת שיוכל לחזור לארץ בלא חשש.

הרצל לבנון תובע פנסיה מירדניה

במחצית השניה של 1985 התברר כי התחזיות בענף הביטוח – לפיהן חברת הביטוח ירדניה אינה מסוגלת להמשיך לפעול – מתממשות. הבעלים של החברה, איש הביטוח יעקב רוננברג ביקש לבטל את הסכם הרכישה ולהחזיר את החברה להרצל (הרי) לבנון שדחה בתוקף את ההצעה. בתחילה מונה לחברה מנהל מורשה. ובשלב מאוחר יותר כונס נכסים. הפער בין הנכסים וההתחייבויות של ירדניה מגיע למיליוני דולר. רק בקרוב ייוודעו כל הגורמים שהביאו לנפילת החברה. הבעלים של ירדניה הרצל לבנון מבקש בשלב זה רק לקבל את הפנסיה שהחברה הסכימה לשלם לו ולאחותו בסך אלפי דולר לחודש. הכונסים לא משלמים ולבנון הגיש נגדם תביעה.

לאחר שמכר לאחרונה את ירדניה, נותר הרצל לבנון עם חברת הבת לשעבר של ירדניה – לבנון – שהתמוטטה וגם נכשלה בשוק הביטוח הבריטי. הוא ניסה לשקמה אך נכשל. חובות החברה הגיעו לכ־10 מיליון דולר. לבנון הרים ידיים וביקש בעצמו את פירוקה של החברה.

קופל בעלמה מענף התיירות

קבוצת התיירות קופל, מהוותיקות בענף, התמוטטה. הפער בין הנכסים להתחייבויות עמד על מיליוני דולרים. בתשקיף שהוציאה קופל כשהגיעה עצמית לבורסה "נשכחה" העובדה שהחברה ערבה לחובות חברת האם שלה. סמי רוזנברג שנכשל בניסיונו זה להציל את החברה הסביר את נפילתה בשורה של השקעות שלדבריו לא היה אחראי להן. מתחריו טענו כי המחירים הזולים בהם הטיס לחו"ל את לקוחותיו הם שגרמו לנפילתו.

כוכב השומרון הפסיקה לבנות

חברת כוכב השומרון שהחלה לבנות את העיר היהודית עמנואל שבשומרון נקלעה לקשיים עסקיים והפסיקה את עבודות הבנייה. לחברה מונה כונס נכסים, פרופ' יעקב נאמן מי שהיה מנכ"ל משרד האוצר. לטענתו הסיכוי להחזיר את חובות החברה יתקיים רק אם הבנייה תמשיך להתנהל על פי תכנית שהגיש לבית המשפט.

לדגים של אטלנטיק התייבשו המים

חברת הדיג אטלנטיק, בבעלותם של ה"ה מילא ברנר, אברהם (איבי) נאמן ומוטי תג'ר הפסיקה לדוג. בין בעלי המניות בחברה היה בעבר גם יעקב מרידור. לחברה חובות של יותר מ־7 מיליון דולר בעוד שווי נכסיה מגיע לכ־2 מיליון דולר בלבד. בין הנושים גם ספקים מדרום אפריקה. בזמן האחרון נעשה ניסיון להפעיל את האוניות באמצעות כונס הנכסים.

גם פפקו מבקשת פירוק מרצון

הבקשות לפירוק מרצון הולכות ומתרבות כמו גם מספר החברות המתנהלות באמצעות כונס נכסים. יהודה פלקוביץ בעל חברת פפקו הצטרף להולכים לבית המשפט בבקשה לפרק את החברה בשל הפסדים. על פי הערכתו מגיעים חובותיו ליותר ממיליון דולר. ההסברים של פלקוביץ על הקשיים מבולבלים מעט: מצד אחד מוסר על תקלות במפעל החברה במצפה רמון ומצד אחר הפסדים מעבודה עבור מערכת הביטחון.

בעלי פליידר ברחו לחו"ל

עובדי מפעל הרהיטים פליידר בבית שאן הגיעו יום אחד לעבודה וגילו שהשערים נעולים. בעל המפעל גיד ליוס ביר נעלם מהארץ. המפעל עבר לכונס הנכסים הרשמי עו"ד עמרם בלום שמכר אותו לקונצרן תיעוש עבור 960 אלף דולר. החלטת תיעוש לרכוש המפעל מקנה לו בניגוד לאחרים סיכוי כלשהו.

טיב טוב לא טוב

חברת הטקסטיל טיב טוב שמניותיה נסחרות בבורסה החליטה להתפרק. הפסדי החברה בשנת הכספים האחרונה הגיעו למיליון דולר. חברה זו משמשת דוגמא אחת מני רבות לחברות שהצליחו לגייס הון בבורסה כדי להאריך את חייהן על חשבון בעלי המניות שהפסידו כספים. כעת, בלחץ בעלי המניות מנסים שוב לשקם את החברה. התוצאות עדיין לא ברורות.

החלום הליברי נגמר בלונדון

הקבלן הירושלמי לזר פרינץ נעלם לאחר שחברתו נקלעה לקשיים כספיים. זמן קצר לפני כן הפיץ בבורסה הודעה אופטימית על זיכיון לכריתת עצים בליבריה וזאת בניסיון להיות את הקץ ולשכנע את בעלי המניות לא למכור את המניות שהנפיק. אותן התחייב לקנות. בינתיים יצא ללונדון ולבלגיה לגייס כספים אך עד כה לא חזר לארץ וספק אם יחזור בזמן הקרוב.

עמוס אהרוני לארצות הברית

איש עסקים ירושלמי אחר עמוס אהרוני נקלע לקשיים, כנראה בגלל השוק האפור. חובותיו לבנקים בלבד מוערכים ב־5 מיליון דולר. גם הוא כמו רבים מעמיתיו יצא לגייס כספים בחו"ל ו"ברגע האחרון" החליט לא לחזור. אשתו טוענת כי היא וילדיה נותרו חסרי כל.

מגן גולדמן ללא מגן

חברת מגן גולדמן שבבעלות איש העסקים מגן גולדמן נקלעה לקשיים חמורים. הבעלים אלישע גולדמן בחו"ל. מעריכים את החוב של מגן גולדמן בכ־20 מיליון דולר כאשר שוויו של המפעל מוערך בסכום נמוך בהרבה.

בעלי קלרין ללא דירה

חברת קלרין דירות, מהגדולות ביותר בין חברות הבניה הפרטיות, ביקשה גם כן פירוק מרצון עקב חובותיה לבנקים ולספקים. ההערכה היא שחובות החברה רק למערכת הבנקאות מגיעים לכ־10 מיליון דולר. הבעלים, ארבעת האחים מה טוב בניגוד לאחרים בתחום לא ברחו מהארץ. ממקום מסתורם סיפרו כי נותרו ללא דירה וגם ללא כסף עבור תשלום שכ"ד.

סיסמיקה נותרת בלי רישיון ובלי כסף

חברת סיסמיקה לחיפושי נפט בראשה עומד אברהם (בומה) שביט עומדת בפני פירוק לאחר ששר האנרגיה משה שחל שלל לה את הרישיון לחיפושי נפט. זאת בשל אי יכולתה לגייס את ההון שהבטיחה לגייס כבר תקופה ארוכה. פעם נוספת הוכיח שביט את כשלונו האישי. כאשר ניהל את אל על נכשל, את מפעל התנורים שניהל סגר וכך קרה גם עם חברת סיסמיקה באמצעותה נאם נאומים ונצבי להבות על אפשרויות גילוי הנפט בישראל.

עד סוף 1985 נותרו עדיין שלושה ימים ובקצב האירועים של המשק הישראלי זה די זמן כדי לא לדעת עדיין במדויק מה עוד עלול להתרחש.

هكذا من الأصل

בריה"מ: החקלאות דורכת במקום

DER SPIEGEL

מיוחד ל"הארץ"

מצב החקלאים לא השתנה בהרבה מאז חקרה ראיסה גורבאצ'ובה את חיי האיכרים באזור סטאוורופול בקאווקאז ב־1965, שם כיהן בעלה באותן שנים. התפוקה עודה ירודה, גורבאצ'וב עדיין מחפש פתרונות

חקלאות בבריה"מ: גורבאצ'וב רוצה להחזיר עטרה ליושנה

"כמעט בכל הדירות אין הספקה מרכזית, מערכת ביוב, מים זורמים וגז". לרשותם של יותר מתריסר כפרים עומדים רק חייט אחד, ספר אחד ובית־מרחץ ציבורי אחד. התקדמות שהשתנה: כמעט בכל משפחה יש לפחות אדם אחד היודע קרוא וכתוב. בערבים מתאספים האנשים סביב הטלוויזיה, "צורה חדשה של נופש ומרגוע קולקטיוויים".

זה היה המצב לפני 20 שנה בקרב האיכרים באזור סטאוורופול בקאווקאז. ומי שתיארה אותו היתה ראיסה גורבאצ'ובה, אישתו של המנהיג ברוסו הסלבון ברוסיה. אי אלו דברים השתנו מאז 1965 בפחות. אז יכלו האיכרים להוציא במוצע רק שלושה חצי רובל (12 מארק) בשנה על שירותים — תיקוני בגדים ונעליים, שירותי פחחות ומספרה — תושבי הערים הוציאו על כך פי חמישה. כיום, לעומת זאת, הוצאותיו של האיכר על "שירותים הן שלושה רבעים מהוצאתו של פועל עירוני".

אבל הבורות והעבודה המפרכת הבוחוקות "האידיוטיות" בחייהם של האיכרים, אם להשתמש בביטוי משל קארל מארקס, כמעט שלא השתנו. על פי רוב הם מוצאים ניחומים בוודקה. התפוקה היא בהתאם. זה שנים לא מפרסמת מוסקווה את נתוני היבול, מכיוון שהם כה ירודים. בגיוס הלא מיוכן של עירונים "בשליחים לעזור, תלמידים וסטודנטים, עובדי משרדים ופועלים. הסתכם על פי הערכות מערביות היבול של האוכלוסיה הכפרית המצטמקת ברוסיה ב־1985, ב־190 מיליון טונות תבואה.

התוכנית דיברה על 250 מיליון טונות, ואת ההפרש ביקשו ליבא תמורת מטבע קשה מהמערב, בראש ובראשונה מארצות הברית אך גם מהמדינה המתפתחת הזוה. זאת, כאשר ברית המועצות נזקקת נואשות למטבע קשה כדי להכניס מודרניזציה. שובנה זה כבר הגיע, בתעשייתה. התלות הכואבת של ברית המועצות בקפיטליזם, להזנת העם, מנומקת ברצינות גמורה על ידי פונקציונרים במזג אוויר גרוע או בכלל בתנאי אקלים גרועים.

למעשה, החקלאות ברוסיה נהרסה על ידי יוזף סטאלין, שאותו שיבח המשורר ברטולד ברכט בתורת "הקוצר הגדול" (תרתי משמע). ב־1929 הוא הורה על הפקעתן המידית של קרקעות כל האיכרים ללא הבדל, וכ"קולאקים" נשלחו לסיביר מיליונים מהם, עשירים יותר, בינוניים ועניים. לדברי המזכיר הכללי ב־1929, "אין שום סיבה לפקפק בכך שארצנו תיהפך, נאמר תוך שלוש שנים, לאחת הארצות העשירות בתבואה בעולם, אם לא לעשירה ביותר".

המזכיר הכללי גורבאצ'וב הרוצה להחזיר עטרה ליושנה ברוסיה, חייב איפוא לעשות דבר־מה למען התבואה ולמען מגדליה, המשתכרים את השכר הנמוך ביותר במשק, ככל שיתמלו. גורבאצ'וב נשלח כבר בגיל 17 לסייע בקציר, בחופשות בית הספר, וראה את הדברים מקרוב. כסטודנט במוסקווה בשנות ה־50, הוא צפה פעם בסרט על קוזאקים במחוז מולדתו, שבו נראו האנשים אוכלים מכל טוב. גורבאצ'וב הצעיר אמר לחבריו לספסל הלימודים: "שלא עד השמת, לעתים קרובות אין די אוכל במחוז סטאוורופול".

כאשר שב אליו ב־1955 ומונה למלא מקום מנהל התעמולה של הקומסומול, היה הממונה עליו בארגון הנוער של המפלגה אוקראיני ושמו וסאבולוד מוראחובסקי. בגיל 29 היה מוראחובסקי מבוגר בחמש שנים מגורבאצ'וב הטירון וגם מנוסה ממנו. הוא השתתף במלחמת העולם השניה. הוא היה למדריכו וידידו של מיכאיל גורבאצ'וב השאפתן. כאשר טיפס מוראחובסקי בסולם ההירארכיה ומונה למזכיר המפלגה בסטאוורופול, קיבל גורבאצ'וב את תפקידו הקודם של זה בקומסומול. כאשר צורף מוראחובסקי לוועד המחוזי של המפלגה, הוא דאג לידידו הצעיר ומינה אותו למארגן מפלגתי של הקולחוזים והסובחוזים באזור. תפקיד שגורבאצ'וב יכול היה ללמוד בו ללמוד רבות.

שם למד גורבאצ'וב להכיר את חיי הכפר כפי שמפקח נכסים וטובין לומד להכיר את הנהלה שבפיקוחו. בתפקיד זה נשאר רק תשעה חודשים, ובתוך כך למד חקלאות בהתכתבות. כאשר מונה גורבאצ'וב אחר כך למנהל כוח אדם במפלגה בסטאוורופול ולאחר מכן למנהיגה, ניהל מוראחובסקי בתורת ראש המפלגה בעיר את אתר הנופש קיסלובודסק, שבו נופשים נכבדי המשטר וקשרים ביניהם קשרים.

* * *

בברכתם של שני בוסים מקומיים אלה, ביקרה ראיסה גורבאצ'ובה בכפרי המחוז המונים 3,119 נפש ועסקה בענף מחקר הנחשב מוזר בברית המועצות ואשר עד היום אינו נלמד בבתי הספר הגבוהים שלה: סוציולוגיה אמפירית. ראיסה שלמדה פילוסופיה, ריאיינה את האיכרים ובני משפחותיהם ומפעלי קולחוזים, ערכה משאלים ושמעה את סיפוריהם של אנשים מבוגרים יותר. היא גם חקרה בארכיונים.

הואיל וחיי היום־יום של תושבי הכפרים לא נחקרו עד אז בשיטה כזאת על ידי הפונקציונרים, היא עמדה על מציאות המוכרת היטב לאזרח הסובייטי מן השורה אך שמעולם אינה זוכה לתיאור בגופים רשמיים בברית המועצות. למשל: פועל חקלאי חסר השכלה משתכר לכל היותר 50 רובל לחודש (200 מארק), חלבן או רועה משתכר כפליים, וחקלאי בעל כישורים מקצועיים מסוימים משתכר פי שלושה: זו עדות לחלוקה מעמדית ברורה באזורי הכפר.

המחקרת גורבאצ'ובה נטלה על עצמה לבחון את "התוצאות של השינויים הסוציו־כלכליים שהושגו בשנות הבניה הסוציאליסטית באזורי הכפר" וגם "לבדוק כיצד משפיע מבנו של חבר הקולחוז על קשריו האישיים והמשפחתיים". התוצאה: בתקופת סטאלין השתכרו הקולחוזניקים כך מעט, עוד הרבה פחות. בעידן ברז'נייב שילמו בקולחוזים מסוימים שכר יומי בסך שני רובלים, פחות ממארק לשעה באזור חקלאי הנחשב טוב. כמו כן מצאה הגברת גורבאצ'ובה, ש"חלק ניכר מתושבי הקולחוזים גרים בבתים שבהם השטח המנוצל נופל מהשטח המומלץ". השטח המומלץ הוא שבעה מ"ר לאדם. בכל זאת: "מצבם החומרי של איכרים בקולחוזים מצביע על מגמת עלייה". גורבאצ'ובה מצאה, עם זאת, שתפקיד האישה לא השתנה "בשנות הבניה הסוציאליסטית", וכי עדיין מוטלות עליה העבודות הגופניות הקשות שתמיד היו מנת חלקה.

בקרב תושבי כפרים בגילים מעל ל־50, שהיו בגילי בית ספר כאשר עלתה המפלגה הקומוניסטית לשלטון, עדיין יש אנאלפאביתים רבים, כתבה ראיסה. ושני שלישים מכל משפחות החקלאים "חסרי הכישורים" עדיין מחזיקות ברשותן איקונות ומראות כלפיהם אותות כבוד. המחקר בשטח של הסוציולוגית התקבל בהצלחה כעבודת דוקטוראט במכון הפדגוגי של מוסקווה ב־1967 וגורבאצ'ובה הוסמכה להוראה אקדמית. שמה של העבודה: "היווצרות מאפיינים חדשים בחיי היום־יום של האיכרות בקולחוז, על בסיס מחקרים סוציולוגיים במחוז סטאוורופול".

שני פטרוניה במפלגה בסטאוורופול ניסו לישם במהירות רבה את תוצאות מחקרה כאשר מונה הבעל מיכאיל ב־1970 לראש המפלגה באזור — תפקיד שהחזיק בו שמונה שנים — ומוראחובסקי, שהיה כפוף לו עתה, מונה ראש המפלגה בעיר עצמה. צוותי חקלאים — שיכלו להיות משפחות גדולות — היו ל"בריגדות" עבודה וקיבלו חוזי עבודה לעיבוד אדמה בתוספת תמלוגים, בהתאם לתוצאות היבול לאחר ניכוי ההשקעות. לא היה עוד שיעור השקעות קבוע. לחברי הבריגדות הללו היה אינטרס אישי להקטין את ההשקעות ולהעלות את היבול. ותפוקת 1500 הבריגדות שהוקמו במהרה במחוז סטאוורופול עלתה בתמורה ב־30%—40%, ובאדמות שנהנו מהשקיה, אפילו ב־50%.

לאחר שש שנים החילו גורבאצ'וב ומוראחובסקי את שיטת הבונוסים על האזור כולו. כל איכר חייב היה להשתייך לבריגדה כזאת. במיוחד גדלה ההצלחה במחוז איפאטובו, שם כל האיכרים השתייכו לבריגדה גדולה אחת, שהשתמשה בצוותי עבודה ניידים. בשנה שלאחר מכן הנהיג גורבאצ'וב את שיטת איפאטובו על מחוז סטאוורופול כולו. ברז'נייב בירך על כך. אך הניסיון נכשל. ב־1983 סיכם העיתון הממשלתי "איזווסטיה" את מאזן שיטת איפאטובו: "המצב הגרוע בהשוואה לעבר. את כל המכונות מרכזים במחלקות גדולות, ולא אחת הן מיותרות. או רוחר צבא שלם של מכונות חקלאיות בכיוון זה או אחר, שכן בדיוק עכשיו יש לקצור את היבול בכמה שדות, שלהם היו מספיקים שני קומביינים. לעומת זאת, יש שדות שהיבול בהם אינו נקצר זמן רב, עד שהצוותים מסיימים את משימותיהם בשדות אחרים". אז המליץ גורבאצ'וב שוב על שיטת הבריגדה הקטנה, הפטורה ממיכסות.

באותה תקופה כבר היה גורבאצ'וב מזכיר הוועד המרכזי לחקלאות במוסקווה, ומי שנחשב אחראי לעוד ועוד יבולים כושלים ברחבי המדינה. הוא לא יכול היה לעשות עוד דבר בתחום החקלאי, אולם כישלון זה לא מנע את עלייתו למשרה הגבוהה ביותר במדינה. את אזור סטאוורופול ניהל בינתיים יורשו של גורבאצ'וב שם, החבר מוראחובסקי. לפני שישה שבועות קרא לו ראש המפלגה גורבאצ'וב למוסקווה ומינה אותו סגן ראשון לראש הממשלה, שכן צריך סוף־סוף לעשות משהו לגבי החקלאות. חרף מודעותו לבעיות החקלאות, מודעות שאישתו סייעה להרחבתה, לא מצא גורבאצ'וב פתרון למשבר האיכרות. כעת הוא נוקט אמצעים ביורוקרטיים לארגון מחדש ובנה לעצמו מנגנון שלטוני חדש.

גרמניה: רפואה למען עשירי ערב

DER SPIEGEL

מיוחד ל"הארץ"

רופאים גרמנים הם הלהיט החם בקרב פציינטים ערבים אמידים. יתר נותני השירותים בסביבה אינם יוצאים נפסדים

כאב שיניים עז תקף את האמיר של אבו דאבי. הרופא האישי יכול היה להקל על כאביו של השליט רק במעט. התקבלה איפוא החלטה מהירה: השייך זאיד בין סולטאן אל נאהיאן, בן 67, נשיא איחוד נסיכויות המפרץ, ייסע למערב כדי לטפל בשיניו. כמה ימים לאחר מכן שררה באאכן אווירה של מעין מצב חירום. על גג המרפאה הוצבו צלפים של יחידת האבטחה של הלישכה הפדראלית הפלילית. מכונית המרצדס המשוריינת מדגם 500 SEL שבאה מנמל התעופה קלן־בון, אובטחה על ידי 50 שוטרים נוספים שהוצבו במיוחד למטרה זו. לאחר נסיעה של למעלה מ־5000 ק"מ התקרב הפציינט לכיסא הטיפולים אצל הפרופסור אבגארוס שפיקרמן, מנהל מחלקת השיניים התותבות במרפאה באאכן. שפיקרמן שמח לקבל "פציינט חביב".

בעוד שומרי הראש, החמושים בגיגיונות ובאקדחים, מלווים את השליט בקומה הראשונה בדרכו לשפיקרמן, התמקמו שאר בני הלווייה במלון קור אלאבנהוף באאכן, המלון הטוב ביותר בעיר: 84 איש, מבלי להביא בחשבון את הנשים הרבות, שומרי ראש ומתורגמנים, נהגים ומזכירים, טועמי המזון (לשם זהירות), מאלפי בזים וגם שר האוצר האמיר. החשבון הכל במהוצה בתוות. הונו של השייך נאמד ב־150 מיליארד מארק. לנוכח עובדה זו, טיפול השיניים היקר באמת אינו אלא טיפה בים. גם אם המגורים בקור־אלאבנהוף עולים 550 מארק לסוויטה.

שלוש פעמים כבר ביקר שליט אבו דאבי השנה באאכן. הוא האישיות הערבית הידועה ביותר בזרם הפציינטים המגיע מהמזרח התיכון המקווה למצוא מזור במרפאות בגרמניה. כ־14 אלף פציינטים פרטיים מערב הסעודית, מכווית, מקטאר, מבחריין, מעומן ומנסיכויות המפרץ באו ב־1981 לטיפול רפואי בהיידלברג, בהמבורג ובדיסבורג, בבראמאן, במינכן ובברלין יותר מאי־פעם בעבר.

"סניף של הנסיכות"

רופאים גרמנים נחשבים להיט חם בקרב ערבים עשירים היכולים להרשות זאת לעצמם. בבית החולים המרכזי של בראמאן ברחוב סאנט יורגן, שטיפל השנה כמעט ב־2000 מתושבי בחריין, מתבדחים רופאים האומרים כי הם עובדים ב"סניף של הנסיכות הערבית". ומכיוון שפציינטים אלה אינם באים בגפם, הם שוכרים לא אחת קומות שלמות בבתי מלון ומהביקור יוצאים נשכרים גם חנויות שונות ומוכרי תכשיטים. "תיירות הבריאות מהמזרח התיכון", נוהל הסטאטוס לענייני בריאות מבראמאן הרבה בריקנה, "היא עסק יוצא מן הכלל".

לכך תורמת לופטהאנזה תרומה נכבדת. ב־19 טיסות במפרץ מפיצה חברת התעופה מאז השנה שעברה מגזין מפואר בערבית, המדבר על "ההישגים והשרים המוקמים של הרפואה תוצרת גרמניה". על פני 40 עמודים מוצגים למעלה 12 ערים גרמניות ובתי החולים שלהן. ומגלה, מכווית, מדובאי, מדאהראן או מבחריין, לא מגיע אף אחד פצוע אלא ... אחד או יותר העושים דרכם לבתי־החולים ולמרפאות. "פרי־טור", כפי שנקראות הטסות אלה בקרב עובדי לופטהאנזה, "התפתחו טוב במיוחד" כדברי מנהל לופטהאנזה בארצות המפרץ.

לופטהאנזה אכן זקוקה לתנופה זו. בברית סיסתיה למפרץ ומעמד התעופה דלה מאוד. אמר וילפריד בוס, מנהל סניף החברה בדאהראן שבערב הסעודית: "בראשונה מקום צריך למלא את הקופה". תקוות רבות תולים בתיירות כ"פתלי־רפואי" כאלה. שכן מספר הלקוחות הפוטנציאלי גדול: כ־140 אלף ערבים אמידים ועשירים טסים מדי שנה לבדיקות כלליות ורפואיות בלונדון, בדאלאס או בבוסטון. לופטהאנזה רוצה להסיט טיסות אלה למינכן, לפרנקפורט, לקלן ולהמבורג. גם חברת התעופה המזרחתית־בגית באלף איידו, שאנשי הסגל שלה דוברי ערבית, מעודדת באמצעים אלה ומרחיבה ממערכת השיווק של לופטהאנזה.

בבתי מרפאות, בתי מלון, עיריות ואנשי חברת התעופה בגרמניה שיווך פירסמו את העלונים היקרים, מאמרים שכבר יצרו בקרב הלקוחות הערביים שלהם את "המגמה בכיוון גרמניה", כדברי הפרופסור גיאורג קלאברדורף מאאכן. הטיסה מהמפרץ לאמריקה היא קשה מדי לחולים רבים, ובלונדון מתלוננים חולים ערבים נוגעים בפני שלאברדורף, שעכבו מעליהם את עורם. הרופא אומר קאכאל ממאאבאמה שבבחריין, אומר על בני עמו: "כאשר מתרבנים עליהם פעם אחת, הם לא הולכים עוד לאותו מקום".

ערבים עם מועד טיפול

תמורת ניתוח ירוד פשוט, למשל, גובים רופאים אנגלים פי חמישה מעמיתיהם הגרמנים. "החולים הערבים שלנו מרוצים מאוד", אומר שלאברדורף, "על שכאן הם חייבים לשלם רק דמי טיפול רגילים". ואכן, אומרים רופאים גרמנים, הם מתייחסים לערבים עשירים כמו ל"פציינטים פרטיים רגילים לכל דבר", כדברי שפיקרמן. רוב הרופאים הגרמנים מחשבים את דמי הניתוח והטיפול על פי התעריף המקובל. "אם המנותח במקרה בית כפר מקיסלדורף או בשייך מדובאי", אומר שלאברדורף, "אין לכך שום חשיבות".

כמו כן, הרפואה הגרמנית נהנית בארצות ערביות, שלא כמו אצלה, ב"מוניטין נהדרים", אומר שפיקרמן. את הגישה אצל הרופא קובעת לופטהאנזה בד בבד עם רכישת הכרטיס. עובדי חברת התעופה במעיפה בחו"ל, קובעים מועד לא רק לטיסה אלא גם לשהות בבית החולים. הם מזמינים גם את הדירות במלונות בעבור מלוויו של הנוסע החולה, מסדירים את ההרכבים, ענייני המכס וחילופי הכסף, וגם דואגים לטיפול ושאר במהלך הטיסה.

אין זה כלל חידוש בלתי נפוץ כיום, שמנהל סניף לופטהאנזה בכווית, אריאורד האזור, מתקין מיטה מלתקה כפי שקוראים לה עובדי החברה בטיסה מספר 611 מבחריין דרך קהיר לפרנקפורט. "זה עבורנו דבר שבשגרה", הוא אומר. בנוסף מספר מנהל סניף החברה בבירת בחריין מנאמה, ראיס זאנץ, כי לא מכבר יכול היה למכור לנוסע קבייש שסובל מפגיעה בעצב האופטי שלו שעתיים לאחר הזמנת כרטיס הטיסה, על מועד תורו המדויק במרפאת העיניים של בית החולים המרכזי בבראמאן — "ביום חמישי הבא בשעה 8.30". הרופא הראשי בבית חולים זה, הפרופסור אלבריך ראמלאר, מטפל "תמיד בכמה פציינטים מבחריין" ואול וכבר טיפל בכמה וכמה מבני המשפחה והשרים של שליט בחריין השייך עיסה בין סולמאן אל חאליפה, קוראים לו עמיתיו בהלצה "רופא החצר המלכותי".

את המוניטין הטובים של הרפואה הגרמנית במפרץ יש לזקוף, כדברי ראמלאר עצמו, לזכותו של עבדול קאדר אחמד. בחרייני עירני זה הגשר לתושבת בראמאן והמייצא לימותרינות מאר למפרץ, מתוך גם באמצעות "השירות הכולל" שלו ומסדיר את בואם של בני עמו החולים לבתי החולים של עיר זו. "במולדתי", הוא אומר, "כאשר אדם מרוצה מטיפול רפואי, השמועה נפוצה במהירות".

בתי החולים בבראמאן למדו להכיר את הצרכים והשאיפות המיוחדות של החולים מהמזרח התיכון. בבית החולים המרכזי יש שירותים נפרדים המיועדים אך ורק לרחיצה הטכסית של מוסלמים. ומובן שלאחר התעוררותם מהרדמה, זוכים החולים הערבים לשכב בבגדי הצמר שלהם. כותנת בית החולים הקצרה המתנפנפת איננה בדיוק לרווחה.

תרופות — ותכשיטים

לא רק משום שהדבר באופנה מבקשים חולים ערבים טיפול בארצות החוץ. התשתית הרפואית במפרץ עדיין איננה מפותחת. לבתי החולים המצוידים היטב בדובאי, בכווית או בבחריין אין מחלקות שלמות כמו נירוכירורגיה וכירורגיה של כלי הדם. "ביד שבורה", מייעץ הד"ר קאמאל, "עדיף לטפל במחלקה לאורתופדיה של בית החולים האוניברסיטאי בפרנקפורט, ואת מערכת השיניים התותבות הטובה ביותר מקבלים בבראמאן". כך איפוא, מדי חודש יוצאים עד למאה פציינטים מבחריין לבדה. לפעמים רק — כפי שאומר הפרופסור ראמלר — "להיפגש בבראמאן לשיחה שנקבעה עם הרופא". עשר שעות טיסה, 30 דקות אצל הרופא וחזרה למפרץ. הם קונים לא רק תרופות אלא גם תכשיטים לשמחות לבן של הנשים.

כך, למשל, באוגוסט כבר הלונו כורדהולם שטראסה שבדיסבורג צביר במחיר 220 אלף מארק. ובמינכן שם נתנה בבירבה אישתו של השייך המראה אל מאכתום מדובאי, הורה בעלה לקנות 600 שעוני רולקס היישר מבית החרושת, כמזכרת לאנשי החצר שלו. 45 חדרי מלון שכרו האיש למשך ארבעה שבועות. החשבון את הכוללות של מסע הבריאות כ־ליון מארק.

31 יום שהה המיליארדר גאנים מגדה שבערב הסעודית ב"סוויטת הנשיאים" במלון אינטרקונטיננטל בפרנקפורט, תמורת 1800 מארק ללילה. בארוחות הבוקר הוא חילק לרבי המלצרים שטרות של 1000 מארק. החדרנית קיבלה כאשר נפרד מבנה 120 ורדים יקרים. הסיבה לביקור: בדיקה שיגרתית בת שעתיים במרפאה את מאיר בוויסבאדן.

בבירה האסטן התאים עצמו מלון אואוקאם השוכן סמוך למרפאה לטעמם של אורחים יקרים אלה. עם אנשי הסגל נמנים גם שני מתורגמנים וטבח ערבי, המכין מטעמים מסלולים ומטלאים. עלי גפן ממולאים ובשר טחון מתובל היטב. לשמחת האורחים מהמזרח התיכון ולא אחת לזעמם של אנשי עסקים גרמנים. לא אחת שומע המנהל קורדאליס פרינס התבטאויות בוטות בנוסח: "לבית הערבי שלכם לא אחזור, זה הפך לאוהל של בדואים". אין זה נדיר שמלונות מאר מקציבים אגפים שלמים לרשות נסיכות ערביות, ידידותיהן ומשרתותיהן.

כך היה באחרונה במלון שרתון באאכן. שם שכר הנסיך הסעודי באנדאר אימן עבד אל עזיז שני סוויטות ורצה 42 חדרים בשביל אישתו הראשונה, שתי נשים נוספות, עשרה ילדים, טבח החצר, רופא אישי ו... כך הכל 61 איש. באות תודה לפרופסור לאורתופדיה קארל פריץ רץ שלאגאל מהקליניקה של האאכן, שניתח בהצלחה את הנה השייך הפגוע שלו, קיים הנסיך "חגר נסיכות של מבים באאכן", כדברי "ציירה חוזר צייטונג". מנכ"ל שרתון דיטר גייסטהאורדט אומר: "הם הוציאו כאן כספים רבים כהיכף כל יאמר". בעיר כבר הלכה השמועה שהנסיך "רוצה לקנות את כל האאכן".

אומר הפרופסור שפיקרמן על הרגלי הקניה של הפציינטים הערביים "לא איכפת להם כמה זה עולה, אבל המחיר צריך להיות המחיר הנכון. בלי הונאות. הם בודקים את ההוצאות הקטנות ביותר". עדיף אכן לגלות זהירות, כדי לא לסכן את העסק הרווחי. עבדול קאדר אחמד כבר התלונן אצל רופאים, בלונאים ואנשי עסקים גרמנים כי "סיכמנים לוגודרים הוהו: "יש כאלה שחולבים את הערבים ללא בושה". הם משלמים "בלי לומר מלה אבל לא חוזרים עוד". כך למשל, התעסקה בבחריין השמועה שערבי נאלץ לשלם תמורת בית קטן כחוף להאאכן 10,000 מארק דמי שכירות חודשית. הערבים, מתלונן אחמד, כבר "חוזרים על הבבנה של האנגלים".

נשיא איחוד נסיכויות המפרץ נראה עדיין שאנן ולא בוחר בתפקיחות בחרים. כאשר שהה באחרונה באאכן, לכלוח הוא ישלם טבוס ביוחד תמורת הוצאות הטיפרץ של חדר כפול. בשטח זה (העולה 265 מארק) הותר לבני הבזים האזרבים על הנסיך לצוד שלווים ועפברים. ולאחר טיפול השיניים אצל הפרופסור שפיקרמן, הוא הורה לשר האוצר שלו, עוד כששהה בתוך הטיפולים של הקליניקה, לתת לכל אחד מ־1500 הפציינטים במרפאה 1000 מארק. אבל לדוע המהל, לא נותרו בקופתו 1.5 מיליון המארק הדרושים. המיליארדר האבוכו הבטיח, לשמחתם של בני אאכן, לחזור בקרוב.

שיגעון הווידאו בבריה"מ

מכשירי וידאו, שנכנסו לבריה"מ בסוף שנות ה־70 כחידוש שרק שכבת העילית המיוחסת יכלה להרשות לעצמה, החלו להיפך לתופעה המונית

מאת פיליפ טאובמן

The New York Times

מוסקווה

המארח, סופר רוסי נונקונפורמיסט, הדליק את הטלוויזיה, הכניס קסטה לווידאו היפאני שלו ולחץ על הכפתור. על המסך הופיעו התמונות הראשונות של "הטוב, הרע והמכוער", אחד הסרטים המוקדמים של קלינט איסטווד. "תמונות הפתיחה האלה הן נהדרות", אמר המארח בהנאת ציפיה והתרווח בכורסה. מכשירי וידאו שנכנסו לבריה"מ בסוף שנות ה־70 כחידוש שרק שכבת העילית המיוחסת יכלה למצוא או להרשות לעצמה, החלו להיפך לתופעה המונית... מספר הבעלים קטן בהרבה, המחיר גבוה בהרבה, מאשר במערב. מספר גדל והולך של אנשים צופים בסרטים בבית, לדברי דיווחי עיתונות ומוסקוואים כאחד. מרבית הסרטים הופקו במערב, ואסורים רשמית להקרנה בברית המועצות, אומרים הרוסים.

התרחבות השימוש בווידאו גרמה לממשלה לשקול מחדש את תגובתה הראשונית על תופעת הווידאו. בעבר פעלה כדי למנוע את הפצתו ולהרתיע אנשים מלהשתמש בו. כעת משתדל המשטר להשתמש כי גישה זו רק דוחפת את עסקי הווידאו למחתרת. נעשה ניסיון לפקח על הענף. בחודשים האחרונים החלה ברית המועצות לייצר מכשירי וידאו, להעמיד לרשות הקונים מספר מוגבל אך הולך וגדל של סרטים הנחשבים בטוחים. היא גם פתחה חנויות וידאו שבדומה למערב, משכירות סרטים לשבועיים.

על אף המאמצים מתקשים השלטונות לשמור על הצפיה הביתית בווידאו במסגרות הרצויות. סרטי פורנו שהיו פופולריים עם הופעתם הראשונה של הווידאו, פינו את מקומם לסרטים רציניים יותר המהווים איום רציני יותר לאורתודוכסיות הפוליטית. אחד הסרטים הפופולריים ביותר במוסקווה כיום, לדברי הרוסים, הוא "איש הברזל", סרטו של אנדז'י ואיידה, המתאר באהדה את תסיסת הפועלים בגדאנסק, ערש הולדתה של סולידריות. סרטיהם של אינגמר ברגמן, פדריקו פליני, מילוש פורמן וברנארדו ברטולוצ'י זוכים לשיעור צפיה גבוה במוסקווה. "אפוקליפסה עכשיו", סרטו עטור האוסקר של פורמן על מוצרט "אמדאוס" וסאליירי, נמנה עם הלהיטים החמים ביותר בשוק הווידאו בברית המועצות לדברי מוסקוואים. גם סרטים ישנים יותר כגון "הטנגו האחרון בפאריס" של ברטולוצ'י ו"פאני ואלכסנדר" של ברגמן פופולריים מאד.

סרט הראמבו הראשון של סילווסטר סטאלונה משך צופים רבים. בעלי וידאו אומרים כי הם להוטים לראות את ראמבו ב'. העברת הסרט לרוסית עלתה 30 רובל. על פי השער הרשמי רובל הוא 1.28 דולר, ומשכורתו של פועל רוסי ממוצע היא 190 רובל לחודש. אך רוסים אומרים כי זה שיפור גדול בהשוואה לניסיונות הראשונים לתרגם סרטים, כאשר נשכר אדם לתרגם סימולטאני בזמן ההקרנה. המחירים ירדו בשנים האחרונות כאשר גדלה זמינותם של מכשירי וידאו ושל סרטים. מכשירי וידאו יפאניים ומתוצרת ארץ אחרת נמכרים בכ־2500 רובל במוסקווה. לפני שנתיים היה המחיר 3,500 רובל. עותקים של סרטים מערביים שניתן להשיגם רק בשוק השחור יכולים להימכר ב־200 או 250 רובל במוסקווה. הסרטים המערביים מגיעים למדינה דרך תיירים רוסים הנוסעים לחו"ל, או כמה דיפלומטים שאין בודקים את מטענם במכס.

מכשירי וידאו וטלוויזיה סובייטיים אינם מתיישבים עם הדגמים היפאנים האמריקאים או מרבית המערב אירופאים. אולם אפשר לשנות את הציוד הסובייטי כדי שיוכל להקרין סרטים שנועדו למערכות וידאו אחרות... קיים ... המשגשג בשוק השחור ... ורק למטרה זו. הם אומרים כי הכנסת השינויים הדרושים בטלוויזיה צבעונית סובייטית עולה כ־400 רובל. מחירו של הווידאו הסובייטי, "אלקטרוניקה" הוא 1200 רובל. באוקטובר השנה במסגרת מערכה חדשה להגדיל את זמינותם של מוצרי צריכה הודיעה הממשלה כי לקראת 1990 בכוונתה לייצר 60 אלף מכשירי וידאו לשנה ו־120 אלף עד שנת 2000. על פי אמות מידה מערביות היעד צנוע. מיליוני מכשירי וידאו נמכרים מדי שנה בארצות הברית. אך בברית המועצות, חשוב פחות המספר הכולל מאשר העובדה שהממשלה החליטה לייצר מוצר שעד לאחרונה נחשב דקאדנטי ומסוכן מבחינה פוליטית. במוסקווה יש שני מוקדים להשכרת סרטי וידאו. אחד מהם שוכן בתוך בניין קולנוע סמוך לשוק הקולאי המרכזי. השאר זה עגומה ודלה, והביקור לחנויות וידאו אמריקאיות אין שום כוונה פרסומות של סרטים. אנדרי סקאצ'אנקו, העובד בחנות אמר כי ספריית הקסטות שלה גבוהה 270 סרטים.

משטרת העינויים

DER SPIEGEL

מיוחד ל"הארץ"

המשטרה במקסיקו סוחטת הודאות בדרכי אלימות

כן, יש עינויים במקסיקו. "אנשי הדרגים הנמוכים יותר מענים מתוך חוסר אונים ולהם רב מדי לעבודתם". הקביעה שיש עינויים אינה חדשה, אך עובדה זו בבואה מפיו של הסנאטור גונזאלו מרטינז קורבאלה הפתיעה את בני עמו ואת דעת הקהל בעולם. פוליטיקאי בכיר אישר במידה כלשהי מה שיש כה תמיד הכחישו רשמית: המשטרה המקסיקאית סוחטת הודאות בדרכי אלימות. באמצעות חוק חדש מתעתד מרטינז קורבאלה, נשיא הוועדה לזכויות האדם בסנאט לצאת נגד המענים. בעתיד יהיו שוטרים ועובדי מדינה אחרים ש"יפגעו בבריאותו הגופנית או הנפשית של אדם", צפויים לשנתיים עד שמונה שנות מאסר, קנס בגובה של 20 עד 180 שכר יומי, ופיטורים מהעבודה. התקבלותו של החוק בבית הנבחרים נחשבת ודאית, שכן לחברי מפלגתו של הסנאטור — מפלגת המהפכה הממוסדת, הנמצאת בשלטון זה עשרות שנים — יש רוב מכריע בשני הבתים.

יוזמתו של מרטינז קורבאלה באה בעקבות גילוי מקאברי. עם פינוי ההריסות שלאחר רעש האדמה ב־19 וב־20 בספטמבר: מתחת לעיי ההריסות של בניין התביעה הכללית נמצאו ארבע גוויות כבולות בידיהן וברגליהן, שניכרו בהן סימני עינויים אכזריים. התברר, שאולם ההתעמלות של הבניין שימש בית סוהר חשאי. שם נכלאה קבוצה של אורחים מקולומביה, על פי החשד סוחרי סמים, במשך 17 יום ללא צו מעצר וללא חקירה רשמית. המשטרה ביקשה לאלצם להודות היכן החביאו את רווחיהם.

ויקטוריה אראסו, העומדת בראש לשכת פרקליטות המדינה ... לה להכחיש את האשמות. את העובדה שאחד מהקורבנות מצא ללא ספק את מותו בעקב, ניסה איש מיפלגה הסמים להסביר בהתאבדות. אולם ההוכחות היו חד־משמעיות. הברוטליות של המשטרה אינה חלה רק על עבריינים. בתא המטען של מכונית שגם היא נמצאה מתחת להריסות הבניין, נמצא חנוק ופיו חסום עורך הדין מאול אוקאמפו, שנעלם כמה ימים לפני רעש האדמה. הוא נחטף בידי אנשים שאמרו כי הם קציני משטרה. עורך הדין עבד בשירות של איגוד מקצועי שמנהליו הסתכסכו. מכיוון שתמך באחד הצדדים, הרי ההנחה היא שהצד השני קנה אנשי משטרה על מנת שירצחו אותו, כנקמה.

עבריינים עם תג־שירות

"אנשי המשטרה הפלילית של מקסיקו סיטי הם עבריינים עם תג־שירות", זועם הודהו אדוארדו פסקאל, נשיא התאחדות עורכי הדין הארצית. "הם גרועים לא פחות מהמשטרה החשאית של הוואאר".

המדובר במחלקה למלחמה בפשע (דיפ"ד) שהוקמה לפני שלוש שנים על פי הוראת הנשיא מיגאל דה לה מדריד. מפקד מחלקה זו, ארתורו דוראזו מוראנו, חמק בבלא בלוס אנג'לס מאז יולי 1984. דוראזו, ידידו של הנשיא לשעבר לופס פורטיו, השתמש בעמדת הכוח שלו וב־20 אלף השוטרים שעמדו לרשותו למטרות הברחת סמים, שוחד, סחיטה ורצח יריבים פוליטיים. כאשר נכנס דה לה מדריד לתפקידו בדצמבר 1982, נמלט דוראזו לארה"ב. מכיוון שהנשיא החדש הבטיח "התחדשות מוסרית", הוא אכן החל "לנקות" את המשטרה המקסיקאית המושחתת, אך בהצלחה מוגבלת בלבד. 1500 איש אמנם פוטרו, אבל רובם מצאו חיש מהר מקום עבודה חדש, במשטרה הפלילית. אחד מהם היה גם ליאנל אילאס דראאס, לשעבר איש דיפ"ד, שהיה אחראי למעצרים באולם ההתעמלות.

תחת הנשיא החדש השתנו רק במעט הנהגים האכזריים של המשטרה. שוב ושוב סיפרו אסירים שהשתחררו בשנתיים האחרונות על עינויים בבתי כלא חשאיים. את קיומם הכחישה הממשלה עד כה, כשם שהכחישה כי עצרה אנשי אופוזיציה שאינם לרוחה. בפברואר 1984 הגיע מקרהו של המורה אזקיאל ראאס קאריליו, שנעלם במשך יותר מ־30 יום, לטורי העיתונות הבין־לאומית. המשטרה ירתה בו ... וחטפה אותו ... קארלוס מגרדה באלה. במכות חשמל ובאיומי רצח רצו החוקרים לכתוש את ההודאה, כי המורה הוא חבר בתנועת גרילה. ארגון "אמנסטי" קבע בדו"ח שלו לשנת 1985, כי ... בקבוצות אופוזיציה נעצרו באורח בלתי חוקי ועונו. יותר מ־500 איש נעלמו בדרך זו במדינה ב־15 השנים האחרונות.

באמצעות החוק נגד עינויים מנסה עתה הממשלה להשתלט על התופעה. אומר יועץ לשעבר של הנציב: "הצעת החוק החדשה מאותתת למשטרה שלא נסבול עוד עינויים". אולם המשטרה לא התרשמה עד כה. בסוף נובמבר חטפו אנשיה לחקירה צייר ידוע העובד בעיתון "אכסאלסיור", שבמהלך השערורייה בפרשת הגוויות שהתגלו באולם ההתעמלות צייר קריקטורות של פרקליטת המדינה ויקטוריה אראסו.

עיתונאי מקסיקאי אומר כי אם רוצים שהחוק נגד עינויים יוכם, יש להושיב את כל המשטרה הפלילית מאחורי סורג ובריח. אולם מרטינז קורבאלה אינו אופטימי. כדי להגביר את מודעותם של אנשי משטרה הוא מתכנן לערוך קורסים בנושא זכויות האדם באקדמיה לשוטרים. אומר מרטינז קורבאלה: "אמנם אין זה ודאי שהמדינה תצליח להביא את קיומו של החוק הזה, אבל לפחות יצטרכו להסביר את מעשיהם אלה שאינם מקיימים אותו".

● בולי עתודה -

1, 2, 3, 5, 10, 20, 30, 50 אגורות

● בולי ארכיאולוגיה בירושלים -

1 שקל חדש 3 שקלים חדשים

יום ההופעה:

יום רביעי כ' בטבת התשמ"ו (1.1.86)

לרגל המעבר לרישומים כספיים בשקלים החדשים, תיפסק עם תום העבודה ב־31.12.85 מכירתם של בולי הדואר הקיימים, הנקובים בשקלים (קיימים) ויונפקו בולים שערכם נקוב בשקלים חדשים ובאגורות. כדי לאפשר מתן שירות נאות לציבור באשנבי הדואר, מונפקים בשלב זה 10 בולים חדשים.

החומר הבולאי יימכר ביום ההופעה באשנבי השירות הבולאי ובבתי הדואר המורשים לכך.
בולים עם שובלים, צמודות לוח וגליונות שלמים יימכרו גם לאחר יום ההופעה באשנבי השירות הבולאי לתקופה ארוכה מן הרגיל ולא חודש ימים כמקובל.

אשנבי השירות הבולאי:
ירושלים, תל־אביב, חיפה, קרית־שמונה, נהריה, עכו העתיקה, טבריה, עפולה, נתניה, רחובות, אשקלון, באר־שבע, אילת, נמל־תעופה בן־גוריון.
סוכנויות דואר: ראשל"צ - הרצל 16, אשדוד - ...

★ לתשומת לב מנויי השירות הבולאי: מסיבות טכניות, עלול להיווצר עיכוב מסוים בשיגור חלק ממשלוחי הבולים למנויים.

הודעה חשובה לקהל האספנים

יום הופעת הבולים (1.1.86) הוא גם במיוחד לתאריך בו עוברת המערכת במשק לרישומים כספיים נקובים בשקלים חדשים.
ביום ההופעה (יום רביעי) יהיו רוב בתי הדואר סגורים אחה"צ, פרט למקומות המפורטים להלן:

ירושלים	ת"א־יפו	חיפה
סניף המרכז רח' יפו 23	אשנב השירות הבולאי, רח' פינסקר 2	סניף רח' הנביאים 22
סניף הורדוס רח' צלאח־א־דין	סניף רח' מקוה ישראל 7	סניף שער פלמר (עד השעה 15.00)
סניף הדסה - עין כרם	סניף מגדל שלום	סניף שיקמונה
	סניף יפו, שד' ירושלים 12	סניף נחלה

משרד התקשורת • השירות הבולאי

שד' ירושלים 12 ת"א יפו 61080

מרכז תנובה — אגף המשק

מעמיד למכירה רכב פרטי ומשא משומש כלהלן

מס' סד'	מס' רישוי	שנת ייצור	תאור הרכב: סוג	תאור הרכב: דגם	סוג הדלק	תוקף הרשיון	הערות
1	663-704	1975	משא 4x2	דודג' D-300	בנזין	21.8.86	ארגז סגור ומבודד
2	176-288	1978	משא 4x2	דודג' D-300	בנזין	5.3.86	ארגז סגור ומבודד
3	689-816	1977	משא 4x2	דודג' D-500	בנזין	22.1.86	ארגז סגור ומבודד
4	175-716	1978	משא 4x2	דודג' D-500	בנזין	16.1.86	ארגז סגור ומבודד
5	178-003	1978	משא 4x2	דודג' D-500	בנזין	6.9.86	ארגז סגור ומבודד
6	178-004	1978	משא 4x2	דודג' D-500	בנזין	6.9.86	ארגז סגור ומבודד
7	178-006	1978	משא 4x2	דודג' D-500	בנזין	4.9.86	ארגז סגור ומבודד
8	18-696-80	1980	משא 4x2	פורד 707	סולר	3.1.86	ארגז סגור ומבודד
9	18-727-80	1980	משא 4x2	פורד 707	סולר	17.1.86	ארגז סגור ומבודד
10	18-775-80	1980	משא 4x2	פורד 707	סולר	7.2.86	ארגז סגור ומבודד
11	852-155	1977	משא 4x2	פורד 1210	סולר		ארגז סגור ומבודד
12	173-470	1977	משא 4x2	פורד 1210	סולר		ארגז סגור ומבודד
13	175-058	1978	משא 4x2	פורד 1210	סולר	29.6.86	ארגז סגור ומבודד
14	175-779	1978	משא 4x2	פורד 1210	סולר	10.11.86	ארגז סגור ומבודד
15	686-838	1974	משא 4x2	פורד 1614	סולר	30.1.86	שילדה ללא ארגז
16	126-773	1970	משא 4x2	ליילנד ציפסן	סולר	10.11.85	שילדה ללא ארגז
17	771-115	1972	משא 4x2	ליילנד ביבר	סולר	29.0.85	ארגז סגור ומבודד
18	775-321	1975	משא 6x4	מ.א.ן. 230	סולר	25.9.85	גורר
19	183-497	1976	משא 6x4	צנמודיין CCC	סולר	12.12.85	גורר
20	181-533	1977	משא 6x4	צנמודיין CCC	סולר	17.7.86	גורר
21	21-208-81	1981	פרטי רב שימושי	פיאטסה 1100	בנזין	25.4.86	לפירוק בלבד

לתשומת לב המעוניינים בקניה

המעוניינים יוכלו לראות את הרכב בחצר בית "תנובה" בגבעת־ברק, רחוב בורייגן כסמוך 21 פינת ז'בוטינסקי מ־29.12.85 ועד 5.1.1986, משעה 09.00 ועד 13.00 ביום שישי עד שעה 11.00. פרטים ואישורי כניסה לחצר אפשר לקבל במקום אצל הה' גודקין משה או במשרד תנובה מחלקת התחבורה.
את ההצעות יש להגיש עד יום ב' 6.1.1986 שעה 12.00 במעטפות סגורות בתיבת המכרזים הממוקמת בבניין הנהלת תנובה, שד' המלך 8, תל־אביב, קומה ב' חדר 226 בצירוף המחאה בנקאית או ערבות בנקאית בשיעור 10% מערך ההצעה. אין הקונה רשאי לתבוע כל תוספת או הפחתה מחלקי כל הרכבים המוצעים למכירה, לאחר שאישרנו ההצעה לרכישה.
לא תתקבל כל תביעה מצד הקונים לגבי תקינות ומצבם המכני (טכני) של הרכבים.
בתואם לחוק אנו נגבה מהקונה מס ערך מוסף עבור הרכב הנרכש.
תשלום והוצאת הרכב תוך שבעה (7) ימים מתאריך ההודעה על הזכיה. לאחר שבוע יחויב הזוכה בדמי החניה.
את הרכב שנרכש אפשר יהיה לקבל רק לאחר העברת הבעלות עליו.
דמי ההעברה יחולו על הרוכש.
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה או הצעה כלשהי.
נא לציין בהצעה בכתב ברור (רצוי במכונת כתיבה) שם משפחה, שם פרטי, כתובת ומספר טלפון.

מרכז תנובה — אגף המשק

סוף סוף הגיע

פתוח במוצ"ש עד 22.00

משלוח הרהיטים הגדול מסקנדינביה

ל־צומת הרהיטים

ובנוסף: כורסאות טלביזיה בריפודי־בדים עורות וטלאים (PATCHES)

בהנחות גדולות

נשארו עדיין מספר דגמים של פינות ישיבה ומזנונים בהנחות עד 40%

נמשכת המכירה גם במשך השבוע

אנשים מעדיפים את חוות הרהיטים

צומת גדהה

רח' אפעל 15 קרית אריה

פ"ת טל: 9230138

27.12.85 הארץ 8

מגזין / דן מרגלית

הרב אלעזר גרנות

המלך חוסיין

יאסר ערפאת

מוציאים את מד־החום

ה"ניו־יורק טיימס" פרסם שלשום מהמלה ילדותית באיצטלה של מדע מדיני. יאסר ערפאת יפקיד מכתב סודי בידי המלך חוסיין, שאש"ף יקבל את החלטת מועצת הביטחון 242 אחרי שישראל תיכנע ללא תנאי ותסכים לכינוס ועידה בין־לאומית ולניהול משא ומתן עמו. אין הכוונה טובה מזו לשרלטנותו של ראש אש"ף. לא זו בלבד שמדובר בצעד מגוחך, אלא שאפילו ניאותה ישראל לכך, היה הולך משתבש. בהגיע העת לחשוף את כתב ההתחייבות של ערפאת, היה מתברר כי יש לו "קשיים פנימיים", המונעים את מימוש חלקו בהסכם, ובכלל הוא שכח לחתום עליו.

מתרבים הסימנים כי ערפאת וחוסיין נושאים באחריות העיקרית לשיתוק המדיני ולהחמצת השנה־שלפני־הרוטאציה. אך אי אפשר להסתפק בהכוונה הדפעמית. שכן בעניינים מדיניים אין הכרח דיוחת. בחיות רווחו תיהם של הפלשתינאים צריכה למד־חום קבוע שאסור להוציאו אף לא לרגע מן הרוח העויה של המזרח התיכון.

ישראל שגתה בזה השבוע. מזכיר הכנסת זה נראה כך: על דוכן הנואמים עמד אלעזר גרנות ממפ"ם, והניס היטב כי הכנסת זכאית לדון בהחלטת הממשלה לאסור על משלחת פלשתינית מהשטחים המוחזקים להיוועד בעמאן עם ערפאת על מנת לשכנעו להתמתן. אורה נמיר מהמערך נכנסה לאולם המליאה ומצאה את אהרן הראל והדר ליבאי בדרך החוצה: הם לא רצו להצביע עם הממשלה להסיר את הנושא מסדר היום.

נמיר נשארה באולם. הצטרף אליה חיים רמון — גם הוא מן המערך — שהוליכו לעלות על דוכן הנואמים ולהציע לפתוח דיון באחת מוועדות הכנסת. נמיר ויצחק ארצי הצטרפו אליו ברצון. שר הביטחון יצחק רבין לא אהב את זה. הוא תבע להסיר את העניין מסדר היום. אש"ף לא בא במשבון. כשנוכח כי חבריו מן המערך מתכוונים להמרות את פיו, ואפילו בעל־בריתו הפוליטי שבח וייס אינו מוכן לעשות למענו יותר מאשר להימנע בהצבעה, מיהרה שרה דורון להעניק את הליכוד.

מדוע הרי הפלשתינאים שמר לא נפגשים עם אנשי אש"ף; הרי הם אינם אזרחי ישראל ואינם מחויבים באיסור זה ולמצודדים בשלום ובפשרה כלשהי יש עניין אמיתי למתן כל גורם ערבי ופלשתיני בעל משקל, או לפחות לחשוף את סרבנותו — או למה לא?

וכך לא יהיה דיון; וכך לא ייצא תנא סגירה או אליאס פריג' או מי מעמיתיהם לפתן את ערפאת ולדרבנו למשא ומתן; וכך העלתה הממשלה על עצמה צל מיותר של חשד, שמא גם היא אינה מספיק עירנית ומעוניינת; צל שלא תמיד יחלוף ולא לנצח יתאנו בסרבנות הערבית.

מי מכיר תזכיר מן העבר?

היום יינתן גזר הדין במשפטו של הד"ר אמנון קפליוק, שעשה עסקת טיעון עם התביעה בקשר לנסיעתו לירדן. כולם מבינים שהעונש יהיה סמלי בלבד. המשכו יהיה בחוק העומד על סדר יומה של הכנסת, שיאסור מפגשים עם אנשי אש"ף. מאחורי הקלעים יש לכך לעתים התפתחויות מרתקות. יום אחד, לאחר שובו מירדן, שוחח קפליוק עם הח"כ מנחם פרוש מאגודת ישראל. הוא הציע לו להתנגד לחוק. מה תועלת תצמח ממנו לישראל? מבחינה מדינית מה הטעם לחסום כל צינור להידברות עם הפלשתינאים? ומהיכן משפטי די בחוק הקיים להעניש את מי שעומד לדין.

פנה פרוש אל קפליוק: אם אתה כבר בירדן — מדוע שלא תביא את התזכיר ששלח יעקב דההאן לאמיר עבדאללה, סבו של המלך חוסיין?

— איזה תזכיר?

— תמצא שהפתרון שהוצע על ידי דההאן לבעיה היהודית־ערבית אינו רחוק מן הפתרון שלך (היה זה כנראה אחרי שדההאן וחבריו ועד העדה האשכנזי נפגשו עם הלורד נורתקליף ודיברו בגנות הציונות. לאחר אותה שיחה כתב מנחם פרידמן ב"חברה ודת, האורתודוכסיה הלא־ציונית בארץ ישראל" — רבתה הביקורת על דההאן, ונסתיימה ברציחתו).

— מכל מקום, הסביר פרוש לקפליוק, דההאן הספיק לשגר תזכיר מתון לעבדאללה, הוא טרם נמצא.

— אבל אתה יודע שלפי החוק המוצע לא אוכל לנסוע בעתיד, ובכלל אסור להוציא מסמכים כאלה מארמון המלוכה בעמאן לגורם המערבית אלא ברשות מיוחדת, העיר קפליוק.

— אתה כבר תמצא דרך, סיכם פרוש.

העתק אחד, אמר לי השבוע פרוש, נמצא בוודאי בעמאן. מחפשים אותו גם בארכיון של אגודת־ישראל בירושלים. הוא טרם נמצא. התוכן, סיפר פרוש, אקטואלי גם בימינו.

מה שמותר רק ב"ואן ליר"

מי מכיר, מי יודע מיהו יצחק אפשטיין? הוא נמנה אמנם על פעילי "ברית שלום", אבל תפס בה מקום צנוע. באוסף המסמכים הנודע שפרסם ברוך בראבם בלטו רבים ושונים כארתור רופין ועקיבא א. סימון. אחד אפשטיין לא נזכר שם. עד שעכשיו הוציא מכון ואן ליר ספר יומרני על "ישראל ושכניה הערבים", ובו לפתע ציטוט מאת אפשטיין. למה כבה.

ניחא. לצד מדינאים ופוליטיקאים וחוקרים שונים יכול להיות גם אפשטיין. אבל איך עלה על דעת מכון ואן ליר להוציא לאור ספר המתיימר לעסוק בהיסטוריה של הסכסוך הישראלי־ערבי בלי ציטוט אחד, למשל, מאת דוד בן־גוריון? אפשטיין — בפנים, חיים וייצמן — בחוץ? עד כדי כך לעוות את ההיסטוריה?

הרוח החיה במכון ואן ליר, אלוף הראבן, הסביר לי שהספר לא נועד להכיר בזכותם של היהודים לקיים חיים ריבוניים בארץ־ישראל. ספרים אחרים עוסקים בכך. הוא "מטפל בבעיה בצורה אחרת". בתידרך זה עקרו ממנו את האמנה הפלשתינית הקוראת לחיסול ישראל, אבל שיבצו דברי תעמולה של יאסר ערפאת המעמק מדוע הוא מסרב עדיין להכיר במדינת־היהודים. כן הירשו לעצמם אנשי ואן ליר למחוק את הצהרת בלפור ואישורה בידי חבר־הלאומים, אך פרסמו את החלטות מועצת־הביטחון 242 ו־338.

שאלתי איך לא הזכירו את מאמצי בן־גוריון בשנות השלושים להגיע להסדר ותני ומתן עם ערביי הארץ? הראבן: "השתדלנו להתמקד בשלושים השנים האחרונות" (נו, באמת: הרי הספר נפתח בשני מאמרים על "תור הזהב העדבי" והיהודים תחת שלטון הח'ליפות").

העורכים לא כללו בספר אפילו את מגילת־העצמאות שבה קרא בן־גוריון לערבים להתלך מן המלחמה ולהסכים לחלוקת הארץ בין שני עמים. אני יודע שזו סוגיה קשה משום היותה הוכחה חותכת לאחריותם העיקרית של הערבים לאיבה המתמדת במזרח התיכון. אז מה מגילת העצמאות — הסביר לי הראבן — מודפסת בספרים אחרים. ואן ליר חופש ללכד חומר חדש.

בכל זאת אפשר שהביקורת תעשה את שלה. במהדורה הבאה יכניסו תיקונים. יוסיפו את האמנה הפלשתינית (עם הסעיפים ההדרה או שבמקום הקטעים על הדר סול ישראל יכניסו "מטעמי קיצור" שלוש נקודות.

טמיר בצרות

יוסי שריד אינו זקוק להקדמות מיותרות. הוא בער בוררות על טאבה בלי תנאים. "אבל אם שמעון פרס רוצה להגיע לבוררות על גשר של ברזל אז יש לי ספק אם אברשה טמיר הגיח לרגליו אפילו גשר של נייר. טמיר, שהוא כידוע אדם לכל־עת ולכל־עט, מערבב לפי התרשמותי משאלת לב בעובדות והסיכומים".

ההמשך קטלני עוד יותר למנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר. "בכל מקרה שאני צריך לבחור בין שמעון פרס לבין יצחק שמיר אני בוחר, מבין מאליו, בפרס. אבל במקרה שלפנינו, אני מתרשם, כי הגרסה של שמיר, לפי שעה, קרובה למציאות. אם יתקבלו תשובות חיוביות מנשיא מצרים תוך כמה ימים יוציא חוסני מובארק את פרס מן המיצר שטמיר הכניס אותו אליו".

כשזה בא מפיו של שריד, התומך בעקביות בכל משא ומתן מדיני, נדלק אור אדום לאברשה. מפני שיש לשריד נטייה טבעית להאמין ולנטות דווקא על צדו של מי שדוחק להתקדמות. אך אם שריד אינו מספיק, האם מסרבים לסמוך על עדותם של שמיר ואהוד אולמרט הן מרידור והדני מילוא — כי אז כדאי להקשיב גם ליונה מן המערך. הח"כ שבח וייס לא מתח ביקורת ישירה על טמיר. הוא פשוט פירט בהרחבה את הקשיים שבחידוש המשא ומתן על טאבה ואת נוקשותם של המצרים. ההזהיר מפני תקוות שהוא שהבוררות על המלון תביא ישועה למערכת הסבוכה של יחסי ישראל־מצרים. מדבריו אפשר להבין מה הוא חושב על דייקנותו של טמיר.

אין [illegible] הכנות [illegible] אך [illegible] כי הוא [illegible] מעינות [illegible] שלא יקבלו ממנו דיווח על מהלך שעשה בארבע עיניים; שלא רק הליכוד ייאלץ להצמיד אליו אחד מאנשיו אלא שגם המערך יצטרך לבדוק את סיכומיו על ידי בירור בדרג בכיר יותר. אם בשיגורו של שר האנרגיה משה שחל לשיחות מוסכמות במצרים, ואם בפניה־בכתב של שמעון פרס למובארק.

מסלקה

★ באוגוסט 1985 מסרו הח"כ יוסי שריד ומנכ"ל תנועת ר"צ דדי צוקר הודעה בפרשת הקרקעות ברמת קרדון. בין השאר נכתב שם כי עורכי הדין של החברה הם שלושה. שאחד מהם רוני מילוא. סגן השר מילוא הגיש בדרין כי את שריד אינו יכול לתבוע לדין מפאת חסינותו הפרלמנטרית, אבל [illegible]

★ עושים היסטוריה: הח"כ מיכה רייסר מהליכוד פנה השבוע אל יצחק נבון בהצעה מקצועית חינוכית לא שגרתית. מאמרו של האב ז'בוטינסקי "קיר־הברזל" הוא עדיין בעל אופי אקטואלי. מדוע שלא תצרף אותו לתוכנית הלימודים הכללית לצד מאמרים של ברל כצנלסון, אחד העם ואחרים?

ב"קיר הברזל" כתב ז'בוטינסקי כי "על הסכם מרצון בינינו לבין ערביי ארץ ישראל אי אפשר לחלום". גם ב"מתקרטת" עושים היסטוריה: מזוהה מיצאי הפתיחלך קיבלו הסכמה להצבית על כל את דיוקנו של ד"ר אל שמאר — מי שהיה שליט הגליל, או כפי שהוא מכונה בהודעת הסיעה השליט הגאר.

★ בריאלא שהיה בכרקע הכנסת בהשתתפות היילות, הדרים: הח"כ דן מרידור (ליכוד) לעמיתו רן כהן (ר"צ). "אני יכול להשתמש בזה?" שאל כהן. "למה הוצאה ממני לא תסייע לך במנה שלך?" השיב מרידור. שניהם כמו סיימו במקהלה מרבית: "אבל תזיק לך — מרידור — במתנה שלך."

לחזור בתשובה להרע

מה ששמעה הוועדה המשותפת לענייני חינוך, חוץ וביטחון מפי הורי החוזרים בתשובה סימר שיער. אחד האבות, מיכאל כהן, תיאר את תהליך ההשתמטות מצה"ל. מי שנתפס לחזרה השרורה מתחיל בתביעה להתפלל 12 פעמים ביום. אחר כך אינו יכול לראות חיילות במכנסיים, רחמנא ליצלן. אחר כך האוכל אינו מספיק כשר. אחר כך מעבירים את הנלכד לבסיס עורפי במקום להיות טייס או טנקיסט. אחר כך נמאס למפקד והוא משחרר את החייל־החוזר־בתשובה. כך משתמטים בחוק.

ומה שהוסיף הפרופסור דן מלר לא היה קל. הוא מצא את בנו בכפר חב"ד, שבו התראיין הרב הראשי האלוף גד נבון, ומדבריו הבין כי הרבנות הצבאית רואה לעצמה חובה לסייע בידי המעבירים־על־דעתם. שלחנו את הילדים להגן על מדינת ישראל, אנו ציונים, ומה אירע? אני רואה בך, הוסיף האב הנבוך, מי שאחראי להרס משפחתי.

ומה שסיפרה שולמית אלוני הוסיף על הצער. חיילי אחד הקורסים נשלחו למאה שערים. שם לעגו להם על מדיהם. החזירו את החיילים לבסיסם והגיד להם לבוא למחרת בלי מדים. היעלה על הדעת?

גד נבון הבטיח כי רב שיסית בצה"ל נגד הציונות יסולק. הוא מצא את חב"ד בתוך צה"ל ואת ישיבת אור שמח מכריסמת בחיל האוויר. אין זה מוצא חן בעיניו והוא פועל לצמצום התופעה.

גם בשביל ראש אכ"א, האלוף מתן וילנאי, הנושא חדש. צה"ל יהיה תמים ביותר הראשוני כלפי תנועת החוזרים בתשובה. לא ינתנו לה לכרסם בו תוך עידוד ההשתמטות משירות צבאי, ובחזרה שלא יינתן למקרים כמו זה שאירע במאה שערים — אם אכן אירע — לחזור על עצמו.

וזה יעזור אולי לגל הבא של הורים שילדיהם מוסמרים בכוח לעבור מצה"ל לישיבות הלא־ציוניות.

האפיפיור תמיד נגדנו

המכון ליהדות זמננו באוניברסיטה העברית לא יכול לבחור איש מתאים מד"ר יצחק מינרבי לכתיבת "הוואתיקן, ארץ הקודש והציונות", הרואה אור בהוצאת יד בן־צבי ערב חג המולד. הוא יליד רומא. הוא ניצול־שואה שנחבא במנזר בעמיה קתולית. הוא תושב ירושלים וציוני פעיל. בשבילו המחקר הוא גם השורשים האישיים.

מינרבי פרסם למעשה שני מחקרים. הוא בדק את יחסה של הכנסייה לארץ־ישראל ולתנועה הציונית. זה סיפור של אכזבה.

תיאודור הרצל דווקא קיווה להסדר. ב־1904 נועד עם האפיפיור פיוס ה־10. "היהודים לא הכירו באדוננו ולכן לא נוכל להכיר בעם היהודי", אמר לו הכס הקדוש. "לא נוכל," כתב מינרבי, נהפכה לעמדה הקבועה של האפיפיור. היא נשארה אקטואלית. זה לא השתנה גם כשנרטמה תורה. ב־1917 שהחה נחום סוקולוב עם האפיפיור בנדיקטוס ה־15. את יחסו התרבותי פירש כסיסיי. טעות. הכנסייה התחברה אל המוסלמים וחששה מפני המנדט הבריטי הבלעדי על ארץ ישראל והסתייגה ממינוי הנציב היהודי הרברט סמואל בגלל מוצאו הלאומי.

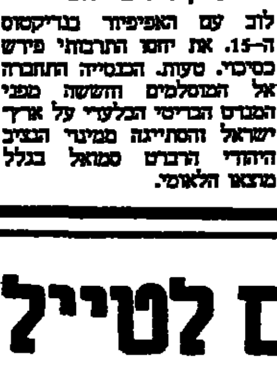
ד"ר יצחק מינרבי: השורשים

מינרבי צער בעקבות הדיוור הפראגי של הציונות אחרי הצלב. [illegible] לעקוף בעזרת [illegible] אף את האפיפיור [illegible] ג. באולאסינה. בבראוק קיבל כסף. הוא סיפר לציונים כי דיבר בשמם מאחורי חומות הוואתיקן. האם חיים וייצמן יכול לבטוח כי אכן עשה כן לעולם לא.

לציונים היה חלום קטן ומופרך. אך הכנסייה ראתה בהם לארדתיים מסוכנים המפיצים מודרניזציה מזיקה בקרב האוכלוסיה המקומית. הקמת ממשלה יהודית, כתב ד"ר מינרבי, היתה בעיניהם בלתי אפשרית. הניסיון הציוני להבטיח מעמד אכסטריטוריאלי למקומות הקדושים נידון לכשלון. הצורות התקשתה בדרך כלל להבחין בינם לבין שאר ארץ ישראל.

האם השתנה משהו מאז מלחמת ששת הימים? זה ייוודע במחקר שייכתב רק בעוד עשרות שנים.

חשבון נפש של עלייה

קבוצת עולים מדרום אמריקה מתחבטת בבעיית דיור: עתה הם מאיימים לרדת מהארץ

מאת אור גונר

קרלוס אגנר עלה לארץ מאורוגוואי לפני שנה וחצי. כיום, הוא דובר עברית טובה, עובד מע"מ — ומתגורר עדיין במרכז הקליטה ברחובות. בימים האלה הוא עורך חשבון נפש וכים. ילדיו, הוא מרגיש, נקלטו היטב. עד כאן צד הזכות. אבל הסיכוי שהוא רואה לתת למשפחתו קורת גג משלה קטן ביותר. קרלוס אגנר אינו איש אמיד — ואינו אתיופי. הוא אינו משתכר מספיק לרכוש דירה בכוחות עצמו, ולעמוד בהחזרי המשכנתאות המוצעות לו. הוא משתכר יותר מכדי שייכלל ברשימת "הזכאים לדיור מוסדי", שכל כולו ממומן על ידי המדינה. בכלל, קרלוס אגנר אינו רוצה להיות על חשבון המדינה. בינתיים, הוא אוכל מקצת מחסכונותיו. מבטיח לעצמו שלא לרדת מההון האחרון, אותו סכום כסף שיאפשר לו לשוב ולהתבסס בארץ מוצאו. כשיגיע לסכום הזה לא תהיה ברירה. קרלוס אגנר ירד מן הארץ.

בעייתם של אגנר ומשפחתו היא בעייתן של כמאתיים משפחות עולים מדרום אמריקה. היא בעייתם של למעלה מארבעה עשר אלף עולים חסרי דיור קבע. הנתון, אגב, אינו כולל עולים מאתיופיה. אחדים מעולי אורוגוואי שלחו באחרונה מכתב לגורמים המטפלים בקליטתם ובו איום בירידה קבוצתית. חיים גרודיצקי אומר, שהמלה "איום" נשמעת אמנם לא יפה, אבל בלי קשר להגדרה — אנשים עוזבים את הארץ. ומי שיורד, מספר שם מה הבעיות שבהן נתקל בארץ. וכל מאמצי השליחים שוב לא יועילו: העלייה קופאת.

חיים גרודיצקי, רופא, מועסק בבית החולים קפלן ובמרכז לבריאות הנפש בבאר יעקב. הוא הגיע לארץ בקיץ 1984. חמישה חודשים אחר כך עקר עם אשתו ושני ילדיו ממרכז הקליטה ברחובות לדירה שכורה בעיר. "אתה לא יכול להיקלט במרכז קליטה," הוא מסביר. "כדי להיכנס לחיים של המדינה אתה מוכרח לצאת, ומי שנשאר שם הם אנשים עם בעיות. אתה מרגיש את ההפרשים. אתה בא בתור עולה עם הרבה מרץ, ופוגש שם אנשים עם תלונות". הוא אומר שהעלייה מדרום אמריקה היא עלייה חיובית. רוצים לעבוד, רוצים להיקלט. שיטת הסיוע בשכר דירה מורחת את יציאתם ממרכזי הקליטה, האזור כך, כהגדרתו, "אתה יתום".

* * *

את מרכזי הקליטה מנהלת הסוכנות. עם גל העלייה מאתיופיה, נעשה ניסיון לפינוי מואץ של יושביהם הוותיקים יותר. מנהלי מרכזים הבטיחו בעל פה סיוע מוגדל והתחשבות במצבן של משפחות שייצאו לאלתר. משרד הקליטה הגדיל את גובה המשכנתאות. אלא שמתוך 300 משכנתאות שהוצעו לצורך זה בוצעו רק כ־100. העולים — שכבר טעמו את לקחה של אי־הודאות הכלכלית, נמנעו מלהתחייב להחזר של 280 דולרים בחודש. אחרי הכל, ביכוהם ביציבות מקום התעסוקה ומקור פרנסתם מוגבל למדי.

"נותנים לך את ההרגשה שאתה יושב על מזוודות".

הדיור לעולים הוא עניינו של משרד הקליטה, המקבל דירות ממשרד השיכון. בסוכנות אומרים, כי התיאום בין הפקיד במרכז הקליטה המטפל בתעסוקה, לבין הפקיד המטפל בדיור, לקוי ביותר — אם בכלל הוא קיים. התוצאה: הצעת משרות במקומות שאין בהם דיור, דירות ריקות במקומות שיש בהם מחסור בתעסוקה. העולה נופל בין הכיסאות. שר הקליטה, יעקב צור, גורס כי שיתוף הפעולה בין הגורמים השונים נאות: "אדם העובד ברחובות יכול גם להתגורר באשדוד או באשקלון".

* * *

אפשר כמובן להאשים את האינפלציה בדרום אמריקה. חזה סימון מספר שמכר את דירתו, ארבעה חדרים באיזור יוקרתי של מונטווידאו, תמורת 12 אלף דולרים. הסיוע המוצע לו בארץ נע בין 60 אחוז מערך דירה ממוצעת בתנאי החזר סבירים, ועד 93 אחוז מערך הדירה, אך אז יגדל ההחזר החודשי עד 70 אחוז מההכנסה נטו למשפחה ממוצעת בישראל. מכיוון ששכר העולים נמוך מהממוצע בישראל, אין משפחת עולים יכולה לעמוד בהחזרים שכאלה.

הנתונים הללו, אגב, נכונים בהקשר למה שמכונה בסטטיסטיקות הרשמיות "דירה ממוצעת". ברור כי מצבו של עולה, שתנאי תעסוקתו או העדפתו האישית מובילים אותו למגורים במרכז הארץ, חמור עוד יותר.

רבים מן העולים פונים לדיור בשכירות. כאן הם מקבלים סיוע המגיע עד 150 דולרים בחודש בשנה הראשונה, 130 בשנה השנייה, 100 בשלישית. ככל שנוקפים הימים ומתקרב מועד סיום ההוצאות לכיסוי, הולכים החששות בלב העולים וגוברים. שכר הדירה הזה, אומר חזה סימון, הוא בזבוז כספי הסוכנות וכספי העולים כאחד. מדוע לא להפנות את הסכומים האלה לתשלום משכנתאות, שייפרסו על תקופה ארוכה יותר. מדוע לא לקשור את העולה לארץ בקשר של קבע, בדירה משלו.

* * *

שמעון ליברמן, יו"ר התאחדות עולי אמריקה הדרומית, אומר כי הירידה — על רקע מצוקת הדיור — הורסת את מאמץ עידוד העלייה. 1200 עולים מגיעים כיום ממדינות אמריקה הלטינית מדי שנה. הוא כורך על הגדלת המספר לשלושת אלפים ולארבעת אלפים, בתנאי שתתקיים התשתית המתאימה לעליית הרווחה הזאת. על בעייתה הכיוונית, חיים גרודיצקי אומר, שיש מדיניות אפליה ברורה בין העולים השונים. הוא מספר על דירה בצפון הארץ שנועדה כבר לעולה מדרום אמריקה ונמסרה ברגע האחרון לאתיופי. "אף אחד לא בא לארץ כדי לרדת", אומר גרודיצקי, "מי שעוזב עד היום — עוזב בשקט. אנחנו צועקים כדי להישאר."

מרכזי קליטה כמלכודת

"מרכזי הקליטה במרכז הארץ נהפכו למלכודות במקום גשר לקליטה", אומר שר הקליטה, יעקב צור. "שיטת מרכז הקליטה נהפכת לעודף חסות". לדעתו, לא צריך להיות מרכז קליטה במרכז הארץ. מי שיגיע למרכז קליטה בבאר שבע ייסע לחפש עבודה בתל אביב. מי שהגיע לרחובות לא ייסע לבאר שבע. בפריפריה אין בעיות דיור: הדירות זולות יותר, הסיוע גדול יותר. ניסיון העלייה הרומנית, שהוא נדרש לו, מלמד כי עולים שהגיעו לנצרת נקלטו ומתגוררים בה, גם אם הם עובדים באזור חיפה. השאלה לאן מופנים העולים בראשית דרכם בארץ תקבע את הצלחת מדיניות פיזור האוכלוסיה.

המגמה, אומר צור, צריכה להיות קיצור תקופת השהייה במרכזי העולים, והצגת אלטרנטיבה. משרד הקליטה מציע לתת לעולה מימון מלא לשכירת דירה, שממנה ייצא אל האולפן — תוך שהוא מתגורר כבר בסביבה ישראלית אמיתית. הסוכנות, לפי שעה, מתנגדת לרעיון. אדם המצוי במנגנון הסוכנותי אמר לי, כי בעייתו העיקרית של הגוף הזה היא החשש פן יתגלה לעין כל אי הצורך הבוטה שבקיומו. חוץ מזה, אם יבוטלו מרכזי הקליטה ייעלם מן הגוף אתר אידיאלי לסידורי תורמים.

עניינם של עולי דרום אמריקה הגיע לטיפולו של יעקב צור בדרך העיתונות. הוא אומר, כי העולים מאורוגוואי מעולם לא פנו אליו באורח אישי. כששמע איומם בירידה מאורגנת, הזמין בדיקה של בעיות חברי הקבוצה, אחד לאחד. קשה שלא להתפלא, לנוכח הדברים האלה, במה עוסק המנגנון המסועף של משרד הקליטה, שעל שיחות והתכתבויות עם אנשיו יש לעולים מאורוגוואי תיעוד מפורט.

אפשר אולי להסתפק בלשכת השר — על תקן של נציב קבילות העולים.

* * *

דירות קבע ניתנות כיום לעולים בשתי דרכים: רכישה באמצעות משכנתאות, או הענקת דיור ציבורי לנצרכים, שנזקקותם מוכחת על ידי ועדות ביזור לעניין.

משרד הקליטה מכיר בכך שאין פתרון מספיק במסגרת השיטה הקיימת. עתה דנים במשרדי הממשלה בתוכנית חדשה, שתיתן לעולה כעשרות אלפי דולרים נוספים. כמענק, נפח המימון יגיע עד 45 אלף דולרים למשפחה ששני ראשיה עובדים — ההחזר החודשי הממוצע יהיה כ־150 דולר. "מרכיב המתנה" בכל דירה שתירכש על פי התנאים החדשים, יגדל מ־15 אלף דולרים כיום ל־25 אלף. מכיוון שמדובר בכ־4000 פתרונות דיור בשנה, פירושה המעשי של התוכנית הוא נטל תקציבי נוסף של 40 מיליוני דולרים. בכך הכל תעמוד ההצעה השנתית הכוללת לצורכי דיור לעולים על כ־100 מיליוני דולרים. הסוכנות היהודית כבר הודיעה על נכונותה לשאת בחלק מן הנטל הנוסף.

לעולים ברשות הסוכנות הבכירות יוצעו דירות שיירכשו על ידי המדינה, בשכר דירה של 80 דולר בחודש, והבעקבות האפשרות לרכישת הדירה בעתיד.

יש בעיה, אומר צור, להציג הטבות כאלה בפני הישראלים. שואלים עד כמה נכון הפער בין ישראלי ובין העולה. הדברים אמורים בעיקר בעולים מארצות המערב, שיגיעו תוך זמן קצר לרמת שכר זהה לזו של הישראלי. "אני", הוא אומר, "שלם עם זה. חייב להיות פער משמעותי לטובת העולה. אבל צריך להיות רגישים."

הגיא השני של שער הגיא

מאת אלי אלעד

במקביל לכביש העולה משער הגיא לירושלים, מעברו השני של הרכס, הוכשרה בשעתו דרך ג'ון דיפנבייקר, העוברת בחבל ארץ קסום ומאפשרת תצפית על אתרי קרבות תש"ח על הדרך לבירה

חבל ארץ יפהפה מומלץ לטיול משפחתי של שבת וחג, שאינו מוכר לרבים ודרך גישתו הקלה והפשוטה, משתרע מעברו הצפוני של רכס שער הגיא, במקביל לכביש העולה לירושלים. עיקרו בדרך נופים מרהיבה, העוברת במקביל לשוליה האחוריים של יער שער הגיא וכוללת אתרים היסטוריים, בצד הערוץ הפראי של נחל אילן. שיאו — בנופים המשקפים אל ערוץ שער הגיא על הרכסים המיוערים העוטרים אותו ומעבר להם. מסלול זה נגיש בדרך עפר סלולה היטב — היא דרך ג'ון דיפנבייקר, מי שהיה ראש ממשלת קנדה — שהוכשרה ושולמה על ידי הקרן הקיימת לישראל.

בנחיל את הטיול המשפחתי בתחנת הדלק של שער הגיא. טרם שניכנס לדרך דיפנבייקר — היוצאת מעורפה של תחנת הדלק — ניגש לחאן. חאן זה הוכרז אתר לאומי המסור לרשות שמורות הטבע לשם שיקום המקום. מסביר מנהל מחוז המרכז ברשות, יעקב. הרשות מתכננת למקם בבניין החאן מרכז מבקרים ומידע לבאים להרי יהודה, לירושלים ולשפלת יהודה. מרכז זה אמור לכלול גם מוזיאון תחבורה בזעיר אנפין, שידגים את התפתחות כלי הרכב, לרבות הפילנדסים, שעברו במשך הדורות דרך שער הגיא.

מעבר לתחנת הדלק, בדרך דיפנבייקר המשולטת, מצד שמאל — מבנה מרובע בנוי אבנים גדולות ומסותתות עם חרכי־ירי. זהו המבנה של חירבת חרסים, ששימשה תחנת משטרה טורקית בצד הדרך העולה לירושלים. מול לחירבת חרסים, חניון שהקימה כאן הקק"ל ובו שולחנות, ברזי מים ופינות ישיבה מוצלות.

חורבת הקציר

מחירבת חרסים נמשכת הדרך בתוך הוצד של נחל אילן ועוברת בשולי של יער שער הגיא. בחלקו העליון של המבנה הצפוני של הנחל, על אפיקי הקירטון הגיר, הרך, שולטים אורני ירושלים שנטע האדם. בחלקו התחתון, שבו המצע הוא של גיר קשה ודולומיט, שולט החורש הטבעי, אלונים מצויים ואלות ארץ־ישראליות. דרך העפר כאן כבושה היטב ותפגיד תיה ראגה הקק"ל להציב שילוט מנחה לנוסעים בה.

תוך הנסיעה הנעימה והנינוחה על הדרך מבחינים היטב בשוני שבין המבנה הצפוני, רצוף הצמחייה, לבין הדרשיות הדלות הצומח במבנה הדרום, החשוף לקרינה רבה יותר. כאן שלטונות חברת הצומח של הקידה השעיר והסירה הקוצנית. נחל אילן קרוי על שם המושב השיתופי נווה אילן, הממוקם ברכס הצפוני של הנחל. בערוץ הנחל מתקיים עוד צבאים, וכן בעלי־חיים אחרים — דורבנים ותיפורי שיר רבות שבולטים בהן העורבנים.

כעבור כ־2 ק"מ בערך עוברת דרך דיפנבייקר את ערוץ נחל אילן ומתחילה לטפס ימינה בפיתולים, עד שלפתע מתגלה לעיניך מבנה אבן מרשים במדייר וההשתמרותו, וליד רחבת חניה 1 — עמוד כרוזל.

זה מקומה של חירבת עלקת, ששימשה ככל הנראה מחוז של קצין הפרשים התורכי שיחידתו הופקדה על שמירת הדרך העולה לירושלים (חירבת חרסים היתה תחנת המשמר להיילה), על פי עדויות שונות, שימשה חירבת עלקת, יחד עם מבני העזר שלה, שרידי בוסתניה ושני בורות מים, חווה חקלאית מתקופה הצלבנית. פינת חמד יהודית זו, שהנוף הפסטורלי הנשקף ממנה אל עמק איילון והנוף הרים שמסביב לה משרים שקט ושלווה, אינה עומדת על דרכי המלך ולכן לא נפגעה מידי הדלים למיניהם.

מצפים שלוחת משלטים

כדאי להעמיד את הרכב ברחבת העפר ולעלות בדרך התחומה בשני קירות אבן אל המבנה המרכזי. הניקיון, במקום מפתיע לטובה. פקח אחד הרי יהודה והשפלה הגבוהה ברשות שמורות הטבע, איתן הדני (36), מספר כי פעמיים בשנה — בחול המועד סוכות ובימי הפסח — "נכבש" המקום על ידי קבוצה ירושלמית. אלה באים למקום כבר יותר מחמש שנים עם משפחותיהם, מתמקמים כאן לימים אחדים ועוסקים במדיטציה ובשיחות קבוצה ונפש. במשך השנים שיקמו את האזור, והציבו עמוד התמך אוהל ענק, שהם מקימים כאן לשם התבודדויותיהם. באולמות של המבנה המרכזי ושל מבנים סמוכים הכשירו יצועים לשינה וכן הקימו בקתת עץ וסככה המשמשת לחדר אוכל. כדאי לשים לב לכתובת בערבית החקוקה במשקוף הכניסה לאולם הראשון של המבנה המרכזי. היא לקוחה מהפתיחה לקוראן ותרגומה: "בשם האל הרחמן הרחום".

כדאי גם לעלות על גג המבנה, לתצפית. בבוסתן ששרד במקום, עצי מישמש, שקדים ובשירים אחרים. לאחר ששבענו תצובו מהמקום — ואנשי הקבוצה הירושלמית ראויים לכל שבח על טיפוחם את "נקודת היישוב" האת — נמשיך בדרך דיפנבייקר, המטפסת עד לראש שלוחת שער הגיא, היא שלוחת משלטים.

הדרך עוברת בצדה הדרומי של השלוחה, השולטת בצורה מרשימה ומפחידה טוב יותר מכל תיאור של קרבות תש"ח על הדרך לירושלים — את השליטה שהיתה ליושבים בראשה על הכביש העולה משער הגיא, כביש שער הגיא — ירושלים מונח מתחתיה כעל כף יד. בעוד השיפוע היורד מראש רכס משלטים אל הערוץ הוא תלול ביותר. כאן ישבו לוחמי הכנופיות והכפרים שחסמו את הדרך לירושלים, וסייעה בידם גם השליטה ברכס ממול. הוא שלוחת סיריס. הישובים הנשקפים ממול הם הישובים שורש ובית מאיר (סריס ובית מחסיר). רכס אחר דומה יותר בולטת שלוחת "הכסטל", שבחיבתה פיסלש קרמני של כוחותינו במלחמת השחרור. כיום היא שמורת טבע מהגדולות בארץ.

משמשקים את הכביש העולה לירושלים כדאי לזכור שחלק ניכר מעצי יער הקק"ל בסקים לא היו כאן בשעתו, כך שניתן היה לדרדר מראש השלוחה אבנים כבדות אל הכביש העובר למטה בערוץ שער הגיא. שמו העברי של הנחל הוא נחל נחשון. בערבית הוא קרוי ואדי עלי, על שם קבר השייך ועצי האלה העתיקים שבאפיקו.

דרך דיפנבייקר מתפצלת כק"מ וחצי בראש שלוחת משלטים עד שהיא חוזרת לכביש שער הגיא — ירושלים. מעט בתחום לצומת כאהבה. אנו ממשיכים עמה שמאלה (מזרחה), יחד עם שילוט הקק"ל, המורידנו לערוץ נחל אילן. כעברו השני היא מטפסת לכיוון תחנת הדלק של נווה אילן. טרם התחברותה לתחנה ולכביש הישן לירושלים, כדאי לעצור ולגשת לאנדרטת פורצי הדרך לירושלים, המתמקמת על גבעת כבשה (660 במרו). ליד האנדרטה, חניון קק"ל מוסדר עם מים ושטחי פיקניק.

כל המסלול שתואר אורכו 8—10 ק"מ בדרך עפר כבושה היטב, והוא יפה לבילוי שבת משפחתית בשהייה ובטיול בחיק הטבע.

החאן בשער הגיא

הדרך הקיימת לירושלים העוברת בתוואי הקצר והנוח יחסית בשער הגיא, כמעט שלא היתה בשימוש עד לאמצע המאה הי"9. התוואי בקטע זה של הכביש, משער הגיא לעבר שאלבה, עובר בערוץ צר ועמוק — נחל נחשון — המשמש מלכודת להולכים בו. קל תנה למקם בו מארבים ולתקוף שיירות וקשה להולכים להתגונן, למצוא מסתור או לברוח.

הארכיאולוג מאיר בן דב מציין, כי רק באמצע המאה הקודמת הוליכו השלטונות העות'מניים לנצל את התוואי הקצר הזה ואת המעלה ההדרגתי הנוח ולסלול בו דרך. לימים נהפכה דרך זו לדרך הראשית לירושלים, דוחקת את כל שאר הדרכים ששימשו משחר ההיסטוריה דרכים ראשיות לירושלים.

כאשר רבו בעיות הביטחון לאורך הדרך, הקימו העות'מניים בצריה מערכת יחידות משמר. 17 תחנות משמר כאלה נבנו מיפו ועד לירושלים: היה זה במחצית השנייה של המאה הקודמת. מבין 17 המבנים נותרו שניים שלמים. האחד, בצומת בית דגן, משמש כיום כמסגד. השני, בצומת שער הגיא, מצדו שני של הכביש אל מול האכסניה (החאן), מבנה זה, הקרוי חירבת חרסים, נותר שלם. אם לא ישוקם, יתמוטט העדות האחרונה לתחנות המשמר העות'מניות מן העולם.

לבד מהדאגה לשלומם של ההולכים בדרכים, היה צורך לספק את מחסורם ומזון בהמתם. לשם כך נבנו ארבע אכסניות דרכים: ברמאללה, בלטרון, בשער הגיא ובקולוניה (היום — מוצא). אחת מאכסניות אלה היתה זו של שער הגיא. היו בה שני מבנים בני שתי קומות. בקומת הקרקע נמצאו האורוות, המתבנים, המחסנים והמטבח, ובקומות העליונות — חדרי המגורים. במבנה הגבוה יותר היתה מאפיה. בין המבנים היו גינות מסודרות לכל גידולי הירקות, לצורכי האכסניה. מסביב לשטח היתה גדר שתחמה את גבול האכסניה.

מרבית חדרי האכסניה מקומרים באבן. גגו של חדר האורחים היה עשוי רעפים. בימי המנדט הבריטי נבנה בצמוד לאכסניה מבנה מאבן עם גג בטון, שרוצף במרצפות מעוטרות. גם הוא מהווה פרק בתולדות אכסניית שער הגיא.

שנים עמדה האכסניה בשיממונה. קטעים ממבניה התמוטטו. תפלו ההתגוננות היתה רבה. לא מכבר החליט לטפל באתר ולהפכו למרכז ביקורים שיספר את סיפור הדרכים לירושלים.

4 דרכים לטייל בעולם בחברה תרבותית:

דרום אמריקה
ארגנטינה, צ'ילה וברזיל
מארץ האש ועד הקרנבל בריו
33 ימים — 13.1.86

אסיה
בורמה, תאילנד והפיליפינים
המוכר והנסתר בבכי המזרח
28 ימים — 1.2.86

נותרו מקומות אחרונים!

קניה
ספארי מרתק בשמורות הטבע
ובין שבטים ססגוניים
אירוח בלודג'ים
9 ימים ו־16 ימים:
16.1, 13.2, 6.3, 20.3,
ובפסח.

● אוטובוסים צמודים
● בתי מלון טובים ● נוחות מירבית

מצרים
מצרים של פעם
ומצרים של היום
8 או 12 ימים
21.1.86, 6.2.86

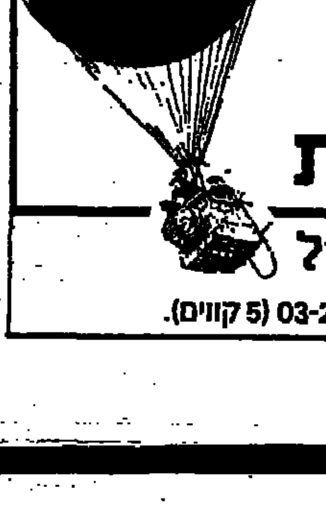

החברה הגיאוגרפית
הדרך התרבותית לטייל בחו"ל
רח' טבריה 8 (פינת בוגרשוב 37) ת"א טל. 03-284113 (5 קווים).

מבצע „קו פתוח"-לקראת פתיחת ההרשמה לאוניברסיטאות

מפיק אלי הכהן

הלו, „במחנה"? יש לי שאלה...

- האם אני יכול להירשם לאוניברסיטה?
- לאיזה חוג כדאי לי להירשם?
- כמה זה עולה?
- מהם תנאי הקבלה? מהו המבחן הפסיכומטרי?

לאלה המשתחררים בקרוב וחושבים על לימודים באוניברסיטה, במיוחד עבורכם יזמה מערכת „במחנה" מבצע מיוחד שייקל עליכם את החיים.
עליכם רק להרים טלפון וצוות מומחים נרחב יענה לפניותיכם במגוון של נושאים: — נוהלי ההרשמה, מבחנים פסיכומטריים, הכוון מקצועי, בחירת מסלולי לימוד, מידע על החוגים השונים, קרנות מלגות ומסלולי סיוע, שכר לימוד, מעונות ומכינות.

02-222291-5

אתם מוזמנים להתקשר אלינו — ל„במחנה" — „קו פתוח" ביום ב' הקרוב, 30 בדצמבר '85 בלבד, בין השעות 17.00 — 20.00

هكذا من الأصل

אחדות העברית בעבותות המקרא

מחקרים בלשון/קובץ א'
העורך משה בר־אשר
פרסומי החוג ללשון העברית, האוניברסיטה העברית, ירושלים, תשמ"ה

מאת יורם ברונובסקי

"יש דבר־סוד בשפה הזאת", כתב אלתרמן בשירו על הלשון העברית, כשהוא נוקש. ברומה לכל מי שכתב עליה לפני בן־יהודה (ומכיוון) ועד אנשי־המדע שמאמריהם מכונסים בקובץ שלפנינו, למושג מיסטי־מעורפל לשם איפיונה של העברית. אכן, יש סוד — והסוד הגדול מתחלק לסודות־משנה וסודות־ביניים רבים לאינספור, שתמיד נדמה כי הם רק התחלה של מה שעתיד להתגלות בתוך באר עמוקה זו שאף הבלשנים נואשו מלמצוא לה תחתית ("...אין בידינו לקבוע במישור הזמן מתי חלו ימי ראשיתה של העברית", כתב שלמה מורג בסיום הרצאתו על ראשיתה של העברית ויהדותה). הישראלים של כל ימות השנה, היושבים על פי הבאר ועל הדוב אינם רואים אלא את פיה (את שפתה, אתה מתפתה לומר), יכולים להתיר לעצמם, ואולי אף בריאותה של העברית תובעת שיתירו לעצמם, שלא להטיל את מבטם בעומקה המסחרר של הבאר הזאת, ולהכריז עליה שאין לה חקר. הבלשנים העבריים אינם רואים עצמם פטורים מן החובה להעמיק כך את מבטם לנבכי ההיסטוריה. אך גם הם אינם משלים את עצמם שיוכל מישהו מהם, או אף כולם בצוותא, להקיף את העומק כולו. ולא אחת חוזרים גם הם אל המינוח המיסטי או הפיוטי, אל ביטויים כמו "חלום", "נס" וכיו"ב; והרי אפילו הביטוי "תחייה" אינו מתיישב לגמרי עם המדע הראציונלי. תכופות הם מתנצלים על התוספת הפיוטית או המטאפורית בתוך תוכו של דיון ב"עניין הצוחז לעיסוק מדעי בכל כובד הקפידה", כניסוחו של זאב בן־חיים בהקשר קרוב, בתוך דברי הסיום שנשא ליום־העיון שנערך לכבודה, ואשר דיוניו מובאים בחלקו של הקובץ הנוכחי.

נדמה שאפשר למצוא קו של זכות, ואף זכות "מדעית", באותה הידרשות של אנשי־מדע למטאפורות ולביטויים פיוטיים. בכך הם ממשיכים, כביכול, את האר־יפנים הקדומים של איפיון העברית, הן בבלשנות היהודית והן, ובמיוחד, בבלשנות הנוצרית, שם תוארה העברית במשך מאות כ"שפת אדם הראשון" ונהנתה ממוניטין של שפת־סודות קדושה. כאשר ברוחו המדעי חוזרים במקצת אל המושגים התמימים הללו, מודים במקצת בקוצר ידם של אותו המדע וביחסיות היכולת שלו לגלות את הסוד או אפילו את הסודות של השפה העברית. והרי כה יפה כתב גדעון גולדנברג, תוך כדי אחת העבודות המלומדות המרשימות ביותר בקובץ זה ("תורת הפועל והפעל העברי"), על אותה נטייה, שלא הכל חופים בה, "הנטייה במחקרי־הלשון לחזור, ביודעין או בלא יודעין, אל רעיונות התפיסות שעלו, ולפעמים אף נדחו, בעבר, ועד כמה מדומה ושטחית היא לפעמים בתחום הבלשנות היומרה למהפכנות חדשנית. אשר הזהרות בכל דור מחדש". הנה כי כן, גם בתחום זה של חקר העברית כל התחלות הריהן תנאיות בתכלית, ומכאן גם הבלשנים יכולים לקרוא לעברית "באר אין חקר לה", ולצדוק. על־כן גם נבון ויפה שואב בן־חיים פותח את הרצאתו על האחדות ההיסטורית של הלשון העברית ותולדותיה לתקופות (שנישאה עוד בקונגרס השמיני למדעי היהדות בשנת תשמ"א ונכבד התפרסמה בדברי הקונגרס הזה, וכאן היא מובאת שוב בבחינת נקודת־מוצא לדיונים) בסקירת יחסם של חכמי התלמוד וחכמי ימי־הביניים אל הלשון העברית, ואף באיזכור דעתם של חכמי־ההשכלה (כגון שלמה לעווינזאהן), על אחדותה של השפה העברית ותולדותיה.

גשר על־פני הזמנים

אחדות זו בת שלושת אלפי השנים, אחדות הנוגעת את כל מה שטובר לחוקר מתולדותיה של לשוננו אוחרת, היא בלי ספק סודה היסודי הגדול של העברית. לה מפתיעה היא האחדות הזאת, כה "שלא־כדרך הטבע", שאין כל פלא שרבים היו שניסו לערער עליה, להציג את החטיבות העיקריות שלה כשפות לעצמן, להצביע על פער שאין לגשר עליו בין הפרק הגדול הראשון של העברית, לשון המקרא, ובין פרקו האחרון שהוא העברית בת ימינו, הישראלית. היו שהצביעו על המאמר התלמודי "לשון תורה לעצמה ולשון חכמים לעצמן" כעל עדות לכך שאף חכמי התלמוד היו ערים לבדילות שבין לשון המקרא ללשונם, וראו את העברית המכונה כיום "לשון חכמים" כשפה שונה משפת המקרא. זאב בן־חיים קובע, בהרצאת הפתיחה, שהפסוק לא הובן כראוי, והוא מוסיף וטוען בהמשך שחכמי התלמוד הבחינו באחדות של לשון המקרא עם לשונם וראו את שתי החטיבות כשפה אחת. אבל הוא שבהמשך תולדות המודעות הלשונית העברית היו שביקשו להבדיל הבדלים קטגוריים בין חטיבות העברית ולראות בכל חטיבה שפה לעצמה. כך עד סף ימינו, כאשר היו שראו בעברית הישראלית שפה לעצמה. כאילו "כבר נבעה פרץ בינה ובין כל מה שהיה לפניה, כאותו פרץ שנבעה בין הצרפתית ובין הלאטינית (ולא למשל בין הצרפתית הישנה לחדשה)" (בן־חיים). בידי המערערים היו תמיד עדויות טובות למדי. ומה כשהמדובר בעברית בת־ימינו, שתוכנה הוא תוכן של שפה מערבית במעט לכל דבר. מה בינה לבין העברית הקדומה שבה נכתבו ספרי המקרא? כיצד אפשר לדבר על שתי השפות הללו כשפה אחת ודברים אחרים, ולא לטשטש בכך יותר מאשר להבהיר — וכל זאת לשם סיפוק צרכים חוץ־מדעיים, לאומיים או אחרים מן הסוג הזה? האם האחדות ההיסטורית של השפה העברית אינה סיסמה ריקה?

עם השאלה הזאת מתמודדים בקובץ "מחקרי לשון" מיטב בלשני החוג ללשון עברית בירושלים, מהם שהקדישו לאספקטים אלה ואחרים של השאלה הגדולה הזאת ספרים מיוחדים. מכלל הניתוחים וההבחנות המיוחדות, המעניינות כל כך, עולה כמדומה התשובה הלא־פשוטה המצדיקה בהבדקה יסודית את היחוד על אחדותה של העברית, מראשיתה הלוטה בערפל הזמנים הקדומים, שבה עלתה אמונת־הייחוד ונוצר עם־ישראל כמהות היסטורית, ועד העברית שבה כתובות העבודות המובאות בספר הזה, כשאחד הבלשנים, משה גושן־גוטשטיין, פותח על דרך ההיתול האומר שאלמלא אימת שומעיו עליו היה נתון להרצאתו את הכותרת "קורפוס, דאבר ופירודיזאציה, אספקטים של קונצפטואליזאציה ומיתודולוגיה", ואף שלא נתן כותרת זו, הרי יכול היה לתת והיא היתה עדיין כותרת עברית.

על השאלה מה בין העברית הישראלית ובין לשון המקרא אפשר לענות בקיצור: המקרא הוא המקשר בין השתיים. אומר בן־חיים: "כל אוצר המלים של המקרא ממשיך ויותו בכל הדורות של הכתיבה העברית, הוא אף בסיסי בה".

יתכן וזהו סודו של הנס הבלשני שהוא אחדותה של לשון על פני תקופה של למעלה מאלפיים שנה. העברית מצויה עד היום "בעבותות התנ"ך", כמאמר יעקב שטיינברג, ועבותות אלה מבטיחות לה את הבסיס האחיד, חרף כל תהפוכותיה. מבחינת הבנה הזאת, המשתתפת לרוב, אם לא לכל, הבלשנים המשתתפים בקובץ, חשובה ביחוד עבודתו של דוד טנא "לעניין אחדותה של העברית", שבה הוא עומד על המשמעות המעשית של הבנת לשון־המקרא על־ידי הצעיר הישראלי, על פי העדות הסבר לפרק מקראי המצויות בספר התנ"ך המחולק לסידורים בהוצ"ל על־ידי הרבנות הראשית. מסקנת הדיון הזה היא שיודעי העברית בימינו מבינים הבנה נאותה את המבנה התחבירי ואת אוצר המלים הבסיסי של המקרא העברי...; ממילא אפשר לומר שהעברית של היום עודנה לשון־המקרא, למצער מבחינת ההבנה, הידיעה הפאסיווית, במידה שהיא מבחן של ידיעת לשון. ואמנם, כותב דוד טנא, "הבנה זו באה להעיד שבידיעת העברית בימינו אצורים כללי הדקדוק הבסיסי ואוצר המלים הבסיסי שעל פיהם נתחבר כל טקסט עברי שנכתב אי־פעם". כל עוד נשאר התנ"ך בסיס החינוך הלשוני־תרבותי של ילדי ישראל מובטחת אחדות בסיסית של העברית בעבותות התנ"ך.

למותר לציין שלאור הקביעה היסודית הזאת יש להזהיר מפני ראיה פשטנית מדי בעניין סבוך ומפליא זה של היחס בין לשון המקרא לחטיבות הבאות של העברית, ובכלל זה לעברית של ימינו. חיים רוזן הקדיש פעם עבודה מרתקת ל"דרך" אל המקרא באמצעות העברית של ימינו (בצרפתית במקור. נדפס לאחרונה בכתבים מקובצים בבלשנות של רוזן) ושם עמד על המכשלות האירוניות־לעיתים המצפות למי שסבור כי הוא "מבין" פסוק מקראי כיוון שהוא יודע את העברית המודרנית. בלשנים רבים אחרים עסקו במסכת זו של הטעיות הנוצרות מתוך זהות חיצונית, בעוד התוכן הפנימי משתנה. לפני שנים אחדות סיכם בסיכום נאה מצב זה אליעזר רובינשטיין בספר הרצאותיו על העברית המודרנית לעומת לשון המקרא. האמת היא שבין הלשון המקראית ובין העברית בת ימינו, מתקיימת מעין דיאלקטיקה מעניינת וכמו דו־כיוונית: לעתים פוגשת העברית בת ימינו על גשר הזמנים ומוצאת במקרא את מה שיכולה היתה, לכאורה, למצוא בחטיבות המאוחרות הישירות יותר. דוגמה לתופעה שכיחה למדי זו מצויה בהרצאתו של משה בר־אשר ("אחדות הלשון ומחקר לשון חכמים"), כשהוא מדבר על הכינוי הרומז לנקבה שהוא בלשון חכמים "זו", הנדירה במקרא, אשר בו לעומת זאת, מצויה הרבה הצורה "זאת". הנה דווקא הצורה המקראית היא המשמשת לרוב בעברית הישראלית (בר־אשר מביא דוגמה זו לעניין אחר: להצביע על כך שהצורה החז"לית היא הצורה השמית הקדומה יותר, בעוד הצורה המקראית היא הצורה הצעירה יותר, למרות שהיא מצויה בשכבה הספרותית הקדומה ביותר). כך או כך, הדרך אל המקרא באמצעות העברית הישראלית אינה תמיד הדרך הגרועה ביותר, אף שזו דרך מסוכנת למי שאינו מודע לעיקוליה הרבים.

התוכן והצורה

אכן, לפרשה זו של העברית בעבותות המקרא יש פנים רבות. די להביא כאן עוד דבר מתוך הרצאתו של דוד טנא. הוא מצביע על כך שהכתיבה בלשונות הדיבור בנות לזמנה של ידיעת העברית בתקופת הביניים המאוחרת (מן המאה הי"א עד המאה הי"ט, כדו לוקחו של טנא, י.ב) לעולם התחילה בתרגום התנ"ך בחלקו או בשלמותו". במידה מסויימת הלשונות שיצרו להם היהודים נכנסו גם הן לתוך עבותות התנ"ך, וכאן אולי מקור התופעה המעניינת שביטויים רבים שנבנו כתרגומי־שאילה לכאורה לעברית הורשה מן היידיש למשל, הסתברו כביטויים מקראיים לכל דבר, אף שלעתים שינו את מובנם. רוזן, בחיבורו "הצרפתי" המוזכר, מביא ביטוי כזה, לכאורה תרגום־שאילה מיידיש, שהוא בעצם ביטוי מקראי מאוחר: "אין כוח לעמוד" (מספר דניאל). כאשר העברית הישראלית קולטת לתוכה ביטויים לועזיים באמצעות תרגומי־שאילה, מסתבר לעתים שהיא רק משיבה לעצמה את מה שנלקח ממנה. הדוגמה הנודעת שהיא אמנם יותר בבחינת הלצה, מעשה בעיתונאי ישראלי שנזקק לאנגליציזם התמוה והנחמד "בעור שיניו" (תרגום מילולי של ביטוי נפוץ באנגלית), רק כדי להיווכח, לבהלתו, שהוא נזקק למליצה מקראית.

הנה כי כן, כל עוד המקרא הוא טקסט היסוד של התרבות היהודית, או העברית, אפשר לדבר בלא חשש על אחדות השפה העתיקה שהיא גם "העברית שלנו". ובלשונו של זאב בן־חיים: "ההדרייה באחדות ההיסטורית של הלשון העברית היא פנים אחרות של ההדרייה ברציפות המורשה הספרותית לצורותיה". התפיסה המנוגדת את בן־חיים, הבלשנים אחרים בקובץ הזה, היא התפיסה ההומבולדטית של הלשון, תפיסתה כשיקוף של תרבות, כאשר "הצורה הפנימית" (הביטוי הנודע של הומבולדט) היא מבחן טיבה של הלשון. בן־חיים מצביע על האחדות המורפולוגית של העברית, על היותה נתונה ל"שינוי מתמיד בתוכן וקיפאון בצורה", ואחר־כך, בהשגות על דברי־ההסבר שלו בסיום הכרך, הוא חוזר עוד לעניין זה של צורה ותוכן ומסביר את הפרובלמטיקה של השימוש במונחים אלה, שבעקבות שימוש־יתר מתקדמת לעתים משמעותם. אבל במסגרת הבלשנות ההומניסטית של וילהלם הומבולדט יש למונחים אלה משמעות ברורה, נדמה שבן־חיים יכול היה להיזקק להם בלא חשש: הם מבטאים מצב עובדתי, אם גם לא פשוט.

"היווני בן ימינו הוא לא רק יורשה של תרבות עתיקה מאוד — שעתיקותה זו אינה עושה אותה קלה להשמעה משום־כותבה — אלא הוא גם יורשה של תרבות שכיר בתהליכה העתיקה את ..." ישראלי הניתוק במשפטים אלה, שכתב המשורר היווני ברומנו יורגוס ספרים, אינו יכול שלא לחשוב כמה נכונים הדברים הללו כשהם מושאים עליו, כאשר במקום "יוונית" תבוא התיבה "יהודי" או "ישראלי". זאב בן־חיים, כמו בלשנים ישראלים לפניו (כמו רוזן ב"העברית שלנו", למשל), נזקק לאנלוגיה עם היוונית בדברו על המשכיות האחדות בעברית, היוקת ברורות, אף אולי יותר מכך בן־חיים הבדלים. ביסודו־של־דבר אפשר להביא את ההבדלים הללו אל היחס אל אותן היצירות הגדולות העומדות לראשות שתי התרבויות הלשוניות: ככל שהיה הומרוס מקודש בעיני היוונים, מעולם לא היה מעמדו כמעמד המקרא בקרב היהודים. ספרות יוונית בת יותר מאלף שנים יכולה היתה להיווצר בלי הומרוס, ומה הפלא שהיא נוצרה בלשון שהפער בינה לבין לשון הומרוס גדול בהרבה, אך בעיקר פשוט שונה, מן הפער בין לשון המקרא ובין העברית שלנו. את אחדותה חבה העברית לשנים האחרונות שהיתה שפה של טקסט בלבד — וביחוד לכך שהטקסט הזה היה הטקסט המקראי.

העורך: אברהם רמון

מחוץ למגרש הביתי

אי יווני, שירים ותצלומים
מאת מאיר ויזלטיר
ספרי סימן קריאה והקיבוץ המאוחד,
ת"א, תשמ"ה

מאת איל מגד

כשנטלתי בידי את "אי יווני", הכנתי את עצמי לחגיגה קטנה. שימחתי היתה מובנת: בשנים האחרונות אין קיץ, שלפחות חלק ממנו אני מעביר באי יווני. נסיעה אחת לכרתים הפכה גם אותי — כמו רבים אחרים לפני — למכור. משוכות הצבר, שדרות האשלים, הביזות הכבד של מתק התאנים, כרמי הזיתים, האורנים נטויי־הגזע והאור התלולי... בקצות הצוקים לשפת המים כנופים מיתולוגיים בציורי הרנסאנס, הסוכות משובצת המינים לאורך החופים — כל אלה מזהירים אלינו, הישראלים המתגעגעים לארץ־ישראל, את הנופים האהובים עלינו, שמעולם לא זכינו לראותם כך. שכן, למרות שאנו

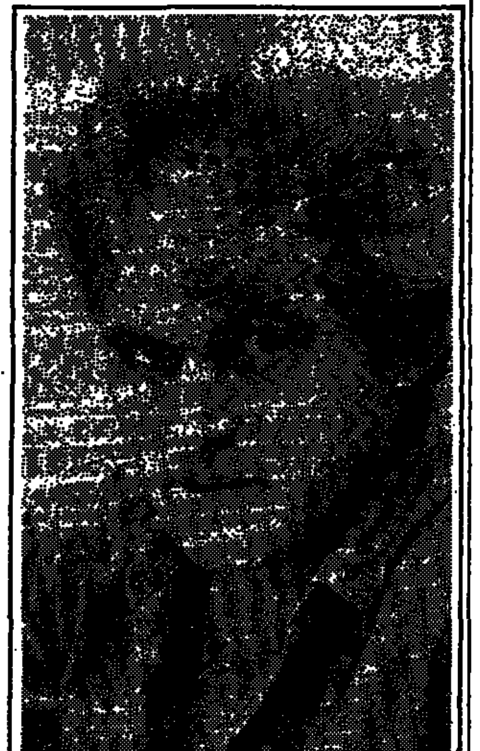
מאיר ויזלטיר: מרוח בתחרשת

מתגוררים כאן, לחופי אותו הים התיכון — אנו מכירים את ה"יםתיכוניות" רק כרמזים. הציונות התירה מעט מאד מקסמי המזרח הים.

לכן, כשנוחתים במטוס מוארץ בשדה תעופה נידח שמסלולו היחיד שלו עובר בין גדרות אבנים ושדות עצי רימון — הנפש הישראלית עולה על גדותיה. אינך יכול להימנע ממחשבה, שהנה אתה מתהלך — אם לשאול מונח אפלטוני — ב"אידיאה" של ארץ ישראל, במימד בכלל לא פיזי. אתה השלם־הציור־שביקשה נפשך משכבר הימים.

לא ייפלא, איפוא, שכפתחתי את הספר הנושא את השם "אי יווני", ציפיתי למשורר ישראלי במיטבו. נסיעה לחודש ליוון בוודאי תוחדר לו את השקעה, סברתי לתומי.

הנה, לא מניה ולא מקצתיה. האוויר הצח, המים הצלולים, המזון הטעים, אינם ערובה להשראה. ויזלטיר, מסתבר, הוא במיטבו דווקא בתל־אביב, במגרש הביתי שלו. והראייה — השירים הטובים היחידים בספר זה הם השיר הפותח והשיר המסיים, ושניהם נכתבו בתל־אביב לפני הנסיעה האוירית.

"אלה", מבקש ויזלטיר בשיר הפתיחה "התהפכי על בטנך/ואבוא אליך שלא כדרכך". (פרולוג בתל־אביב שכדיר מיתי). אך היא, האלה היוונית, איננה מתרצה. המוזה האחרת (כשם השיר הראשון שנכתב על האי היווני) — אינה מתה כלל. אולי היא מתה־כתחרשת. האמת היא, שהוא אף מזהירה את המשורר: "אברח בשביל הקצים שלי/ולא תראה אותי לעולם". וזה. היא אינה מופיעה עוד. זאת עד להופעת המוזה הביתית, המוכרת, שאולי זנחה את המשורר מאשת זנותו אותה — או, אולי, בגלל מס הנסיעות הגבוה. מי יודע. אז, בשיר האחרון, עם היתרצות ההשראה, נוכר הנוסע השב מנדוד ... "להוף עין הקטר מגל/בילד היסי שכבר נגוד" ולפתע מתחילות לזרום השורות היפות.

אבל בין הפרולוג לאפילוג, למרבה ההפתעה, ואולי בלי להיות עד לכך, מאבד המשורר עניין בסובב אותו, אם לשפוט על־פי השירים. במילים אחרות: הוא נראה די משועמם באי (קפאלוניה), שהוא עצמו מגדיר אותו בהערות השוליים המלוות את הספר, כאי "הפחות מגודר או הפחות מעניין מכולם".

ובכל זאת שואל הקורא, כיצד נכתב שם, במקום כה "דל", שיר תמים מדי יותר שמא דווקא צחיותו של האי, ה"מינימליזם" שלו, גרמו למשורר שיתפנה לעצמו, שיעשה לנפשו — לא בדיוק.

אישית, מוכרים לי יותר איי הים האגאי מאיי הים היוני, שקפאלוניה, האי של ויזלטיר, הוא אחד מהם; ואני יכול להעיד שבסאמוס, בפטמוס, בחיוס, בלסבוס — שלא לדבר על כרתים — אין רגע נטול השראה. הנרי מילר לא ידע את נפשו שם. כרתים נדמה לו כאטלנטידה, היבשת האבודה, כבבואת האידיאה של האושר. ישראל פינקס כתב על "הבהרות הקטנות/האיים המתוקים של יוון". מרדכי גלדמן הסתובב במיקונוס אפוף קסם מיתולוגי, נטל פסקיזום להיות לרגע קוואפי חלומי: "אי היה כמשל לירושבי —/חלקה של צביעות והאמנות לעצמי.../רק המתות השקופות היו עוברות/ קלילות בין הפרגים, חומקות/בהריסות אותו שיש קדוש/התפוך ברשמה הכר אחר, חוק ממנו —/חומר דיכוך".

אותי מחזירים תמיד הגנים הציבוריים הקטנים בערים עם עצי הקוואריגה, שטיחי התלתן המוצלים בין הלימונים — לסתווים התמימים במושבה נחגים, להתפשים בילדות בוכיכות תשרי, הזיות ילדות ערבות. אושר.

ומה עושה ויזלטיר? משתעמם, כאמור. "מרוס ענבים/כאחר הדיקים", מספר העפים על גג איזה בית; האושר, האושר לנכש בעיניו "דמות נערה פוחסת חזה/פלומה כהה לזרועותיה/השופעת כמו חרוכות...אף כי האשר היא יוונית,/תרבר צרפתית/למען התיקורלגים,/וכל בילדותיה/של האשר מבינים קצת צרפתית". זהו.

חלילה לי מלטעון, שויזלטיר צריך לכתוב באי יווני על ארץ־ישראל האידיאלית, או על גיבורים מיתולוגיים, או על ילדות במושבה בשרון. הוא יכול היה לעשות מה שעשה, למחות "ענבים/ כאחר הדיקים" או לספר דעפים — ובהבשעה לכתוב שירים נהדרים. הבעייה היא, ששעמומו ניכר בשירים שכתב כדי להפיג אותו.

טבעו של משורר, שהוא אינו מסתפק באווירה טובה או בסבילה מרעננת בים. "התורת השקעה", לגביו, היא גם, ובעיקר, הכתיבה. נדמה כאילו ויזלטיר נענה להזמנת חברו המשורר היווני לעשות חודש במעונו שבקפאלוניה, מתוך מטרה לכתוב שם שיר בכל יום, אך למרבה הצער, המוזה — זו ש"מקורה" כזכור באיי יוון — לא פקדה אותו דווקא שם.

הוא מתהלך באי לאורכו ולרחבו, מסתכל סביבו ומנסה להוציא מים מסלע, פשוטו כמשמעו: "המפלגות כותבות על הסלעים/באדום, בכחול, בירוק/והצבע הוא המסר". כמה פרוזאי. ויזלטיר שכח, שכדי להוציא מים — דהיינו, שיר — מהסלע, צריך לקרות נס. לא כל מאמץ לכתוב־שיר מוליד־שיר, אם למאמץ זה לא קודמת התפעמות.

אבל ויזלטיר סומך, כך נראה, על המוניטין שלו שיעשה את המלאכה עבורו. אפילו לא על מקצוענותו. הוא מנסה להשעין דברים חסרי עניין על בסיס צר של שורה או שתיים "סבירות" בשיר אחד — וזה, פשוט, לא עובד. "אפילו בשביל העיזים התלול/הצירת, הצופה אל איתקה/מדברת מפלגה מתוך הסלע,/אף העיזים אינן הולכות שולל.../אולי הן עוזרות־צבעים בסלע,/קרבן הדמוקרטיה/היוונית הודישה".

האם, לדעתו, השארה הסבירה — אם כי בשום אופן לא המבריקה — "מדברת מפלגה מתוך הסלע", הוא הפיגום שאפשר לסמוך עליו בשיר זה? או שמא הצילום שלצידו (הספר מעוטר בצילומים תמהים מעשי ידי המשורר) סומך אותו?

אני ציפיתי לתומי שספר של ויזלטיר שכותרתו "אי יווני", יעשיר את החוויה היוונית שלי. אך ויזלטיר באי היווני שלו, כתייר המצייד במיטב המצלמות ולוחץ על ההדק כמי שכפאו שד — מתאר בשיריו יותר את אי־היכולת מאשר את האי.

"העין החושבת" של ינקל אדלר

זוג, שמן על בד, שנת 1931, בקירוב

ינקל אדלר 1949-1895, מוזיאון תל־אביב, שדרות שאול המלך. אוצרת: נחמה גורלניק

מאת נסים מבורך

דמויות סטאטיות, אשר הספר האכספרסיוניסטי שלהן חבוי בקרביהן פנימה, דמויות אשר תחת להימצא במצבים פרוזים, נספרים וגרושים, כמו אצל אכספרסיוניסטים רבים אחרים, הן מקרינות מתוכן איזה מסר־זר מיסטי, העברתו והעלת משקפות. כדרומה, את תכונתו העיקרית של אדלר, שהוגדר פעם כמין חסיד הבו"ד של הציור. בזכות הצירוף של שכל ורגש, של פעילות אינטלקטואלית, כמעט מימטית, שלובה בחשיבה אנאליטית.

אכן, לא במקרה היה אדלר שכנו לסדנא של פול קלי, בגרמניה שלפני היטלר, אמנם שצירוף זה היה מצוי אצלו בצורה כה מודגשת, עד כי אחד הביוגרפים שלו מצא לנכון להעניק לספרו את השם "העין החושבת".

ברבים מציוריו מופיע אדלר כצייר יהודי מובהק. הוא משלב באותן עבודות שלו סימנים קבליים, כפות ידיים במצב של ברכת־כוהנים ודמויות יהודיות מוזכות סימסיות. עם זאת אין הוא גולש לעבר יצירתן של מערכות סימבוליסטיות וכמו־סוריאליסטיות בנוסח שאגאל. המד הויבות פרשנות ועלולות לעיתים אף לעורר ספקנות מסויימת בהקשר לאמינות המסר הטמון בהן. אדלר הוא ישיר יותר, עד כדי כך שעל תמונתו "זוג" הוא סימר, פשוטו כמשמעו, קלף של מזוזה. ואחד מן הרישומים הנשיים העירנים שצייר מכונה בשם "בתו של הבעש"ט".

ברם, לא פחות מצייר יהודי ואולי אף יותר, אדלר הוא צייר אירופי. הוא הלך־עבר על פני דרכים ומגמות שהיו מקובלים במחצית הראשונה של המאה הנוכחית, ועשה בהן שימוש אישי... כמעט מקורי.

יליד פולין, עקר אדלר לגרמניה בגיל צעיר ורכש לעצמו השכלה אמנותית יסודית. את הקשר שלו עם מקורותיו המזרח־אירופיים שימר בליבו, ואף חידש על־ידי ביקורים בארץ מכאן אחרי מלחמת העולם הראשונה. כך, למשל, הוא היה מעורב שם בעשייתו של חוג סופרים ואמנים שהתגייסו כתבעת אידיי מאוייר בשם "יונג ידיש". גם פולין, מצויה, שימרה את זכרו, ושלוש מן העבודות המוצגות בתערוכה הנוכחית הושאלו על ידי מוזיאון "שטוקי" של לודז', אולי כטענית המבשרת את הפשרת היחסים עם הגוש המזרחי.

בעבודתו של אדלר מופיעים, במדורג, שנים מן המרכיבים החשובים ביותר של אמנות המחצית הראשונה של המאה: האכספרסיוניזם, בגירסתו הגרמנית, והקונסטרוקטיביזם הקוביסטי, שאותם מיזג בהצלחה ורכש לו, כזכור, את סגנונו. בתקופתו זו, ה"גרמנית", של אדלר, משתרבבים לעבודותיו סימנים של גישה סוציאליסטית־אנושית עמוקה, למשל בדמותו של ספקיקבנקספק־בגרדרופ בעל כינור. במקביל לכך סטנות חלק מציוריו בייצירות בראשיתית נוטפת, בדמותה של שגלרושק כברת־דודים החוכקת התול. אחת מעבודותיו המונומנטלית מתקופה זו בעבודת עניין מיוחד: זוהי יצירה בעלת פורמאט של קשת מחודדת, שציירה לפי מידותיו של חלון בפלאנטריום של דיסלדורף. הזהתה אמורה להשתלב במבנה שלו. אדלר עסק באותה תקופה גם בדומנים והתקרב, לתקופת מה, אל הפפטמה. הוא השתייך או לקבוצת־אמנים גרמניות שונות בעלות רקע משותף ארגוני בלבד. ייחודו, ובצמוד לו, על דרך הפאראחותם, הדבגנתית של מקורות־השפעתו: מפיקסו ועד קליי, מישטשריבר ריבק ועד לאבסטראקטים למיניהם, מקורות שהם הרכיב יישות עצמית, אישית מאוד, לא התאימו לשילובו בסגורת התארגנות סגנונית־רעיונית מוגדרת.

עלייתו של היטלר לשלטון, בשנת 1933, שמה קץ לקריירה המצליחה של אדלר בגרמניה. ידידיו רמזו לו כי כוסב לו למלט את נפשו בהקדם. כפי שאכנם עשה. תוך שהוא מותיר אחריו את דיסלדורף, הפרטאל ונופי ארץ־הריינוס, את אשתו הנוצריה ואת בתם. שתי הנשים עברו את התקופה ההיטלריסטית בשלום, באופן יחסי. וזה למעט השפלות כמוסות שנאלצו לשאת, ובמיוחד הבת. ברם, אודות יצירותיו לא ניתן לאמר דברים מרגיעים כאלה. בתוך עבודות של אמן יהודי "מנוון" נשמדו רבות מהן. אחת כזאת, למשל, הושלכה לתוך קבין מבעזרת בידי משרתת נוצרית, מבוהלת עד מות למשמע הכסות של קלגסי־גסטאפו על דלת הבית שבו העסקה. רישום־התכנה לתמונה זו מוצג בתערוכה. למרבה המזל נשתמר גם דיוקן מעולה של אלזה לסקר־שילר, אשר אותו גילתה אוצרת התערוכה, בעקבות עבודת בילוש מרתקת.

אדלר הגולה כמעט ולא יצר עד לשנת 1941. הוא הסתובב ברחבי־אירופה, בעיקר בצרפת, ולא מצא מנוח לנפשו. מספרוצת המלחמה העולמית השניה הוא הצטרף לצבאו הפולני של הגנרל אנדרס, הגיע עמו לצפון בריטניה. המתוהר ושחל שוב ליצור. תחילה בסקוטלנד, ולאחר מכן — בלונדון. עבודותיו מאותה תקופה ספונות בקודרות מובנת, כגון תמונה "טרבלינקה". שיצר כאשר נודע לו שהוריו נספו בשואה. באותה תקופה, וכן הסתם בעטייה, פיתח אדלר השקפת־עולם אנארכיסטית. לא גסה ואלימה בנוסח באדר־מיינהוף, למשל, אלא אנרכיזם מוכך, אידיאליסטי והומניסטי. חבו לדעה היה ידידו, היסטוריון־האמנות האנגלי הנודע הרברט ריד, בעל "תולדות הציור המודרני". בשנת 1949 נפטר.

אדלר מוכר בעיקר בזכות עבודותיו בצבעי־שמן. הוא שלח ידו גם בטכניקות מעורבות, למשל על ידי ערבוב של חומרים מעבים ומוחספסים בתוך צבעיו. לעומת זה, בעבודות מסוימות שלו הוא נוקט באמצעי לאראתי ביותר, של כיסוי התמונה כולה בשמן מגוון כדי להעניק לה אחידות ואווריריות.

ברם, בין האקוורלים שלו, הידועים פחות, מצויות יצירות המופלאות בעדינותן וברגישותן, עד כי לעיתים ידמה כי החמיץ דברים בכך שלא התמסר יותר לעבודות אינטימיות כאלה, ואף לרישומים, עבודות שיש בהם יסוד של לחישה עונגה, וזה במקום להשקיע את עיקר מרצו ואונו בעבודות רועשות ורועשות, בתכניהן ובתכונותיהן ההזותיות. היבטים מונומנטאליים אלה של עבודתו סיפקו השראה לרבים, והמכם אברהם אופק ונפתלי בזם הישראלים.

תערוכה זו של ינקל אדלר, אשר האוצרת שלה, נחמה גורלניק, השקיעה בה מידה רבה של כרוין, תבונה וטוב־טעם, נערכה בעיתוי מצוין, במקביל לתערוכת ציוני־הדרך באמנות הישראלית במוזיאון־ישראל, אשר עלולה לגרום לסבבי־דאים, עינוים ולב. מבחינה זו מצויות בה, בתערוכת־אדלר, סגולות תרפויטיות המסוגלות להאציל השפעה חיובית על השיפוט הערכי בהקשר האמנותי כאן, ואולי אף לשחרר כוחות יצירתיים גנוזים.

מסע של תחנות

על "מאדם אתה ואל אדם תשוב" מאת יהודה עמיחי

מאת גרשון שקד

החיים ביצירת יהודה עמיחי נתפסים כמסע פיוטי שבו עובר המשורר מעניין טריוויאלי אחד למשנהו. מבחינתו, לא קיימת הוויה טריוויאלית: הוויית היומיום של הקיום הבורגני של האדם היא מקור של שירה, ועמה צריך המשורר להתמודד

— א —

"מאדם אתה ואל אדם תשוב", קובץ השירים האחרון של עמיחי, הוא תחנה נוספת במסע הפיוטי שלו. אפשר לתאר את דרך הנדודים הפיוטית שלו כמסע של תחנות, שבו כל שלב ושלב בחיים משמש מקור לא אכזב של השראה פיוטית. בניגוד, אולי, למשוררים אחרים, יש לעמיחי יותר סגנון פיוטי קבוע מאשר צרור נושאים קבוע. התחנות הללו הן שמעניקות לו את הנושאים. הוא עצמו, הנודד ביניהן, מטביע בהן את אישיותו השירית, היוצרת מעין אחדות אכסוטפרית הקיימת ועוברת מעבר לכל התחנות ולכל השלבים הנושאים.

התכונה האופיינית ביותר לכלל שירתו של עמיחי היא שחומרי המציאות ביצירתו אינם עוברים תהליך של התפייטות. שיר אהבה אינו נזקק לחומרים מיוחדים שהיו מתאם חולם לאהבה. אין שורות סמנטים מיוחדים לשיר ואין ארגון פואטי משקלי המאותת שהשירה היא שירה. אלולא השורות הבלתי שלמות היינו עשויים לקרוא את הדברים כפרוזה. המשורר מנסה בכוונת המכוון להעניק לשירתו אופי פרוזאי, ורק הצרופים המבריקים המתוקים את השורות וקושרים בין הבתים ומעבר לבתים יוצרים ניגודים בין פסוקות פרוזאיות לבין התחביר היוצר ציפיות שיריות. נוצרים, איפוא, אפקטים ריתמיים מחדים שהם על גבול הריתמוס והאנטי־ריתמוס.

הפסוקים השיריים נעשים שירים, משום שהמחבר מזמן בהם חומרים משורות שונים. הקשר האסוציאטיווי יוצר עולם חדש, שמקשר בשני שורות, הרחוקים שניהם כאחד ממה שהמסורת השירית עשוייה להגדיר כחומרים פיוטיים. הפיוט לא נוצר על ידי חומרים או תבניות המכונות פיוטיות אלא על ידי זימון מפתיע בין חומרים שלא זומנו מעולם לכפיפה אחת.

ואולי אפשר לנסח את הדברים גם אחרת: המציאות עצמה הופכת מעין קולב שהמחבר תולה בו כל שעולה ברוחו. הוא אינו צובר את החומרים ומתיך אותם אלא החומר עצמו הוא מקור, שסביבו הוא רוקם את ההוויה השירית: אישה מול האוניברסיטה, אנשים צעירים בבריכת־שחיה, ספריה באוניברסיטה, מרתף כביסה — כל אלה הם מעין קולבים פיוטיים, שעליהם נתלה מערך מטאפורי היוצא מן החומר וחוזר אליו.

החיים ביצירתו של עמיחי נתפסים כמסע פיוטי, שבו עובר המשורר מעניין טריוויאלי אחד לעניין טריוויאלי אחר ומקנה להם מימד פיוטי. אליבא דעמיחי, אין הוויה טריוויאלית. הוויית היומיום של הקיום הבורגני של האדם היא מקור של שירה ועמה צריך ורוצה המשורר להתמודד.

— ב —

מעיין השירה אינו יכול להתייבש כל זמן שקיים עולם וכל זמן שקיים עימות בין הדובר הקולט את העולם לבין קטעי העולם שכל אחד מהם הוא גרוי שירי. גרוי או אתגר לשירה אין פירושו שהחומר עצמו הופך נושא לשירה. אין הדובר השירי של שיר לחדר־ההתעמלות אלא מגיב לגרוי המוקרן מחדר ההתעמלות. בעקבות גרוי זה הוא כותב שיר על היחס שבין הגוף לבין העולם החיצוני כעולם "מעמל", כשהיחסים העקרוניים שבין אדם לבין העולם נתפסים כיחסים שבין מכשירי התעמלות לבין הגוף (עמ' 94). אפשר כמעט לומר, שהעולם משמש לו, לדובר, מעין גרוי ארוטי, שעליו הוא מגיב בביטוי שירי, כשהמיזוג אני־עולם יוצר שירים חושניים לבקרים. העולם נתפס כשדה אינטימי של גרויים ארוטיים, המזמינים למגע פיוטי, המשורר נקרא להענות ולהתמסר להם.

הסוגיה העיקרית היא כיצד מתרחשת ההתמודדות הזאת בין נקודות המגע לבין המפייט. עמיחי מנסה לנסח את נקודות המגע ולהאיר אותן באור חדש. אבל נקודות המגע הן גם ביטוי לכלל ההוויה השלמה, שהדובר רוצה להביע. מצד אחד מאיר השיר את נקודות המגע השונות את האם, את חדר ההתעמלות, את האוניברסיטאות, את קמה. הנמה כדוולאג' בירושלים, את הגבר ואת כל העולמות השונים, שהמחבר נפגש עמם בוויאה־הדה־פאנטיסית שלו, אולם מצד אחר, גורם המגע עם נקודות המגע לכך שכל נקודות המגע מאירות פתאום באור דומה. ההארה המפייטית פורשת אוירה דומה על נקודות המגע השונות והיא היא שיוצרת את אחדות הספר ומשתנה בהתאם לשינויים בגיל, בחוויה ובנסיבות החיצוניות והפנימיות.

עמיחי נוטה להעלות בשיריו חוויות רגילות מאד — מה שאפשר לכנות בשם דרך־כל־בשר. אין בשירתו כל חוויה או הארה יוצאת דופן. המגע הקסום שבין חווית היומיום של האדם המרובע, כביכול, לבין חומרים של יומיום, שגם הם חומרים של כל ימות השנה, הוא שיוצר את התרומה הפיוטית.

מסתבר, איפוא, שהוא משורר מקורי, שמקורותיו הם הפחות מקוריים, ובכך אולי מקוריותו האמיתית. שירתו היא הוכחה מובהקת, שלא הנושא ולא האווירה הם שיוצרים את השירה אלא הפגישה המוזרה שבין חלקי עולם שונים שלא נזדמנו תחילה. לכן תלוייה שירתו כל כך בטכניקות הזימון שבין הנושא לבין הכלי או בין הנושא לבין החומרים המפרשים אותו. אם הפגישה בין החומרים אינה מוצלחת, אם הם אינם מצטרפים בצורה מקורית או אם צרופם אינו עולה יפה מסיבה כל שהיא, אין השירים עולים יפה.

— ג —

החוויה העיקרית העוברת כחוט השני בספר "מאדם אתה ואל אדם תשוב" היא חווית ההזדקנות והמוות. הזדקנות יותר מוקנה, ומתוכאם והאפשרות של מות־האני יותר מחוויות מות אחרות. זהו חשבון חיים של מי שניצב על קו הקץ ורואה לפניו את המוות כשתי נקודות־ראות: של מי שהיה לפניו ושל הדובר השירי העומד, אם אפשר לאמר כך, בתור. וכאן עולה, כמובן, שאלה נוספת: האם נשתנה קובץ זה בכל הקבצים גם בצורות הקישור והבעה? אשר לתימאטיקה כבר אמרנו, שחוויות ההזדקנות המוות והזרפו כאן מאוד והן מתפשטות והולכות על פני כל נקודות המגע השיריות, ואשר לצורות־הקישור, נראה לי שחלה תפנית כלשהי בשירים מסוימים בהצגת ההוויה השירית.

שירתו של עמיחי היא בדרך כלל מטאפורית מאד: היא יוצרת שרשרות מטאפוריות מבריקות כאור לעיצובו של החיזור השירי. זה מתבטא באמצעות ווריאציות מטאפוריות על נושא השיר. דא עקא, שהווריאציות המטאפוריות מכסות לעתים על הנושא עצמו או שיוצרות עודף אכסוטיקה בקליטתו. יש ונוצרות גם סטיות מטאפוריות, שאינן משתלבות בתבנית הכוללת. מתקבל הרושם, שהדובר השירי אינו משולל מן הסטיה, משום שהוא נהנה מן הסטיה המטאפורית לא פחות מאשר מן התבנית השלמה המתייחסת לנושא. עמיחי אינו משורר רייקי, אלא משורר המשתעשע לו להנאתו עם הצירופים האפשריים של הדמיון האנושי, כפי שהם מתגלים בלשון.

בכמה שירים בכרך זה ניסה עמיחי דרך אחרת, הנראית לי משכנעת מאד. נראה לי, שיש בה עצמה פריצה גדולה, משום שהיא יותר מרוכזת ופחות מפזרת מן הדרך הפיוטית המבוססת על השרשרות המטאפוריות. כוונתי לטכניקה שאפשר, אולי, לכנות אותה בשם ריכוז הציור בסינקדוכה, השאובה מן המצב המעוצב הקונקרטי ומייצגת אותו. תבנית זו מופיעה באותם שירים שהם מרוכזים ביותר. שירים שבהם מתגברת ההוויה על הטכניקה. עמיחי הוא, בדרך כלל, משורר המנסה לכתוב את החוויה הרגשית על ידי משחק המלים השונות או להדר את ההוויה באמצעות הטכניקה. בשירים היחידים הללו הוא מציג את ההוויה ומאפשר לה לדבר מכוח עצמה.

בסינקדוכה, שבאמצעותה הוא מייצג את כלל ההוויה על ידי תמונה חלקית שלה, מרוכז המטען הרגשי של השיר. היא אינה מנתקת את השיר (כמו השרשרת הפיוטית) מן המצב השירי הקונקרטי אלא מעצמת את המצב עצמו, הופכת את המצב השירי עצמו, או את הפרט שבו המייצג את העולם, למעין מטאפורה או סמל המייצג את המצב הרגשי המעוצב. אני מתכוון בעיקר לכמה מן השירים מן המחזור השירים הראשון "בות אמי הקרבת האבהדים על עתיד הילדים". המשורר מציג מעין קולאז' שירי לעיצוב החוויה. מה שגורם לכך שנקודת הראות אינה נוטשת את התמונה עצמה והאימאג' מדבר מכוח עצמו ושלל המטאפורות רק מקיף את ה"סינקדוכה"

סוף בעמוד 19

هكذا من الأصل

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

נפשו בכפו, רומאן
מאת צבי לוז
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1985, 168 עמ'

מעשה בקבר עלום העומד בלב קיבוץ ותיק, המפריע לתוכנית ההרחבה של שכונת מגורים. האם להזיז את הקבר ממקומו, ובכך להיענות לצו העתיד על חשבון זכויות העבר? ומיהו שאול נתנזון, ששמו חרות על פני הקבר, עם ציון התאריך ב' ניסן תרע"ג? שאלות משאלות שונות, זו פתוחה יותר מזו, מתפרשות בחלל הקיבוץ ומשבשות לזמן מה את שגרת החיים השלווה שלו. על קבלת ההחלטה הסופית בעד או נגד הזזת הקבר ממקומו ממונה המזכיר, אבנר עמית, המספר את הסיפור בגוף ראשון.

עמית פותח בחקירה בלשית: לא בארכיון ולא בזכרונותיהם של ותיקי הקיבוץ אין שמץ של איזכור לשאול נתנזון זה. מה פשר ההזכרה אם כן, בהתעוררות זיקות קבוצתיות שבכבס עמית, פותחים החברים את סגור לבם, ומפיחרי הרמזים כתנה כל אחד ואחד מהם גרסה משלו על גורלו של נתנזון זה, שהיה מן הסתם משורר אידיאליסט. ציוניק תמהוני, שנקלע לקיבוץ סמוך לאחר ייסודו ונשאר בו בבחינת נטע זר, עד שלא יכול לשאת את בדידותו והתאבד. ואולי סיבת התאבדותו היא אהבה בלתי־אפשרית לאמו של עמית, המזכיר. כל אחד, בסיכומו של דבר, ממציא את נתנזון "שלו", כבלמו וכדמותו. והכמוליה של בעיותיו האישיות והמשפחתיות. ודרך הדיונים ההיסטוריים־כביכול על שנות ייסוד הקיבוץ מסיחים החברים זה בזה אמיתות ותיסכולים חבויים בדרך עקיפין. סוף דבר: גלגלי העולם, כמו ב־ המנגנון הדורש, מנצחים את העבר. מהאחר מתקבלת ההחלטה לנפץ את מצבת הקבר המטרידה, בשם העתיד הזוהר הצעיר. הרומאן מסתיים בטקס פאתטי, שבו מועבר קברו של נתנזון לחלקת הקבורה ה"מכובדת" של האבות המייסדים. בכך נגאל נתנזון מן נידויו הארוך שהיה מנת חלקו בחייו ובמותו — ועמו נגאלו גם החברים מתוכחות מאיימות מן העבר, שערערו לשעה את עולם הערכים הוודאיים שלהם.

לוז כותב את סיפורו מתוך מתון, עקב בצד אגודל, ובשמו של ריאליזם מיושב־משהו אינו חוסך בתיאור מיני פרוזדורות טכניות. למשל: עם פרוץ פרשת הקבר מטלפן המזכיר לחברה קדישא לשאול אם הזזת הקבר נוגדת את דיני ישראל, ואף הולך למשטרה להיוועץ בה. וכשהחברים מפליגים בהרהוריהם על ההוד של נתנזון, ומצידים את ההוד של שנות העשרים, נדמים הדברים לפעמים למסכת של תלמידי בית־ספר המציגים בלשון נמלצת תמונות מן ההוד החלוצי. אך הרעיון העומד ביסוד הרומאן, המוביל את העלילה, באמצעות הזיהות בעבר, אל השכבות נפש ורגשיים כבוהה — עושה את קריאתו למהנה.

ואף על פי כן, כשאתה פותח קובץ של שירי אידיש, מובטח לך שתמצא את התפרוסת הקבועה של שירי־עצמות, נהרות דם, בעיגון המתייסר של שיר־עיש ליהום יהודי. אוהבי הפרקות, הזאת לא יתאכזבו כפותחם את "בוהק של חלום" של משה האלדמן, המכנס מבחר רטרוספקטיווי משיריו, הזל מ"שחורים מעומעמים", שהופיע בוארשה ב־1938.

האלדמן נולד ב־1910 בעיירה אוזורקוב שליד לודז'. בתחילת שנות השלושים עשה בפאריס ובבריסל, שב לוארשה, ועם פרוץ המלחמה נמלט לברית־המועצות. גורש לקומי ולמונגה, וב־1949 חצה את מסך הברזל והתיישב בפאריס: שרשרת ביוגרפית של בריחות. שהאלדמן מבליטה בשמות־המקומות שהוא מקפיד לציין בתחתית שיריו. השמות מכסים "שלוש יבשות, מזרח ומערב". כדברי אהרן מגד באחרית־הדבר, סימן לגורל היהודי הנודד הטמוע במשורר האידיש, שאין לו מולדת המסורב לאמץ לו מולדת משלו, אלא להמשיך ולמלא את שליחות הנדודים, ולהיטלטל בין סבל ותקווה.

בקצב השורש של הגלה או במקצב המרגיע של שיר־העיש, חוזר האלדמן שב ושב על אותה סצינה של עקירה, של הרס בית אביו, והליכת הוריו אל המוות, כמי שהם מצטיירים בדימויו בעומדו על חורבות גטו וארשה, או באושוויץ, לאחר המלחמה. מן היפים בשירים היא הפואמה "נלך לפיים את האלים", שנכתבה בכמפמצה בשנת 1942. יש בה שבעה דיאלוגים, עם בת־השיר, עם האהובה, עם האב, עם הלילה ועם הלואה: פואמה של יתמות וגלות, שבסופה הבעת תקווה לגאולה.

אהרן מגד עומד על מוטיב הצבע הכחול החוזר בשירי האלדמן: כחול קר ומקאברי, כחול של תת־הכרה.

מקרא

הגיוני מקרא
מאת חיים גלעד
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1985, 144 עמ'

ב"הגיוני מקרא" של חוקר התנ"ך מקיבוץ יפעת מכונסים 12 שיעורים — שיעורים במובנם היותר אלמנטארי, שאינם מתיימרים ליותר ממה שהם — על סוגיות סתומות במקרא. לפתרונן, משלב גלעד פרשנות מסורתית וחדשה עם סימוכין ארכאולוגיים ומגיש הכל באופן והוט ומסודר. בקצרה: אין כאן פרשנויות מפוצצות־הדים ולא חידושים גדולים, אלא עבודות איסוף המסגינות בעיקר ידע ושקדנות.

הפרק הראשון מוקדש לסיפור קין והבל, על כל הנקודות התמוהות שבו: למשל, מדוע מבכר אלוהים את מנחת הבל על פני זו של קין, ומדוע לאחר מעשה הרצח פונה אלוהים לקין בברכה ("לפתח חטאת רובץ" וכו') במקום לכלות בו את זעמו? גלעד מביא את המקבילה השומרית לסיפור קין והבל, הלא הוא סיפור אמש ואנטן, הרועה והחקלאי, ומסביר את הסיפור כולו ביריבות הקדומה בין רועים לחקלאים.

לפירוש המלה "משפתיים" המופיעה במקרא שלוש פעמים בלבד מקדיש הפרק השני. גלעד מוצא קרבה בין "משפתיים" ל"שפיים", שהינם המקומות המוגבהים המשובחים שבשטחי המרעה במדבר, שעליהם רועה העדר, והמשמשים גם מקום תצפית. לרועים. פרקים אחרים בספר דנים על דרך הניתוח הקונוטציוני יותר בפירוש מלחמת גדעון במדיינים, בפירוש "שיר המשלים" שבספר במדבר, ועוד ועוד. פירוש מעניין ומקורי לביטוי "איש תחת גפנו ותחת תאנתו" מובא בפרק העשירי: גלעד טוען שאין כאן אלא תיאור של ריאליה ארכיטקטונית פשוטה: בבית ארבעת המרחבים הישראלי הקדום התרכזו החיים בחצר, שהיתה מוצלת בסוכה של שריגי גפן, או בתאנה רחבת פארות.

לאם ולילד

צעד צעד, צד בצד — פעילות להורה ולילד בשלוש השנים הראשונות
עורכת: לילה נמיר
הביאה לדפוס: רות פז
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1984, 92 עמ'

הורים צעירים ותמימים, הסבורים שבלי שורה של ספרי הדרכה לא יתפתח ילדם, חלילה, הם קהל היעד של הספרון הזה, שעמודיו צרות דפוסה, ויש בו דפים ריקים למילוי למעקב אחר התפתחותו המוטורית של הילד. הרעיון חיובי ומועיל בכללו, אלא שאי אפשר להימנע מהרמת גבה ספקנית: לאן נגיע אם נתייחס לגידול ילדים כאל משימה או תרגיל־פעוטות? למרבה המזל, נגמלים ההורים מן הנטייה לתיעוד ורישום של התפתחות ילדם מן הילד השני ואילך, ומבינים — לאחר שכבר מילאו את ספריהם בספרי הדרכה לאם ולילד — עד כמה השתטו, למעשה, לפני תינוקם.

ככל ספרי ההדרכה מסוג זה, גם הספרון שלפנינו פונה אל קוראיו ברצינות שאין תהומית ממנה, ויוצא מהחנחה שכל תינוק הוא מוצרט־לעתיד או איינשטיין לעתיד. מומלץ לכן (עמ' 20) להשמיע לו מוסיקה קלאסית מרגע לידתו, לתת לו להפיל חפצים כדי שישמע את רעש הנפילה ולומר לו "יופי" כשהוא משרבט בצבעים על הרצפה. זה, בערך, רוח הדברים, ועיקרה: גידוד החושים של הילד ועידודו לעצמאות הרמין התנועתי.

ומה על העצבים של ההורים — על כך אין המשנה הליבראלית של הספר מרחיבה את הדיבור.

תרגום

מנחת הלחם, רומאן
מאת כריסטיאן רושפור
מצרפתית: אביטל ענבר
מועדון קוראי מעריב, 1985, 192 עמ'

באחד המניפסטים הרבים שחוברו למען מיעוט מדוכא זה או אחר בחברה קבלה כריסטיאן רושפור (נ. 1917) על הנטייה שהיתה פעם לקטלג את יצירותיה תחת הכותרת ouvrages de dames, ותמיד בצמוד לסימון דה־בובואר ולפרנסואז סאגאן. עכשיו, היא אומרת, המבקרים כבר צבועים מספיק שלא לעשות כן, אבל התמונה הכללית לא השתנתה. והיא קוראת לדקולוניזציה של האשה מן "השעבוד למה־שמו" כדבריה, וכד' וכד'. במיטב הארגון הפמיניסטי שרוחו בצרפת בשנות השישים (עשר שנים מאוחר יותר נרתמה להגן על הילדים המדוכאים בחברה המערבית, ומן הסתם אחר כך עברה לפלשתינאים, לקורסיקאים ולבאסקים). הצטרפה לסימון דה־בובואר אינה מקרית: אם דה־בובואר נחשבת לעקשנית שבמחברות הספרות המיליטאנטיות בצרפת, רושפור היא הקוקטית והחביבה שבהן. אי אפשר לקחת ברצינות את מטריה, מפני שכתיבתה — גם המטאיות־ככל־כל — נוטה בראש וראשונה לשעשע; לעורר למחשבה — אך לא למחשבה מציקה מדיי. לשנוא את הגברים ואת ה"מה־שמו", אך להוכיח שאי אפשר בשום אופן בלעדיהם, ובקצרה — לשחק את הילדה הרעה השובבית במסגרת הבורגנית־הנהוגה.

"מנחת הלחם", ספרה הראשון של רושפור, יצא לאור ב־1958 ועורר שערורייה נזמרה, מן הסתם מפני שהוא חסר כל ערך ספרותי. אך מעניין מבחינה סוציולוגית. רושפור הגימה בו במיוחד בתיאור מצבה של נערה צרפתייה טובה המצליחה גבר מתמאבלות, לקחת אותו למיטתה, משקה אותו בוויסקי ונכנעת לכל גחמותיו ולבסוף גם מתחתנת אתו — לאחר שהיכה אותה מכות נמרצות. המטרה היא להוכיח עד כמה עיוות החינוך הבורגני את אישיותה של האשה, והפך אותה לעבד אינסטינקטיווי של הגבר, וכי כל ניסיון להתמרד נגד מצבה רק משקיע אותה עוד יותר בשעבוד, כשמתברר לה שבלי גבר לצדה היא חסרת־אונים.

המלה "חרא" (תרגום ל"merde") היא מן הנפוצות בדיאלוגים שמנהלים זוג האוהבים־היריבים. והיה זה חידוש מסעיר בלשון־הכתיבה הספרותית הצרפתית בשנות החמישים. בתרגום נוכחות לפעמים רוח הפרוזאאיות על המתרגם, הממיר למשל "תחת" ב"ישבן".

שירה

ספר קטלוגים פרטיים, שירים
מאת משה בן־שאול
ספריית פועלים, 1985, 96 עמ'

משה בן־שאול הוא מראשוני המשוררים שהביאו את קסמי פאריס אל השירה העברית, והוא מתמיד לשמור על המוניטין שיצאו לו בתחום זה, ועל חזות של אפוליגר־ווטא השר על אהבות אבודות ופגישות חטופות, אם לא מתחת לגשר מיראבו, הרי בפלאס דה ווז' ובפורום דה האל. "שיר הוא מעשה היזכרות באנשים שאינם זכורים", כתב בן־שאול (עמ' 67), וספרו מוקדש כולו לסקיצות שיריות קצרצרות המנסחות זאת. הזמ־ קובצות לסרוגות־סרוגות, פרי שוטטויות של בוהמיין ישראלי פה ושם בארץ ישראל ובבירות אירופה. הנוסח אבן מזכיר קצת את אפולינר, בתיבול של קורט אורוטיקה וקורט עצב על הזמן החולף, כתוך תבשיל המזכיר את רוחו של השיר הידוע "אזור", המשלב דימויים של עיר ושל נוף־חקלאי בתערובת סוריאליסטית. "הו מגדל איפל הרועה הבקר עדר גשרים גועה", כתב אפולינר (תרגום יורם ברונובסקי), ואילו בן־שאול משוטט בכיכר הרפובליקה בפאריס ונזכר בירח הגבל האורגני — האסוציאציה הקיטשית ביותר שאפשר להעלות על הדעת למה שקרוי ארץ־ישראל העובדת. אפולינר כתב על המהגרים האומללים בתחנות סן־לזר היהודים של רחוב רוזיה — ובן־שאול כותב על מלצרים אלג'יראיים בבאר, ועל הערבים של ארץ־ישראל, המוכרים שטיחים ברחובות רמת־גן.

יש בשירת בן־שאול מן הפאתוריזוסות של האנשים האולצים לירחוק ממולדתם כדי להתגעגע אליה. אהבת המולדת מוצגת אצלו תמיד בערפל של נוסטאלגיה, המשווה לה אויר אצילות. בשירים בודדים הגיחו את הפטריוטיות בגולמיותה על השולחן, כמו בשיר על המצפים (עמ' 25), אך ברוב המקרים מנסה בן־שאול לכסות על אהבת ארץ־ישראל נוסח נעמי שמר בשכבה של כאב, שאין בררה אלא להאמין בכנותו, על מסגדים נטושים בבאר־שבע וביפו, העומדים כמצבה אילמת ל"אהבה שאינה חוזרת", ועל הלסון־ירושלים המסתיר את מגדל־דוד.

בתוך מאות הסקיצות הקצרות והקלילות שבספר יש טובות יותר וטובות פחות. הגרועות שבהן הן המתחכמות: כשבן־שאול פוגש את מוטי גלדמן בקרן רחוב וכותב על כך שיר, יש בכך טעם של יומרנות ריקה, וכך גם כמה מעצעיות הפילוסופיות הקודרות "מחשבות על רולאן בארת".

אידיש

בוהק של חלום, שירים
מאת משה האלדמן
ערך והביא לדפוס: שלמה אבן־שושן
אחרית דבר: אהרן מגד
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1985, 112 עמ'
(התרגומים מאידיש בידי 16 מתרגמים שונים)

האיבה לתרבות אידיש טבועה בתרבות הישראלית. אם נרצה או לא נרצה, כשלוחה של שנאה עצמית שאין בכוחה לסבול את "הגלי הגלותיים" (כינוי שהדביק פעם יגאל תומרקין כלפי שאגאל), שהיום בעינינו כה הכופפת משורר־אידיש. יש בכך אולי הכללה לא הוגנת, שהרי לא כל הכותבים אידיש כיום מתנים על שואה וחורבן.

מעולם הספרות והאמנות

לב טולסטוי: בריחה מן האני

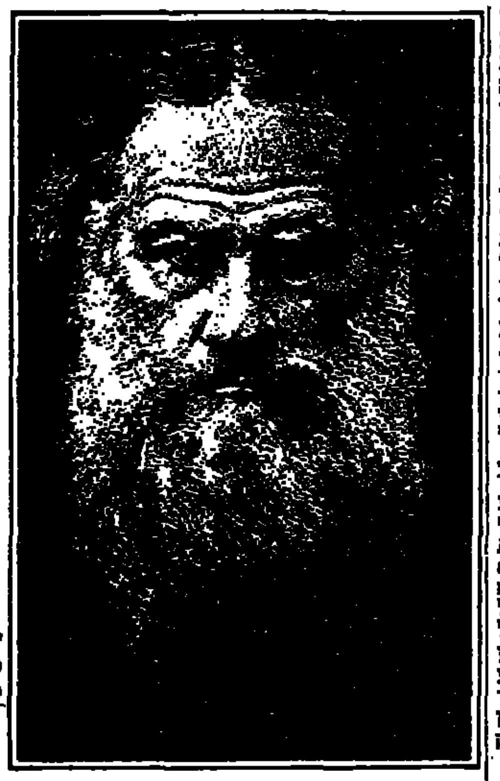

לב טולסטוי: מודעות עצמית מטורפת

מעטים אוהבי טולסטוי שיסיימו את קריאת יומניו בלא שתיפגע אהבתם. בעבר תורגמו לאנגלית חלקים מכלל היומנים, אבל עתה תורגם מבחר מייצג של המפעל כולו והופיע באנגלית בשני כרכים.

הרישום הראשון ביומן הוא משנת 1847 כשהיה טולסטוי סטודנט באוניברסיטה של קאזאן, ועדיין כתב ביומן כאשר שכב גוסס בתחנת הרכבת באוסטפובו ב־1910. המתרגם, פרופ' ר.פ. קריסטיאן, עשה עבודה נהדרת — כותב מבקר ה"סאנדיי טיימס". ואין זו אשמתו אם בסופה של הקריאה יקבע הקורא כי זהו חומר קריאה מפלצתי. מפלצתי לא רק מבחינת ההיקף — המהדורה הרוסית מקיפה 90 כרכים — אלא מבחינת אופיים. המסר המהותי של כל הרישום ברישום ביומנו של טולסטוי הוא הצורך להימלט מן האני, ועם זאת אין עוד יצירה כה אגואיסטית. טולסטוי כמעט שאינו מודע לפרדוקס הזה: בכל פעם שהוא מטיף לשכחה עצמית הריהו מתמלא מודעות עצמית מטורפת. כשהוא כבר בן 80 במעט הוא כותב שהוא רואה בבוגעים של האפשרות לשלילה עצמית, אבל עדיין חש בקושי באיבוד "הזרגל שבאותה השכחת נוראה מעצמך, מן האני שלך". גם בהיותו הסופר הנודע ביותר בעולם, עדיין היה מחפש בעיתונים את שמו, נשמתו נשנקה מן הפרסום, כתב וקורא היומנים נתקף באופן דומה מנבוכותו של טולסטוי.

קיים ביומנים פער של 13 שנה שבהן לא כתב רשימות יומן. אלו הן השנים שבהן כתב את "מלחמה ושלום" ואת "אנה קרנינה", ומחצית ממה שהופיע באנגלית שייך ל־16 השנים האחרונות לחייו. כשאמנותו פינתה מקום לדידאקטיקה. ואולם צליל הקול של היומנים המוקדמים אינו שונה מן הקול המדבר באחרונים: הצורך המתמיד בשיפור־עצמו. הוא הצליף בעצמו שוב ושוב בגין זנותיותו, החטא הכבד ביותר שלו. בכל פעם לקח לו נערת איכרים חדשה ובכל פעם נשבע שלא יעשה שנית. הוא היה אגואיסט ששנא את האגו... ששנא את הביאוף ואת הנשים שפיתו אותו. גם אשתו, סוניה, נכללה באלה. הוא כתב עליה בבוז עמוק. הוא ראה את הנשים כאחראיות למגע המיני, אותו מעשה מגעיל־חייתי, כפי שכינה אותו. החיים שהורתם ולידתם באשה, היו איפוא מושחתים ביסודם. מעולם לא עלה בדעתו כי המין המבוזה, בשותפות עם בריות מבוזה, הוא חטא הרבה יותר כבד.

טולסטוי מציין, כי בשלב מאוחר בחייו פחת והלך הכבוד שרחש לנשים. הוא טען שהן המרניות, כי הן מתעניינות בסמכי ובכסף אבל לא באמת. הנשים היו כוח הכבד שמשך אותו שוב ושוב אל האדמה. האידיאליזציה של אמו, שמתה עליו בהיותו בן שנתיים, עשויה להסביר את נטייתו המיניות המשונות. בקטע יוצא דופן ונוגע ללב משנת 1908, הוא כותב: "שוטטתי הבוקר סביב הגן והתמיד חשבתי על אמי, אמי שלי שאותה כלל איני זוכר, אבל אשר נותרת בזכרוני כאידיאל מקודש. מעולם לא שמעתי עליה דבר רע. וכשעה שפסעתי בשדרת הלבנים והתקרבתי אל שדרת עצי האגוז ראיתי בבוץ חותם של עקב אשה והגיתי בה, בגופה. אבל לדמות את גופה היה משהו שמעבר לכוחותי. כל דבר גופני עלול להשפילה."

אפשר למצוא ביומן תובנות מפתיעות. כך ביחס לזה: "אתמול קראתי ב'הבשורות החדשות': ישו חייב להמצא בחיי החברה, בפוליטיקה, בעסקים. תארו לעצמכם ישו בעסקים." או ביחס למארכסיזם: "אפילו יקרה מה שמנבא מארכס, רק יתחלף סוג העריצות באחר. עכשיו הקפיטליסטים בשלטון, אחר כך יהיו בשלטון מנהיגי הפועלים". על המהפכה: "איזה טירוף מוחים להרוג אנשים לטובתם".

"היומנים הם אני", אמר טולסטוי שכתב את הרומאנים הגדולים שבהם חש כי הוזיים חשובים יותר מבוסר מוחלט. בספריו יש אהבה רבה לנשים: ראה נטשה רוסטוב, ראה אנה קרנינה. בעוד שביומנים יש אך שנאה כלפיהן. ומסכם ד.מ. תומאס, הכותב על היומנים ב"סאנדיי טיימס": "בלא שנגאלו על ידי הספרות, היומנים הם היצירה המרשימה ביותר שקראתי מזה זמן רב. אבל בצינורות־ביוב הם בוחראי שיהרגו את השפכים בבית יצירתו. ויש להיות אסיר תודה על כך."

Tolstoy's Diaries, 2 Vols/Athlone Press, £45.

מתה אלזה מורנטה

הסופרת האיטלקיה הנודעת אלזה מורנטה, מי שהתפרסמה ברומאן רחב־היריעה שלה "ההיסטוריה", הלכה לעולמה ברומא בסוף החודש שעבר. אלזה מורנטה, ממוצא יהודי, נישאה ב־1941 לאלברטו מוראביה. יחדיו עברו את אימי מלחמת העולם השנייה. זכתה בפרסים חשובים "ויארג'ו" ו"סטרגה". לאחר גירושיה ממוראביה נסעה ברחבי העולם. בשנים האחרונות התגוררה בסנטוריום ברומא. מספריה המפורסמים: "האי של ארתורו", "ההיסטוריה", "אראקולי".

[illegible]: רות אלמוג

הופיע "הדרים 5"

חוברת חדשה של מהבהעת לשירה "הדרים", בעריכתה של הלית ישורון, מופיעה השבוע.

פותח את החוברת [illegible] שירים אחרונים שכתבה.

עיקר החוברת מיוחד לשירים ולרשימות של משוררים המתייחסים למשוררים ולאמנים אחרים. ביניהם: אורי ברנשטיין על יוסף שרון, יוסף שרון ומנחם בן על פנחס שדה, יהודית קפלן על אבות ישורון ולאה איילון על עצמה. מסה של פול ואלרי על מלארמה, אלזה לסקר־שילר ב"אנשי מאמשים נגד המה"לים שלי" ושירים המוקדשים לגיאורג טראקל, לגיאורג גרוס ולפראנץ מארק.

בין המשתתפים בחוברת: ישראל פנקס, לאה איילון, אורי ברנשטיין, משה דור, אבות ישורון, פנחס שדה, יוסף שרון והרולד שימל. הראיון המרכזי של "הדרים" נערך הפעם עם המשורר הרולד שימל.

תערוכות

הפלאים של יוקטן

יגאל תומרקין, גלריה "הקיבוץ", נתיב המזלות 4, יפו העתיקה [illegible]

מאת נסים מבורך

יוקטן, חצי־האי המכסיקני, היה עד למזמות־דמים בוראייהוד בתקופה הפרה־קולומביאנית. עדויות לכך נותרו שם בדמות פסלים, פירמידות פולחניות ושאר מבנים, וכן בזכרונותיהם של הקונקיסטאדורים, הכובשים הספרדיים.

יגאל תומרקין, ביקר באתר צ'יצ'ן איטצה אשר ביוקטן, התרשם הנפעם והחליט לתת לתחושותיו ביטוי חזותי על־פי דרכו.

בתערוכה יש מצב פיסולי אחד עשוי מסילות מתכת, גרוטאות של מכונות, כבלים, עץ וחומה. המוצג תופס חלק ניכר מחלל הגלריה, והוא אמור לתת ביטוי כלשהו למשחק פולחני שהיו כוהני העבר מתמסרים לו. היה זה מעין כדור־סל שבו המנצח היה זוכה להיות מקרב לשמש על ידי עקירת־לבו מביתו־חזה באמצעות סכין העשויה זכוכית וולקנית. על הקירות מוצגים בריסטולים אדומים, שבהם משולבים תצלומי פסלים עתיקים עם גזילות־צבע, כתב וכל כיוצאים באלה מסרונת של המציג. עבודות אלה חסרות, כך נראה, ייחודיות חזותית, כך שאין בהן אמירה בהקשר החזותי, וכל מי שמוצאים בהן טעם כלשהו, טוב או רע, מן הסתם השתכנעו, אם לצטט את ברטראנד ראסל, במציאותו של דבר במקום בו אינו מצוי.

ערב לזכר זריצקי ז"ל

ערב לזכרו של הצייר יוסף זריצקי, במלאת 30 למותו, יתקיים באולם רקנאטי במוזיאון תל־אביב ביום ד' ה־1.1, בשעה 5 אחה"צ.

ישאו דברים אמנים ואנשי הגוראגן. פרקי נגינה: עוזי ויזל.

מסע של תחנות

(סוף מעמוד 18)

הערכית. דוגמא מובהקת לשיר המבסס על טכניקה זאת הוא השיר עכשיו היא נושמת (עמ' 13), שחלק ממנו נביא להלן: "הוא

בקש את רשותי לפרק את טבעת הקידושין
מאצבעה,
כי התנפחה מאד. נתתי רשות בשם
הכאבים ובשם
אבי שמעולם לא עזב אותה בחייו. סובבנו
את
הטבעת כמו טבעת קסם מן האגדות, אך
היא לא ירדה ונס לא קרה. הרופא בקש
רשות לנתק את הטבעת ונתק בעדינות
של
מלקחים אהירים". (שם, עמ' 13)

הסינקדוכה של הטבעת היא קונקרטית מאד. היא נתונה באופן ריאלי בגוף המצב עצמו והופכת לסמל פיוטי המייצג את המצב כולו. כל הטוהר המשפחתי והכאב של הניתוק האחרון מן העבר מתרכז והולך בה, המצב הקונקרטי מקבל ממדים של מצב סמלי.

גם סיומו של שיר זה יוצא ממצב קונקרטי וחוזר אליו: תמונת הנפטרת. כזכרון אחרון ומשמעותה של התמונה לחייה ולמותה:

"תמונת הדרכון שלה צולמה לפני הרבה,
הרבה
שנים. היא לא נסעה לחוץ לארץ מאז
שעלתה
לארץ־ישראל. לתעודת הפטירה
אין צורך בתמונה".

נראה לי, שצירוף זה שונה מצירופים אחרים האופייניים לשירתו, משום שהקונקרטי מודגש כל כך ומשום שהמצב עצמו מתפייט. אם אפשר לומר כך, משום שכל מרכיביו נבחר לייצג אותו מתוכו ובתוכו.

וזהו, כמובן, הדרך המרוכזת והתמציתית ביותר של ההבעה השירית והיא מופיעה במקומות המרוכזים והתמציתיים ביותר ובהם נראה לי שעמיחי הגיע לאיזון חדש בין הכשרון לצירוף פיוטי מפתיע לבין הצורך לדייק ולחדד את ההבעה.

— ד —

אבל עמיחי חוזר בקובץ שירים זה על כמה צורות־צירוף המוכרות לנו מקבצים קודמים ושדווקא בהם הגיע לשכלול גדול של כשרונו. לכל אחת מהן חן משלה ואל כמה מהן אני רוצה להתייחס, כדי שנראה את התמונה הפיוטית כולה וזה בעיקר משום שנראה לי, שהעיצוב המרוכז־הסינקדוכי אינו גם כאן הכלל אלא היוצא מן הכלל.

גישה זו היא המעמידה מטאפורה מרכזית, המאורגנת את התבנית השירית כך עד שהיא רוקמת סביבה תמונת עולם שלמה. הציור עצמו הוא עירני, בעל עצמה קונקרטית, אך הוא צובר הולך משמעויות, מכיוון שהוא מועבר מתחום אחד לתחומים אחרים:

"הסנדלים הם שלד של נעל שלמה,
שלד, וגם נשמה יחידה.
הסנדלים הם המשכות של רגלי הדוהרות
ורצועות תפלין של רגל מתפללת ועיפה.
הסנדלים הם פסת האדמה הפרטית
שאני דורך עליה בכל מקום שאלך.
נציגי מולדתי, ארצי האמיתית.
שמים לרוחשים קטנים של מטה
ויום שואתם כי יבוא.
הסנדלים הם נעורי הנעל
וזכר לכתה במדבר". "סנדלים"
(שם, עמ' 65).

עמיחי נטל כאן ציור קונקרטי מן התחומים של היומיום האנושי והעביר אותו דרך הקשרים שונים, עד שהציור התמלא תוכן סימבולי. משמעות הציור אמנם השתנתה, אך הוא חזר וזכה גם להיות משלו. מעתה לא יוכל הנמען לחזור ולראות סנדלים כפי שראה אותם קודם לכן, מעתה יהיו קשורים אל תחושת הקשר אל המולדת ואל הנעורים המתבטאת בצרופים שהציור הובא בהם.

מה שמאפיין את עמיחי בכל שירתו וגם בקובץ זה היא השאיפה להגיע אל השורה המבריקה והבוטה שתאיר נושא מזווית ראייה בלתי צפוייה. המשורר מבקש, כביכול, להגיע להארה מחודשת של תופעה, לאותו קישור בלתי צפוי, שיעניק לה משמעות חדשה. במובלע, יש שירים שבהם אין השירה בעיניו אלא מעין דאוטומטיזציה שגונה של ההתבוננות, וזו חשובה בעיניו יותר מן הנושא או מן התורה הרגשית. ההארה החדשה עצמה הופכת לנושא: הצירוף הוא המסר והמסר הוא בצירוף החדש.

להלן דוגמא מובהקת לשורות שיריות מעין אלה:

"ספריות הן כמו בתי־יתומים.
הספרים עומדים בהן שקטים ובשורות
ישרות,
הורי המלים מתו מזמן. וכל אשר קרב,
כאילו לא קרה מעולם.
היסטוריה היא העברת עיפות גדולה
לבני־אדם חדשים ורעננים, כגון הנערות
האלה המשתזפות כמעט ערומות בדשא
ומחכות לשקיעת השמש שתיפה אותן עוד
יותר". באוניברסיטה של ניו־אורליאנס
(שם, עמ' 102).

כשרון הצירוף השנון הוא, אולי, כשרונו העיקרי של עמיחי. צרופים כמו "הורי המלים מתו מזמן", "העברת עיפות גדולה לבני אדם חדשים", כצרופים המבדידים מחדש את עולם הספרים ואת ההיסטוריה, אופייניים לו. באמצעותם "יש למראה נושן רגע של הולדת".

זהו כשרון הממזג בין ההומור לבין השירה. זו היכולת לדחוף את ההבעה לקצה גבולות אפשרויותיה הסבירות. הצרופים הם על גבול הבלתי אפשרי שנעשה אפשרי, משום שמתברר שיש הגיון פיוטי למטאפורה, שבמבט ראשון נראתה בלתי אפשרית. כשרון זה אופייני, כמובן, לכלל שירתו של עמיחי ולאו דווקא לספר השירים האחרון.

בשורות שהבאתי והשורות הבאות מגיע כשרון זה לידי ביטוי מופלג:

"לחץ חיי מקרב את תאריך הלדה
אל תאריך המות. כמו ספרי ההיסטוריה,
שבהם לחץ ההיסטוריה הצמיד את שני
המספרים האלה יחדו ליד שם מלך מת
ורק מקף מפריד ביניהם.

אני מחזיק במקף הזה בכל מאדי,
כמו קרש הצלה, אני חי עליו, וכו'"
(תמונה מאוחרת, 75).

רצון החיים האנושי מתממש כאן באמצעות פרט טריוויאלי בלתי צפוי, השאוב מתחום מדעי־טכני, כביכול, שלא היינו מצפים שיקשר לתורה מקצבת כל כך. הקשר המבריק והשנון בין רצון החיים של האדם בזמן הקיום המוגבל של חייו לבין ה"מקף ההיסטורי". מעניק משמעות קונקרטית ומשעשעת מאד לתורה אקסיסטנציאלית. המשעשע נובע מהנינותו של הקישור המפתיע. הצרוף שבין המעמיק לבין המשעשע אופייני גם הוא לכלל שירתו של עמיחי. יש שהצרוף נשאר בגדר משעשע בלבד ויש שהוא פורץ את גבולותיו וחודר לאותם מעמקים שהלשון הציורית בלבד מסוגלת להגיע אליהם.

אפשרות נוספת למפגש בין ההומרים לבין מפייסים היא המטאפורה המחזורית: זהו שימוש בשרשרת מטאפורית, כדי לתאר מהלך חיים שלם. הדוק: בשיר "אורח חיים" מרומים חיי אדם לעקירותו של הדתות השונות. עמיחי נוקק, כביכול, בצורה חדשה לדברי חז"ל: "כשאדם נער אומר דברי זמר, הגדיל אומר דברי משלות, הזקין אומר דברי הבלים" (שה"ש רבה א').

בשיר הנ"ל מתאר עמיחי את התפתחות האדם כמעבר מיהדות דרך קאתוליות, כפירה, פרוטסטנטיות, למעין שיבה ליהדות ועד לאפס. כל דת ודת הקונוטציות האופייניות לה וכל אחת מן הקונוטציות הללו מתאימה לשלב אחר בחיי האדם. בדרך דומה תואר, כאמור, הדר הספרות: הוא נתפס כמעין משל לחיי האדם. משפט כמו "הלהטים של חיי עושים לי עסוי", הוא משפט אופייני לקישור מחזורי, מטאפורי זה.

המטאפוריזציה של הקיום הופכת את המציאות לכלי של הידמות. מערכת מתאימות הופכת מערכת שלמה סתמית לביטוי מטאפורי של יחסי אדם ועולם, חוזר והתעטלות הול להיות חוזר התעטלות והוא הופך למערכת מטאפורית שכל חלקיה מבטאים איזו משמעות כוללת המבטאת את ההזור השירי. תאום מערכות זה, החוזר אף הוא בשירים רבים בכלל שירתו, היא, אולי, הטכניקה המבריקה ביותר בשירת עמיחי. אף על פי שהטכניקה המבריקה ביותר אינה תמיד המעמיקה ביותר.

★

עמיחי אינו מחדש בקובץ זה בכשרון המטאפוריזציה שלו, ביכולת המבריקה לקשור בין חומרים בלתי צפויים. קישורים מעין אלה הם החידוש הבולט של עמיחי בשירה העברית. הוא נזקק להם בצורה מבריקה מאז ספר שיריו הראשון "עכשיו ובימים האחרים", כשהיה עדיין מן המשוררים הצעירים, שהכל תהו מנין באה שירתו ולאן תוביל.

נראה לי, שהגיע אל הימים האחרים, ימים שלפחות הוא עצמו אינו כותב כבר על "דיוקנו של המשורר כאדם צעיר". הוא התחום מעלה הם כבר בשלב של "מאדם אתה ואל אדם תשוב". בפרק זה של חייו השובה לנו (או לפחות לי) ההברקה השירית פוחתת מן ההבעה השירית הפשוטה. המטאפורה המבריקה מבריקה פחות מן הסינקדוכה הפשוטה, שהכל מצוי בה והיא מבטאת הכל. עמיחי הראה בספר זה (וגם בספרים קודמים) שבנקודות השיא של שירתו, הצירוף הפשוט הוא מעניין ומעמיק יותר מן הצירוף המבריק. הקרבה הסמנטית בין החומרים מגלה שלפעמים יש יותר ברק בשורות־הצירוף הקרובים מאשר בשורות צירוף רחוקים. מה שמונח, כביכול, על כף היד ונראה במבט מאליו, כטבעת הנישואים על אצבעותיה של האם, מבטא בעמקות רבה את הוויתה ומשמעותה מכל צירוף רחוק ומבריק. היכולת להתרכז בקרוב ובפשוט יותר יש בו מבינת האדם המתקרב לקץ. הוא מגלה לנו את העומק הרגשי הטמון בחיי היומיום שלנו.

במיטב שיריו בקובץ זה מגלה יהודה עמיחי את פשר מותו, בהיותו ועמקותו של הכאב האנושי. באלה הוא הרבה יותר ממשורר מבריק וצופה: הוא משורר עצוב וחכם.

ספר שיריו של יהודה עמיחי "מאדם אתה ואל אדם תשוב" — יצא לאור לאחרונה בהוצאת שוקן, ת"א.

ספר חדש בהוצאת שוקן

בית אמי

מאת

לנה קיכלר

ספר נוסף בטרילוגיה "מאה ילדים שלי".

הספר אמור לפתוח ולטלל את סיפור חייה של לנה קיכלר, טרם נרתמה למשימה ההרואית של הצלת ילדים מן השואה.
שורשיה של המחברת, קורות משפחתה, סיפור נעוריה ואהבותיה מצליחים להאיר את אישיותה המרתקת ואת המניעים הנפשיים למעשי הגבורה והתושייה שלה כ"אם" הילדים.

מהדורות חדשות

עלייתו ונפילתו של הרייך השלישי
מאת **ויליאם שיירר**
אתיקה מאת **אריסטו**

ש

הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

פרס ע"ש יצחק בן־צבי לשנת תשמ"ו

הפרס יוענק על מחקר באחד הנושאים הבאים:

א. תולדות היישוב היהודי בירושלים.
ב. תולדות ארץ־ישראל ויישובה.
ג. השומרונים, תולדותיהם, דתם וספרותם.

הפרס יוענק בהמלצת חבר שופטים על ספר שראה אור בשנים תשמ"ב־תשמ"ו. אין הפרס ניתן לספר שזכה בפרס אחר או למחבר שזכה בפרס זה בחמש השנים האחרונות. ספרים שלא יזכו בפרס לא יוחזרו למחברים. הפרס יוענק בטקס שיתקיים בירושלים, בכ"ט בניסן תשמ"ו (8.5.1986).

יש להמציא ארבעה עותקים של הספר ליד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660 ירושלים 91076 עד ז' בשבט תשמ"ו (17.1.1986). פרטים: טל' 02-639170.

Perry's פריס
מכירות פומביות

מכירה פומבית של יודאיקה

תתקיים במלון הילטון ת"א, ביום 22 בינואר 1986; שעה 18.00

פרטים וקטלוגים במחיר של 20 ש"ח
פריס — רח' המאספים 6, תל אביב, 03-210140, 03-210147.
גמולב — רח' קרן קיימת 23, ירושלים, 02-699435, 02-669408.
גמולב — רח' מוריה 106, חיפה, 04-252296.

משרד המשפטים
האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למשפטים
המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי ע"ש הרי סאקר

מתכבדים להזמינך

לערב עיון לזכרו של פרופ' אורי ידין ז"ל

שיתקיים ביום רביעי, כ' בטבת, התשמ"ו (1.1.1986) בשעה 18.00 באולם עיון ודיון שבפקולטה למשפטים על הר־הצופים, ירושלים

משתתפים:
דברי פתיחה: פרופ' י. אנגלרד, דיקן הפקולטה למשפטים
פרופ' י. זמיר, היועץ המשפטי לממשלה
הרצאות: פרופ' י. ויסמן, הפקולטה למשפטים — **"זכויות יוצרים — לקראת חוק חדש"**
פרופ' א. מ. ראבילו, הפקולטה למשפטים — **"על תולדות הקודפקציה באירופה"**
דברי נעילה: כב' השופט מ. לנדוי, לשעבר נשיא בית המשפט העליון

הציבור מוזמן

היצירה העממית בחיי היהודים באתיופיה

תערוכה ו"הפנינג" חגיגי

שיערכו ב־
היברו יוניון קולג'
רח' המלך דוד 13, ירושלים
טלפון: 232444 (02)

ע"י אומנים אתיופים מצפת
תערוכה
הרצאות
אומנים בשעת עבודתם
בית־קפה אתיופי ומוסיקה
חפצי־אומנות למכירה

יום שבת, 28.12.85 — 22.00–18.00
הרצאה באנגלית — 20.30
יום ראשון, 29.12.85 — 21.00–13.00
הרצאה בעברית — 20.00
מרצה: מיכל הנקין
אתנולוגית

בצלאל
אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים

מודיעה על

פתיחת ההרשמה לשנה"ל תשמ"ז 1986/87

במחלקות:
- אמנות
- צורפות
- עיצוב גרפי
- צלום
- עיצוב סביבתי
- עיצוב קרמי
- עיצוב תעשייתי

ההרשמה תתקיים בחודשים ינואר־פברואר 1986
בימים א'־ה' בין השעות 09.00–16.30
חוברות מידע, טפסים והרשמה בקמפוס בצלאל
שבהר הצופים, טלפון 822181, 02-822191
או באמצעות הדואר: ת.ד. 7314 ירושלים 91071.

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

התוספת הפרלמנטרית של נתנאל לורד

בחוזר נציבות שירות המדינה מס' 19/לד מיום 12.1.77 ניתנה אפשרות למנכ"לים לקבל מעמד, שכר ותנאי פרישה של סגן שר ובלבד שיוותרו על כל התוספות שקיבלו בגין הסדרים שונים.

בוכיר הכנסת לשעבר, נתנאל לורד, אמנם החליט לקבל מעמד ושכר של סגן שר אך המשיך לקבל, בניגוד לאמור בחוזר הנ"ל, תוספת פרלמנטרית בגובה של 35 אחוז משכרו.

על סמך האמור בחוזר הנ"ל, כשהייתי יו"ר הכנסת, לבטל את התוספת הפרלמנטרית ללורד וביקשתי את היועץ המשפטי בכנסת לבדוק אפשרות לתבוע מלורד את החזרת כל הסכומים שקיבל כתוספת פרלמנטרית מאז שנת 1977.

בעקבות החלטתי על ביטול "התוספת הפרלמנטרית" למזכיר הכנסת, ניסו כמה אנשים להשפיע עלי שאשנה את החלטתי, אך לא נכנעתי ללחצים.

לפני חודשים מספר הופתעתי לקרוא ב"הארץ" כי על פי המלצתו של היועץ המשפטי לממשלה, החליט להחזיר ללורד את התוספת הפרלמנטרית רטרואקטיבית. עתה אני קורא ("הארץ", 25.12) כי הוחלט לכלול את התוספת במשכורתו של לורד, וזאת על פי המלצתו של היועץ המשפטי של הכנסת.

השתלשלות עגומה זו מעלה כמה שאלות:

על פי אלו מידות חוק (לפי עניות דעתי, החוזר של הנציבות הוא הבסיס החוקי היחידי) הצדיק התייצב היועץ המשפטי לממשלה לימינו של לורד?

למה לא דבק יו"ר הכנסת, המופקד על תקציב הכנסת והצריך לדעת את ההשלכות שיהיו לדבר על מערכת השכר בבית, בהחלטת קודמו?

האם הביא השכר הכללי, הממונה על המלאכות, את הפרשה בפני שר האוצר בטרם נתן אישור לכלול את התוספת הפרלמנטרית במשכורתו של לורד?

במיוחד בשעה זו של הידוק החגורה ותרעומת על התוספות המופלגות לבכירים, שומה על שר האוצר לבדוק ולחקור את הפרשה ולתקן את העיוות המשווע.

מנחם סבידור
תל אביב

מידע על הד"ר נטר ז"ל

לפני כ־20 שנה מת רופא הילדים הד"ר איגן יצחק נטר ז"ל (גרנסבך, צרפת 1876 — דגניה א' 1966). רצוננו לאסוף מכתבים שלו ואליו, כתבים משלו ועליו, תמונות, תעודות, עדויות על חייו ומשפחתו, וכן זיכרונות בעל פה.

כל ידיעה חשובה לנו. כל היודע דבר יפנה אל המכון הישראלי לתולדות הרפואה, ירושלים 91000, ת"ד 432 או אל: שלמה מרכוס, ירושלים 91199, ת"ד 003—20, טלפון 02-283658.

שלמה מרכוס
ירושלים

יש הגדרה לפונדמנטליזם

ב"הארץ" (24.12) נתפרסמה מודעה שכותרתה "פונדמנטליזם", מטעם "שורשים" ומשרד החינוך והתרבות, המחלקה לחינוך מבוגרים. על המלה פונדמנטליזם אומרים מפרסמי המודעה: "במילון אבן שושן אין הגדרה". דברים אלה אינם נכונים. להלן הגדרת מילון אבן שושן (בכרך המילואים עמ' 178) לערך "פונדמנטליזם":

1. זרם בפרוטסטנטיות הנוצרית בראשית המאה ה־20, שעיקרו: התנגדות מוחלטת למודרניזציה בהבנת כתבי הקודש. אמונה בלתי מעורערת בכל המעשים והניסים המסופרים בהם. קבלת יסודות הדת כפשטם. 2. אצל המוסלמים — אמונה מוחלטת בכל מלה ובכל את הכתובות בקוראן. (וכו' השאלה). 3. קנאות דתית.

ד"ר ראובן מירון
ירושלים

צל"ש כפול למרדכי ציפורי

מרדכי ציפורי קם ועשה מעשה חריג בכמוהו: הוא התפטר. הוא עזב את הכיסא של יו"ר הדירקטוריון של הספנות ישראל מפאת חילוקי דעות על עתיד הספנות עם הגורמים הממשלתיים.

זוהי הזדמנות נאותה לאזכר אירוע קודם — פרשת סכרה ושתילה — שבו נהג ציפורי, אז עוד שר בממשלת ישראל, לפי הכלל של אנשי כבוד ומצפון: "אפלטון (במקרה זה שמיר) הוא ידידי, אך האמת היא ידיד גדול יותר".

בפעם הקודמת הוא נענש באי־הכללתו בממשלת האחדות הלאומית. איננו יודעים איזה עונש יוטל עליו עכשיו. מה שברור, כמעט מעל כל ספק, שאחרי הפעם השלישית יימחק שמו מרשימת המועמדים לתפקידים ציבוריים רמי־מעלה בישראל.

אלחנן שנון
תל אביב

זוהר גדול מן הרמב"ם?

הרמב"ם ניסח את שלושה־עשר העיקרים בלשון "אני מאמין וכו'" — כלומר: אי־ידיעה. שהרי אם יש ידיעה אין צורך באמונה. אורי זוהר חוזר וקובע ב"זה הזמן" (16.12): "לא, אני לא מאמין, אני יודע".

אם כן, אחת משתיים: אורי זוהר אינו מתפלל תפילת שחרית, שהרי אינו יודע את י"ג העיקרים של הרמב"ם; או שאורי זוהר גדול מן הרמב"ם, שהרי הרמב"ם רק מאמין ואינו יודע, ואילו אורי זוהר יודע.

ועל זאת נאמר: פתי יאמין לכל דבר.

יעקב בהט
חיפה

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

דרמה אנושית

אמנם עד כתיבת רשימה זו, צפיתי רק בשני פרקים של "חיילים יקרים", (יום ה', ויום א') — ונכונו לנו עוד פרקים. אבל תבנית זו כבר הוכיחה את איכותה. אין ספק ששמור לה מקום של כבוד בין הסדרות התעודיות המעולות שהפיקה הטלוויזיה. במידה רבה זו זכותו של אורי גולדשטיין, שעל התסריט והבימוי — אם כי יש להזכיר לטובה גם את המפיקה מאיה זוקלר ואת הצלם יעקב ספורטה. גולדשטיין הוא במיטבו. כל התכונות שציינו אותו בעבר, הפכו אותו לאיש טלוויזיה ראשון במעלה ניכרות גם הפעם. רגישות רבה למרואיינים, מקצועיות, תחושה נכונה לאלמנטים דרמטיים והבנה חדה של הביטוי הדוקומנטארי בטלוויזיה.

"חיילים יקרים" היא סדרה דוקומנטארית החושפת דראמה אנושית־טראגית שכל דמיון אנושי אינו יכול להתמודד אתה. דראמה זו היא עוד שלב של מלחמת לבנון. באים בה לידי ביטוי מוסרה מוטליה וצדדיה האפלים, הקודרים, של מלחמה זו. נקודת המוצא והפתיחה: הקרב בסולטן יעקב. אני שבה אל ספרם של יערי ושיף, "מלחמת שולל", ומוצאת בו אותם דברים שמובאים בסרט מיכה, שהיה אז סמג"ד של גדוד השריון שנלכד בסולטן יעקב. מתברר שגם לאחר המלחמה, עד היום, "לא יושב סופית, מי ידע, ועד היכן הועברה האינפורמציה המעודכנת על ההיערכות הסורית בסולטן יעקוב". כך נלכדו שם טנקים ישראלים, ולפניהם בלשונו של עידא המגג"ד — שאינו מופיע משום־מה בסרט — שלוש אפשרויות: "לפרוץ החוצה, הסיכויים לכך קטנים מאוד, להילחם עד הכדור האחרון, או להיכנע".

מיכה הסמג"ד, סטודנט לקולנוע שכיום עושה סרט על כניעה במלחמת השחרור אומר אז: "בשום פנים לא נכנעים"; אם כי מאז השתנתה השקפת עולמו. וכך, לאחר שכמה טנקים שהצליחו ונחלצו, פרצו החוצה, "היה הדבר הראשון שמשך את תשומת לבם, הכוחות הרבים של צה"ל, שלא באו להצלתם". זו תמונת המצב.

סרטו של גולדשטיין אינו דן בהערכת־מצב צבאית דווקא, אלא בגורלות אנושיים. בגורלם של השבויים והנעדרים בקרב גורלי זה, שבמידה לא־מעטה שיקף את פניה המקולקלים של מלחמת לבנון. כך קרה שהסורים, ג'יבריל, השתמשו בשבויים ובנעדרים בכלי מיקוח שאין עוד לחשיבותו. אנו עוקבים רתוקים אחר בני המשפחות, הנקלעים בין תקווה קלושה לייאוש נורא, ומעל לכל, לחוסר אונים, כשאין בידם כל מידע.

אנו במחיצתה של אירים ש', אשה צעירה, בהירה, עם פנים מרצינות ללא חיוך, המראה אומץ לב נדיר, כושר עמידה ואמונה רבה ומפתיעה ("אני בטוחה שהוא חי, הוא חייב להיות חי"). אנו במחיצתם של מרים ברוך ובעלה. איני יודעת אם הכעס המאחד על מרים ברוך (בגלל המחיר הכבד שישראל שילמה לאחר מכן, גם בשל להציה לשחרור בנה זכריה ואלמו), הוא הנוסף עליה אחר לאחד. מתברר שהיא מחריפה את הסדרה, מסיבות לא־ברורות ולא מובנות לפחות לי.

אנו מתוודעים אל האנשים, שהיו רובם כבלום אלמוניים, העושים לילות כימים, למען השבויים והנעדרים, וכמו פעלו בחלל ריק. מתברר שהמערכת כולה אמנם גויסה לדלות מידע על גורלם, ומסך של השאיות פרוש על העשייה המסובכת, ועל העושים במלאכה, הנחשפים בסרט אולי בפעם ראשונה. אנשים כבודו בן קרייסקי, ראש ממשלת אוסטריה לשעבר, ושליחו לדמשק, הרברט אמרי, שכבר אינו בין החיים. האלוף (מיל') משה נתיב, לובה אליאב ששימש כאיש־קשר עם קרייסקי ועם עיסאם סרטאווי, שנרצח בינתיים; עו"ד אריה מרינסקי, ואנשי הצלב האדום; ומן הצד האחר, מלבד סרטאווי ואנשי הקשר של אש"ף, "מככב" בסרט בשטניות אחמד ג'יבריל, האיש שטרף את כל ההערכות גם יחד.

המשא ומתן עם ג'יבריל התנהל בנוסח של שוק מזרחי. "משא־ומתן בדרך־לארדוך", מתאר אותו עו"ד מרינסקי, שנקרא על־ידי שר הבטחון דאז, משה ארנס, לעמוד בראש המחלקה לשבויים ונעדרים. ג'יבריל, "שועל וגנגסטר", לפי הגדרתו, "רצה לבנות מדינה שלמה, על חשבון שני הבחורים השבויים בידיו". (הכוונה לברוך וסאלם; אז עוד לא היה ידוע מה עלה בגורלו של חזי שי). "מדינה שלמה רדפה אחר הפושע הזה, כדי להפעיל עליו לחצים" אומר מרינסקי. קלף המיקוח בידי ישראל — מונה העצורים באנצאר.

על המרקע, מראות שהוחקנו ואנו מבכרים לשכוח, אולם אלה אינם נשכחים. המצב כפי שהוא מתואר ומרווח בסרטו של גולדשטיין הוא של חוסר אונים וחוסר אינפורמציה. פרשת סולטן יעקוב נשארת סתומה גם לאחר פינויה של ביירות על־ידי אש"ף. איש לא ראה ולא ידע דבר על גורלם של הנעדרים והשבויים. כך יוצאים השליחים לזירה המשולשת הזו גשומה, מבקשים ומחפשים ולא שמץ של מידע. ובישראל מחכים בני המשפחות וסביבם — עולם כמנהגו נוהג.

אורי גולדשטיין בונה את הדראמה שלב אחר שלב, משתמש באפקטים רבים, אבל מאוד במחושב. הוא יוצר מין עולם קלאוסטרופובי, הקיים בפני עצמו. ברגישות ובחודות נוקבת של מבט. הוא מוסר את הדראמה עד לקצות עצביה ומעניק לה צורה. הוא חושף גם את האנשים שהשתתפו בה והם אנושיים מאוד, ולעתים חסרי אונים. הרגע הדרא־מטי ביותר, בינתיים, הוא אולי בפרק השני, במפגש שלא התקיים ממש — בין בגין לקרייסקי. מספר אליאב בלשונו הדראמטית, שיש בה נימה של פאתוס, על "האירוניה של הגורל היהודי", כאשר השניים, שני מנהיגים בני שבעים ויותר, שלא נפגשו אמנם, והדיפו זה את זה, בוכים שניהם על החיילים ובני משפחותיהם". אין צורך להוסיף, שהסדרה מומלצת בכל לב.

גולדשטיין: דרמה בשלבים

אליאב: האירוניה של הגורל היהודי

רגליים שעירות בבית המקדש

תחילה חשבתי שנקלעתי שלא באשמתי ל"בית הכיסאות", ואני הרי הבטחתי לעצמי שלא־אצפה בתוכנית זו. אבל אין סוף להפתעות: ה"זה הזמן" יש חושן ואפוד ודוגמן מזוקן, והנה הם גם אחרי בגדי הכהונה, הנעורים לעשים במלאכת הקודש בבית המקדש. צפינו בבעלי העניין לפני זמן, עוד לפני שהודיעו הגדול קרם בו ופשתן. עכשיו הם מופיעים עם הדוגמן ועם הבגדים. הדוגמן הראה כמו טלה, מעורר אותי לצחוק, אבל הדברים אינם בה פשוטים, ומעידים על נטיות מסוכנות. מתברר גם שלפני הדוגמן עומדת הברירה בין דיאטה חריפה לבין זנק, או מיתה בדלקת ריאות, שכן מתחת לבגד אין "הציצה", מבטיחים לרם עברון המגלה סקרנות. ואנו צופים לא במשיח קדשנו, אלא ברגליו השעירות של הדוגמן, שאינן תאווה לעין. אבל מה לא עושים למען בניין בית המקדש!

דיוקן

חברה שמרנית

לא קראתי את ספרה של דניאלה כרמי "הפיצוץ ברחוב אהל"ץ", אבל הנושא הפך פופולארי מאוד באחרונה, והלבש במלבושים אמנותיים שונים. הפעם זה סיפור לבני־נוער על ערבי הנשוי ליהודיה המואשם בפיגוע חבלני. המספרת היא נסשה, בתם. אין פלא שהתיאטרון, הקולנוע, הספרות נתלים בנושא שכזה: מצבים בלתי אפשריים ואהבות בלתי־אפשריות, שימשו מאז ומתמיד השראה ליוצרים. וכאן נפרש רקע סבוך, רווי מתח, וסיטואציה פוליטית הרומזה לחבית של חומר נפץ.

אלא שהדיון ב"סוף ציטוט" (יום ה'), למרות מאמציה של ירדן לוטן, השתבש, ובחלקו נשא אופי שטוח ודדוני. דניאלה כרמי דיברה על משטר של דיכוי, ועל גזענות ספויה השוררת בחברה הישראלית. אך לא זו הבעיה במקרה זה. נעים עיידי, משורר דרוזי שהתנמחה בשידור של אצ"ג, ויורם קניוק, מחברו של "ערבי טוב", מנסים לתת ביטוי לדברים ברוח שונה. לדבריהם, לא רק החברה הישראלית נגועה בצורה מתונה או קיצונית של גזענות. לפנינו סופר עיידי, שתי חברות שמרניות מן הבחינה הדתית דווקא, והבעיה היא של שבירת טאבו חברתי הדיסתי. קניוק אומר שזו סיטואציה שצידונה להרס. קניוק ראה לנגד עיניו תחושה של הציון בתוכו של אדם, חציון טראגי, תוצאה של משבר זהות. משום כך יחסים אינטימיים בין ערבי ליהודייה, ועל אחת כמה וכמה בין יהודי לערבייה, אינם טבעיים כפי שהם מצטיירים בעיניה של דניאלה כרמי, ואפשר לחשוד בה באי־רגישות ובאטימות. לא רק החברה היהודית מרסאה את ניסיונות ההתקרבות. גם החברה הערבית מתנגדת ולוחמת באכזריות ביחסים שכאלה, ומנדה את מי שמסתכן בהם. קשה משום כך לקבל כפשוטה את הצהרתו של אביד מר, בן לאם יהודייה, אותה מר, ולאב ערבי סליבה המית, שאין לו כפל של זהויות, והוא "אינו יהודי ולא ערבי, אלא אדם ואנרכיסט". יש אולי לתלות את הדבר בגיבושו האישי המר ובגילו הצעיר. בצדק מעיד לו קניוק, שגם באירופה, לשם הוא מתכוון להימלט, כמעט שאין אפשרות להתעלם מן הזהות הלאומית. אביד מר הוא קורבן של נישואים בין ערבי ליהודייה. אך ההנחה של כרמי שהלאומיות אינה חשובה, וכי היא תעבור מן העולם, נשמעת כדברים בטלים, אפילו מגוחכים, למי שבקי בהיסטוריה.

כך נהפך נושא מרתק לפשטני ורדוד. אני מבכרת את גישתו של עמוס עוז ב"מיכאל שלי", שכמה מן המשתתפים נטו להתייחס אליה בביטול. הגדירו אותה כגישה ארוטית־רומאנטית בעלת אופי אכזוטי. משום מה, דווקא הסיפור שהוא מצייר נראה לי מציאותי פי כמה מן הפתרונות הפשטניים־נאיביים של כרמי ומר.

פגישה בלתי אפשרית

לפעמים עולה המציאות על כל דמיון. הדיוני לעינינו באולפן "זה הזמן" (יום ב'), עברון מפגיש בו את מונה האמנה, פלשתינאית צעירה שנולדה בירושלים, גדלה בעמאן, ובארה"ב ופגשה בקרפאת, עם חיים שור, חבר קיבוץ שובל, עורך כתב העת "ניו־אאוטלוק", ששיכל את בנו בפשיטה על מפקדת אש"ף בביירות. המפגש הבלתי־אפשרי קם והיה, ולא מפני שהשניים ויתרו על לאומיותם. אדרבה.

מונה האמנה, צעירה יפהפייה ופלשתינאית לאומנית ונלהבת, פגשה את חיים שור בניו־יורק, באמצעות ידיד יהודי. לדבריה חשה איבה כלפי יהודים וישראלים, אבל האיבה היתה מלווה בסקרנות, כמו הסקרנות שלנו כלפי פלשתינאים. בפגישה הראשונה גילתה גם שחיים שור גדל בחיפה, ברחוב הנושא את שמו של אבי סבה, חסן שוקרי, מי שהיה ראש העיר של חיפה.

כך הנוזיל אצל האמנה תהליך של "האנשת הישראלים". הכר גיעה לארץ כאורחת של שור השולימה מעגל, ופגשה בקרובים ישראלים שלה. מתברר שבנו של חסן שוקרי התחתן עם יהודייה, ובניו ונכדיו הם ישראלים לכל דבר. כך גם פגשה מונה האמנה את הדודן שלה, עמיד בן העשר, שבעוד שנים מספר יהיה חייל בצה"ל. אילו היינו קוראים את הסיפור בספר, היינו אומרים שזה רומאן למשרתות.

רגע אנושי

היה ב"זה הזמן" גם רגע אנושי נדיר. סהאן האגם, בחורה אנגליה שלא שמעה מימיה את שמעה של מדינת ישראל, ולא עזבה עד היום את גבולות ארץ מולדתה, מוצאת את עצמה בקיבוץ בישראל. מב־רכת מה עצמות לילד ישראלי חולה סרטן ונעשית לבת משפחה שם. אנגלייה פשוטה, הרואה את העניין כולו כמובן מאליו. לידה אמו הנרגשת של הילד החולה. מהות כאלה עשויות להחזיר לנו בעולם מסוים את האמונה בצדק ובצלם אנוש של האדם; אבל נדמה שגם בהן אין די.

סוריה כלהיט

סוריה היא כיום הלהיט באמצעי התקשורת, וכך גם תחינת "מה השאלה" (יום א'), מן הנוהג המקובל בה, ומארחת את שר הביטחון יצחק רבין, כמשיב יחיד לשאלות של צוערים מבית הספר לקצינים בצה"ל. רבין, מופנם כרגיל, רציני מאוד. ללא שמץ חיוך. המורי־הקסם האישי שלו, נהפך באורח־פלא לקסמו. הוא מקפיד מאד בניסוחים. מתושב, מדבר באיפוק מקסימאלי על פוטנציאל של הסלמה ופוטנציאל של עימות צבאי במישור הישראלי־סורי; שכן, המדינה הערבית היחידה העלולה לדעתו ליזום מלחמה, היא סוריה.

רבין אף מכריז שהוא עומד מאחורי שיקוליו של אותו קצין בכיר, שהחליט "בשבריר של שנייה", לתת הוראה להפיל את המטוסים הסורים שהפלתם שימשה עילה להחזת הטילים. קובע רבין: "משמעותה של שגיאה מצד אותו קצין, עלולה להיות פגיעה במטוסים ישראליים". גם אם לאחר־מכן התברר שלסורים לא היתה כוונה ליירט את מטוסינו". רבין שקול מאוד הגיונו בתשובותיו, אלא אם כן "עוקץ" אותו מישהו או משהו ואז הוא מתפרץ ללא שליטה עצמית. דומה שהאיפוק המירבי שלו בתקרית זו ולא רק בתכנית טלוויזיה, אולי מצע התלקחות מחודשת, שלאיש אין חפץ בה.

עברי מול שגיא

אל רבין מצטרף ב"מוקד" (יום ד' שעבר), מלט באיפוק ובמוד שמתן ההגיונות הסודות, האלוף (מיל') דוד עברי. ב"מוקד" אנו עדים לתופעה מעניינת שבה ניצבים משני צדיו של המתרס — אם כי עכשיו באולפן — שני אנשי־צבא לשעבר. שני אלופים בצה"ל, שמילאו תפקידים בכירים מאוד: דוד עברי שהיה מפקד חיל־האוויר, ואלוף (מיל') יהושע שגיא, שהיה מפקד חיל המודיעין. הם מייצגים עמדות מנוגדות לגמרי.

כך מתגלה יהושע שגיא כרואה שחורות, לגמרי לא מאופק בעמדותיו: "יכולים להיות עם טילים: הבעייה היא איך חיים". הוא רואה את ישראל כצועדת בנתיב ההתגשות הבלתי־נמנעת. ומהר. בעת הדיון הוא מבלבל את הצופים, ודבריו נשמעים כדבר היפוכו. דומה שמרירות אישית מנחה אותו. לעומתו, דוד עברי, שדבריו מצטיינים בבהירות ובמתינות, קובע בתשובה לשגיא ש"צריך להיות עם הטילים, מפני שהאלטרנטיבה היא עימות". מעניין גם לשמוע מה בפיו של מי שהיה מפקד חיל האוויר והוא שנתן בזמנו את הפקודה להרוס את מערך הטילים הסורי ("לחיל האוויר יש כלים לתת תשובות, לפחות חלקית"). גם אם במפורש אין הוא מאשים איש, הוא אומר שהפלת המטוסים הסורים היה בה משום שבירת כללי המשחק מצד ישראל.

לצדו של עברי, הפרופ' איתמר רבינוביץ, שדומה לי כי אני מבחינה בשמץ של חיוך אירוני על פניו לשמע דבריו של שגיא. אולי הוא יודע מה שאנו איננו יודעים. בדבריו של רבינוביץ טמון גם מסר: הוא רואה בלבנון שיגור העלול לבלבל את הסורים. לדעתו, עלינו להבהיר להם, ולנשיא אסאד, "הפועל בצורה מתונה ומיושבת בקבלת החלטות. אלא אם כן הוא נקלע למצבי משבר", מה חיוני באינטרס הלאומי שלנו. וגם אם לא ניכנס שוב לביירות, אין להסיק מכך שהסיטואציה בשטח לבנון אינן חיוניות לישראל.

רבינוביץ מזדהה עם דוד עברי, וסובר שאפילו שישראל היא יעד סורי, אין זה יעד קרוב כפי ששגיא נוטה לנבא.

היה מאלף לצפות ב"מוקד" בשל עברי ורבינוביץ, אבל התכנית לקתה בחסר רציני: שעה שהאינטרסים האמריקאים יוצגו על־ידי הד"ר סי פלדמן, לא מצאו שם לנכון לייצג את האינטרסים של ברית־המועצות. כך היתה תמונת־המצב משובשת. הרי לא יתכן לעשות בירור של יחסי ישראל־סוריה, ללא פרטנר מרכזי כברית־המועצות, שבלעדיה גם סוריה אינה מה שהיא.

בועה משיחית

"זה הזמן" היתה הפעם תוכנית מרתקת, ובמרכזה מחקר חדש על גוש אמונים, ושמו "ארץ ישראל בין דת לפוליטיקה". מחבר המחקר, הד"ר גדעון ערן, מתגלה כמראיין תרבותי, בעל יכולת חשיבה בהירה וצלולה וכושר ביטוי מעולה, ללא ה"אגו" הישראלי הנפוץ. אין זו הופעה הראשונה שלו בטלוויזיה. צפיתי בו לפני זמן מה וגם אז סיפר על המחקר שלו, ועל קשריו עם אנשי גוש אמונים.

ערן מפריך את הדעה הרווחת שגוש אמונים כמו כנסיית ימית כמה כנסיית השחרור. גם אם מאמצת לבנן השכיחה את טראומת ימית, יש עדיין הרשם לדבריו, שטראומה זו תחזור על עצמה בנוסח זה או אחר. למעשה מחקרו הוא ניסיון לנתח תופעה של תנועת תחייה דתית, שיש בה הלכות פוליטיות. לדבריו רוב הפעילים שהיו אז בימית, מלבד "אבי פרחן שהוא חריג, היו 'פיצניקים'".

המעקב הדתי הרומנטי ראה בהרס ימית כשלון, לא רק פוליטי אלא בעיקר דתי. הרב אריאל דיבר לעוצמת זאת על "החטא הקדמון ברמות תחילתה של ימית." האמונה אמנם הכזיבה בימית, אבל שלא כמו בתחזיתו של הפרופסור ליבוביץ' "משפקעה הבועה המשיחית", לא נטשו אנשי הגוש את האמונה, כי אם הקצינו בה עוד יותר, ומכאן החזרה אל היהדות החרדית. לא אתפלא אם גם עודד, האורג של בגדי הכוהנים שהופיע ב"זה הזמן", הוא חוזר בתשובה.

נשיונל סמיקונדקטור
National Semiconductor

מרכז התכנון בהרצליה סיים לא מכבר את תכנון הדור השני של משפחת ה־32000 (NS32332). השגי המרכז הביאו את חברת האם להחלטה לפתח את הדור החדש של המיקרופרוססורים שיהיה מן המתוחכמים בעולם ויכיל פונקציות הקיימות כיום בסופר מיני מחשבים.

אנו ממשיכים בקליטת מהנדסים מצטיינים

אנו מחפשים:

מהנדסי אלקטרוניקה/מחשבים
★ תכנון מיקרופרוססורים מתקדמים בטכנולוגית CMOS VLSI.
★ תכנון מערכות משובצות מיקרופרוססורים.
★ פיתוח ארכיטקטורות מתקדמות ואינטגרציית חומרה-תוכנה.
★ פתוח מערכות בדיקה ממוחשבת למיקרופרוססורים.

בוגרי מדעי המחשב/מתמטיקה
★ פיתוח תוכנה תחת מערכת הפעלה UNIX
★ פיתוח תוכנת תיב"מ (CAD) לתכנון VLSI

אצלנו תמצא מרכז תכנון ופתוח מתקדם בעל אוירה יוצרת ובלתי פורמלית תוך שילוב של מפעל קטן עם הגבוי והיציבות של חברת ענק אמריקאית.

אם אתה מהנדס בעל ניסיון מוכח של מספר שנים והישגים מעולים באחד התחומים הנ"ל או סיימת לאחרונה את לימודיך בהצטיינות, אנא פנה בכתב בצרוף קורות חיים וגליון ציונים אל:
נשיונל סמיקונדקטור (ישראל) בע"מ
ת.ד. 3007 הרצליה ב' מיקוד 46104 עבור מנהל כח אדם.

למוסד ציבורי באילת
דרוש/ה
עוזר/ת
למנהל כספים
הכישורים הדרושים:
★ השכלה אקדמאית בכלכלה, חשבונאות או במנהל עסקים.
★ נסיון של 5 שנים לפחות בתפקיד ניהולי בתחום הפיננסי.
למועמד המתאים תינתן עזרה בדיור בתקופת הקליטה הראשונית.
פניות בכתב־יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 285, אילת 88102.

לקרן תל־אביב לספרות ולאמנות ע"ש יהושע רבינוביץ
דרוש
מבקר פנימי
בעבודה חלקית המסתכמת בשלושים ימי־עבודה (לא רצופים) בשנה.
הכישורים הדרושים:
★ עד גיל 65.
★ בעל נסיון של חמש שנים לפחות בביקורת־פנימית.
לפנות בכתב לקרן ת"א לספרות ולאמנות, רחוב אידלסון 29, תל־אביב, בצירוף קורות חיים.

לחברה פיננסית גדולה
דרוש
מנהל מחלקת תיכנון ופיתוח
לניהול מסגרות תיכנון אסטרטגי, פיתוח מוצרים, חקר ביצועים, נהלים ועבודות או"ש.
השכלה נדרשת:
★ מהנדס ייצור או מהנדס תעשיה וניהול.
★ שפה אנגלית על בוריה.
נסיון:
4-3 שנים במסגרת ובתפקיד דומים.
לפרטים נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 4397 מיקוד 61043 ת"א, עבור "מנהל תו"פ".
— סודיות מובטחת —

סלע חברה לביטוח בע"מ
מעוז חברה לביטוח בע"מ
זו ההזדמנות שלך
חברות הביטוח "סלע" ו"מעוז", מקבוצת בנק לאומי לישראל, מזמינות אותך לפתוח דף חדש בחייך. אם אתה נשוי, מעל גיל 30, בעל השכלה תיכונית, נמרץ, דינמי, ובעל רצון עז להצליח כסוכן ביטוח עצמאי
בקרוב ייפתח קורס לביטוח ומכירות בתחומי ביטוח חיים וביטוח אלמנטרי, בהדרכת אנשי מקצוע מהשורה הראשונה.
קורס זה יקנה לך את כל המיומנויות הדרושות להצלחה בתחום הביטוח.
זו ההזדמנות שלך להכנס לעולם הביטוח.
אם ברצונך להיות עצמאי ולהצליח, נא התקשר לטלפון 03-647293 לגיצה או פנה בכתב יד לחברות "סלע־מעוז" ת.ד. 2970 תל־אביב 61028 עבור "קורס".

למעבדת פיתוח באיזור תל־אביב
דרושים
כרסמים/מבלטנים
★ להכנת אבי טיפוס בתחום המכניקה העדינה.
★ בעלי נסיון של 3 שנים אחרי צבא.
★ בוגרי בתי ספר מקצועיים.
בעלי מקצוע מתאימים מתבקשים לשלוח למנהל כח־אדם, ת.ד. 39054 תל־אביב, מיקוד 61390, פרטים אישיים וקורות חיים ומספר טלפון לקביעת מועד לראיון.
— תנאים טובים —
— סודיות מובטחת —

קלאריטי
(לשעבר סופטל)
תיב"מ / VLSI
קלאריטי בע"מ הינה חברה ישראלית מהמתקדמות בעולם בתחום מערכות (COMPUTER INTEGRATED ENGINEERING) CIE לשטח המעגלים המשולבים.
פיתוח המערכות נעשה במרכז החברה בהרצליה פיתוח, והשיווק דרך חברת הבת: CLARITY SYSTEMS INC הממוקמת בעמק הסיליקון בקליפורניה.
מערכות התיב"מ של קלאריטי מיועדות לתת תשובה כוללת לבעית תכנון רכיבי VLSI, ובפיתוחן הושקעו עד כה עשרות שנות אדם.
דרושים לנו:
מנהלי פתוח תכנה
מערכת התיב"מ אותה אנו מפתחים נמצאת בשלבי פיתוח סופיים ועל סף הגדרת דור העתיד. זוהי מערכת המשלבת הנדסת אנוש, מסדי נתונים, גרפיקה, סמולציה, שפות תכנות וקומפילציה, תכנות מדעי ואלגוריתמים. המערכת מפותחת תוך שימת דגש על מתודולוגיות תכנה חדישות, איכות מוצר, תיעוד ואריזת תכנה.
★ דרושה יכולת טכנית מעולה, יזמה ומעוף.
★ נסיון קודם בניהול פרויקט - הכרחי.
אחראי מרכז המחשבים
בקלאריטי מעל 50 מחשבי APOLLO, המחוברים ביניהם ברשת תקשורת מהירה וציוד היקפי מגוון.
התפקיד כולל תמיכת SYSTEM שוטפת כולל פיתוח כלים, ניהול צוות תחזוקה, קשר עם חברת APOLLO וספקי ציוד בארץ ובחו"ל.
היכרות עם UNIX יתרון.
בקלאריטי אנו מטפחים סביבה יחודית בה מהנדסי תכנה, מתמטיקאים, ומהנדסי אלקטרוניקה חוברים יחדיו לפיתוח מוצרי העתיד בתחום VLSI, תוך שימוש בטכנולוגיות וציוד שהם "STATE OF THE ART".
בנוסף תהנה מתנאי שכר מעולים, קידום אישי ומניות בחברה שיעשו אותך לשותף מלא בהצלחה.
— סודיות מובטחת —
קלאריטי בע"מ רח' מדינת היהודים 60, ת.ד. 3112 הרצליה 46103
טל. (052)551633
— המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד —

למפעל באיזור אשדוד
דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
בעל נסיון בעבודה של שנתיים לפחות
המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 6955 אשדוד.

לחברה מסחרית בת"א
דרוש
חשב/מנהל כספים
לניהול המערכת הפיננסית על צוותה
לטלפן: 231684, 241832.

לחברה מסחרית גדולה בחיפה
דרוש
מתכנת שיטות
(System Programmer)
למערכות מחשבים ותקשורת מסוג דיגיטל ו־I.B.M (VM-CMS).
יועדפו בעלי נסיון בסוגי הציוד הנ"ל.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 4868 חיפה 31048, עבור משרה מס. 628.

למוסד רפואי בחיפה
דרוש
טכנאי ביו־רפואי
בעל תעודת הסמכה
לפרטים נוספים נא לפנות לת.ד. 7288 חיפה או טלפון 04-250450.
סודיות מובטחת

هكذا من الأصل